
NAZIONALE
VITT. EMANUELE
BIBLIOTECA
13
24 G
2

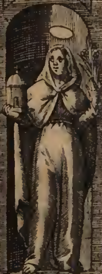
4

TRACTATVS. DE PRIMATV S. PETRI APOSTOLI, et Succesſorum eius Romanorum Pontificum, omnibus, tám Catholicis quám hæreticis vtilis maximeq; neceſſarius

PER D. FRANCISCVM AGRICOLAM.

Portæ inferi non vincent eam

COLONIÆ
Sumptib' Hermanni Hobergen. 1599.

SANCTISSIMO, BEATISSIMOQVE IN CHRISTO PATRI, CLEMENTI VIII. ROMANAE, ET CATHOlicæ Eccleſiæ Pontifici Optimo, Maximo, longæuos annos & fœlicitatem perpetuam.

NTER varia & præclara dona, SANCTISSIME, BEATISSIMEQVE PATER, quæ cœlum aſcenſurus, inſtar dotis, ſuæ contulit ac reliquit Eccleſiæ, æternus atque ſummus Paſtor Chriſtus; non eſt poſtremum neque minimum, quod illi ad finem vſque mundi, & viſibilem ſuum ad generale iudicium reditum, de viſibilibus & ordinarijs Paſtoribus, & inter illos; vt ſciſma caueretur, & pax atque vnitas cōſeruari poſſet; ſummum ſemper Paſtorem, qui omnes in vniuerſum ag-

nos & oues, ſua auctoritate paſceret atque gubernaret, procurauit & conſtituit. Nō enim potuiſſent alioquin oues Christi, inter tot Lupos, ſine Paſtoribus, nec Paſtores ſine ſupremo aliquo moderatore, in pace atque vnitate conſeruari, aut diu conſiſtere. Docet hoc, & teſtatur ipſiſſima, & quotidiana experientia; & nemo niſi emotæ vel inſanæ, aut porrò corruptæ atque infectæ mentis ignorare, vel inficias ire poterit.

Potuiſſet quidem Chriſtus, & poſſet, infinita ſua atque ineffabili, atque adeò incōprehenſibili potētia, oues ſuas, quas proprio ſanguine ſolus redemit, ſolus etiā, abſq; hominum miniſterio, aut humanis medijs, & paſcere & ſaluare: ſed, qui eſt ordinatiſſimus & ſapientiſſimus, & omnia ſuauiter non minus quam ſapienter diſponit, viſibilem ſuam Eccleſiam, per viſibiles Miniſtros, viſibiliter etiam docere, paſcere, atq; gubernare, ſicut & per viſibilia Sacramenta tanquam organa gratiæ & media ſalutis, ad ſalutem aptare, prouehere, ac demum perducere, non ſine iuſtiſſimis cauſis

decre-

decreuit atq; ordinauit. Si .n. sola anima constarēt oues suæ, & solo spiritu; spiritualiter rātùm, & sine corporali atq; externo ministerio, inuisibiliter eas pascere, sanctificare, atq; saluare forsitan decuisset: qa verò etiā terreno, visibiliq; constāt corpore; visibiliter etiā atq; externè per ministros, & corporalia media, non minus, quā inuisibili & spirituali gratia internè, & per semetipsum pascere, docere; & in vtroq; homine, ad gratiam & gloriā pręparare, & ꝓmouere cōplacuit.

Hoc non ignorauit truculentissim⁹ ille Lupus, imò Leo infernalis; ideoq; istis dotibus Ouile atq; Ecclesiam Christi priuatā, atq; spoliatā cupiens; toti quidē atq; vniuerso Ecclesiastico ordini à primordijs infestus semper; & in hoc totus fuit, vt illū, si nō prorsus tollere, saltem omnibus modis & medijs labefactare, & inuisum contemptumque reddere posset; & vt vel non pręesse, vel nō prodesse, seu vtiliter præesse valerēt Sacerdotes, & Doctores Ecclesiastici, omni, qua potuit, cura atq; industria præpedire sategit:

præcipuè tamen, ſupremum Eccleſiæ Paſtorem, & viſibilem Chriſti in terris Vicarium; vt ſic vnitas Eccleſiæ, cum primis, atque ante omnia prorſus neceſſaria, diſcindi atq; conuelli citiꝰ, & oues, amiſſo aut ſublato Paſtore, facilius diſpergi, rapi, & mactari ab ipſo poſſent; hoſtiliter ſibi, & implacabili odio inſectandum, atque è medio tollendum propoſuit atque decreuit.

Hinc per Herodem, non contentus S. Iacobum, Apoſtolici ordinis non poſtremum, gladio occidiſſe; S. etiam Petrum, primum, & ſupremū à Chriſto conſtitutum Paſtorem, & inter omnes Apoſtolos Principem atque Primatem, ad mortem & internecionem rapuiſſet; niſi eum, totius Eccleſiæ continuis atque ardentiſſimis precibus exoratus, Deus per proprium Angelum de manu Herodis, & expectatione plebis Iudęorum potenter & miraculosè eripuiſſet. Nec quieuit tamen, donec tandem, multis prius nec quicquam agitatum atque afflictum inſidijs, quod per Herodem

rodem non potuit Hierosolymis, per Neronem impiissimum crudelissimumque Tyrannum, organum suum & ministrum lectissimum, Romæ perficeret;& sanctissimum simul ac supremum Ecclesiæ Pastorem, eo quo Christum prius per Iudæos, turpissimo atq; acerbissimo mortis genere è medio sustulisset: nec hoc contentus, per successores Neronis, Romanos videlicet, sed ethnicos Imperatores deinde, vsque ad Constantini Magni tempora, præter alios, imò præ alijs Christi Sacerdotibus atque Ministris, in Romanos Pontifices, Sancti Petri, in primatu & Sede Apostolica legitimos, atque ordinarios successores insatiabili furore sæuire potissimum, & ad vnum omnes crudeli, violentaque morte trucidare & extinguere perrexit: ita, vt post Sanctum Petrum, triginta tres circiter summos Ecclesiæ, & in ordine succedentes Pastores, atq; Pontifices Romanos, per Martyrium è medio, & officio atque regimine suo Pastorali sustulerit; atque ita etiam Imperato-

res istos gentiles, contra eosdē odio & furore incenderit, vt, licet omnis potestas, consortis impatiens esse soleat; tamen tunc temporis Romanus Imperator, (vt inquit, atque testatur sanctissimus ille, & celebratissimus Archiepiscopus & Martyr Cyprianus, Epistola secūda libri quarti, quæ alioqui in ordine numeratur quinquagesima secunda) quantumuis tyrannica sæuitia crudelis atque infestus, multò patientius & tolerabilius audisset leuari aduersus se æmulum Principem, quàm constitui Romæ Dei Sacerdotem, hoc est, Summum Pontificem.

Post Magni verò illius, & sancti Constantini, ad fidem Christianam, diuina clementia, conuersi tempora, quum ethnicorum Tyrannorum opera & ministerio non posset amplius pro more & arbitrio vti: per perfidos Hæreticos, & Schismaticos idipsum, primùm quidem occultius, postea verò aperto marte tentare, atq; continuare non cessauit, & varijs nouisque modis contra Romanos Ponti-

fices insurgẽs, omnes & singulos hostiliter non minus, & summo odio, quàm per ethnicos fecerat, persequutus semper fuit; &, si non pari facilitate atq; violentia extinguere potuit; pari tamen furore atq; immanitate extinctos cupiuit, aut saltem inuisos atque contẽptos, adeoq; execrabiles reddere; atque ita nomen eorũ, & auctoritatem, potestatemq; obliterare prorsus, vel ad nihilũ redigere conatus fuit, atq; omnibus viribus adlaborauit. Nec mirũ: quia hoc solenne sẽper fuit apostatis hęreticis, vt Romanæ Ecclesiæ, eiusq; summo Pontifici infestos sese, & cõtumeliosos, ac perpetuos abiuratosq;, imò coniuratissimos hostes opponerent; sublato Pastore (vt inquit iterũ S. Cypr. li. 1. Epi. 3.) liberius in gregem Christi grassari possint. Hæc sunt enim; secundum eundem lib. 3. epist. 9. initia hæreticorum, & ortus atque conatus Scismaticorum malè cogitantium, vt sibi placeant, vt Præpositum superbo tumore contemnant. Neque enim; vt idem ait libro 4. Epistola 2. possunt

laudare nos, qui recedunt à nobis: aut expectare debemus (loquitur de Romano Pontifice, & catholicis Episcopis) vt placeamus illis, qui nobis displicentes, contra Ecclesiam rebelles, solicitandis de Ecclesia fratribus, violenter insistunt. Cùm autem talis, à quibusdam desperatis & perditis extra Ecclesiam constitutis, impugnari videtur, (inquit rursus libr. 1. Epist. 3.) apparet, quis impugnet: non scilicet Christus; qui Sacerdotes aut constituit aut protegit; sed ille, qui Christo aduersarius, & Ecclesiæ eius inimicus, ob hoc Ecclesiæ Præpositum sua infestatione persequitur, vt Gubernatore sublato, atrocius atque violentius circa Ecclesiæ naufragia grassetur.

Etsi autem per Simonem Magum, omnium hæreticorum parentem, & alios deinde degeneres hæreticos atque Scismaticos, Romanum Pontificem, & supremum Ecclesiæ in terris Pastorem, Vatiniano odio, & hostili insania, persequutus fuerit diabolus: omnium tamen infestissimè

rabiem

rabiem ſuam contra eundem, poſtremis hiſce & exulceratiſſimis mundi temporibus, exercere aggreſſus eſt; & porrò multis, adeoque infinitis propemodum machinationibus teſtatum facere idipſum, atque re ipſa declarare nō deſtitit: ita vt ab exordio, atq; ipſis incunabilis Eccleſiæ, à mille, inquam, quingentis, & ſexcentis fermè annis, nunquam tam violenter, inceſſanter, atque hoſtiliter ſupremum Eccleſiæ, ſub Chriſto, Viſibilem Paſtorem, & ordinarium atq; legitimum S. Petri in cathedra Apoſtolica ſucceſſorem, Romanum Epiſcopum, è medio tollere, atque exterminare tentauerit, quàm per modernos Hæreticos; quos gregatim excitare, & veluti ab orco, iam olim ſępius iure meritoque ab Eccleſia damnatos, reuocare non deſinit: qui licet inter ſe mutuis & maximis odijs flagrent, atque ſibi inuicem infenſiſſimi exiſtant; in hoc tamen probè conſentiunt, & veluti ex condicto conſpirant, & coniurarunt ad vnum omnes, quod Romanum Pontificem, pluſ-

plusquam turcico, & insatiabili odio persequantur atque insectentur vniuersi, & in eum certatim virus suum, & omnia quæ concipere & comminisci possunt, fulmina & mendacia, maledicta, blasphemias, & execrationes plusquam iudaicas, imò barbaricas, quo eum obruere penitus & simul extinguere, adeoque ex oculis & memoria hominum sustollere possint, euomere atque congerere non cessant. Atque hoc vt quàm citissimè, expeditissimeque effectum reddere, & voti sui compotes fieri queant facilius, non solùm inaudita & falsissima illi crimina, contra conscientiam suam, impudenter affingunt; sed etiam expresè & pertinacissimè negant eundem verum & supremum esse Ecclesiæ Pastorem; negant S. Petri ordinarium & legitimum successorem; quin & omnibus modis probare & persuadere conantur, non Christi Vicarium, non successorem Petri, non supremum Ecclesiæ visibilis sub Christo, & post Petrum, esse Pastorem; sed ipsissimũ
Anti-

Antichriſtum, quem omnes fugere, execrari, atque abominari debeant, vt conſtantiſſimè, ita & impudentiſſimè, palam & paſſim aſſeuerant: & hoc tandem, inſtigante & iuuante diabolo, infernali lupo, apud ſui ſimiles & ſectatores effecerunt, vt nomen ac mentionem Romani Pontificis horreant, & deteſtentur magis, quàm ipſiuſmet diaboli. Illud autem vt probabilius apud imperitum vulgus, & ſuo veneno intoxicatos mūdi filios, perſuaſiſſimum reddant; fingunt, inter Apoſtolos Chriſti primatum fuiſſe nullum; S. Petrum alijs Apoſtolis non fuiſſe à Chriſto præpoſitum; & ſi maximè inter eas primas fuiſſet S. Petrus, tamen illum Romæ fuiſſe, imò Romam vidiſſe nunquam, nedum ibi Pontificem egiſſe; ideoq; Romanum Epiſcopum haud quaquam eius in Pontificatu eſſe potuiſſe, aut poſſe ſucceſſorem; ſed emētito tantùm titulo, & ſola calliditate, fraudulētia, p̄ſumptione, & tyrānide diabolica, cathedram, & ſucceſſionē S. Petri aſſeruiſſe ſibi, atq; eo nomine
totius

totius Ecclesiæ primatum sacrilegè vendicasse.

Hinc apertissima S. Scripturæ loca, quibus S. Petro primatus à Christo promittitur, confertur, atque asseritur, suis commentis deprauant atque euertunt: & quia in Actis Apostolorum, quibus S. Petri & Pauli gesta potissimum descripsit S. Lucas, nulla fit mentio, quod S. Petrus Romæ vnquam fuerit; sed contrarium ex illis, sicuti & ex epistolis S. Pauli, colligi posse videatur; (quia videlicet S. Paulus Romã captiuus veniens, S. Petro nõ fuerit locutus, sicut alijs locutus asseritur; nec, Romanis scribẽs Epistolã, & alios saluere ac salutare iubens, Petri vllam faciat mentionẽ; & ibidem captiuus, ab omnibus se desertum atque derelictum conqueratur, excepto Luca) constanter atque indubitanter concludunt, S. Petrum Romæ nunquam fuisse; alioquin enim (aiunt) S. Paulus vtique illi, Romam veniens, locutus fuisset, & ad Romanos scribens illosque salutans nominatim, Petrum non prætes-

rijs-

rijsset;& Petrus Romę agens, Paulum non deseruisset. Quasi verò S. Petrum semper, & continuè Romæ, non fuisse solùm, sed etiam ita hęsisse & mansisse oporteat, vt nusquam, aut nunquam aliò interea fuerit profectus, sicque sæpius Roma non abfuerit. Constat enim ex sacris Scriptoribus, & Ecclesiastica historia, S. Petrum, etiam post collocatam Romæ cathedram, & ab Antiochia translatam, frequenter exiuisse Roma, & ad diuersas orbis plagas profectum, vt infideles ad fidem conuerteret, & conuersos, tanquam bonus & principalis Pastor, in fide confirmaret, sicque ouile commissum, nouis quotidiè ouibus augeret atque exornaret; amplificaretque Ecclesiam sibi à Christo seria, & singulari commendatione concreditam. Et, si maximè Romæ fuisset, cùm Paulus scriberet Romanis Epistolam, non necesse fuisset ipsum idcirco in illa cum alijs Christianis Petrum salutare, cùm familiare hoc sit, & in more positum, vt magni, & singulares amici, & maximè istius-

istiusmodi primores & capita Ecclesiæ, singulares sibi inuicem, & priuatim scribant Epistolas, in quibus ea complectuntur & ponunt, quæ vulgo, aut omnibus innotescere non cupiant: quod factum fuisse, si tunc Romæ præsentem sciuit Paulus, dubitari meritò haud poterit ab illis, qui ratione præditi, & falsis persuasionibus non sunt præoccupati.

Licet autem ipsorum impietas, & summa impudentia, præter sacræ scripturæ, si rectè intelligantur, apertissima testimonia, communi totius Ecclesiæ testatissima fide, & Maiorum vnanimi & constantissima confessione, satis retundatur, & suapte etiam sponte tam crassum atque palpabile, impudentissimumque mendacium in suos fumos euanescat: tamen apud illos, qui rem penitius non considerant, & SS. Patrum scripta atque testimonia (quæ apertissimè euidentissimeque testantur, & S. Petrum Apostolorum fuisse primum, & post cathedram Antiochenam, Romæ etiã Episcopatum gessisse supremum, &

mor-

mortuum ibidem, atque crucifixum pro Christi nomine fuisse sub Nerone) nunquam legerunt in scriptoribus ac Patribus Ecclesiasticis; vel quę ab hæreticis falsò & mendaciter afferuntur atque allegantur ex Patribus, dissoluere satis & refutare non possunt; adeò ista, quantumuis crassissima, quantumuis impudentissima, mendacia præualuerunt, & quotidie magis magisque inualescunt, vt iam etiam vulgus, atque adeò pueri, Romanum Pontificem blasphemis calumnijs onerare, inauditis conuicijs incessere atque lacessere, execrari, & deuouere audeant, tanquam ipsissimum Antichristum, & palam plenisque buccis negare S. Petrum vnquam Romæ fuisse, ideoque falsò hactenus & mendaciter, fraudulenterque à Maioribus nostris assertum & creditum esse, quod S. Petrus Romæ Episcopus, aut Cruci affixus fuerit. Vnde simpliciores maxime, & ex ipsismet Catholicis non postremi, non possunt non moueri & scandalizari plurimum, quamdiu aduersariorum ca-

lumnia non fuerint satis detectæ & refutatæ: adeò, vt multos, pró dolor, adeoq; quam plurimos inuenire liceat (qui tamen & Catholici esse & haberi volunt, & ab omni hæresi, hæreticisque quibuscunq; quam alienissimi) qui hisce hæreticorum strophis & falsissimis persuasionibus corrupti, aut potius decepti, Romanum tamen Pontificem totius Ecclesiæ visibilis Pastorem esse supremum, & S. Petri, primi Pontificis ordinarium ac legitimum in cathedra successorem credere atque agnoscere detrectant, aut certè palam confiteri erubescunt: & catholicos quidem sese venditant & profitentur zelosissimè, Pontificios autem (sic enim hæretici catholicos probosè, vt putant, appellare consueuerunt; eo quòd Romanum Pontificem, Pastorem suum, & totius Ecclesiæ, summum agnoscant & profiteantur) vocari sese haud quaquam patiantur, aut non sine stomacho & auersione permittãt, falsissimè persuasi, quod absque Romani & supremi Pontificis seu Pastoris

floris agnitione & confessione, boni nihilominus & catholici Christiani esse, & saluari etiam haud dubiè possint. Imò, eò etiam cæcitatis & dementiæ, ista hæretica, pestilentissimaque persuasio, non paucos, nec postremos pertraxit, vt arbitrentur, salua etiam catholica fide & illæsa salute, quemlibet, non modò Regem aut Principem, sed etiam Comitem aut Baronem, in suo regno, ducatu, comitatu, aut dominio, (prætericta audacter, & contempta, reiectaq; Romani Pontificis, & cuiuslibet Episcopi ab eo constituti auctoritate, reuerentia atque obedientia) Pontificem simul & Episcopũ, non minus, q̃ Principẽ esse posse, ac debere etiã.

Quo strategemate, quantũ Ecclesię nocuerit draco ille infernalis; quot milia, imo myriades hominum ad nocentissimas, perditissimasque hæreses pertraxerit; quot oues ab ouili & gratia Christi, ab obedientia veræ Ecclesiæ, à vera atq; æterna salute, ad certissimã, & æternã perniciem atq; damnationẽ ignorãtes ꝑcipitauerit,

horrendum est, atque dictu incredibile, & nullis lachrymis, quantumuis plurimis, quantumuis sanguineis satis potest deplorari.

Nec poterat citius, faciliusque, diabolus subruere, & euertere Ouile atque Ecclesiam Christi, quam negare, atque è medio tollere, supremum eius Pastorem, atq; Pontificem. Quid enim Oues, quid Ouile, sine Pastore? quid Domus, sine Rectore? quid Exercitus, sine Duce? quid Nauis, sine Nauclero? quid Domestici, siue familia, sine Patre familias? quinam, & quid sunt Pastores & Episcopi, sine Summo Pastore & Pontifice, à quo & mittantur, & in officio, atque vnitate contineantur, regantur, & defendantur? Quis inter tot errorum emergentium labyrinthos, inter tot controuersiarum & dubiorum in Religionis negotio, & S. Scripturæ interpretatione tam varia atque pugnante, anfractus, inter tot rebellium, & inquietorum, seditiosorumque hominum motiones & machinationes tam graues, tamque nociuas atque

fre-

frequentes, certi aliquid decernere atque determinare, aut statuere vtiliter & efficere poterit, si nullus sit supremus in terra visibilis atque conspicuus Pastor, qui diuina ordinatione ac promissione, dirimere possit omnes controuersias, & quid, iuxta sanum & indubitatum sacræ scripturæ intellectum, & S. Spiritus dictamen, certo credendum omnibus, & obseruandum sit, quidve repudiandum & fugiendum dijudicare possit atque decernere. Quale enim regimen esse, aut excogitari potest, vbi vel nulli sunt rectores legitimi; vel omnes sibi, pro arbitrio, pares atque æquales existunt, & nullum habent, vel agnoscunt supremum?

Optime igitur de Ecclesia, & Religione meriti sunt Catholica, qui hoc potissimum exhulceratissimo, & hæreticorum feracissimo seculo, (quo diabolus plus atque vehementius quàm alias vnquam per emissarios suos, & Antichristi prodromos fidelissimos, visibile Ecclesiæ in terris, & militantis Ecclesię caput, & Pa-

 storem,

ſtorem, ac Rectorem ſupremum oppugnandum, atque deturbandũ, quia tempus illi breue ſupereſt, calidiſſimo conſilio ſtatuit atq; præſumpſit) ſanctiſſimi beatiſſimiq; Petri, & ſucceſſorum eius Romanorum Epiſcoporum pontificiũ, ſeu primatum, auctoritatemq;, & poteſtatem in Eccleſia, ſub Chriſto, ſupremam, contra veterum, & modernorum hæreticorum impijſſimas calumnias, & craſſiſſima ſimul ac impudentiſſima, nocentiſſimaq; mendacia, ſolidiſſimis ſacræ ſcripturæ, & SS. Patrũ teſtimonijs, editis in lucem doctiſſimis atque vtiliſſimis tractatibus; viriliter atque conſtanter propugnarunt; probè ſcientes, in hoc caput, & ſummam quaſi regiminis, & rei Eccleſiaſticæ, Religionisque Catholicæ conſiſtere, vt certus aliquis, & ſupremus Iudex in terris, & Rector ac Paſtor conſtituatur atque agnoſcatur, qui fratres ſuos in quibuſlibet controuerſijs & dubijs confirmare, qui errores à veritate & ſinceram fidem ab hæreſibus ſecernere, & quaſlibet etiam emergentes,

motas controuersias in Religione, legitimè, & certo atque infallibiliter determinare: inferiores regere, & in officio continere: discolos verò aut rebelles, legibus atque censuris, vt par est, & Ecclesiæ expedire censuerit, constringere, atque ad debitam obedientiam reducere; aptos & fideles Ministros constituere, ineptos autem & infideles, reijcere atque exauctorare, & quæ præterea ad regimẽ & conseruationem atque propagationem totius Ecclesiæ facere: aut necessaria videbuntur, loco & tempore statuere atque ordinare possit.

Quia verò hæretici & nouatores nostri, contra sententiam catholicorum, & testatissimam totius Ecclesię, etiam primitiuæ, fidem, Patres quoque, obtorto velut collo, corruptè, & deprauato sensu allegare & opponere audent: rudiores autem, & minus in Patribus versati Lectores, nec maiores Catholicorum Scriptorum tractatus, iustaque volumina cõparare aut euoluere queant facilè, neque suopte marte aut

ingenio, an Patrum testimonia rectè & in germano sensu allegentur, possint satis cognoscere aut discernere: contraria verò, aut quæ videntur contraria, iuxta se posita, magis elucescere soleant; vt nō solùm Philosophus sed etiam experientia ipsamet testatur: Visus sum pijs & doctis quibusdam magnum, aut saltem non contemnendum operæ facturus precium, & simplicioribus singulare etiam caritatis obsequium præstiturus, si Patres, quos hinc inde Catholici & Hęretici respectiuè pro primatu, & contra primatum Petri, & successorum eius Romanorum Pontificum, allegare, & sibi inuicem opponere solent, in vna atque eadem pagina è regione, atque ex diametro collocarem, & quos hæretici corruptè, aut deprauato atque adulterato sensu citant, germanæ lectioni, atque sensui genuino vindicarem atque restituerem; vt ex oppositione & collatione eorundem Patrum, maximè qui primis sexcentis annis in Ecclesia claruerent & subiuncta exegesi, corda-

tus & sincerus lector, vel meridiana luce clarius conspicere atque colligere valeat, Catholicorum, de primatu Petri, & successorum eius, sententiam, verbo Dei sanè intellecto, & sanctorum Patrum sensui atque consensui, per omnia consonare atque conformem inueniri: hæreticorum vero oppositiones, non nisi meras strophas, sicophantias, crassa & palpabilia mendacia, imo blasphemias, atque sacrilegas impudentissimasque, ex odio hostili, & conscientia excæcata atque cauteriata profectas, & excogitatas esse calumnias.

Hoc autem qualecunque opusculum, quantumuis rudis & indignus Agricola, tibi tamen Sanctissime Pater, offerendum, tibi singulariter & propriè dedicandum putauit, qui Apostolici primatus non solum assertor præcipuus & propugnator, sed etiam proprius & personalis, atque vnicus pro tempore, diuina sic volente & ordinante clementia, post ducentos & triginta quatuor antecessores Romanos Pontifices, ordinarius

atque legitimus hæres, atque summa cum laude, & incredibili Ecclesiæ lætitia atque vtilitate possessor existis, non solùm officio & dignitate maximus & augustissimus, sed etiam, vt nomine, ita quoque reipsa verè Clemens, verè pius Patrum, ac patriç Pater; quem omnes pij & germani Catholici legitimè electum, & hactenus sospitem atque florentem, inter tot hæreticorum blasphemias, & infestissimas oppugnationes, enixè, atque ex animo lætantur; & diu adhuc, atque in plurimos annos, magis magisque in vinea, atque Ouili Dominico prosperantem, etiam atque etiam desiderant, & summis votis meritissimè exoptant.

Accipe igitur, Sanctissime, simul ac verè clementissime, Beatissimeq; Pater, ab infimo seruulo, imò minima Ouicula, hoc quicquid est officij; & hanc fidei catholicæ & maiorum, pia ni fallor methodo & ratione, institutam confessionem atque assertionem, pro tua paterna, singulari, ac laudatissima clementia, nequaquam asper-

aspernare atque Agricolam, inter o-uiculas, quas tibi Christus sine exceptione vniuersas, toto, qua patet orbe Christiano, in S. Petro commisit atque commendauit pascendas regendasq; vel postremo loco respiciaraq; quo soles alios Catholicę fidei alumnos & confessores, paterno affectu complectere.

Dominus Iesus, magnus ille, & primus Pastor, imo Princeps Pastorum, & Episcoporum omnium, qui te ad sublimem illam & sanctissimam Cathedram elegit & destinauit, cuius vicem geris, & Vicarium agis in terris ac Militante Ecclesia Visibilem, Sanctitatem, atque Apostolatum tuum, ad Ecclesiæ suæ ter afflictissimæ consolationem, restaurationem, pacificationem, atque amplificationem quotidie maiorem, diutissime adhuc pro singulari sua, & inexhausta Clementia; conseruare & & prosperare, & tandem, post huius vitæ ac dignitatis sanctissimæ, feliciter perfunctos atque exantlatos labores, curas, atque vigilias,

virtu-

virtutibus & meritis gloriosum, ad Ecclesiam transferat triumphantem, patriamque coelestem, æterna gloria, & honore ineffabili coronandum. Sittardiæ pridie S. Margaretæ Virginis & Martyris, Anno salutis 1599.

Sanctitatis, &
Beatitudinis V.

infimus, atque humilimus
Cliens ac seruus in Christo

Franciscus Agricola.

PRÆ-

PRÆFATIO AD LECTOREM.

QVANDOQVIDEM, Christiane & benigne Lector, antitheses locorum sacræ Scripturæ, quos hinc inde Catholici atque hæretici ex diametro, de Verbo Dei scripto & non scripto, allegare potissimum solent, ante annos duos à me pio sine & zelo editas, doctis placuisse, & simplicioribus non parum lucis atque utilitatis attulisse, & si docile atque attento animo perlegantur, [illegible], adferre posse, à multis & magnis viris asseritur: & in illis præter alia, ex parte Catholicorum, solidè, atque apodictice probatum est sacram Scripturam non omnibus, nec in omnibus claram, atque ita apertam esse, vt interprete aut explicatione non indigeat: interpretari verò illam, & rectè secundum Apostolum, secare, non quoslibet sine discrimine, sed illos duntaxat posse, quibus hoc diuinitus datum atque concessum fuerit: Ecclesiam nimirum Christi, & eius ordinarios Episcopos & Rectores; & inter illos præcipuè, Episcopum Romanum, summum videlicet Pontificem, & S. Petri [illegible] suisque successoribus ordinariis, [illegible] à Christo verbis promissa, & singulari [illegible] atque intercessione à Deo Patre fuit impetrata [illegible], & Apostolicæ cathedræ legitimum [illegible] per quem sicut & per Concilia [illegible] generalia incessanter nobis & infallibiliter sensum Domini, mentemque Spiritus sancti,

sanctæ

sancta declarat Ecclesia: dotata etiam propterea à Sponso suo Christo, eodem Spiritu veritatis, qui ipsam omnia docet ad salutem necessaria atque vtilia, & in omnem ducit veritatem, semperq; illi praesens, ita eandem instruit, gubernat, & dirigit, vt in sacrae scripturae intelligentia, et diuini verbi germana & genuina explicatione, Religionisq; caussa & negotio, planè nec falli possit nec fallere vnquam; sed reuera, atque sine omni dubio sit, & maneat (si Christo, et Scripturae creditur) columna firmissima, & immobile veritatis, solidissimumq; fundamentum: Haeretici verò, & Nouatores nostri temporis, hoc ipsum constanter non minus & pertinaciter, quam impudenter negant; ideoq; nullum in Ecclesia visibili supremum Episcopum nullum Pontificem Romanum, aut S. Petri in primatu suo pontificatu agnoscere volunt successorem, sed illum, illiusq; nomen abominantur, detestantur, & horrendis modis execrantur: & ne conuinci possint, vel agnoscere cogantur fatentur Romanum Episcopum, S. Petri in cathedra & supremo tribunali atque regimine Ecclesiae successorem, ideoq; etiam ordinarium & supremum, omnium in fide & Religione motarum controuersiarum & dubiorum occurrentium iudicem habendum esse atque determinatorem; absterso omni pudore atque verecundia, palam & passim inficiantur, S. Petrum Romam vidisse vnquam, nedum Romanos personali doctrina, & viua voce ad fidem primum conuertisse, aut Ro-

nec cathedram pontificiam, seu sedem Apostolicam, diuino aliquo mandato vnquam collocasse; & quod omnem superat impudentiam, planè atque apertè negant Petro vnum à Christo inter Apostolos primatum promissum, vel collatum, aut vllum inter Apostolos principatum seu præeminentiam extitisse; sed omnes omnibus modis, absque vllo potestatis vel auctoritatis discrimine, pares inuicem atque æquales fuisse & permansisse semper.

Eam ob causam, præsentem Tractatum, de verbis Domini; Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: Et; Tibi dabo claues regni cælorum. Item; Ego rogaui pro te, vt non deficiat fides tua: &; Pasce agnos, pasce oues meas; quod videlicet iste S. Petrus verè à Christo Pontifex supremus, ac totius ouilis, seu Ecclesiæ suæ Pastor summus & generalis designatus & constitutus sit: & præterea Romæ haud dubiè fuerit quoque, & ibidem primus etiam euangelizando Ecclesiam collegerit atque fundarit, nec non, pontificatum gerens, tandem à crudelissimo Nerone, Imperatore gentili, crucifixus sit & martyrio affectus; & ideo Romanus Episcopus, S. Petro legitimè succedens in pontificatu isto, totius etiam, & vniuersalis Ecclesiæ curam, & supremam habeat, sub Christo inuisibili, principali, & summo Pastore, in pascendo & regendo potestatem; ex

ex communi sensu, & vnanimi consensu, fide, & fidei confessione publica SS. Patrum primitiuæ Ecclesiæ (oppositis & refutatis eorundem testimonijs, quæ falsò & deprauatè allegant hæretici) Deo inspirante, & adiuuante collegi atque concinnaui: quem propter argumenti & methodi affinitatem, non minus doctis placere; & rudioribus catholicis, imò etiam seductis & non excæcatis seu in reprobum sensum traditis hæreticis (si diligenter & sincere peruoluant) vsui esse posse & seruire, ad agnoscendam, amplexandamq́; catholicam, & ipsissimam veritatem, piè, & non frustra consilo.

Ceterum, vt Patrum, qui hinc inde ab vtraque parte allegantur, genuinum sensum, mentemq́; facilius & plenius assequi, & ex illorum testimonijs instrui magis atque ædificari possit Lector beneuolus & candidus; aliquando subinde & prolixius illorum verba ascribo, & sæpius etiam, quando argumentum ita exigit, atque noua occasio postulat, in diuersis capitibus diuersos, sæpè eadem repeto. Epistolas SS. Pontificum, qui primis potissimum quatuor seculis claruerunt, & omnes ferè martyrio illustres existunt, vt in primo Conciliorum Tomo, & ab alijs etiam celebratissimis Theologis citatas inuenio, fideliter allegaui, & verbotim quæ ad præsentem materiam quoquo modo facere videbantur, ascripsi. At de quibusdam Pontificum Epistolis, ex nouis coniecturis, dubitatur à recentioribus nonnullis, penes doctiores, atque ipsammet Ecclesiam iudicium relinquo.

CATALOGVS SVMMORVM Pontificum. Iesus Christus Pontifex in æternum. Eius Vicarij hoc ordine sequuntur.

Ord.	*Anni Christi.*	
1	44	S.Petrus Apostolus & Martyr.Sedit Annos 24. Menses 5. dies 12. sub Nerone Claudio Cæsare.
2	57	S. Linus martyr viuente adhuc Petro, sed an.11.mens.3.dies.12. sub eod.
3	68	S. Clemens martyr post mortem Petri Apostoli primus sed.an.9. mens.4.d.26. sub eod.
4	77	S Cletus mart.sed.an.6.m.5.d.3.sub Tito Vespasiano.
5	84	Anacletus mart.sed.an.12. m.2.d.27. sub Flauio Domitiano.
6	97	Euaristus mart.sed.an.13.m.3.sub eod.
7	106	Alexander mart.sed.ann.7.m.5.d.19.sub Traiano.
8	117	Sixtus I.mart.sed.an.9.m.10.d.9.sub Hadriano.
9	127	Telesphorus mart.sed. an.11.men.8.d.28. sub eodem.
10	139	Higinius mart.sed.an.4.sub Antonino.
11	143	Pius I. mart.sed.an.11.m.5.d.17. sub eod,
12	154	Anicetus mart. sed. ann.8.m.8.d.24.sub Aurelio Vero.
13	163	Soter martyr sed. an.7.m.11.d.18. sub eo.
14	171	Eleutherius martyr sed. ann. 15 d 13. sub Aurelio Commodo.
15	186	Victor I.mart.sed.an.12. men.1. d.28.sub Heluio Pertinace.
16	198	Zepherinus mart.sed.an.20.d.17.sub Anto-

Ord.	Anni Christi.	
		tonino Caracallo Pio.
17	218	S.Calixtus I.mart.sed.an.6.m.1.d.13. sub Aurelio Seuero.
18	224	S.Vrbanus mart.sed.an.7. m. 7. d. 5. sub Alexandro Pio.
19	232	S.Pontianus mart.sed.an. 5.m.5. d.2. sub eodem.
20	236	S.Antherus mart.sed.m.1.d.14. sub Iulio Maximino.
21	237	S.Fabianus mart.sed.an.14. d. 4. sub Maximino, Gordiano, Philippo & Decio.
22	251	S.Cornelius mart.sed.an.2.m.5.d.29.sub Decio & Gallo.
23	253	S.Lucius I.mart.sed.an.1.m. 4. d. 14. sub Valeriano.
24	255	S.Stephanus I.mart.sed.an.3. m. 3. d. 24. sub Gallieno.
25	258	S.Sixtus II.mar.se.an.1.m.11.d.13.sub eod.
26	260	S.Dionysius I.mart.sed.an.9.mens.4.d.5. sub Claudio.
27	270	S.Felix I.mar.se.an.4.m.5.sub Aureliano.
28	274	S.Eutychianus mart.sed.an.9. m. 6. d. 9. sub Tacito & Floriano.
29	283	S.Caius mart.sed.an.12.m.4.d.6.sub Carino.
30	296	S.Marcellinus mart.sed.an. 7. m.11. d.19. sub Diocletiano & Maximiano.
31	304	S.Marcellus I.mart.sed.an. 4. m. 6. d.21. sub Constantino.
32	308	S.Eusebius mart.sed.an.2, m.7.d.27. sub eodem.
33	310	S Melchiades mart.se.an.3.m.2.sub codẽ.
34	314	S.Syluester I.sed.an.21.d.4. sub codem.

S.Mar-

Ord.	Anni Christi.	
35	336	S. Marcus sed. m. 8. d. 22. sub eodem.
36	336	S. Iulius sed. an. 14. m. 5. d. 19. sub eodem.
37	351	Liberius sed. an. 15. m. 4. d. 18. sub Iuliano.
38	373	Damasus sed. an. 16. m. 2. d. 10. sub Valentiniano & Theodosio.
39	393	Siricius sed. an. 15. m. 1. d. 10. sub Arcadio & Honorio.
40	398	Anastasius sed. an. 4. m. 1. d. 13 sub eisdem.
41	402	Innocentius sed. an. 15. m. 2. d. 10 idem.
42	417	Zozimus sed. an 2. m. 4. d. 7 sub Theodosio Iuniore.
43	420	Bonifacius I. sed. an. 3. m. 9. d. 28. sub eod.
44	423	Cœlestinus I. sed. an. 8. m. 5. d. 3. sub Placido.
45	432	Sixtus III. sed. an. 7. m. 11. sub eodem.
46	440	Leo Magnus sed. an. 20. mens. 11. d. 2. sub Marciano.
47	461	Hilarius sed. an 6. m. 3. d. 9. sub Leone.
48	467	Simplicius sed. an. 14. m. 6. d. 14. sub eod.
49	482	Felix II. dictus III. sed. an. 11. m. 11. d. 18. sub Zenone.
50	494	Gelasius sed. an 2. m. 8. d. 6. sub Anastasio
51	496	Anastasius II. sed. an 1. m. 11. d. 12 sub eod.
52	494	Symmachus sed. an. 15 mens. 7. d. 26. sub Theodorico.
53	514	Hormisda sed. an. 9. d. 11, sub Iustino.
54	523	Ioannes I sed. an. 2. m 9. d. 15 sub eodem.
55	526	Fœlix IV. dictus III. sed. an. 4. m. 2. d. 18. sub Iustiniano.
56	530	Bonifacius II sed. an. 1. d. 2. sub eodem.
57	532	Ioannes II sed. an. 2 m. 4. d. 6 sub eodem.
58	534	Agapetus sed. mens. 11. d. 1 sub eodem.
59	535	S. Syluerius sed. an. 1. m. 5 d. 12. sub eodem.

Ord.	*Anni Christi.*	
60	537	Vigilius sed.ann.17.m.6.d.26.sub Flauiꝙ Anicio.
61	555	Pelagius sed.an.9.men.10.d.28.sub Iustiniano.
62	566	Ioannes III.sed.an.10.d.15.sub eodem.
63	577	Benedictus I.sed.an.3.m.2.d.15. sub Tiberio.
64	580	Pelagius II.sed.an.9.m.2.d.20. sub eod.
65	590	Gregorius Magnus sed.ann.13. m. 6.d.8. sub Flauio Phoca.
66	604	Sabinianus sed.an.1.m 5.d.9. sub eodem.
67	605	Bonifacius III.sed.an.1.m.2.d.28.sub eo.
68	608	Bonifacius IV.sed.an.6.m 8.d.13.sub Heraclio.
69	615	Deusdedit sed.an.3.d.23.sub eodem.
70	6.8	Bonifacius V.sed.an.3.m.9.d.19.sub eod.
71	622	Honorius I.sed.an.12.m.11.d.17 sub eod.
72	635	Seuerinus sed.an.2.d.4.sub eodem.
73	638	Ioannes IV.sed.an.1.m.9.d.19.sub eodē.
74	640	Theodorus sed.an.6.m.5.d.18. sub Constantino,
75	647	Martinus I.mart.sed.ann.6.m.1,d.26.sub eodem.
76	653	Eugenius sed.an.2.m.9.d.24.sub eod.
77	657	Vitalianus sed.an.14.m.5.dies 28.sub eo.
78	672	Adeodatus sed.an.4.m.2.d.5. sub eod.
79	676	Dominus I.vel Dominio sedit an.2.m.5. d.10.sub Constantino Augusto.
80	679	Agatho sed.an.2.m.6.d.4.sub eodem.
81	682	Leo II.sed.m.10.d.17.sub eodem.
82	684	Benedictus II.sed. m. 10. d. 27.sub Heraclio Constantino.
83	685	Ioannes V.sed.an.1.d.9.sub eodem.

ætatem Pontificum, & Patrum, qua aut mortui sunt, aut claruerunt, posui subinde, iuxta chronologiam Viennæ Austriæ editam Anno supra sesquimillesimum octuagesimo, & à Facultate ibidem Theologica approbatam, & potissimùm iuxta Tabulam illam chronologicam, quàm R. P. Franciscus Costerus vtilissimo illi, & commendatissimo controuersiarum Enchiridio, vltimæ æditionis, præmisit: annosq; quibus Pontifices in S. Petri cathedra sedere, Patres verò editis scriptis inclarescere cœperunt, vel mortui sunt, assignaui aliquoties; vt ex ætate, & annorum quibus vixerunt, vel obierunt assignatione, Patrum etiam, & testimoniorum antiquitas, auctoritasq; innotescere facilius, & colligi posset. quod ideo monendum duxi, sicuti fortassis lector Pontificum, aut Patrum ætatem ab alijs paulò aliter, salua tamen veritate, licet diuerso respectu, allegari vel assignari inueniat.

Etsi autem bonam in spem veniam, pium & candidum, cordatumq; lectorem, si attentè omnia & pressius, diligenterq; perlustret, examinet, atque reuoluat, ex hoc tractatu, & Patrum antithesi, ac germana explicatione, quomodo potissimis argumentis atque controuersijs, quas Hæretici & Nouatores nostri, contra S. Petri & successorum eius Romanorum Pontificum primatum atque auctoritatem, mouere solent, obuiare debeat sufficienter instrui; eoq; etiam nomine illi hoc compendio, & Patrum collatione seruire studui; tamen simul quo-

que hac occasione ad Catholicos scriptores, qui hanc materiam solidius, & ex professo latius, ac copiosius pertractarunt, maxime verò & potissimùm, ad primum Tomum Controuersiarum doctissimi illius clarissimique Theologi, R.P. Bellarmini; & vtilissimum etiam & præclarum illud volumen R. P. Sanderi de visibili Ecclesiæ Monarchia, nec non insignes lucubrationes R. P. Stapletoni de Principijs fidei doctrinalibus; sicut etiam ad Analysin R. P. Gregorij de Valentia, relegare lectorem, atque adeo prouocare, illosque Theologos celebratissimos, & eorundem contra hæreticos scripta monumenta, etiam atque etiam omnibus auitæ fidei & veritatis studiosis commendare volui.

Si simili methodo atque compendio, tam ex Scripturis, quàm ex Patribus sanctis, oppositis nimirum è regione & explicatis, quæ hæretici deprauatè allegant contra catholicos, omnes controuersiæ quæ nunc agitantur, tractatæ atque elucidatæ extarent: fallor planè, si catholica atque euangelica, hoc est, germana & illibata veritas, sufficienter comprobata, citius planiusque non elucesceret: & hæreticorum vanitas, falsitasque & pestilentissima sicophantia mox euanesceret, & in meros fumos resolueretur.

Faxit Deus, vt si mihi vel per ætatem, vel ingenij ac gratiæ defectum & insufficentiam, multiplicesque, adeoque assiduas et continuas occupationes & distractiones pastorales, meis, aliorumque votis

satis-

satisfacere non licuerit: per alios idipsum, quibus maius ingenium & ocium, maior etiam gratia & facultas obtigit, doctius atque elaboratius præstetur, expediaturque: &, quod omnium maximè, summisque ac infimis votis optandum esset, omnipotens et clementissimus Deus, pro sua immensa atque infinita misericordia, omnium aures, oculos, mentesque aperire & illustrare dignetur, vt & cognoscant & amplectantur veritatem Euangelicam, & idipsum dicant et sentiant vniuersi, et omnibus controuersiis, calumnijs, & contentionibus sepositis, compositisque, imò sepultis prorsus atque extinctis, & relegatis profligatisque mendacijs & fallacijs quibuscunque, vnam eandemque fidem (sine qua nemo Deo placere, nemo iustificari, nedum saluari potest) fidem inquam catholicam atque Apostolicam, atque adeo Romanam, quam S. Paulus suo tempore toti orbi notam tantopere commendauit, & Spiritus sanctus in Ecclesia Romana hactenus incorruptam atque illibatam per ordinarios S. Petri & legitimos successores custodiuit, ita sentiamur & profiteamur omnes, vt nulla inter Christianum nomen præseferentes, sint amplius scismata, nulla de fide & Religione controuersiæ reliquæ, nulla odij aut discordiæ vestigia, sed vna sit fides mentium, & pietas cordium, & vnanimes atque vno ore inuocemus, colamus, & glorificemus Deum & Patrem Domini nostri Iesu

Christi illiq; corde puro, conscientia bona, & fide ac charitate non ficta omnibus diebus vitæ nostræ, vt par est, & pios decet ac fideles Christianos, seruientes, tandem ad vnam eandemq; Patriam, Regnum videlicet cœleste, & æternam salutem, gloriamq; peruenire valeamus. Per eundem Christum Dominum ac Saluatorem nostrum; cui cum Patre & Spiritu sancto, omnis sit gloria, honor, salus, & gratiarum actio in æterna seculorum secula. Amen.

APPROBATIO.

Opus, de Primatu Petri, & successorum eius à Venerabili admodum in Christo Domino D. Francisco Agricola conscriptum, omnibus Christi fidelibus, & præsertim ijs, quibus inter hæreticos versari necessarium est, perquàm vtile & necessarium esse iudico & censeo.

Ioannes Chapeauille S. C. Leodiens. in spiritualibus Vicarius.

CATA-

Anni
ord. Christi.

eodem.

177 1198 Innocentius III. sedit an. 18. mens. 6. d. 9. sub Henrico 6.

178 1216 Honorius III sed. an. 10. m. 8. sub eodem.

179 1227 Gregorius IX. sedit an. 14. men. 4. d 3 sub Friderico 2.

180 1241 Cœlestinus IV. sedit d 17. sub eodem.

181 1243 Innocentius IV. sedit an. 11. m. 5. d. 14. sub eodem.

182 1254 Alexander IV. sedit an. 6. mens. 5. d. 5 sub eodem.

183 1261 Vrbanus IV. sedit annos 3. men. 1. d. 4 sub Ricardo.

184 1265 Clemens IV. sedit an. 3. m. 9. d 23. sub eo.

185 1271 Gregorius X. sedit an. 4. m. 4. d 10. sub eo.

186 1276 Innocentius V. sed. m. 5. d. 2. sub Rodulfo.

187 1276 Adrianus V. sedit m 1. d. 9. sub eodem.

188 1276 Ioannes XX. dictus XXI sed. men. 8 d 5. sub eodem.

189 1277 Nicolaus III sedit an 2. m. 8. d 22. sub eo.

190 1281 Martinus IV sed. ann. 4. m. [illegible] d [illegible] sub eod.

191 1286 Honorius IV sed. an. 2. d. 2 sub eodem.

192 1288 Nicolaus IV sed. an 4. m. 1 d 14. sub eod.

193 1294 Cœlestinus V. se. m. 5. d. 7. sub Adolpho.

194 1294 Bonifacius VIII sed. an. 8 m. 9 d. 19. sub eo.

195 1303 Benedictus XI. dictus XI. sedit m. 9. & d 6 sub eodem.

196 1305 Clemens V. sed. an. 8. men. 10. d. 16 sub Alberto.

197 1316 Ioannes XXI dictus XXII sed. an. 18 m. 3 d 28 sub eod.

198 1334 Benedictus X. dictus XII, sedit an. 7. m. 4, d. 6. sub Lodouico 4.

Cle-

Ord.	Anni Christi.	
199	1342	Clemens VI. sedit an. 10. m. 7. sub eodem.
200	1352	Innocentius VI. sed. an. 9. men. 8. d. 26. sub eodem.
201	1362	Vrbanus V. sedit an. 3. m. 1. d. 17. sub Carolo IV.
202	1371	Gregorius XI. sed. an. 7. m. 2. d. 27. sub eo.
203	1378	Vrbanus VI. sedit an. 11. m. 6. d. 8. sub eod.
204	1379	Bonifacius IX. sed. an. 14 me. 11. sub Vecceslao.
205	1404	Innocentius VII. sed. an. 2. d. 22. sub eod.
206	1406	Gregorius XII. sed. an. 2. m. 6. d. 6. sub Roberto.
207	1409	Alexander V sed. m. 10. d. 8. sub eodem.
208	1410	Ioannes. XXII. dictus XXIII. sedit ann. 5. d. 15. sub eodem.
209	1417	Maternus III. dictus V. sed. an. 13. mens. 3. d. 12. sub Sigismundo.
210	1431	Eugenius IV. sedit an. 15. m. 11. d. 21. sub eo.
211	1447	Nicolaus V. sed. an. 8. d. 19. sub eodem.
212	1456	Calixtus III. sedit an. 3. m. 3. d. 26. sub Friderico 3.
213	1458	Pius II. sedit an. 5. m. 11. d. 26. sub eodem.
214	1464	Paulus II. sedit an. 6. m. 10. d. 29. sub eod.
215	1471	Sixtus IV. sedit an. 13. d. 5. sub eodem.
216	1484	Innocentius VIII. sedit an. 7. m. 10. d. 27. sub eodem.
217	1402	Alexander VI. sedit an. 11. d. 8. sub eodem.
218	1503	Pius III. sedit d. 16. sub Maximiliano.
219	1503	Iulius II. sedit an. 9. m. 3. d. 12. sub eodem.
220	1513	Leo X. sedit an. 8. m. 8. d. 21. sub eod.
221	1522	Adrianus VI. sedit an. 1. m. 8. d. 6. sub eod.
222	1523	Clemens VII. sed. an. 10. m. 10. d. 8. sub Carolo 5.

Paulus

Ord.	*Anni Christi.*	
223	1534	Paulus III. sedit an. 15. d. 29. sub eodem.
224	1550	Iulius III. sed. an. 5. m. 1. d. 16. sub eodem.
225	1555	Marcellus II. sedit d. 22. sub Ferdinando.
226	1555	Paulus IV. sed. ann. 4. m. 2. sub eodem.
227	1560	Pius IV. sedit an. 5. m. 11. sub eodem.
228	1566	Pius V. se. an. 6. m. 4. sub Maximiliano 2.
229	1572	Gregorius XIII. sedit an. 13. sub eodem.
230	1585	Sixtus V. sedit an. 5. m. 4. d. 13. sub Rudolpho 2.
231	1590	Vrbanus VII. sedit d. 12. sub eodem.
232	1590	Gregorius XIV. sedit m. 10. d. 10. sub eod.
233	1591	Innocentius IX. sedit m. 2. d. 1. sub eodem.
234	1592	Clemens VIII. hodie sedet. sub eodem.

DE

Ord.	Anni Christi.	
84	686	Cuno vel Conon sed.m.11. d.3. sub eod.
85	687	Sergius I.sed.an.13.m.8.d.23. sub Leōtio.
86	701	Ioannes VI.sed.an.3.m.2.d.13. sub Tiberio Habsimaro.
87	703	Ioannes VII. sed.an. 2.m.7.d.17. sub eo.
88	703	Sisinnius sedit d.20.sub Iustiniano.
89	707	Constantinus sedit an.7.men.1.d.21. sub Philippico Bardane.
90	715	Gregorius II.sedit ann.15.m.10.d.21. sub Anastasio.
91	731	Gregorius 3.sedit an.10.m.8.d.10. sub Leone Isauro.
92	741	Zacharias I.sedit an.10.m.3.d.9.sub Copronymo.
93	752	Sephanus II.sedit d.3.sub eodem.
94	752	Stephanus III.dictus II.sed.an.5.d.29.sub eodem.
95	757	Paulus I.sedit an.10.m.1.sub eodem.
96	768	Stephanus IV.dictus III.sedit ann. 3.m.5.d.27.sub eodem.
97	772	Adrianus I.sed.an.23.m.10.d.17.sub Leone 4
98	796	Leo III.sed.an.20.m.5.d.18.sub Constantino 8.
99	816	Stephanus V.dictus sed.men.6.d.24.sub Ludouico Pio.
100	817	Paschalis s. an.7.m.3.d.17.sub Lothario.
101	824	Eugenius II.sed.an.3.m.6.d.24. sub eod.
102	827	Valentinus sed.m.1.dies 10. sub eodem.
103	828	Gregorius IV.sed.an.16.sub eodem.
104	844	Sergius II.sedit an.3. m.2 d.3. sub eodem,
105	847	Leo IV.sedit an.8.m.3.d.6.sub eodem.
106	855	Benedictus III.sedit an.2.m.6.d.9.sub eo·

Ord.	Anni Christi.	
107	858	Nicolaus I. sedit ann. 9. m. 6. d. 21. sub Ludouico Iuniore
108	867	Adrianus II. sed. an. 5 d. 12. sub eodem.
109	872	Ioannes VIII. sed. an. 10. sub Carolo.
110	882	Martinus II. aliâs Marinus sedit an. 1. m. 2 d. 28. sub eodem.
111	883	Adrianus III. sedit an. 1. m. 1. d. 22. sub Carolo 3.
112	885	Stephanus VI. dictus V. sedit ann. 6. d. 4 sub Crasso.
113	891	Formosus sed. an. 5. m. 6. d. 18. sub Arnulpho.
114	896	Bonifacius VI. sed. d. 15. sub eodem.
115	897	Stephanus VII. dictus VI. sedit an. 1. m. 3. sub eodem.
116	898	Romanus sed. m. 4. d. 23. sub eodem.
117	898	Theodorus II. sedit d. 20. sub eod.
118	898	Ioannes IX. sedit. an. 2. d 15. sub cod.
119	900	Benedictus IV. sed. an. 4. m. 6. d. 15. sub Ludouico 4.
120	905	Leo V. sed m. 1. d. 10. sub eodem.
121	905	Christophorus I. sedit. m 7. sub eodem.
122	906	Sergius III. sed. an. 7. m. 3. d. 16. sub eod.
123	913	Anastasius III. sed. an. 2. mens. 2. d. 29. sub Conrado
124	915	Lando sed. m. 4. d. 22. sub eodem.
125	916	Ioannes X. sed. an. 14. m. 2. d. 15. sub eod.
126	930	Ioannes XI. sed. an. 4. m. 10. d. 15. sub Henrico Aucipe.
127	935	Leo VI. sed. m 6. d. 15. sub eodem.
128	935	Stephanus VIII. dictus VII. sed an. 2. m. 1. d. 15. sub cod.
129	937	Leo VII. se. an. 2. m. 6. d. 12. sub Otho magno.

Ste-

Ord.	Anni Christi.	
130	940	Stephanus IX. dictus VIII. se. ann. 2. m. 4. d. 15. sub eod.
131	942	Martinus III. siue Marinus II. sed. an. 3. m. 6. d. 13. sub eod.
132	946	Agapetus II. sed. an. 9. m. 7. d. 10. sub eod.
133	955	Ioannes XII. sed. an. 8. m. 4. d. 5. sub eodē.
134	963	Leo VIII. sed. an. 1. m. 3. d. 5. sub eodem.
135	965	Ioannes XIII. se. an. 6. m. 11. d. 5. sub eod.
136	972	Benedictus V. dictus VI. sed. an. 1. m. 6. sub eodem.
137		Bonifacius VII. sed. an. 1. m. 1. d. 12. sub Othone Iuniore.
138	975	Benedictus VI. dictus VII. sed. an. 9. m. 1. d. 12. sub Ottho 2.
139	984	Ioannes XIV. sed. m. 8. d. 2. sub eodem.
140	985	Ioannes XV. sed. ann. 9. m. 7. d. 10. sub Ottho 3.
141	995	Ioannes XVI. sedit m. 3. sub eodem.
142	995	Gregorius V. sed. an. 2. m. 7. d. 25. sub eod.
143	998	Syluester II. sed. an. 4. m. 6. d. 12. sub eod.
144	1003	Ioannes XVII. aliâs XVIII. sedit mens. 5. d. 26. sub eodem.
145	1003	Ioannes XVIII. aliâs 19. sedit an. 4. m. 7. d. 3. sub Henrico 2.
146	1009	Sergius IV. sedit an. 2. m. 9. d. 12. sub eod.
147	1012	Benedictus VII. dictus VIII. sedit ann. 11. m. 10. d. 21. sub eod.
148	1024	Ioannes XIX. aliâs XX. sedit an. 8. m. 7. d. 9. sub Henrico Iuniore.
149	1032	Benedictus VIII. dictus IX. sed. an. 12. m. 4. dies 20. sub eodem.
150	1045	Gregorius VI. sedit an. 1. mens. 7. d. 21. sub Conrado Saliquo.

Cle-

Ord.	Anni Christi.	
151	1046	Clemens II.sed. m.9.d.19.sub Henrico 3.
152	1047	Damasus II.sedit d.23.sub eodem.
153	1049	Leo IX.sedit an.5.m.2.d,8.. sub eodem.
154	1055	Victor II.sedit an.2.m.3.d.16.sub eodem.
155	1057	Stephanus X.dictus IX.sed.m.7.d.28.sub eodem.
156	1059	Nicolaus II.sedit an.2.m.6. d.1. sub Henrico 4.
157	1061	Alexander II.sedit an.11.men.6.d.22.sub eodem.
158	1073	Gregorius VII.se. an.12.m.1.d.3.sub eod.
159	1086	Victor III sedit.an.1.m.3.d.24.sub eod.
160	1088	Vrbanus II.se.an.11.m.4.d.18.sub.eod.
161	1099	Paschalis II.sedit an.18.m.5.d. 7. sub eod.
162	11 8	Gelasius II.sedit an.1.d.5.sub eodem.
163	1119	Calixtus II.se.an.5.m.10.d.13.sub Hērico 5.
164	1124	Honorius II.sedit an.5.m.2. d.3. sub eod.
165	1130	Innocētius 2.sed. an.13.m.7.d.8.sub eod.
166	1143	Cœlestinus II.sed.m.5.d.13.sub Lothario secundo.
167	1144	Lucius II.sedit men.11.d.4.sub Conrado Sueuo.
168	1145	Eugenius III.sed.ann.8.m.4. d.10.sub eo.
169	1143	Anastasius IV.sedit an.1.m.4.sub Friderico Barbarussa.
170	1145	Adrianus IV.sedit an.4.m.9.sub Friderico Ahenobarbo.
171	1159	Alexander III.se. an.21.m.11.d.23. sub eo.
172	1181	Lucius III.sedit an. 4.m.2.d.28.sub eod.
173	1185	Vrbanus III.sedit an.1.m. 10.d. 15.sub eo.
174	1187	Gregorius VIII.sedit m.1.d.27.sub eodē.
175	1188	Clemens III.sedit an.6.m.2.d.15. sub eo.
176	1191	Cœlestinus III.sedit an.3.men.9.d.11.sub eo-

DE PRIMATV SANCTI PETRI APOSTOLI, ET SVCCESSORVM EIVS, ROMANORVM Pontificum.

CAPVT I.

DE VERBIS DOMINI; Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, Matth. *16. antitheſis, collatio, & conciliatio SS. Patrum Apoſtolicæ & primæuæ Eccleſiæ; quos hinc inde Catholici & Hæretici huius temporis ex diametro, ſeu, pro & contra allegare ſolent.*

Vera ſententia Catholicorum.

Hæc verba Chriſti ad S. Petrum dicta; ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam: ſecundum Chriſti intentionem non de Chriſto, nec

Falſa ſententia Hæreticorum.

Hæc verba: ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam: non de perſona Petri, ſed vel de *a* Chriſto; vel de fide aut confeſſione fidei B.

Petri,

propriè aut principaliter de fide aut confeſſione fidei S. Petri: ſed de ipſamet perſona Petri, quatenus erat Paſtor & Caput viſibile Eccleſiæ à Christo deſignatus, propriè, & principaliter ſunt intelligenda: nam, ſic credunt & teſtantur Veteres Eccleſiæ Patres.

CLEMENS diſcipulus SS. Apoſtolorum Petri & Pauli, vixit in Italia Anno Christi 80. Epiſtola 1. ad Iacobum fratrē Domini. Simon, inquit, Petrus, veræ fidei merito, & integræ prædicationis obtentu, *fundamentum eſſe Eccleſiæ definitus eſt: qua de cauſſa etiam Domini ore cognominatus eſt Petrus.*

TERTVLLIANVS Petri, *b* ſunt propriè intelligēda: ſic enim teſtantur Patres Veteris Eccleſiæ.

a. 1. AVGVSTINVS Tractat. vlt. in Ioannem. Super hanc, inquit, petram, *quā confeſſus es*, ædificabo Eccleſiam meam.

2. Idē lib. 1. Retract. cap. 21. Dixi, inquit, in quodam loco de Apoſtol. Petro, quod in eo tanquam in petra ſit fundata Eccleſia, qui ſenſus etiam cantatur ore multorū in Verſibus beatiſſimi Ambroſij, vbi de gallo gallinaceo ait; Hoc, ipſa petra, canente culpam diluit. Sed ſcio me poſtea ſæpiſſimè ſic expoſuiſſe, vt ſupra hāc petram intelligeretur, *quem confeſſus eſt Petrus: non enim dictum*

eſt

Carthaginensis in Africa Anno Christi 200. cùm adhuc Catholicus erat, de præscript. aduersus hereticos. *Latuit aliquid Petrum ædificandæ Ecclesiæ petram dictum?*

ORIGENES Alexandrinus, qui vixit in Aegypto Anno 230. homil. in Exod. 5. Vide inquit, *magno illi Ecclesiæ fundamento, & petræ solidissimæ, super quam Christus ædificauit Ecclesiã*, quid dicatur à Domino: Modicæ fidei quid dubitasti?

CYPRIANVS Episcopus Carthaginensis in Africa Anno 240 in Epist. ad Quirinum. Petrum, inquit, Dominus primum elegit, *& super eum ædificauit Ecclesiã suam.* *est illi: Tu es petra: sed tu es Petrus: petra autem erat Christus.* Harum duarum sententiarum, quæ sit probabilior; eligat Lector.

b. 3. HILARIVS lib. de Trinitate. *Super hanc, inquit, confessionis petram* Ecclesiæ ædificatio est.

4. Item: *Hæc fides Ecclesiæ est fundamẽtum:* per hanc fidem infirmæ aduersus eã sunt portæ inferorũ: hæc fides regni cælestis habet claues. &c.

5. AMBROSIVS lib. 6. ca. 9. in Lucam. *Fundamentum,* inquit, *Ecclesiæ, fides est.*

6. CHRYSOSTOMVS hom. 55. in Matthæum. Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, id est, *fidem atq; confessionem:*

Idem in epist. ad Iulianum. Nam Petro primum Dominus, *super quem ædificauit Ecclesiam*, & vnde vnitatis originem instituit & ostendit, potestatem illam dedit. Eadem sæpè alibi repetit & inculcat.

ATHANASIVS Episcopus Alexandrinus in Aegypto anno 340. in Epist. ad Felicem, quam scripsit nomine suo & Synodi Alexandrinæ. Tu, inquit, es petrus, *& super fundamentum tuum* Ecclesiæ columnæ, id est Episcopi, sunt confirmatæ.

HILARIVS Pictauorum Episcopus in Gallia, Anno 350. in ca. 16. Matthæi. O in nuncupatione noui nominis *felix Ecclesiæ fundamentum, dignaq́;*

7. Idem hom. 83. in Matthæum super illa verba: Ego pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua. Curnam inquit, si omnes expetijt, pro omnibus deprecatus non est? Patet hinc quod paulò ante dicebam; quia vehementius eum tangẽs, & ostendens multò peiorem eius, quàm aliorum lapsum esse, ad eum conuertit orationem. Cur autẽ non dixit, Ego non dimisi; sed ego deprecatus sum?. Humilius iam loquitur ad passionem iturus, vt humanitatem suã demonstret. *Nam qui supra confessionem eius Ecclesiam suam ita fundauit atq́; muniuit.*

8. CYRILLVS lib. 4. de Trinit. *Petram*, inquit,

ædificatione illius petræ, quæ inferorum leges dissolueret: O beatus cœli ianitor. Idem libr. 6. de Trinit. *Petrus ædificationi Ecclesiæ subiacet.*

inquit, *opinor nihil aliud quàm inconuulsam & firmissimam discipuli fidem vocauit. &c.*

AMBROSIVS Episcopus Mediolanensis in Italia Anno 380. Sermone 47. Denique, inquit, pro soliditate deuotionis *Ecclesiarum petra dicitur,* sicut ait Dominus: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meã. &c. *Petra enim dicitur, eo quòd primus in actionibus fidei fundamenta posuerit, & saxum immobile totius operis Christiani compagem molemq́ contineat.*

Idem, in Hymno, quem citat Augustinus lib. 1. cap. 21. Retractionum. Hoc (id est, gallo gallinaceo) canente, *ipsa petra Ecclesiæ* (S. Petrum intelligit) *culpam diligit.*

HIERONYMVS in Syria Anno 380. in cap. 16. Matthæi. Quid inquit est, quod ait: Ego dico tibi? quia tu mihi dixisti: Tu es Christus filius Dei viui: ego vicissim dico tibi, ego inquam, cuius dixisse fecisse est, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et sicut ipse lumen Apostolis donauit, vt lumen mundi appellarentur: *ita & Simoni qui credebat in Christum, Petri largitus est nomen,* & secundum metaphoram petræ,

inquit, rectè dicitur ei, *ædificabo Ecclesiam meā super te.* Idē in epist. ad Damasum de nomine hypostasis, de sede Petri loquens: *Super hanc petram*, inquit, *ædificatam Ecclesiam scio.*

IDEM in cap. 2. Esaiæ; Hæc domus, inquit, (intelligens Ecclesiam Catholicam) ædificata est super fundamenta Apostolorū & Prophetarum, qui & ipsi montes sunt. Et paulò post: Vnde & *super vnū montiū Dominus fundauit Ecclesiam, & loquitur ad eum. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. &c.*

BASILIVS magnus in Græcia Anno 380. li. 2. in Eunomium. *Petrus*, inquit, *propter fidei excellentiam Ecclesiæ ædificationem in se suscepit.*

IDEM BASILIVS in conc. de Pœnit. *Petrus petra est, propter Christum petrā.* Largitur enim Iesus suas dignitates: petra est petram facit.

GREGORIVS Nazianzenus in Græcia anno 380. orat. de moderatione in disputationibus seruanda. *Petrus*, inquit, *petra vocatur, atque Ecclesiæ fundamenta fidei suæ credita habet.*

IOANNES Chrysostomus Archiepiscopus Constantinopolitanus in Græcia anno 340. hom. 55. in Matth. Dominus ait, inquit. *Tu es Petrus, & ego super te ædificabo Ecclesiam meam.*

IDEM ex varijs in Matthęum locis hom. 27. Princeps Apostolorū Petrus, *super quem Christus fundauit Ecclesiam.* Verè immobilis petra & firma confessio. Et hom. 4. in cap. 6. Isaię: Quid autē, inquit, *Petrus basis Ecclesiæ*; ille vehemens

hemens amator Christi; ille sermone indoctus & rhetorum victor; ille imperitus, qui tamen Philosophis obturauit os; ille qui græcanicam scientiam non aliter, quam aranearum telam dissoluit; ille qui sagenam misit in mare, & piscatus est orbem? Idem in illa verba Ioa. 1. Tu vocaberis Cephas. Aduertẽdum autẽ, inquit, quod non omnia quæ ventura erant ei, hoc primo congressu prædixit. Non enim appellauit eum Petrum, non dixit super eam petram ædificaturum se Ecclesiam suam, sed dixit: Tu vocaberis Cephas; *adhuc in futurum hoc differens:* maioris enim erat autoritatis & potestatis nomen. Cùm verò diuinitatem suam monstraret, *maiora narrauit inquiens. Ego dico tibi: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

EPIPHANIVS Salaminę Cypri Episcopus in Græcia anno 390. in Ancorato. Ipse *Dominus,* inquit, *cõstituit Petrum primum Apostolorum petram firmam, super quam Ecclesia Dei ædificata est,* & portæ inferorum non præualebunt aduersus illam.

AVGVSTINVS Episc. Hipponensis in Africa anno 400. in psal. 69. Petrus Christũ confessus erat Filium Dei, *& in illa confessione appellatus erat petra, supra quam fabricaretur Ecclesia.* Item in psal. contra partem Donati. Numerate Sacerdotes vel ab ipsa Petri sede: *ipsa est petra quam non vincunt inferorum portæ.*

Et in Ioan. Tractat. 7. Petro dicente: Tu es Christus Filius Dei viui, *ibi* (Dominus) *nominauit petram, & laudauit firmamentum Ecclesiæ in ista fide.*
IDEM Epist. 165. Si enim, inquit, ordo Episcoporum succedentium considerandus est, quantò certius & verè salubriter ab ipso Petro numeramus cui totius Ecclesiæ figuram gerenti (propter Apostolatus sui primatum scilicet, vt Tract. 124. & alibi sese explicat) Dominus ait: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. & portæ inferi non vincent eam.* Idem Serm. 15. de Sanctis. *Petrum itaque fundamentum Ecclesiæ Dominus nominauit:* & ideò dignè fundamentum hoc Ecclesia colit, *supra quod Ecclesiastici ædificij altitudo consurgit.* Et serm. 29. de Sanctis. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Dignus certè, qui ædificandis in Domo Dei populis, *lapis esset ad fundamentum,* columna ad sustentaculum, clauis ad regnum. Et libr. 1. Retract. cap. 21. Dixi quodam in loco, de Apostolo Petro, quod in eo tanquam in petra fundata sit Ecclesia. Qui sensus etiam cantatur ore multorum in versibus beatissimi Ambrosij. Item serm. 2. de SS. Petro & Paulo. *Audistis frequenter ipsum Petrum à Domino petram nuncupatum,* sicut ait: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meá.
Si

Si ergo Petrus petra est super quam ædificatur Ecclesia, rectè prius pedes sanat: vt sicut in Ecclesia fidei fundamentum continet: ita & in homine membrorum fundamenta confirmet.

MAXIMVS Taurinensis Episcopus in Gallia Anno 420. sermone 1. de Petro & Paulo. Petro, inquit, *Christus communionem sui nominis libenter indulsit.* Vt enim, sicut Apostolus Paulus edocuit, petra erat Christus; *ita per Christum Petrus factus est petra, dicente Domino: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.*

PAVLINVS Nolanus Episcopus in Italia Anno 420. Epist. 4. ad Seuerum. Petra est Christus: bibebant enim de spirituali sequente eos petra, petra autem erat Christus. *Sed etiam Discipulo suo huius vocabuli gratiam nõ negauit, cui ait; Supra hanc petram ædificabo Ecclesiam meam,* & portæ inferi non præualebũnt aduersus eam.

CYRILLVS Alexandrinus Episcop. in Aegypto Anno 430. libr. 2. cap. 12. in Ioannem. Nec Simon fore iam nomen illi, sed Petrus, prædicit, Vocabulo ipso commodè significans, *quod in eo tanquam in petra, lapideq; firmissimo suam esset ædificaturus Ecclesiam.*

THEODORETVS Cyri Episc. in Syria Anno 440. in Cantica Canticorum. *In Petro,* inquit, *Apostolorum principe Dominus in Euange-*

lio se suam Ecclesiam ædificaturum promisit.
LEO MAGNVS in Italia anno 440. serm. 2. in Anniuersario assumptionis. Manet ergo dispositio veritatis, & beatus Petrus in accepta fortitudine petræ perseuerans, suscepta Ecclesiæ gubernacula non reliquit. Sic enim præ cæteris est ordinatus, *vt dum petra dicitur, dum fundamentum pronunciatur*, dum regni cælorum ianitor constituitur, qualis ipsi cum Christo esset societas, per ipsa appellationũ mysteria nosceremus. Et sermone 3. in anniuersario assumptionis. Sicut meus pater tibi manifestauit diuinitatem meam: ita & ego tibi notam facio excellentiam tuam, quia tu es Petrus, id est: Cùm ego sim (inquit ad Petrum Christus) inuiolabilis petra, ego lapis angularis, qui facio vtraque vnum, ego fundamentum, præter quod nemo potest aliud ponere: *tamen & tu quoque petra es, quia virtute mea solidaris, vt quæ mihi potestate sũt propria, sint tibi mecum participatione communia.*
PROSPER aquitanicus Regiensis Episc. in Gallia anno 450. lib. 2. de Vocatione gentiũ cap. 28. *Hæc fortissima petra ab illa principali petrâ, communionem & virtutis sumpsit & nominis.*
ANDREAS Episcopus Cretæ in Græcia anno 540. in oratione in Domini transfigurationem. *Petrus supra petram* (Christum) *stabiliter fundatus, & fidei fundamentum,* & eam quę

fit per virtutes, Ecclesiæ dispẽsationem in se suscepit.

GREGORIVS Magnus in Italia anno 600. lib. 6. epist. 37. *Quis nesciat sanctam Ecclesiam in Apostolorum principis soliditate firmatam, quia firmitatem mentis traxit in nomine, vt petrus à petra vocaretur?*

VNIVERSA ECCLESIA CATHOLICA in Concilio generali Chalcedonensi, quod fuit vnum ex quatuor celeberrimis, in Græcia, anno circiter 454. in quo fuerunt 630. Episcopi partim Græci, partim Latini, Actione 3. Vndè sanctissimus, inquit, Archiepiscopus magnæ Romæ Leo per nos, & per præsentem sanctam Synodum, vnà cum ter beatissimo, & omni laude digno beato Petro Apostolo, *qui est petra & crepido Catholicæ Ecclesiæ, & ille qui est rectæ fidei fundamentum*, nudauit eum (Dioscorum hæreticum) tam Episcopatus dignitate, quàm etiam & ab omni Sacerdotali alienauit ministerio.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

CONSTAT ex testimonijs Orthodoxorum Patrum primitiuæ Ecclesiæ, quos citant Catholici, non aliter illos verba Christi; Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; intellexisse, & interpretatos fuisse, quàm hodie quoque etiamnum vniuersa intelligit, & vnanimiter atque constanter interpretatur Catholica & Romana

Ecclesia: scilicet; quod illa Christus ad Petrum dixerit; & super ipsum tanquam firmissimum diuinitus futurum petram & fundamentum, Ecclesiam suam ædificaturum sese disertè serioque promiserit.

Requirit hunc quoque sensum Circunstantia, & consequentia Textus, & propositum atq; intentio Christi. Voluit enim Dominus Petrum propter excellentem illam & præclaram fidei confessionem de sua diuinitate, singulariter præ alijs quoque beare, & præter æternæ Vitæ amplissimam mercedem, singulari quoque & magnificentissima in præsenti Ecclesia dignitate & præeminentia exornare atque euehere ideoque ab illis verbis; Beatus es Simon bariona; vsq; ad illa inclusiuè, quodcunque solueris super terram erit solutum & in cœlis; continuè ad ipsummet loquitur ac dirigit S. Petrum, ipsique fidei confessionis præmium multipharium, quo donandus erat, diuersis metaphoris exponit.

Etsi autem certissimum & indubitatum sit, Christum essentialem tantùm esse petram, & primarium ac perpetuum Ecclesiæ fundamentum; vt alibi expresè satis & disertè sacra testatur Scriptura: tamen hoc loco sui, quatenus petra aut fundamentum est, mentionem expresè facit nullam, sed petrum seu Cepham vocat petram, & super ipsam petram pollicetur sese, suo nimirum tempore, Ecclesiam suam ædificaturum. Si simpliciter dixisset; super petram ædificabo

cabo Ecclesiam, de sese petra locutum fuisse suspicari aliquis posset. si verò addidisset; super me petram ædificabo; dubitandi nullus relictus fuisset locus. Quando verò nec simpliciter dicit, super petram: nec addidit, me, aut suæ personæ aliquam vel minimam demonstrationem insinuat, sed immediatè præmisit; Ego dico tibi, quia tu es Petrus, hoc est, petra (nam græcis, petrus etiam petram significat) seu vt hebraicè locutus fuit Christus, Cephas, quod est interpretatum, vt inquit S. Ioannes primo, petra: & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, vel puero liquidum fiat, Christum non de alia petra dixisse, quàm, cuius antea, & quidem proximè atque immediatè mentionem fecerat, scilicet de Petro, atque super ipsum Ecclesiæ suæ ædificium construendum promisisse.

Hoc etiam, præter rationes allatas, vel inde manifestum quoque, & meridiana luce clarius euadat, quod Christus non dixit, ædifico, seu ędificaui Ecclesiam meam sed ædificabo super hāc petram. quod de Christo propriè intelligi non potest, quia non ædificaturus erat super sese Ecclesiam, sed iam dudum Apostolos, & alios discipulos ac fideles super sese ædificauerat, & sine intermissione ædificabat, ac ædificare atque superstruere pergebat; super Petrum verò, demū post resurrectionem, & quando ascensurus ad Patrem, visibiliter amplius, & consueto more eam docturus & recturus non erat, ędificare Ecclesiam, hoc est, illi post se, & suo nomine, tanquam supremo ac generali Pastori visibiliter docen-

docendam, paſcendam atque gubernandam cō- mittere ſtatuerat: hoc enim eſt ſuper Petrum Eccleſiam ædificare, totius videlicet Eccleſiæ ſupremum inter alios Eccleſiæ Paſtores & miniſtros, curam iniungere. id quod factum eſt, quando illi ſine exceptiõe omnes agnos & oues ſuas paſcendas, regendaſque concredidit atque demandauit. Ioan. 21.

Neque derogat hoc Chriſto quicquam, quod Petrus ſecundarium Eccleſiæ conſtituatur fundamentum, ſicut & omnes Apoſtoli fundamenta quoque Eccleſiæ à Spiritu ſancto nuncupantur. Eph. 2. Apo. 21. quia Chriſtus primarium eſt; & manet ſemper fundamentum, ſeu, vt S. Paulus loquitur, ſummus angularis lapis, ſuper quem Petrus & Apoſtoli, tanquam ſecundaria fundamenta ſuperſtructi, in Chriſto, & poſt Chriſtum Eccleſiæ ſtructuram & ædificationem in ſe ſuſcipiunt, & veluti baſes ac fulcra quædam immota ſuſtentant atque conſeruant, volente ſic, & diſponente ſapientia & clementia diuina, quæ homines per homines docere & regere, & myſterium ſalutis humanæ, viſibili quoque & humano miniſterio diſpenſare atque tranſigere decreuit. Ideo autem per metaphoram, ædificandi ſuper petram ſeu ſaxum immobile ædificij, ſupremum Eccleſiæ & Vniuerſale atq; Viſibile ſeu monarchicum regimen exprimere voluit, S. Petro committendum, vt teſtatum faciat, non ſolùm quam Vtile, ſed etiam quantopere tale regimen Eccleſiæ foret neceſſarium. Sicut enim

domus

domus vtiliter ædificari,aut firma consistere nequit,si non in solido atque immoto collocetur fundamento; vt Christus satis expressè insinuat atque testatur Matthæi 7. ideoque domus firmitas & soliditas à fundamenti firmitate & soliditate dependet potissimum: ita Ecclesia vtiliter colligi & crescere,seu ædificari, & firma consistere non potest,si non habeat ordinarios & idoneos doctores,pastores,rectores,&,vt vnitas seruetur & ordo, atque scismata euitentur, inter pastores & rectores supremus aliquis sit, & Vniuersalis Pastor, qui diuina gratia illustratus atque præcipuè certòq; confirmatus, alios semper, & subditos instruere possit, & informare de omnibus, atque confirmare etiam & regere; cui etiam tutò credere & confidere possint ad vnum omnes, & obedientiam præstare teneantur inferiores. Hinc(saluo,quod Christus maneat primum & principale fundamentum, ac inuisibile atque essentiale caput) supremus inter homines ac ministros Christi, atque generalis Pastor, suo modo fundamentum quoque ac caput etiã Ecclesiæ appellatur metaphoricè: quia sicut fundamentum regit domum, & caput reliquum corpus, & à fundamento domus stabilitas & à capite corporis incolumitas atque integritas dependet: ita domus Dei, hoc est, Ecclesia in terra visibilis, visibili, (sub Christo) Pastore & capite seu rectore carere, & sine visibili monarchia Ecclesiastici regiminis illæsa consistere, aut salua manere non potest;

id quod non solùm Scriptura sacra, sed etiam quotidiana nimis apertè testatur experientia, nec hostem humani generis, & Ecclesiæ potissimum Christi, latet: qui vt domum Dei subruere possit & euertere, atque in ouile Christi grassari licentius Pastores omnes, prohibere, præcipuè verò supremum ac generalem Pastorem, Romanum inquam Pontificem, ordinarium S. Petri & legitimum successorem, è medio tollere aut omni auctoritate atque æstimatione spoliare, & præterea inuisum omnibus atque exosum efficere omni contentione, & quo potest calumniandi & nocendi genere laborauit semper, & hoc inprimis seculo singulariter adlaborare non desinit, scelestissimi sui voti in multis, prô dolor, & apud multos, qui ex Deo non sunt, & mendacio crediderunt potius quàm veritati, compos effectus, eoque nomine (præter alia infinita sua stratagemata) scripturam quoque sacram, & præterea Orthodoxos etiam eiusdem interpretes & Ecclesię Patres deprauare, corruptè, & mutilè, atque peruerso sensu, quo citius simpliciores, faciliusq; seducat, citare & allegare non erubescit.

EXIGE.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLICATIO Patrum, quos Hæretici perperam & corruptè allegant.

1. S. Augustinus, vt ex allegatis per Catholicos ipsius diuersis testimonijs constat, non dubitauit Petrum suo etiam modo & sensu petram dici, & fundamentum Ecclesiæ à Christo esse constitutum, & super ipsum Ecclesiam ædificãdam, cùm Christus illa diceret, postea verò ædificatam esse secundario, cum supra Christum ædificata esset & ædificaretur indesinenter atque cõtinuò tanquam primam & principalem petrã: id quod Catholici liberaliter concedunt, & palam meritoque confitentur & docent. Sed in hoc subdubitauit S. ille Pater, vtrum hoc loco Petrus & petra idem significarent, & pro eodem accipi ac intelligi deberent; cùm, vt terminatio, ita & significatio diuersa esse videretur, & non idẽ sonare Petrus & petra. Si Hebraicæ ac Chaldaicæ linguæ gnarus, atque memor fuisset, qua Christum, & non græca aut latina lingua, loquutum fuisse constat in dubium illud, aut conceptum scrupulum non incidisset. Neque enim aut petri aut petræ Christus mentionem fecit, gręca videlicet aut latina lingua, sed Cephæ vocabulum vtrobique natiua tunc lingua & Iudæis cõsueta, quod ad dictionem illam de qua controuertitur attinet, vsurpauit, dicens: Tu es Cephas, & super hanc Cepham ædificabo Ecclesiam meam. Non aliud, inquit Hieronymus, in cap. 2.

ad Galatas, significat Petrus, aliud Cephas: sed quam nos latinè & græcè petram vocamus, hãc Hebræi & Syri propter linguę inter se viciniam Cepham nuncupant. Hoc etiam manifestissimũ est ex primo capite S. Ioannis, vbi Christus, cùm Simon Andreæ frater primum accederet, eidem expresse dixit, cùm esset ipsum præ alijs intuitus: Tu es Simon filius Ionæ: tu vocaberis Cephas, quod est interpretatum Petrus. Quid clarius? Si igitur Petrus, iuxta interpretationem S. Euangelistæ, idem significat quod Cephas, & Cephas aliud non sonat lingua tum græca tum latina, quàm petra, vel saxum ingens & immobile, Christus verò non temerè nouum hoc nomẽ Simoni indidit, & hoc cum nomine, post factam illam fidei præclaram confessionem vocans, rationemque & caussam inditi nominis assignans dixit: Tu es Cephas, & super hanc Cepham ædificabo Ecclesiam meam; quis relinquitur ambigendi locus, ad eundem, & de eodem dictum esse, super hanc petram ædificabo Ecclesiam meã, ad quem dictũ erat statim & immediatè prius, Tu es Petrus, seu Cephas? Quin & Petrus subinde non aliter quam Cephas à S. Paulo; proculdubio secundum communem patriæ & Ecclesię consuetudinem; nuncupatur. 1. Cor. 1. 3. 9. 15. Gal. 2. vt dubium non sit, & Christum haud aliter hoc quoque loco eum nuncupasse.

2. Etsi ex ignorantia Hebreæ & Syriacæ linguæ S. Augustinus putauerit differentiam esse inter

inter petrum & petram: tamen non negauit Simonem Petrum hoc etiam loco petram vocari, nedum blasphemum iudicauit hoc asserere, vt calumniantur hæretici: sed licet inclinaret magis in illam sententiam, quod per petram Christus hic intelligeretur, ignorans videlicet, & non considerans ideoma hebræum, quo Christus vsus erat, Simonem Cepham vocando: liberum tamen lectoriſque iudicio reliquit, vt vel Christum, vel Petrum, alio atque alio modo petram vocari iudicaret: vnde liquidum euadit, ipsum ab Ecclesiæ communi sensu, & huius loci germana intelligentia nequaquam recessisse, & proinde hæreticis, qui pertinaciter negant Petrum petram dicendum, & supra Petrum ædificandam, aut postea ædificatam fuisse Ecclesiam, nullo pacto suffragari. quod tamen plenis buccis indesinenter, impudenterque asseuerare & iactare apud rudiores non erubescunt.

3. 4. Hilarius expresse satis, & sæpius fatetur, & docet Petrum Ecclesiæ esse fundamentum, vt ex allegatis ex parte Catholicorum patet locis: quod verò etiam super fidem tanquam petram Ecclesiam ædificatam esse, asserit, priori sententiæ non repugnat, quia diuerso sensu, & super petrum, & super fidem Ecclesiæ fundata fuit: supra Petrum tanquam supremum & generalem Pastorem & moderatorem: supra fidem tanquã

fundamentum, & initium salutis, sine quo nec exurgere potest, nec consistere Ecclesia. Hæretici verò ita asseuerant fidem esse fundamentum Ecclesiæ; atque ita super fidem & fidei confessionem Ecclesiam esse fundatam; vt negent supra Petrum constructam esse, aut Petrum quoque, prædicto sensu, petram esse fundamentum Ecclesiæ credendum. id quod S. Hilarius non fecit, imò ne illi quidem in mentem venit.

4. Quin ideo, sicuti & alij Patres fidem, non absolutè sed fidem Petri seu confessionem fidei à Petro de Christo factam petram, & Ecclesiæ asserit etiam esse fundamentum; tum quia fidei, & eiusdem factæ confessionis meritò consecutus fuit Petrus, vt esset fundamentum Ecclesiæ; tum quia ob fidei indefectibilitatem à Christo ipsi exoratam & concessam (cuius beneficio alios in fide confirmare & sustetare posset) potissimùm effectus est, atque constitutu basis Ecclesiæ atq; fundamentum solidum.

5. Quam disertè petram fateatur & fundamentum Ecclesiæ S. Petrum, Beatus Ambrosius, supra allegatum atq; auditum fuit. Quod verò etiam fidem Petri Ecclesiæ fundamentum dicit, pari ratione factum est, qua & alij Patres idem asserunt, & quam paulò ante assignauimus. Imò hoc eodem loco, quem hæretici allegant, expresè quoque subiungit: Etiam Discipulo suo huius vocabuli gratiam non negauit, vt & ipse sit Petrus, qui de Petra habeat soliditatem substantiæ, fidei firmitatem.

6.7. Chrysostomus expresè quoque, & non semel

mel fatetur ac docet publicè, super Petrum tanquam solidatum fundamentum, ac firmatam petram ædificasse Ecclesiam Christum, vt patet ex allegatis ipsius testimonijs ex parte catholicorum: quare, etsi super fidem & confessionem Petri alibi quoque dicat ædificatam esse Ecclesiam, non tamen ideo negat super Petram ædificasse Christum Ecclesiam, sed hoc ipsum inde probat confirmatque, quia propter fidem ac cōfessionem Petri hoc ipsum permissum illi atque præstitum quoque fuit postea. Imò in vtroque loco, quem citant hæretici, explicat sese Chrysostomus, docetque quid sit Ecclesiam ædificari super confessionem Petri, introducens Christū sic ad Petrum loquentem: Ego super te ædificabo Ecclesiam meam.

8. Cyrillus quoque allegato loco non quamlibet nec cuiusuis fidem, sed illam inconcussam & firmissimam B. Petri fidem, dicit esse fundamentum ac petram: sicque Petrum non excludit sed includit; faceturque Petrum fide illustratum & infirmatum diuinitus, petrām esse ac fundamentum, quod alibi satis apertè significat, quando scribit, Petrum ipsum esse petram, & lapidem firmissimum, super quem fundatur Ecclesia, lib. 2. cap. 2. in Ioannem, vt supra quoque à Catholicis allegatum fuit. Si igitur Hæretici ita cum SS. Patribus super fidem, aut confessionem Petri ædificatam dicant Ecclesiam, vt simul etiam cum ijsdem credant & fateantur super Petrum sensu superius explicato, tanquam firmatam à Deo petram, esse fundatam, nulla erit

inter nos hoc nomine controuersia, sed idipsum dicemus, & fatebimur vtrinque.

CAPVT II.

AN S. PETRVS PRO SE TANtùm; an verò omnium Apostolorum nomine confessus fuerit, Christum esse Filium Dei viui.

Vera sententia Catholicorum.

S. Petrus pro se, & non ex sententia aliorum Apostolorum respondit Christo: Tu es Christus filius Dei viui: nam sic sentiunt & testantur orthodoxi Patres veteris & primitiuæ Ecclesiæ.

HILARIVS in hunc locum Matthæi. Dignus, inquit, iudicatus est (Sanctus Petrus) qui quod in Christo Dei esset *primus cognosceret.*

Falsa sententia Hæreticorum.

S. Petrus ex persona, & nomine omniũ Apostolorum respõdit: Tu es Christus filius Dei viui: nam sic sentiunt & testantur orthodoxi Patres veteris Ecclesiæ.

1. CHRYSOSTOMVS hom. 55. in Matthæum, in cap. 16. Quid igitur, inquit, *Petrus, omnium Apostolorum os, vertex consortij totius?*

2. HIERONYMVS in hunc locum.

IDEM

IDEM libro 6. de Trinitate. *In cunctorum Apostolorum silentio*, Dei filium ex reuelatione Patris intelligens. &c.

CHRYSOSTOMVS hom. 55. in Matthæum. Quandoquidem de sententia vulgi petebat, omnes responderunt: cùm verò de sua eos rogaret, *Petrus confestim præsiliuit ac præueniens*, Petrus *ex persona omniũ Apostolor. profitetur*, Tu es Christus filius Dei viui.

3. AVGVSTINVS sermone 13. de Verbis Domini. Domino interrogante & dicente: Vos autem quem me esse dicitis? Respondit Petrus: Tu es Christus filius Dei viui. *Vnus pro multis dedit responsum*, vnitas in multis,

ait: Tu es Christus filius Dei viui.

CYRILLVS lib. 12. in Ioannem cap. 64. *Vt princeps inquit, caputq́; cæterorum primus exclamat:* Tu es Christus filius Dei viui.

AVGVSTINVS ser. 124. de Tempore. Hic est, inquit, Petrus, *qui diuina reuelatione primus omnium veritatem meruit confiteri*, dicens; Tu es Christus filius Dei viui.

LEO serm. 11. de passione Domini: Meritò inquit, beatus Petrus Apostolus in huius vnitatis confessione laudatus est, qui, cùm Dominus quid de ipso intelligerent Discipuli scrutaretur, *omnium celerrimè ora præueniens*: Tu es, inquit, Christus, filius Dei viui.

IDEM sermone 2. de SS. Petro & Paulo: Tamdiu respondentium sermo communis est, quamdiu humanæ intelligentiæ ambiguitas explicatur: at vbi quid habeat Discipulorum sensus exigitur; *ille primus est in Domini confessione, qui primus est in Apostolica dignitate.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX his orthodoxis Patribus satis apertè colligitur, S. Petrum non ex aliorum Apostolorum persona & sententia confessionẽ fidei de Christo edidisse: sed pro sese, & quid ipse diuina reuelatione illustratus, de Christo senserit & crediderit palam enunciasse: ideo enim testantur, quod primus, à Deo inspiratus, Christum esse filium Dei cognouerit, primus quoq; & alios præueniens atque præsiliens hoc ipsum confessus fuerit, & nequaquam illo nomine prius cum alijs consultauerit, nedum ex eorum ore responderit.

Hoc quoque ex textus circunstantia, & verbis ac responsis Christi manifestum satis atque euidentissimum euadit. Primò, quia Petrus non potuit corda aliorum Discipulorum intueri & scire, an idem de Christo sentirent & crederent, nisi illos prius interrogasset, ac illorum fidem sic intellexisset: atqui statim, & nulla interposita mora, postquam Christus interrogauerat: Vos autem quem me esse dicitis: respondit, alijs tacenti-

centibus, seu, vt inquit S. Hilarius, in cunctorum Apostolorum silentio; Tu es Christus filius Dei viui. Secundò, nõ potuit aliorum Apostolorum nomine, quasi idem crederent respondere, quia certum est, Iudam in Christum non credidisse vt Deum; tum quod nunquam alioquin illum prodidisset; tum etiam quia Christus palam testetur, non omnes in se credidisse Apostolos & potissimum Iudam, qui ipsum postea tradidit, vt patet Ioannis 6. cùm Petrus omnium nomine postea responderet: Nos credimus & cognouimus quia tu es Christus filius Dei: Respondit eis Iesus: Nonne ego vos duodecim elegi, & ex vobis vnus diabolus est? Dicebat autem de Iuda Simonis Iscariotis: hic enim erat traditurus eum, cùm esset vnus ex duodecim. Et paulò ante: Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt. Sciebat enim ab initio Iesus, qui essent credentes, & quis traditurus esset eum.

Tertiò certum quoque, aut saltem probabile est, nec alios Apostolos tunc adhuc Christi diuinitatem credidisse: si enim credidissent & cognouissent Christum esse Deum, vtique sese non habuissent nec ex carnis suggestione, sed diuina reuelatione; quia fides Dei donum est, non ex nobis: atqui Christus satis apertè testatur, soli Petro, & non alijs Apostolis illam reuelationẽ esse factam, dicens: Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus, qui est in cœlis, tibi, inquit, non alijs, reuelauit Pater meus. Quartò, Ex verbis quoq; Christi claret Petrum pro se tantùm, & suæ fidei

confeſſionem edidiſſe. Si enim omnes Apoſtoli idem credidiſſent, & Petrus ex ſententia & nomine omnium reſpondiſſet, non ſolùm Petrus beatus erat dicendus, ſed in Vniuerſum omnes beatificandi fuiſſent. Atqui non dixit Chriſtus: Beati eſtis quia reuelauit vobis Pater meus: ſed ad ſolum Petrum, expreſſè illum & ſingulariter à cęteris ſecernens, dixit; Beatus ęs Simon Bariona, quia caro & ſanguis non reuelauit tibi, ſed Pater meus qui eſt in cœlis. Quintò, ſi omnium Apoſtolorũ fuiſſet eadẽ fides, & omniũ Apoſtolorum nomine reſpondiſſet, & fidem illam confeſſus fuiſſet Petrus, omnibus parem atque æqualem meritò mercedem rependiſſet Chriſtus: & non ſolùm omnes, abſque perſonarum delectu, beatos pronunciaſſet, ſed etiam omnibus claues regni cœlorum æqualiter promiſiſſet: atqui ſicut non omnes beatos dixit hoc loco, ſed ſolum Petrum; ita non omnibus, ſed ſoli Petro nominatim tantùm claues regni cœlorum addixit, Tibi, inquiens (non vobis) dabo claues regni cœlorum. Et quodcunque ligaueris (non ligaueritis) ſuper terram, erit ligatum & in cœlis. Et quodcunque ſolueris, (non autem ſolueritis) erit ſolutum & in cœlis. Ex quibus meridiana luce clariùs euadit, & vel cæcis pateat, ſoli Petro præ omnibus ſingulare aliquid promiſſum atque conceſſum fuiſſe à Chriſto hoc loco, propter fidem & confeſſionem deitatis ſuæ ab ipſo editam, idque non ob aliam cauſſam, quam, quia Petrus ſingulariter & pro ſeſe, non pro alijs &

credi-

credidit diuinitùs illustratus, & confessus fuit Christum esse verum ac naturalem, atque æternum Dei Patris filium, promissum Messiam videlicet, & Saluatorem mundi.

EXEGESIS ET CONCILIATIO *Patrum, quos Hæretici perperam & corruptè allegant.*

1. Sanctus Chrysostomus non dicit S. Petrum iussu aut ex sententia aliorum Apostolorum respondisse, sed vt principem ac caput, atque os, vt ipse loquitur, Apostolorum, cùm ipsi tacerent, & ignorarent quid potissimum responderent. Hinc paulò post addit, & quidem statim post verba ab hæreticis allegata: Quum omnes interrogati essent, inquit, ipse solus respondet. Et quando quidem de sententia vulgi petebat, omnes responderunt: cùm verò de sua eos interrogaret, Petrus confestim præsiliuit, ac præueniens ait: Tu es Christus filius Dei viui. Ex quibus liquidò apparet, iuxta sancti Chrysostomi sententiam, Petrum solum, & pro se respondisse, non expectata, nedum interrogata aliorum confessione vel responsione. Et consequenter inducit sanctus Chrysostomus, atque exaggerat promissiones, quas Christus soli Petro fecit & non alijs, (quorum nullam facit nec minimam quidem mentionem) propter præclaram illam & diuinitùs

inspiratam fidem & fidei confessionem: quo satis insinuat, suo, & non aliorum nomine (ea saltem, qua volunt hæretici, intentione) S. Petrum quæ sibi soli Pater cœlestis reuelauerat, ad Christi interrogationem respondisse.

2.3. S. Hieronymus, sicut & S. Augustinus in locis allegatis eodem modo intelligendi sunt, Petrum videlicet, vt in Apostolorum ordine, sicuti eodem loco ait S. Augustinus primum, & in Christi amore promptissimum, pro omnibus respondisse, quia omnes interrogati erant, & singuli respondere debuissent; & licet, nescientes quid respondere propriè deberent, taciti hærebant consentiebant tamen omnes. vel penè omnes, excepto Iuda traditore videlicet, in Petri responsionem, eiusque sententiæ facilè astipulabantur. Alioquin non ignorabant SS. isti Patres, sicut soli Petro facta erat reuelatio istius fidei ita solum Petrum præ alijs à Christo laudatum & remuneratum singulariter, qui inconsultus alijs pro se responderat, & fidei confessionem ediderat, priusquam sciret, aut scire poterat, quid alij sentirent, aut responsum vellent ad interrogationem Christi.

CAPVT

CAPVT III.

DE VERBIS DOMINI. Matth. 16. Tibi dabo claues regni cęlorum: *An soli Petro Christus claues regni cœlorum promiserit an verò alijs Apostolis & vniuersæ Ecclesiæ simul.*

Vera sententia Catholicorum.

Soli Petro Matth. 16. claues regni cœlorum, hoc est supremum totius Ecclesię & vniuersale regimẽ, peculiariter promisit Christus; & nõ alijs Apostolis aut vniuersęEccles. simul: quia sic intelligunt & testantur Veteris & primitiuæ Ecclesiæ orthodoxi Patres.

ANACLETVS Pontifex & Martyr, qui præfuit Ecclesiæ

Falsa sententia Hæreticorum.

Non soli Petro, sed omnibus simul Apostolis atque adeò vniuersæ Ecclesiæ claues regni cœlorum Christus Matth. 16. promisit: quia sic docent & testantur Veteris Ecclesiæ Patres orthodoxi.

1. S. CYPRIANVS libro de simplicitate Prælatorum, siue de vnitate Ecclesiæ. *Hoc* (inquit) *erant vtiq; & cæteri Apostoli, quod fuit & Petrus, pari consortio præ-*

Anno Domini 84. in epiſtol ad Epiſcopos per Italiam. In nouo autem Teſtamento poſt Chriſtum Dominum à Petro Sacerdotalis cœpit ordo, *quia ipſi primo Pontificatus in Eccleſia datus eſt, dicente Domino ad eum: Tu es Petrus & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meã,* & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam, *et tibi dabo claues regni cœlorum.*

TERTVLL. lib. de præſcript. hæret. Latuit aliquid, inquit, Petrũ ædificandę Eccleſiæ petram dictũ, *claues regni cœlorũ conſecutum, & ſoluendi & ligandi in cœlis & in terris poteſtatem?*

ORIGENES hom. 16. in Matth. Sed quoniam, inquit, oportet *præditi honoris & poteſtatis*, ſed exordium ab vnitate proficiſcitur, & primatus Petro datur, vt Eccleſia vna monſtretur.

2. B. HILARIVS li. 6. de Trinitate: Vos; inquit, ô ſancti & beati Viri (Apoſtolos alloquitur) ob fidei veſtræ meritum *claues regni cœlorũ ſortiti, et ligãdi atq; ſoluẽdi in cœlo et in terra ius adepti. etc.*

3. HIERONYMVS lib. 1. adu. Iouinianũ. At dicis, inquit, ſuper Petrum fundatur Eccleſia, licet idipſum in alio ſuper omnes Apoſtolos fiat, *& cuncti claues regni cælorum accipiant*, & ex æquo ſup eos Eccleſiæ fortitudo ſolidetur: tamẽ ꝓpterea inter 12. vnus eligitur, vt capite conſtituto, ſciſmatis tol-

áliquid maius habere Petrū, prę illis qui ter arguerunt, *ideo illi quidem sic dicit: Et tibi dabo claues regni cœlorū, & quæcunq́; solueris super terrā erunt soluta & in cœlis: et q̄cunq́; ligaueris super terrā, erunt ligata & in cœlis. Nō ergo modica differētia est, cū Petro quidē data sūt claues non vnius cœli, sed multorū cælorū: & quæcunq́; ille ligauerit super terrā, sunt ligata non solū in vno cœlo, sed in omnibus cælis.* Ad eos autē qui multi sunt ligatores & solutores, sic dicit, vt soluant & alligent, non in cœlis, sicut Petrus, sed in vno cœlo: *quia non sunt in tanta perfectione, sicut Petrus, vt alligant & soluant in cœlis omnibus.*

S. CYPRIANVS tis tollatur occasio.

4. AVGVSTINVS tract. 50. in Ioan. Si in Petro nō esset Ecclesiæ sacramentū, non ei diceret Dominus: Tibi dabo claues regni cęlorū: Si hoc Petro dictū est, nō facit hoc Ecclesia: si autē hoc in Ecclesia fit, *Petrus quādo claues accepit Ecclesiā significauit.* Idem in psal. 108. Sicut, inquit, quædā dicuntur, q̄ ad Petrum propriè pertinere videntur, *nec tamen habent illustrem intellectū, nisi cū referuntur ad Ecclesiam,* cuius noscitur in figura gessisse personam, propter primatum quem in Discipulis habuit, *sicut est: Tibi dabo claues regni cœlorum, & si qua sunt eiusmodi.*

5. S. LEO serm. 3. de anni-

libr. de simplicitate Prælatorum. *Loquitur*, inquit, *Dominus ad Petrum*: Ego dico tibi quia tu es Petrus, & super hanc petram ędificabo Ecclesiam meam, & portæ inferorum non vincent eam. *Tibi dabo claues regni cœlorum*, & quæ ligaueris super terrā, erunt & ligata in cœlis. *Et eidem post resurrectionem dixit: Pasce oues meas.*

anniuersario assūptionis suæ ad Pōtificatum, explicans hæc verba: Tibi dabo claues regni cœlorum. *Transiuit*, inquit, *in alios Apostolos vis potestatis istius*, & ad omnes Ecclesiæ Principes decreti huius constitutio commeauit.

IDEM in epistola ad Iubaianum. Manifestum est, inquit, vbi & per quos remissio peccatorum dari possit. Nam *Dominus primum Petro, super quem ædificauit Ecclesiam suam, & vnde Vnitatis origenem instituit & ostendit, potestatem istam dedit.* Et infra: Ecclesia quæ vna est, *super vnum qui claues eius accepit*, voce Domini fundata est.

B. ATHANASIUS cum vniuersis Aegyptiorum, Thebæorum & Libyorum Episcopis in S. Alexandrina Synhodo congregatis epistola ad Felicem Pontificem, allegans inter alia potestatem S.Petro & eius successoribus à Christo collatam, inquit: Tu es, (sicut diuinum veraciter testatur eloquium) Petrus

Petrus, & super fundamentum tuum Ecclesiæ columnæ, id est, Episcopi, qui Ecclesiam sustinere, & proprijs humeris portare debét, tibi sunt confirmatæ, *tibiq́ claues regni cœlorum commisit. &c.*

S. HILARIVS in psalm. 131. Namque cum (Christus) quædam de passione sua locutus ad discipulos fuisset, & Petrus tanquam indignum hoc Dei filio detestatus esset: *Petrũ, cui superius claues regni cœlorum dederat, super quem Ecclesiam ædificaturus erat, aduersus quem portæ inferi nihil valerent, qui quæ in terris vel soluisset vel ligasset, ea in cœlis vel soluta persisterent vel ligata:* Hunc itaque tali conuicio, detestantem hoc Sacramentum passionis, excepit. Vade post me satana, scandalum mihi es. Tãta enim religio illi fuit pro humani generis salutẽ patiendi, vt *Petrum primum Filij Dei confessorem, Ecclesiæ fundamentum, cælestis regni ianitorem,* & in terreno iudicio iudicem cœli, satanæ conuicio nuncuparet.

IDEM in Matthæum Can. 16. in illa verba. Tu es Petrus &c. *O beatus,* inquit, *cœli ianitor, cuius arbitrio claues æterni aditus traduntur,* cuius terrestre iudicium præiudicata auctoritas sit in cœlo: vt quæ in terris aut ligata sint aut soluta, statuti eiusdem conditionem obtineant & in cœlo.

IDEM lib. 6. de Trinitate. Post sacramen-

ti, inquit, confeſſionem beatiſſimus Simon ædificationi Eccleſiæ ſubiacens, *& claues regni cœleſtis accipiens.*

B. AMBROSIVS libr. de Iſaac & anima c. 3. Petro, inquit, dicenti, quo vadis? reſpondit verbum Dei: non potes me ſequi modo, ſequeris autem poſtea. *Claues ante commiſerat regni cœlorum*, & ſequendo ſe imparem iudicauit.

IDEM lib. 10. in ca. 22. Lucæ. Quare Petrus inquit, *Quia ipſe eſt, qui accepit claues regni cœlorum*. Ille enim condẽnat qui & abſoluit: quoniam ligandi idem & ſoluendi accepit poteſtatem.

IDEM lib. 10. in Lucæ ca. 24. Reſurrectionis, inquit, tempore præſtò ſunt mulieres, & cùm viri fugarentur, ſolæ tamen ab Angelo, ne timeant, admonentur. Petrum euocant, ſtudio priores, ſed poſteriores fiducia: denique ille ſine metu aduenit, & incunctanter qui poſterior venerat, *primus ingreditur, quaſi qui claues regni, vt alijs aperiret, acceperat.*

B. HIERONYMVS in cap. 16. ſuper illa verba: Vade poſt me Satana. Prudens, inquit, lector inquirat, quomodo poſt tantam beatitudinem: Beatus es Simon Bariona. Et, Tu

es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. *Et tibi dabo claues regni cœlorum. Et quod ligaueris vel solueris super terram, erit ligatum vel solutum in cœlo;* nunc audiat: *Vade retro satana, scandalum mihi es.* Sed si consideret, qui hoc quærit, Petro illam benedictionem, & beatitudinem, ac potestatem, & ædificationem super eum Ecclesiæ, in futuro promissam, non in præsenti datam intelliget.

S. CHRYSOSTOMVS homilia 55. in cap. 16. Matthæi. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, id est fidem atque confessionem. Hic apertè, inquit, prædixit magnam eorum qui credituri & erant & sunt multitudinem fore; & sublimiora sapere ipsum facit, *& Ecclesiæ futuræ Pastorem constituit. Et ego dabo tibi claues regni cœlorum. Non dixit, rogabo Patrem vt tibi det,* sed, quamuis magna erat potestas, & doni magnitudo ineffabilis: *& ego tamen dabo tibi inquit:* ac si diceret; *Quemadmodum tibi Pater dedit vt me cognosceres, ita & ego tibi dabo. Quid das, quæso? Claues inquit regni cælorum: vt quæcunque ligaueris super terram, sint ligata in cælis: & quæcunque solueris super terram, sint soluta in cœlis.*

 Quo-

Quomodo igitur non est eius qui dicit ego tibi dabo, sessum etiam in dextris & sinistris concedere? Animaduertis quo pacto ipse etiam ad altiorem de se opinionem Petrum adducit, & seipsum his duabus pollicitationibus reuelando filium Dei ostendit. Nam quæ Deus concedere solus potest, peccatorum scilicet remissionem, & vt futura Ecclesia tot tantisque fluctibus impetu irrumpentibus immobilis maneat, *cuius Pastor & caput, piscator homo atque ignobilis, terrarum orbe reluctante, adamantis naturam firmitate superet:* hæc inquam omnia quæ solius Dei sunt, se pollicetur daturum. Ita & Pater ad Hieremiam dicebat: Sicut columnam ferream, & sicut murum æneum posui te. Seipsum quidem genti vni Pater: *hunc autem vniuersa orbi Christus præposuit.* Quare libenter ab illis quærerem, qui dignitatem Filij minorem, quam Patris dicunt, quænam sibi maiora dona videantur, quæ Pater, aut quæ Filius Petro largitus est? Pater quidem reuelationem ei Filij dedit: Filius autem partim, vt tam Patris quã Filij sui reuelationem vbiq; terrarum posset seminare; partim *vt quamuis homo esset mortalis, cœlesti tamẽ potestate polleret et claues haberet Regni cœlorum:* ita Petrus Ecclesiam per vniuersum orbem amplificatam, cœlo etiam ipso validiorem monstrauit. Transibunt enim, inquit,

inquit, cœlum & terra, verba autem mea nõ transibunt. Quomodo ergo minor est, qui hæc in Petro effecit? Hæc autem non ideo dico, quia alia Patris, alia Filij esse opera putem. Omnia enim per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil: Sed vt linguam eorum abscindamus, qui talia proferunt. Tu *verò mecum ex eis omnibus, quanta sit potestas eius, intellige. Ego tibi dico, inquit, tu es Petrus, & ego super te ædificabo Ecclesiam meam; ego tibi dabo claues regni cœlorum.*

Idem in hæc verba Petri Matth. 16. Propitius, inquit, ad Christum, tibi esto, nec fiat tibi hoc. Quidnam, ait, ô Petre, hoc est: tu qui reuelationem desuper habuisti; qui beatificationem consecutus es; *cui claues cœlorum traditæ,* tam citò adeò grauiter cecidisti, vt passionem pertimueris?

Idem hom. 26. ex varijs in Matthæum locis. Princeps, inquit, Apostolorum Petrus, super quem Christus fundauit Ecclesiam, verè immobilis petra, & firma confessio; nonne pauper erat, & despectus, & piscator? Et paulò post: *Et Petrus pro hamo piscatorio, accepit claues Regni cœlestis.*

S. Leo Pontifex, quem inter sanctum S. Synodus Calcedonensis nuncupauit. sermone 3. in anniuersario die assumptionis suæ. Verbum enim, inquit, caro factum fuerat, & ha-

bitabat in nobis, vt reparando humano generi totum se Christus impenderet. Nihil indispositum sapientiæ, nihil arduum erat potestati. Famulabantur elementa, ministrabant spiritus, angeli seruiebant, nec vllo modo poterat inefficax esse sacramentum, quod simul ipsius deitatis vnitas operabatur & trinitas. *Et tamen de toto mundo vnus Petrus eligitur, qui & vniuersarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisq; Ecclesiæ Patribus præponatur, vt quamuis in populo Dei multi sacerdotes sint, multiq; Pastores, omnes tamen proprie regat Petrus, quos principaliter regit & Christus.* Magnum & mirabile, dilectissimi, huic viro consortium potentiæ suæ tribuit diuina dignatio: & si quid commune cum cęteris voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum dedit, quid cęteris non negauit. Omnes denique Apostolos Dominus, quid de se homines opinentur interrogat: & tamdiu sermo respondentium communis est, quam diu humanæ intelligentiæ ambiguitas explicatur. At vbi quid habeat sensus discipulorum exigitur, primus est in Domini confessione, qui primus est in Apostolica dignitate. Qui cùm dixisset: Tu es Christus filius Dei

Dei viui: respondit ei Iesus: Beatus es Simon Bar Iona, quia caro & sanguis non reuelauit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est. Id est: ideo beatus es, quia Pater meus te docuit, nec terrena opinio te fefellit, sed inspiratio cœlestis te instruxit: & non caro & sanguis sed ille me tibi, cuius sum vnigenitus filius, indicauit. Et ego, inquit, dico tibi: hoc est: sicut meus Pater tibi tibi manifestauit diuinitatem meam: ita & ego tibi notam facio excellentiam tuam: quia tu es Petrus: Id est, cùm ego sim inuiolabilis petra, ego lapis angularis, qui facio vtraque vnum, ego fundamentum, præter quod nemo potest aliud ponere: tamen tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, vt quæ mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia. Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Super hanc, inquit, fortitudinem æternum extruam templum: & Ecclesiæ meæ cœlo inferenda sublimitas: in huius fidei firmitate consurget. Hanc confessionem portæ inferi non tenebunt, mor-

tis vincula non ligabunt: Vox enim ista vox vita est. Et sicut confessores suos in cælestia prouehit, ita negatores in inferna demergit. *Propter quod dicit beatissimo Petro: Tibi dabo claues regni cælorum. Et quæcunque ligaueris super terram, erunt & ligata in cælis. Et quæcunque solueris super terram, erunt & soluta in cælis. Transiuit quidem in alios Apostolos vis potestatis istius, & ad omnes Ecclesiæ Principes decreti huius constitutio commeauit: sed non frustra vni commendatur, quod omnibus intimatur. Petro enim ideo hoc singulariter creditur, quia cunctis Ecclesiæ Rectoribus Petri forma præponitur.* Manet igitur Petri priuilegium, vbicunque ex ipsius fertur æquitate iudicium. Nec nimia est vel seueritas vel remissio, *vbi nihil erit ligatum, nihil solutum, nisi quod beatus Petrus aut soluerit, aut ligauerit.*

OPTATVS qui floruit in Africa etiam ante tempora B. Augustini, Anno Domini 370. de Schismate Donati lib. 7. Petrus, inquit, præferri Apostolis omnibus meruit, & *claues regni cælorum, communicandas cæteris, solus accepit.*

B. AVGVSTINVS sermone 124. de Tempore, *Credendæ,* inquit, *erant Petro Apostolo claues Ecclesiæ, iam creditæ sunt ei claues Regni cælorum,* credenda quoque erat ei populorum innumera multitudo, quæ esset pro suæ naturæ vitijs & passionibus, culpis inuoluta &

pecca-

peccatis. *Denique si ad eum Saluator dicit: Tibi dedi claues regni cœlorum: deinde sequitur, dicens: Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlis: videlicet vt in clauibus fidelis esset ianitor, & in sententijs clementissimus dispensator.* Erat enim reuera hic Petrus paulò durior, & seuerus, sicut eius austeritatem truncata ob Christi iniuriam serui Principis sacerdotum declarat auricula. Hic tam durus tamque seuerus, si donum non peccandi fuisset adeptus à Domino, quæ venia commissis populis donaretur? Sed idcirco diuinæ prouidentiæ secretum ita temperauit, atque permisit, vt primus ipse laberetur & rueret in peccatum quô erga peccantes duriorem sententiam, proprij casus intuitus temperaret. Quantum igitur diuini muneris erga salutem hominum, quantum curæ fuit, quantumque sollicitudinis impenditur, aduertite. Totius corporis morbum *in ipso capite* curat Ecclesiæ, & *in ipso vertice* componit membrorum omnium sanitatem. *In ipsa confessionis Christi crepidine, in ipso immobili fidei fundamento, in Petro scilicet illo*, qui dixerat: etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo.

Idem lib 2. aduersus Gaudentij Epistolam. Nunquid, inquit, melior Rasias, quam Apostolus Petrus? Qui vbi dixit: Tu es Christus filius Dei viui: *tam beatus à Domino pronun-*

ciatus est, vt claues regni cœlorum mereretur accipere. Nec tamen creditur imitandus, vbi mox eodem momento reprehensus audiuit: Vade post me. &c.

VNIVERSA ECCLESIA CATHOLICA in primo Concilio Nicæno, (in quo trecenti decem & octo, ex vniuerso orbe Christiano, Episcopi & Patres fuerunt congregati) in Præfatione testatur S. Petrum *à Christo accepisse claues Regni cœlorum, & per B. Petrum successores, & ipsam Romanam Ecclesiam.* Sciendum est sanè, inquit, ab omnibus Catholicis, quoniam sancta Ecclesia Romana nullis Synodicis decretis prælata est, sed Euangelica voce Domini & Saluatoris nostri primatum obtinuit, vbi dixit beato Petro Apostolo: Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. *Et tibi dabo claues Regni cœlorum,* & quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlo; & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cœlo.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

QVI hæc orthodoxorum Patrum testimonia, quæ allegant Catholici penitius inspicere, & seriò ponderare volet, statim sole clarius intelliget, ipsos in hoc conspirare, quod soli Petro,& nulli Apostolorum hoc loco Claues Regni cœlorum promiserit, & veluti (nam Christi dicere est facere: promittere est præstare, propter infallibilitatem promissionis, quæ non fuerit conditionata) tradiderit Christus.

Hoc ipsum conuincit & circunstantia textus. Illi enim claues Regni cœlorum absolutè promisit Christus,cui paulò ante dixerat; Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & statim ac continenter subiungens addit:& tibi dabo claues regni cœlorum.Si omnibus in vniuersum Apostolis promittere voluisset,dixisset,vobis,non tibi,dabo: atqui non dixit vobis,sed tibi dabo,tibi nimirum, qui es Simon Ioannis,tibi,cui Pater meus reuelauit; tibi, qui me ex reuelatione paterna confessus es Christũ esse filium Dei viui.Patet idipsum ex verbis subsequentibus statim:& quicquid solueris,inquit, super terram;non,quicquid solueritis. Vnde liquidum atque manifestum euadit, soli hæc Petro, & non alijs Apostolis, licet præsentibus, hæc omnia dixisse,& promisisse Christum.

Neque hoc tantùm loco soli Petro claues regni cœlorum promisit; sed nusquam alibi Apostolis idem promisisseChristum,probari potest.

Nusquam enim Claues regni cœlorum vlli Apostolorum, præterquam soli Petro Christus promisisse legitur. Promisit quidem & dedit quoque omnibus simul potestatem alligandi & soluendi, remittendi & retinendi peccata Matt. 18. Ioan. 20. sed clauium potestas, illam longè excellit quia significat generalem, & supremam, ac plenariam potestatem in Ecclesia Christi, quam Christus Petro, tanquam supremo sub se Ecclesiæ rectori & Pastori promisit & dedit; cuius pars quædam est, potestas ligandi & soluendi; quam cum Petro communem, sed non æqualem aut æquè generalem, cæteri Apostoli à Christo acceperunt.

Nec poterant etiam aut debebant claues regni cœlorum omnibus Apostolis æqualiter promitti aut donari: nam Christus hac metaphora ad seruandam vnitatem & cauendum scisimata, vnum Vicarium Ecclesiæ Caput, & Rectorem generalem, cum plenaria potestate, constituere voluit: hoc verò fieri aut consistere non poterat si omnes Apostoli æquali, tum inter sese, tum in Vniuersam Ecclesiam potestate supremi regiminis præditi fuissent: vbi enim omnes sunt in omnibus æquales, ibi nullum est caput, nullus est Rector supremus, cui ad vnum omnes subesse & parere possint aut debeant. Vbi tunc illud Christi: Erit vnus Pastor, & vnum ouile? Nec auctoritates Patrum quos citant aduersarij contrarium afferunt, si rectè intelligantur.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLICATIO Patrum, quos Hæretici perperam & corruptè allegant.

1. S. Cyprianus, vt ex allegatis ex parte Catholicorum auctoritatibus liquet, expressè testatur, vt soli Petro dictum est, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & Pasce oues meas: ita eidem dictum esse, tibi dabo claues regni cælorum: & illum claues Ecclesiæ accepisse, super quem voce Domini eadem Ecclesia fundata est. Et hoc loco, quem citant Hæretici, Petro afferit primatum esse datum inter Apostolos, ad monstrandam seruandamque vnitatem Ecclesiæ. Si primatum habuit inter Apostolos Petrus, ergo omninò, & in omnibus pares non fuerunt Apostoli: pares tamen fuerũt in Apostolica potestate, & eandem in populos Christianos habuerunt potestatem: sed pares nõ fuerunt inter sese; quia Petrus cæteris omnibus tanquam primus & supremus Pastor à Christo præfectus & prælatus fuit; & vt solus præ alijs claues regni cœlorum accepit, ita & secundum Cyprianum, primùm, nõn tempore (quia omnibus eadem vice dixit; quorum remiseritis peccata remissa erunt Ioan. 20.) sed ordine, hoc est, principaliter tanquam caput, & supremus omnium remittendi peccata potestatem est consequutus: sicque exordium Ecclesiæ ab vnitate proficisci, vt vna monstretur esse Ecclesia: hoc est, ideo Petrum à Christo visibilis Ecclesiæ visibile

Nusquam enim Claues regni cœlorum vlli Apostolorum, præterquam soli Petro Christus promisisse legitur. Promisit quidem & dedit quoque omnibus simul potestatem alligandi & soluendi, remittendi & retinendi peccata Matt. 18. Ioan. 20. sed clauium potestas, illam longè excellit, quia significat generalem, & supremam, ac plenariam potestatem in Ecclesia Christi, quam Christus Petro, tanquam supremo sub se Ecclesiæ rectori & Pastori promisit & dedit; cuius pars quædam est, potestas ligandi & soluendi; quam cum Petro communem, sed non æqualem aut æquè generalem, cæteri Apostoli à Christo acceperunt.

Nec poterant etiam aut debebant claues regni cœlorum omnibus Apostolis æqualiter promitti aut donari: nam Christus hac metaphora ad seruandam vnitatem & cauendum scismata, vnum Vicarium Ecclesiæ Caput, & Rectorem generalem, cum plenaria potestate, constituere voluit: hoc verò fieri, aut consistere non poterat si omnes Apostoli æquali, tum inter sese, tum in Vniuersam Ecclesiam potestate supremi regiminis præditi fuissent: vbi enim omnes sunt in omnibus æquales, ibi nullum est caput, nullus est Rector supremus, cui ad vnum omnes subesse & parere possint aut debeant. Vbi tunc illud Christi: Erit vnus Pastor, & vnum ouile? Nec auctoritates Patrum quos citant aduersarij contrarium afferunt, si rectè intelligantur.

EXE-

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio Patrum, quos Hæretici perperam & corruptè allegant.

1. S. Cyprianus, vt ex allegatis ex parte Catholicorum auctoritatibus liquet, expressè testatur, vt soli Petro dictum est; Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: &, Pasce oues meas: ita eidem dictum esse; tibi dabo claues regni cælorum: & illum claues Ecclesiæ accepisse, super quem voce Domini eadem Ecclesia fundata est. Et hoc loco, quem citant Hæretici. Petro asserit primatum esse datum inter Apostolos, ad monstrandam seruandamque vnitatem Ecclesiæ. Si primatum habuit inter Apostolos Petrus, ergo omninò, & in omnibus pares non fuerunt Apostoli: pares tamen fuerũt in Apostolica potestate, & eandem in populos Christianos habuerunt potestatem: sed pares nõ fuerunt inter sese; quia Petrus cæteris omnibus tanquam primus & supremus Pastor à Christo præfectus & prælatus fuit; & vt solus præ alijs claues regni cœlorum accepit, ita & secundum Cyprianum, primùm, nõn tempore (quia omnibus eadem vice dixit; quorum remiseritis peccata remissa erunt Ioan. 20.) sed ordine, hoc est, principaliter tanquam caput, & supremus omnium, remittendi peccata potestatem est consequutus: sicque exordium Ecclesiæ ab vnitate proficisci, vt vna monstretur esse Ecclesia: hoc est, ideo Petrum à Christo visibilis Ecclesiæ visibile

capus

caput & fundamentum esse constitutum atque ordinatum, vt sicut vna domus dicitur ab vno fũdamento, & vnum corpus ab vno capite; ita vna diceretur, & esset, atque monstraretur Ecclesia, propter vnum ipsius visibile fundamentum, & caput, Apostolum Petrum. Quam vnitatem Ecclesiæ, & quanam ratione exordium fiat seu proficiscatur ab vno Petro, hoc ipso lib. de Simplicitate Prælatorum, latius explicat porrò, docetq́; ex professo eo modo vnam esse Ecclesiam, quo omnes radij solis vnum dicuntur lumen, quia ab vno sole manant; & multi riui vna aqua, quia ab vno fonte deriuantur; & multi rami vna arbor, quia ab vna radice omnes pullulant. Atque eo spectant quæ in Epistola ad Iubaianum scribit: Nos, inquit, Ecclesiæ vnius caput & radicem tenemus Et explicãs quod sit istud caput & quęnam radix Ecclesiæ, paulò post subiungit: Nam Petro primùm Dominus, super quem ędificauit & vnde vnitatis origenem instituit & ostendit, potestatem illam dedit Et infra: Ecclesia quæ vna est, super vnum qui claues eius accepit, voce Domini fundata est. Ex quibus patet nequaquam B. Cyprianum hæreticis suffragari, sed Catholicorum cumprimis sentẽtiam confirmare.

2. Confitetur expressè & non semel B. Hilarius S. Petrum primum post Christum Ecclesiæ esse fundamentũ: super Petrum ædificasse Christum Ecclesiam suã; Petro primo fidei confessorem præ cæteris Claues regni cœlorum promisisse atq; adeò tradidisse etiam; ideoq; beatum illum Cœli Ianitorem nuncupare & celebrare

non

non veretur, quia videlicet eius arbitrio, claues [illegible] tradantur: vti ex testimonijs à Catholicis allegatis manifestũ euadit. Quod verò idem dicit alijs quoq; Apostolos claues regni cęlorũ sortitos, hoc non eodẽ sensu est intelligendum, quo B. Petro promissæ & traditæ sunt scilicet principaliter, & vt supremo Ecclesię post Christum Rectori & Ianitori: sed hactenus Apostolos quoq; easdẽ accepisse asserit, quatenus videlicet illis etiã ligandi & soluendi à Christo sunt consecuti, quod ius, Clauiũ potestas quidẽ in se quoq; concludit & possidet, sed longè tamen latius patet & sese extendit. generalẽ nimirũ & supremũ Ecclesiæ regimẽ designans atq; cõplectens, quod vni soliq; Petro, nõ alijs Apost. à Christo ꝓmissũ & datũ esse idẽ Hilar. non obscurè fatetur, quũ ait S. Petrũ sua fidei confess. qua solus, tacẽtibus cæteris Apost. ediderat, supereminentẽ locũ ꝓmeruisse. Quatenus igitur clauiũ potestas ligãdi & soluendi, remittendi itẽ & retinendi peccata facultatem includit, suo, sed nõ pari, modo cęteris Apost. cum B. Petro est cõmunis, licet illa sub noĩe clauiũ, illis nec data sit nec promissa: quatenus verò primatũ, & generalẽ totius Ecclesiæ ac supremam curã & moderationẽ oĩm Christi fideliũ designat, vt ꝓpriè hoc loco intelligẽda venit, secundũ phrasim S. Scr. familiarẽ, Is. 22. Apo. 33. & cõmuni quoq; vsu & praxi, in Principũ & Magistratus supremi inauguratione est receptũ: hactenus clauiũ nec promissionẽ nec collationẽ cęteri acceperunt Apost. sed solus Petrus, qui etiã solus præ omnibus Apost. beatus idcirco Cęli ianitor, iurè meritoq; à B. Hilario vocatur. 3. D

3. D. Hieronymus seipsum explicat, & aduersarios nostros veluti ex professo refutat, quando in eadem periodo addit: tamen propterea inter duodecim vnus eligitur, vt capite constituto, scismatis tolleretur occasio. Ex quibus verbis satis colligitur, ita super alios quoque Apostolos ædificatam Ecclesiam, ita eosdem claues quoq; suo modo & mensura accepisse, vt tamen Petrus caput illorum à Christo electus & designatus, ideoque prælatus illis & excellentior fuerit: & Apostolos, vt membra, Petro subiectos nihilominus, & nequaquam pares illi in potestate, aut æquales fuisse. Quomodo enim membra Capiti paria, aut subditi suo supremo Rectori æquales esse possunt? Nec humano, sed diuino iure vnus Petrus veluti caput præpositus fuit: quia disertè dicit Hieronymus ibidem, non Ioannem, licet alioquin dilectissimum Discipulum, sed Petrum à Christo, propter senium inter duodecim electum esse, vt capite constituto scismatis tolleretur occasio. Huc facit quod idem Hieronymus in sequenti quoque libro contra Iouinianum in hæc verba scribit: Et in veteri & in nouo Testamento alium ordinem Pontifex tenet, alium sacerdotes, alium leuitæ, alium ianitores, alium æditui. Quibus satis insinuat, quòd non minus in nouo quam in veteri Testamento sit Pontifex, & vt ibi vnus fuit, sic & in nouo vnus sit & esse debeat, per cuius primatum & supremam potestatem, cæteri sacerdotes, hoc est Episcopi, Presbyteri, cũ reliquis Ecclesiæ ministris, in suo officio cõtineantur, & in pace ac vnitate conseruentur.

4. Ne-

4. Nequaquam Hæreticis, vel in minimo, suffragatur B. Augustinus. Ille enim disertis verbis & sæpissimè B. Petrum Ecclesiæ fundamentum, crepidinem, verticem Apostolorum, & Ianitorem appellat: quod pertinaciter negant Hæretici: quin & in hoc ipso testimonio, quod allegant ex psalmo centesimo octauo, expressissimè asserit primatum gessisse inter Apostolos S. Petrum. Fatetur quoque non minus apertè B. Petro singulariter credendas, imò creditas fuisse & traditas claues Regni cœlorum: vt ex testimonijs à Catholicis citatis liquet. Quod autem dicit S. Petrum pro Ecclesia, seu in figura & persona Ecclesiæ claues accepisse, non hūc habet sensum, quasi ipsi personaliter & singulariter promissæ non sint, aut traditæ regni cœlorum claues: sed vult beatissimus ille Doctor, S. Petrum, tanquam primarium membrum, & supremum Ecclesiæ ministrum non pro se & sua tantùm persona, sed etiam pro successoribus ordinarijs, & in vsum ac ædificationem, conseruationemque totius Ecclesię (cui⁹ ipse tunc caput, seu primarius sub Christo rector destinatus erat) non solùm quæ tunc ædificari cœperat, sed etiam quæ ab isto tempore vsque ad finem mundi, & æternum Christi ad generale iudicium duratura est aduentum: & quia S. Petrus non pro sua duntaxat persona, quę breui moritura erat, sed pro vniuersa Christi Ecclesia claues acceperat: idcirco S. Augustinus B. Petrum Ecclesiæ personam gessisse, & Ecclesiam in Petro tanquam supremo sub Christo visibili capite claues accepisse, non ineptè, nec sine rati-

one asseuerat. Inde tamen non sequitur, aut S. Petrum personaliter nō & principaliter accepisse claues, & supremum ac generale totius Ecclesiæ regimen: aut omnes qui in, & de Ecclesia sunt membra eandem, simili modo, & sensu potestatem consequutos, & exercere iure suo posse sigillatim, priuatoque arbitrio: sicut non sequitur, ideo omnia membra videre aut audire, quia corpus per oculos & aures capitis videt & audit: sed soli oculi propriè vident, & aures audiunt, non pro se tamen, sed pro vsu, & commodo cæterorum membrorum, ac totius corporis: sicuti Consul aliquis, aut Princeps, claues quidem accipit ciuitatis aut ducatus, in signum supremi, & generalis regiminis ac concessæ plenipotentiæ; sic tamen, vt non sibi, sed subditis seruiat, & non præsit solū, sed etiā prosit suis: si quæ etiam à superioribus indulta aut priuilegia perpetua consequatur tanquam Princeps aut Consul, & pro posteris accipit atque successoribus ordinarijs, & in vsum atque vtilitatem subditorum, & totius communitatis accipit, ac tueri obligatur: &, vt summatim loquar, quicquid superior accipit, aut facit nomine, ac pro vtilitate subditorū, subditi accipere ac facere dicūtur: tū quia ipsorū nomine & fructu, tū etiā cōlensu fiunt, aut fieri solēt ac debēt: quicquid etiam Regi datur propter vtilitatem Regni & eiusdem conseruationē, regno dari dicitur: licet Regi reuera tanquam Regi, & totius regni moderatori ac Principi detur. Et hoc sensu in figura Ecclesiæ, aut figuram præsentans Ecclesiæ Petrus claues regni cœlorum accepisse

cepisse dicitur Augustino; quia videlicet Primus erat designatus, & supremus Pastor Ecclesiæ, & propter primatum illum quem gesturus erat, & gessit pro vtilitate Ecclesiæ, Ecclesiæ personam retulisse; id quod manifestissimè colligitur ex diuersis S. Augustini testimonijs. Tractatu enim vltimo in Ioannem ait: Cuius Ecclesiæ (loquitur de Ecclesia Christi) Petrus Apostolus propter Apostolatus sui primatum, gerebat figurata generalitate personam. Et in psal. 108. Cuius (Ecclesiæ) ille agnoscitur gessisse personam, propter primatum quem in discipulis suis habuit. Et sermone 13. de Verbis Domini. Petrus à petra cognominatus, beatus, Ecclesiæ figuram portans, Apostolatus principatum tenens. Ex quibus apertè satis, mens B. Augustini intelligi potest. Obseruandum tamen venit in hoc sanctissimo Patre, dupliciter ab illo nomen Ecclesiæ circa hanc materiam intelligi: vno videlicet modo, pro Præsulibus, Episcopis, & Sacerdotibus Ecclesiæ. Et hoc modo S. Petrus vt summus ac Princeps omnium Præsulum accipiens claues Ecclesiam præsentauit: quia eas accepit, non vt solus ipse illis vteretur, sed vt illas cum omnibus Episcopis & presbyteris, limitatè tamen, & certa cum mensura, communicaret, in vsum Ecclesiæ totius. Quatenus autem figura fuit S. Petrus, propter primatum suum, totius cœtus Ecclesiasticorum ministrorum; hactenus dixit Sanctus Augustinus Tractatu quinquagesimo in Ioannem. Si hoc (scilicet, tibi dabo Claues regni cœlorum) Petro tantùm dictum est,

non facit hoc Ecclesia: si autem hoc in Ecclesiâ fit, Petrus quando claues accepit, Ecclesiam sanctam significauit. hoc est: si ita dictum est soli Petro: Tibi dabo claues, vt ipse solus debeat soluere & ligare, sequitur Ecclesiam reliquam, id est, posteros ac successores, & reliquos Episcopos & Presbyteros hoc non facere: si autem etiam alij hoc faciunt (accepta videlicet à B. Petro & eius successore potestate) vti indubitatum est, Petrus cùm claues accepit, vniuersam Ecclesiam, hoc est omnes Ecclesiæ ministros (ijsdem clauibus, certa tamen cum limitatione & mensura à summo Præsule dotandos) repræsentauit. Notãdum autem est Hæreticos locum hunc more suo corruptè & malâ fide citare. Omittunt enim illud (Tantùm) cùm in eo magna & potissima vis consistat, secundum propositum & intentionem S. Augustini; qui quidem fatetur & asserit Petro dictum esse personaliter & historicè; Tibi dabo claues: sed non vult illi tantùm, eo sensu, dictũ esse, quasi sibi soli & nulli præterea promissæ aut datæ essent: quia sic & posteri, & vniuersa Ecclesia ab illarum vsu & fructu excluderetur. Altero modo accipit Augustinus nomen Ecclesiæ pro iustis & viuis Ecclesiæ membris, quam Petrus claues accipiens quoque suo modo figurauit, non quod quantumlibet iusti actu absoluant & cum auctoritate: quod solis Sacerdotibus cõpetit: sed quod ad preces & intercessiones piorum, caritas & vera pœnitentia (sine qua claues non soluunt) diuinitus impetrentur. de quibus videre est, Tract. 121. in Ioannem. Item libro 3. de

baptis-

baptismo cap.17.& 18.& alibi.

5. Petro tanquam Principi, & vertici Apostolorum supremum, plenum, & vniuersale totius Ecclesiæ regimen, & ad hoc designandum confirmandumque, claues quoque regni cœlorum illi personaliter & principaliter esse traditas, idem S.Leo & quidē in eodem sermone, vnde hæretici quædam allegant, scilicet 3. in Anniuersario die assumptionis suæ, multis grauibusque verbis affirmat: vti ex testimonio quod ex parte Catholicorum prolixè positum est, colligi potest. Transiuit igitur, secundum intentionem beatissimi illius Pontificis, in alios quoque soluendi & ligandi auctoritas, suo videlicet modo & certa mensura: sed tamen S.Petro principaliter, & plenariè illa data fuit à Christo atq; concessa. Subiungit enim idem S. Leo ibidem: Si quid cum eo (S.Petro) commune cæteris Christus voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum Petrum dedit, quicquid alijs non negauit. Petro igitur tanquam Principi supremo, plenariè, & absque limitatione claues regni cœlorum datæ sunt; cæteris autem tanquam coadiutoribus, suo modo, & certa cum mensura, non eadem aut æqualis potestas, sed pars quædam clauium, ligandi videlicet & soluendi sibi subditos, concessa est facultas. Huc spectat, & apprimè quadrat, quod idem beatissimus Pontifex scribit in epist. ad Episcopos in Viennensi prouincia constitutos: Diuinæ, inquit, cultum religionis, quem in omnes gentes, omnesque nationes Dei voluit gratia coruscare, ita Dominus noster IesusChri-

ſtus humani generis ſaluator inſtituit, vt veritas, quæ antea legis & Prophetarum præconio continebatur, per Apoſtolicam tubam in ſalutem vniuerſitatis exiret, ſicut ſcriptum eſt: In omnem terram exiuit ſonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Sed huius muneris ſacramentum, ita Dominus ad omnium Apoſtolorum officium pertinere voluit, vt in beatiſſimo Petro omnium Apoſtolorũ ſummo, principaliter collocaret: vt ab ipſo veluti à quodam capite, dona ſua velut in corpus omne diffunderet, & exortē ſe myſterij intelligeret eſſe diuini, qui auſus fuiſſet à Petri ſoliditate recedere. Hunc enim in conſortium indiuiduæ vnitatis aſſumptum, id quod ipſe erat, voluit nominari, dicendo: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiã meam: vt æterni ædificatio templi, mirabili munere gratiæ Dei, in Petri ſoliditate conſiſteret, hac Eccleſiam ſuam corroborans, vt illam nec humana temeritas poſſit appetere, nec portæ inferi contra illam præualere. Verùm hanc petræ iſtius ſacratiſſimam firmitatem, Deo ædificante conſtruentem, nimis impia vult præſumptione violare, quiſquis eius poteſtatem tentat infringere. Et paulò poſt: Cui (Petro) cùm præ cæteris ſoluendi & ligandi ſit tradita poteſtas, paſcendarum tamen ouium cura ſpecialiùs commendata eſt. Cui quiſquis principatum æſtimat denegandum, illius quidem nullo modo poteſt minuere dignitatem, ſed inflatus ſpiritu ſuperbiæ ſuæ, ſemetipſum in inferna demergit.

CAPVT

CAPVT IV.

DE VERBIS DOMINI: ET ego rogaui pro te, vt non deficiat fides tua Luc 22. *An Christus pro Petro tanquam Principe Apostolorum & supremo Ecclesiæ Rectore designato singulariter orauerit ne deficeret fides eius, vtq́; confirmare posset fratres suos: an verò pro omnibus simul & similiter Apostolis.*

Vera sententia Catholicorum.

Christus pro Petro, tanquã supremo Ecclesiæ designato Pastore specialiter orauit, ne deficeret fides eius, vt in fide stabilis, sẽper posset confirmare fratres suos: quia sic intelligunt & testantur orthodoxi Patres veteris & primitiuæ Ecclesiæ.

S. IOANNES Chrysostomus homil. 83.

Falsa sententia Hæreticorum.

Christus non solùm pro Petro, sed etiam pro omnibus Apostolis æqualiter orauit: quia sic veteris & primitiuę Ecclesię Patres docent & testantur.

S. AVGVSTINVS quæstione ex Nouo Testamento, quæstione septuagesima 5. Quid, inquit, ambigitur?

83. in ca. 26. Matthæi. His igitur mederi omnibus volens cadere eum (Petrum) permisit, ac ideo cæteris prætermissis ad eam orationem direxit, dicens: Simon ecce Satan expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum, id est, tentaret, perturbaret, vexaret: ego autem rogaui pro te vt nõ deficiat fides tua. Cur nam, si omnes expetijt, *pro omnibus deprecatus non est?* Patet hinc quod paulò ante dicebam, quia vehementius eum tangens, & ostendens multò peiorem eius, quàm aliorum lapsum esse, *ad eum conuertit orationem*. Cur autem non dixit, Ego non dimisi: sed, ego deprecatus sum? Humilius iam loquitur, ad passionem iturus, vt humanitatem suam demonstret. Nam qui super confessionem eius Ecclesiam ita fundauit & muniuit, vt nullum periculum, neque mors ipsa posset eum superare, qui claues regni cœlorum illi concesiit, & totam potestatem ei commisit, nec vnquam pro illis omnibus oratione indiguerit: quanto minus in hac re indiguisset? Maxima quippe auctoritate illa dicta, ædificabo super te Ecclesiam meam: &, dabo tibi claues regni cœlorum. *Quomodo ergo orare ei opus fuit, vt vnius hominis commotum animum stabiliret?* Quare igitur ita dixit? Pro-

gitur? Pro Petro rogabat, & pro Iacobo & Ioanne non rogabat? vt cæteros taceam?

pter

pter caussam profectò, quam iam exposuimus, & propter infirmitatem discipulorum, qui nondum decentem super ipso habebant existimationem. Et paulò post: Quibus rationibus Verticem quoque Apostolorum labi permisit, humiliorem eum faciendo, & ad maiorem profectò caritatem inducendo.

IDEM Tom.3.hom.72.in cap.13.Ioannis. Hoc Lucas significat, cùm inquit Christus: *Et ego pro te rogaui, ne deficeret fides tua. Hoc est, ne in fide pereas:* in omnibus humilitatem eum erudiens, & humanam arguens naturam, quod ex se nihil sit. Cùm enim immensa dilectione Magistri dicto refragaretur, *cohibet eum Iesus & admonet, vt postmodum emendetur, cùm orbis terrarum dispensationem reciperet, & sui recordatus se agnosceret.*

IDEM hom.3. in cap.1. Actuum Apostolorum, agens de electione noui Apostoli in locum Iudæ. Meritò, inquit, primus omniũ auctoritatem vsurpat in negotio, vt qui omnes habeat in manu. *Ad hũc enim dixit Christus, Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.*

S. HILARIVS lib.6.de Trinitate. O miseræ stultitiæ, inquit, furor impius, non intelligens beatæ senectutis fideique Martyrem, *& Martyrem Petrum, pro quo Pater rogatus est, ne fides eius in tentatione deficeret.*

S. LEO hom.3.in anniuersario die assum

ptionis suæ. Instante autem, inquit, passione sua Dominus, quæ discipulorum erat turbatura constantiam, *Simoni inquit: Simon, ecce Satanas expostulauit vos, vt cribraret, sicut triticum. Ego autem rogaui pro te, vt non deficiat fides tua, Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos*, vt non intretis in tentationem. Commune erat omnibus Apostolis periculum de tentatione formidinis, & diuinæ protectionis auxilio pariter indigebant. Quoniam diabolus omnes exagitare, omnes cupiebat elidere: *& tamen specialis à Domino Petri cura suscipitur, & pro fide Petri propriè supplicatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens Principis victa non fuerit. In Petro ergo omnium fortitudo munitur, & diuinæ gratiæ ita ordinatur auxilium, vt firmitas quæ per Christum Petro tribuitur, per Petrum Apostolis conferatur.*

S. AVGVSTINVS quæst. ex nouo Test. quæst. 75. Quid ambigitur? Pro Petro rogabat, & pro Iacobo & Ioanne non rogabat? vt cęteros taceam? *Manifestum est in Petro omnes contineri. Rogans enim pro Petro, pro omnibus rogasse dinoscitur. Semper enim in Præposito, populus aut corripitur, aut laudatur.* Quia & in alio loco dicit: Ego pro his rogo quos dedisti mihi, Pater: & volo vbi ego sum, & ipsi sint mecum.

THEOPHILACTVS in 22. Lucæ. Itaque

que quia proditori (Iudæ) væ adiudicatum est, illorum autem qui permanserunt in amore erga illum tantum prædixit fore honorem: vt ne extollantur quasi magnum quiddam fecissent, & permansissent in charitate, & non perdidissent: Satanas vos, inquit, petiuit cribrare, hoc est, turbare, nocere, tentare. Sed ego rogaui. Ne existimetis, inquit, quod vestrum sit totum hoc bonum opus. Diabolus enim valdè vrget, si poßit vos ab amne mei depellere, & ostendere proditores. *Ad Petrum autem verba hæc dirigit, qui erat cæteris audacior; & probabile est superbisse in ijs quæ à Christo promissa erant: idcirco & reprimit eum, dicens: Satanæ quidem fuit multum studium contra vos, ego autem rogaui pro te.* Et hoc humano more dicebat. Nam vt Deus non opus habebat orare aliquem. Rogaui igitur, dicit, vt non deficiat fides tua: quamuis enim breui tempore concutiendus sis, habes tamen recondita fidei semina, vt etiamsi filia abiecerit spiritus inuadentis, radix tamen viuet, & non deficiet fides tua. Tu verò conuersus confirma fratres tuos. Planus huius intellectus is est. *Quia te habeo vt Principem Discipulorum, postquam negato me fleueris, & ad pœnitentiam veneris, confirma cæteros. Hoc enim te decet, qui post me Ecclesiæ petra es, & firmamentum.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

PRO Petro igitur, iam Ecclesiæ petra post Christum, & Apostolorum Primate designato, Christus sigillatim & præcipuè rogauit, ne deficeret fides eius, sed vt in fide radicatus & firmatus, fratres quoque suos, hoc est, non solùm oues, & simpliciores seu laicos, sed etiam coapostolos, Episcopos, & alios Ecclesiæ Præpositos ac Ministros, in fide, ac fidei articulis, alijsque fidem & Religionem spectantibus instruere, & confirmare posset. Hoc ipsum & verba Christi apertè exigunt atque conuincunt. Quod enim Petro, & non alijs Apostolis, licet excepto Iuda, omnibus præsentibus loqueretur, patet ex verbis. Simon Simon, Ecce Satan expetiuit vos cribare &c. patet & consequenter ex eo, quod licet dixisset, Satanam omnes cribare cupiuisse, expetiuit inquit vos cribare; tamen non pro omnibus quos ille cribare petiuerat, sed pro Petro singulariter rogasse se dicit: ego rogaui pro vobis quos Satan exagitare cupit: sed rogaui pro te Simon vt non deficiat fides tua: tua inquit non, vestra: quod dicendum erat, si pro omnibus simul orasset, Et tu aliquando conuersus. Tu inquam, pro quo rogaui, conuersus, confirma fratres tuos: quod vtique de omnibus Apostolis intelligi, nec debet nec potest, secundum intentionem Christi hoc loco. Rogauit quidem postea pro omnibus Apostolis & fidelibus tam præsentibus quàm futuris, vt S. Ioannes cap. 17. recenset ad longum: sed non rogauit tunc pro il-

lis

lis ea intentione vt hic pro solo Petro nominatim & personaliter rogauit: vtpote qui solus inter illos caput Ecclesiæ & supremus Pastor erat futurus, pro cuius firmitate, & in fide constantia proinde potissimùm erat rogandum, quia, si caput deficiat, membra quoque deficiant aut languescant necesse est: sin autem caput & Rector constans firmusque permanserit, membra quoque & inferiores facilè instruere & confirmare poterit: vti allegati Patres à Catholicis, non obscurè indicant, & vnanimi quasi consensu conspirantes asseuerant.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio eorum, quæ ex Patribus perperam & corruptè allegant Hæretici.

ALibi prò Apostolis simul omnibus, Ioannis videlicet 17. rogasse Christum asserit B. Augustinus, & nemo inficiatur: Hoc verò loco & casu Christum pro omnibus, tãquam Pastoribus & Rectoribus Ecclesiæ, personaliter & specialiter rogasse non affirmat Augustinus, & negat S. Lucas, qui testatur Christum nominatim pro Petro, non autem pro alijs identidem & simili fine ac intentione rogasse. Rogasse tamen ait Augustinus pro Apostolis cęteris quoque, sed quatenus in Petro tanquam Rectore & capite continebantur: eatenus autem pro omnibus, implicitè videlicet, rogasse quoque Dominum & piè asserit Augustinus, & omnes meritò fatentur. Hoc tamen non obstante, pro Petro tantùm nomi-

nominatim & singulariter, & non sine singulari ratione, quę alijs non erat ita communis rogasse Christum, & ipse Christus testatur, & ex Patribus allegatis à Catholicis, & ipsomet Augustino vtrinque citato, constare potest euidentissimè.

CAPVT V.

DE VERBIS DOMINI: PASce oues meas, oan 21. *An soli Petro, an verò etiam alijs Apostolis sigillatim dictum sit: Pasce oues meas.*

Vera sententia Catholicorum.

Soli Petro, & nulli ex reliquis Apostolis dictum est: Pasce oues meas: quia sic sentiunt & testantur Patres primitiuæ Ecclesiæ.

Io. CHRYSOSTOMVS in cap. 21.

Falsa sententia Hæreticorum.

Omnibus Apostolis sigillatim dictum est, & non soli Petro: Pasce oues meas: quia sic primitiuæ Ecclesiæ Patres testantur.

Io. CHRYSOSTOMVS. lib. 2. de sacerdotio. etiam hæc verba Basilio applicat;

Ioannis. Quod autẽ, inquit, maximè diuinum nobis amorem conciliat, est proximi dilectio, quam à Petro Christus exigit: nam cum finem cibis fecissent, *dicit Simoni Petro Iesus: Simõ Ioannis diligis me plus his? Dicit ei: Etiam Domine, Tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Quid tandem* (inquit Chrysostomus) *alijs omissis, his duntaxat Petrum affatur? Os erat Apostolorum, & princeps,* propterea & Paulus eum præter alios visurus ascendit: simul vt ostenderet iam sibi fiduciam habendam. Tanquã enim negationis obliuisceretur, fratrum ei curam committit, neque cat, persuasurus vt Episcopatum, ad quem vocabatur lubens susciperet. Ergo non soli Petro, sed etiam omnibus Episcopis & pastoribus dicta sunt.

2. S. AVGVSTINVS lib. de Agone Christiano, cap. 30. *Cum ei* (Petro) *dicitur omnibus dicitur, pasce oues meas.*

3. IDEM homilia de Pastoribus. In ipso (inquit) Petro Dominus vnitatem commendauit. Multi erant Apostoli, & vni dicitur. Pasce oues meas. Absit & desint modò Pastores. *Sed omnes boni Pastores in vno sunt.* Christus ipse pascit, cum ipsi pascunt.

neque

neque negationis meminit, neque exprobrat: tantùm dicit: Si amas me, *fratrum curam suscipias.* & quàm in omnibus dilectionem ostendisti & qua delector, nunc ostende: & animam quam pro me positurum dixisti, hāc pro ouibus meis trade. Et paulò post: Ter autem interrogat, & semper idem præcipit, *vt demonstret, quanti ouium suarum curam faciat,* & quod maximum hoc sit amoris argumentum. & cùm dicat quantum eum diligat, prædicit, & martyrium, quod passurus erat, ostēdens quòd non ob eius diffidentiam hoc diceret, sed quod maximè crederet, volens amoris in eum signum demonstrare.

IDEM lib.2. de Sacerdotio. Hic (Christus) enim, inquit, *cum Apostolorum Principe verba faciens: Petre amas me, inquit, atque ille id confitente, adiungit: Si amas me pasce oues meas.* Interrogat Discipulum Magister, num ab eo ametur: non quòd ipse edoceatur: (qui enim id edoceri cupiat is, cui vni mortalium omnium corda peruia sunt?) *Verùm vt nos doceat, quantæ sibi curæ sit gregis huius præfectura.* Et paulò post: Etiamne nunc nobiscum contendes (inquit ad Basilium) fraudem istam tibi non bene ac feliciter cessisse, qui per eam vniuersis Dei opt. max. bonis sis præficiendus? quum præsertim ea agas, quæ cùm Petrus ageret, illum Christus *auctoritate præditum esse voluit, ac reli-*

quos

quos item Apostolos longè præcellere: Petre enim, inquit, amas me plusquam hi omnes? Atqui illi quidem licebat verbis huiusmodi Petrum affari: Si me amas Petre, ieiunia exerce, super nudam humum dormi, vigila continenter, iniuria pressis patrocinare, orphanis patrem te exhibe, viduæ item te maritorum loco habeant. Nunc verò prætermissis omnibus his, *quidnam ille ait? Pasce oues meas.* Nam quæ modò à me dicta sunt, ea complures etiam ex subditis præstare facilè possint, non viri solùm, sed etiam fœminæ. *At quum de Ecclesiæ præfectura, de credenda huic vel illi tam multarum cura agitur*: vniuersa quidem muliebris functionis istius moli ac magnitudini cedat oportet, itemque & bona virorum pars.

S. AMBROSIVS lib. 10. in cap. 24. Lucæ. Non est igitur dubium credidisse Petrum, & credidisse quia dilexit, dilexisse quia credidit. Vnde & contristatur, quia tertiò interrogatur, Amas me. Is enim interrogatur, de quo dubitatur: sed Dominus non dubitat, qui interrogabat non vt disceret, *sed vt doceret, quem eleuandus in cœlum, amoris sui nobis velut Vicarium relinquebat.* Sic enim habes: Simon Ioannis diligis me? Vtique tu scis Domine quia amo te: Dicit ei Iesus: Pasce agnos meos Bene conscius sui nō ad tempus assumptum, sed iamdudum Deo cognitum Petrus testifi-

catur affectum. Quis enim alius, qui de se hoc facilè profiteri posſit? *Et ideo quia ſolus profitetur ex omnibus, omnibus antefertur.*

S. AVGVSTINVS Tractat. 123. in Ioannem in hæc verba: Simon Ioannis amas me? &c. Sed prius Dominus quod ſciebat interrogat nec ſemel. ſed iterum ac tertiò, *vtrum Petrus eum diligat, nec aliud totiens audit à Petro quam ſe diligi, nec aliud totiens commendat Petro quam ſuas oues paſci.* Redditur negationi trinæ, trina confeſsio. ne minus amori ſeruiat lingua quàm timori: & plus vocis elicuiſſe videatur mors imminens, quàm vita præſens. Sit amoris officium, paſcere dominicum gregem: ſi fuit timoris iudicium negare Paſtorem. Et paulò poſt: Meritò dicitur Petro, diligis me, & reſpondet amo te: *eique refertur, paſce agnos meos, & hoc iterum, hoc tertiò.*

S. CYRILLVS Alexandrinus cap. 64. in Ioannem hæc eadem verba tractans: Præueniebat alios Petrus: ardore nanque præcipuè Chriſti feruens, & ad reſpondendum paratiſsimus erat: vnde tarditatem modò nauigij videns: tunica ſuccinctus in mare exilijt. Et quando Saluator Diſcipulos interrogauit, dicens: Quem me dicũt homines eſſe? Quum iterum poſt reſponſionem ab eis quęreretur: vos autem quem me eſſe dicitis: *vt Princeps caputq́ cæterorum primus exclamauit: Tu es Chri-*

ſtus

stus filius Dei viui. Et statim pòst: Meritò *igitur eum Christus interrogauit, si plus eum cæteris diligeret, & id tertiò.* Petrus autem amare se fatetur, & amoris sui non alium sed Christum ipsum in testem citat. In singulis autem confessionibus, variatis parumper verbis, *audiuit rationalium ouium curam sibi esse habendam.*

MAXIMVS Taurinensis. sermone de sanctis Petro & Paulo: Iam necessarium, inquit, reor vt proprias eorum specialésque virtutes prosequamur. *Hic est Petrus, cui Christus ascensurus ad Patrem, pascendas ouiculas suas, ouésque commendat.*

S. LEO epist. 89. ad Episcopos Viennensis prouinciæ. *Cui* (Petro) *cum præ cæteris* soluendi & ligandi potestas tradita sit; *pascendarum tamen ouium cura specialis mandata est.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

OMnes isti sanctissimi Patres constanter asserunt, & probant nemini ex Apostolis alij, sed Simoni Petro, qui Christum ter negauerat, quique Christum præ cæteris feruentiùs amabat, quem Christus ter nominatim interrogabat num se diligeret, agnos suos & oues specialiter commendasse. Probat hoc etiam, & conuincit ipse Textus. Cùm enim septem essent, vt testatur Euangelista, præsentes: solum Petrum post capturam piscium & prandium absolutum, nominatim primo & propriò

nomine, addito etiam nomine Patris, vt ab alio Simone Apostolo, qui cognominabatur Cananæus secerneretur, solum inquam Simonem Ioannis compellauit dicens: Simon Ioannis diligis me; additque, plus his: quibus verbis iterum illũ ab omnibus alijs distinguit. Et cum nullus alius quam idem Simon, & vt exprimit S. Ioannes, Petrus responderet, tertiò ad trinam interrogationem respondit: eidem Simoni Petro, & nulli ex alijs, in secunda, non tertia persona respondit Christus, pasce, non pascite, agnos, & secundò pasce agnos, & tertiò, pasce oues meas. Eidē Petro statim prædicit mortis genus. Amen amen dico tibi, cũ esset iunior &c. Ex quibus omnibus liquidissimum euadit, soli Simoni Petro, & nulli alij ex Apostolis, quantumuis præsentibus; Christum locutum, & interrogasse, de amore sui nulli præterquam soli Petro agnos suos, ouesq; commendasse.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio eorum, quæ ex Patribus perperam & corruptè allegant Hæretici.

1. S. Chrysostomus non negat soli Petro specialiter agnos ouesque suas commendasse sed hoc non obscuris verbis ex professo, non solùm in S. Ioannem scribens, sed etiam in hoc eodem libro quem citant hæretici, asseuerat & probat, vt patet ex testimonijs à Catholicis allegatis: sed tantùm vult inde probare, omnes qui Christum amant, curam ouium, si diuinitus ad tale munus vocentur, promptè libenterque suscipere, & diligen-

ligenter fideliterque eandem administrare debere, quia Christus ter de amoris testimonio interrogauit Petrum, priusquam illi oues suas curandas, pascendasque concrederet.

2. Quæ fuerit mens S. Chrysostomi & Augustini, liquet ex testimonijs supra ex parte Catholicorum allegatis. Quod verò Augustinus dicit, omnibus dici, quòd Petro dictum est, pasce oues meas sanè, riteque intelligendum est: non enim omnibus sine exceptione hoc dictum putauit sanctissimus ille Doctor; alioqui etiam omnibus laicis, imò omnibus mulieribus imò & pueris dictum esset, vt oues Christi pascerēt. & sic omnes Pastores essent à Christo constituti: si autem omnes Pastores, vbi oues, vbi qui pasci debent? Deinde nec omnibus Pastoribus aut Episcopis propriè, & ex proposito, illa vice, & eodem sensu asserit dixisse Christum: pasce oues meas: cum hoc textui apertè, & reliquis Patribus, imò & ipsimet Augustino repugnet. Sed omnibus qui ad Pastoralem functionem legitimè vocati sunt secundariò, & suo modo, iuxta vocationis suæ statum & differentiam dictum esse, vt pascant oues suas, singuli suas, hoc est sibi commissas, Petro tamen principaliter, & tanquā supremo, ac generali totius Ecclesiæ destinato & iam ordinato Pastori dixit Christus, vt absque exceptione oues & agnos suos pasceret; quod nulli ex Apostolis, nedum alijs, sed soli Petro, & suis ordinarijs successoribus dictum est. Hoc satis ex ipsomet Augustino tum alibi, tum hoc eodem loco colligi facilè, & euidenter poterit. Nā

ante hæc verba quæ allegantur ab hæreticis, præmittit: Non sine caussa inter omnes Apostolos, huius Ecclesiæ personam sustinet Petrus. Huic enim Ecclesiæ claues regni cœlorum datæ sunt, cùm Petro datæ sunt. Et tunc subiungit: Et cùm ei dicitur, ad omnes dicitur, pasce oues meas. Quare autem & quo sensu Petrus, secundum Augustinum, Ecclesiæ personam sustinuerit, idem S. Augustinus alibi explicat, asserens videlicet propter Apostolatus sui primatum, gessisse personam Ecclesiæ, vt ait Tractatu 124. in Ioannem: seu portasse figuram Ecclesiæ, & Apostolatus principatum tenere: vt ex Cypriani sententia scribit libr. 2. cap. 1. de baptismo contra Donatistas. Ergo Petro tanquam primati & Principi Apostolorum, hoc est supremo Pastori Ecclesiæ dictum est, pasce oues meas, omnes inquam oues meas: alijs verò sub Petro idem dicitur, sed non tanquam primatibus & supremis Pastoribus, sed tanquam Petri coadiutoribus, qui sub Petro singuli singulas oues fidei suæ commissas pascere & procurare tenentur. Alioquin non solùm singuli Episcopi, sed etiam singuli Pastores omnes in vniuersum oues pascere deberent, & Petro in Pastoratu essent æquales. Atqui idem Augustinus disertè ait: Quis nescit, inquit, illum Apostolatus principatum (de Petro loquitur) cuilibet Episcopatui præferendum? hæresi 53. Si nullus Episcopus in cura & officio est æqualis Petro, quanto minus simplex aliquis, & paruæ paræciæ Pastor? Et damnat Aerium hæreseos, qui dicebat presbyterum ab Episcopo nulla differentia debere discerni. Si

ni. Si nullus presbyter Episcopo potest coæquari absque hæresi, quanto minus summo Pontifici seu Pastori supremo? Idcirco ad omnes quidem dicitur, quod Petro dicitur, secundum mentem D. Augustini, quia omnes Pastores in Petro, veluti inferiores in suo superiore continentur: sed pro eo gradu & auctoritate ad singulos dicitur, quam sub Petro amoris Christi, vt ait S. Ambrosius, Vicario, variam & distinctam limitatamq; singuli obtinent, *quia* auctore eodem Augustino sermone 24. de sanctis, *in vno Petro figurabatur vnitas omnium Pastorum.*

3. Ex ipsis verbis B. Augustini quæ allegant hæretici, Augustinus explicatur. ait enim: Multi erant Apostoli, & vni dicitur. Vni, inquit, dicitur, non omnibus, Pasce oues meas. Si non omnibus Apostolis, quomodo omnibus ad vnum vel infimis sacerdotibus aut Pastoribus? Et quomodo Petrus, vt ibidem D. Augustinus asserit, figuram corporis, id est Ecclesiæ portauit, nisi propter primatum Apostolatus, vt supra quoque monuimus, & alibi sese explicat Augustinus? Si tanquã primario & supremo Apostolo hoc est, generali Pastori: quomodo eodem sensu omnes Pastores censebuntur? nunquid omnes supremi & generales Episcopi, nunquid omnes principes Apostolorum? Negat igitur Augustinus ita dictum esse Petro, pasce oues meas; vt non sit alijs quoque suo modo sensu dictum idipsum. Alioqui nulli essent Pastores præter solum & vnicum Petrum. quibus incumberet pascere oues quoque suas. Pascit igitur Petrus vt supremus

& generalis Pastor: pascunt quoque alij vt inferiores, & Petro subditi Pastores, imò Petri adiutores & cooperatores, quilibet secundum mensuram suam, & suæ curæ; & sic quasi in suo supremo Pastore pascere itidem iussi sunt oues quisq; suas. Huc spectat, quod hac de re S. quoque Leo testatur, sermone 3. de anniuersario suæ assumptionis. *Ideo Petro hoc singulariter creditur, quia cunctis Ecclesiæ rectoribus Petri forma præponitur.*

CAPVT VI.

AN CHRISTVS HISCE VERBIS: pasce agnos, pasce oues meas: Petro omnes oues absque exceptione, & vniuersam Ecclesiam commiserit, & eundem supremum ac generalem Ecclesiæ totius Pastorem, Principem, ac Rectorem ordinauerit, sicq; secundum promissionem factam Matt. 16. Ecclesiam suam supra Petram ædificauerit.

Vera sententia Catholicorum.

Christus hisce verbis: pasce agnos, pasce oues meas, omnes Petro Christianos, & vniuersā Ecclesiā pas-

Falsa sententia Hæreticorum.

Christus hisce verbis: pasce oues meas. &c. non commisit omnes oues Petro, nec vniuersam Ecclesiā: quia

cendam regendamq; commisit: sic enim sentiunt & testantur Patres veteris & primitiuæ Ecclesiæ.

ARNOBIVS anno 290. in Africa, in psal.138. Quod vt doceam (scilicet Petrum esse Episcoporum Episcopum à Christo constitutum: quod præmiserat) illud ostendo, quod nullus Apostolorum nomen Pastoris accepit. Solus enim Dominus Iesus Christus dicebat: Ego sum Pastor bonus. Et iterum: Me, inquit, sequuntur oues meæ. *Hoc ergo nomen sanctum, & ipsius nominis potestatem, post resurrectionem suam Petro pœnitenti concessit, & ter negatus, negatori suo hāc, quam solus habuit, tribuit potestatem.*

quia sic antiqui Patres testantur.

S. GREGORIVS lib.4. epist.32. & alijs quoque multis locis, detestatur nomen vniuersalis Episcopi.

IO. CHRYSOSTOMVS tom.3. in 21. cap. Ioannis in hæc verba: Simon Ioannis diligis me plus his? Dicit ei, Etiam Domine tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. *Quid tandem,* inquit Chrysostomus, *alijs omissis his duntaxat Patrum affatur? Os erat Apostolorum, & Princeps, propterea & Paulus eum præter alios visurus ascendit:* simul vt ei ostenderet iam fiduciam sibi habendam, tanquam enim negationis obliuisceretur, *fratrum ei curam committit,* neque negationis meminit, neq; exprobrat:

tan-

tantum dicit: *Si amas me fratrum curam suscipias*. Et paulo infra, in verba illa Petri: Domine hic autem quid? *Cum magna Christus Petro communicasset, orbis terrarum curam demandasset*, martyrium prædixisset, & maiorem erga eum dilectionem testatus esset, cum vellet Petrus Ioannem socium & Collegam, inquit, Hic autem quid? &c.

Idem homil. 4. in acta Apostol. Erat, inquit, Petrus os omnium, caussam fidei agit pro omnibus, doctrina sua instituit omnes: ipse præcipuus fidei assertor est, præcipuus catechista habetur, & primus extitit verbi concionator, & primus coëgit Ecclesiam, eamque non ex Hierosolymitanis & circum circa habitantibus Iudæis, sed ex Parthis, Medis, Phrygijs, Libycis, Aegyptijs, Arabibus, aduenis Romanis, & alijs. *Et qui omnium Pastor fuit à Domino institutus*, ex omnibus nationibus cogere cœpit oues: docuit eos fidem, simul & Apostolicos mores, nempe renunciare omnibus, simul conuenire in oratione, & panis à Christo edocta fractione.

S. Epiphanius in Ancorato. *Hic* (Petrus) *est*, inquit, *qui audiuit, Pasce oues meas, cui concreditum est ouile*. (id est, vniuersa Ecclesia catholica & omnes oues, iuxta illud, fiet vnum ouile & vnus Pastor, Ioan. 10.

S. Ambrosius in cap. vltim. Lucæ, tractans

ctans hæc verba; Pasce oues meas. & quæ precedunt. Petre amas me? Dominus, inquit, non dubitat, qui interrogabat, non vt disceret, sed vt doceret, *quem, eleuandus in cœlum amoris sui nobis velut vnarium relinquebat.* Et paulò post: Et ideo *quia solus profitetur ex omnibus, omnibus antefertur.* Maior enim omnibus caritas. Illud quoque diligentiùs intuendum, cur cùm Dominus dixerit: Diligis me, ille dixerit: Tu scis Domine quia amo te. In quo videtur mihi dilectio habere animi caritatem, amor quendam æstum conceptum corporis, ac mentis ardorem: & Petrum opinor nó solũ animi, sed etiã corporis sui circa Dei cultũ signare flagrantiam. Deniq; tertiò Dominus nó iam diligis me, sed, amas me interrogauit: *& iam non agnos, vt primo, quodam lacte pascendos, nec ouiculas, vt secundò, sed oues pascere iubetur, perfectiores vt perfectior gubernaret.*

S. Leo, serm. I. de Asc. Domini. Petrum, inquit, omnium Episcoporum nouerunt esse primatem. Et iterum: *Petro supra cæteros, post regni claues, oculis Domini cura mandatur.*

Idem, serm. 3. de assumptione sua ad Pontificatum: *De toto mundo,* inquit, *vnus Petrus eligitur, qui & vniuersarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisq; Ecclesiæ Patribus præponitur.* vt quamuis in populo Dei multi sacerdotes sint, multique Pastores, *omnes tamen pro-*

propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Christus.

S.Gregorivs Magnvs lib.4.Epist. epist.32.cap.76.Cunctis euangelium scientibus liquet, *quod voce Dominica, sancto & omnium Apostolorum Petro Principi Apostolo, totius Ecclesiæ cura commissa est.* Ipsi *quippe dicitur: Petre amas me? Pasce oues meas.* Ipsi dicitur: Ecce Satanas expetijt cribrare vos sicut triticũ, & ego pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua: & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Ipsi dicitur: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prӕualebunt aduersus eam. Et tibi dabo claues regni cœlorum: & quodcunque ligaueris super terram, erit ligatum & in cælis: & quodcunque solueris super terram erit solutum & in cœlis. Ecce claues regni cælestis accepit; potestas ac ligandi & soluendi tribuitur. *Cura ei totius Ecclesiæ & principatus committitur.*

Theophilactvs in cap. 22. Lucæ, Tu, inquit, Petre conuersus bonum exemplum pœnitentiæ omnibus eris: qui cùm Apostolus fueris & negaueris, *iterum receperis primatum omnium, & præfecturam orbis.* Et in cap.21. Ioannis. Finito, inquit, prandio *præfecturam ouium totius mundi Petro commendabat; non autem alij, sed huic tradidit.*

S.Ber-

S. BERNARDVS. lib. 2. de Consideratione. *Cui*, inquit, *non dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum, sic absolutè & indiscretè tota commissa sunt oues?* Si me amas Petre, pasce oues meas. Quas? illius vel illius populos ciuitatis, aut regionis, aut certè regni? Oues meas inquit. *Cui non planum, non designasse aliquas, sed adsignasse omnes? Nihil excipitur, vbi distinguitur nihil.* Et forte præsentes cæteri condiscipuli erant, *cum committens vni, vnitatem omnibus commendaret in vno grege & vno Pastore.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX istis Patribus à Catholicis citatis apertissimè constat Christum hisce verbis; Pasce agnos, pasce oues meas, vni Petro non solùm oues aliquas sed omnes, nullis exceptis, commendasse, sicque eum præ alijs, & super alios omnes generalem constituisse, & supremum Pastorem, & actu atque re ipsa compleuisse, quod Matthæi 16. promiserat. Hisce enim verbis super Petrum, iam sua oratione & gratia petram factum, suam vniuersam ędificauit, hoc est, illi regendam tanquam principi Pastorum; cõmisit Ecclesiam. Sicut enim Domus innititur firmo fundamento; & ab illo regitur & firmatur, conseruaturque: ita & Ecclesia, post Christum, qui est principale & primarium fundamentum, pendet firmatur, & conseruatur à visibili quoque supremo Pastore & Rectore. Hisce etiã verbis, vt ijdem SS. Patres manifestè insinuant, & asserunt

runt, promissas non vnius cœli, sed cœlorum claues, hoc est, non vnius alicuius particularis Ecclesiæ, (sicuti alijs sigillatim Episcopis conceditur) sed omnium Ecclesiarum, hoc est vniuersæ per orbem Ecclesiæ, qui in multas particulares Ecclesias, veluti membra vnius corporis & ramos vnius arboris, extenditur & dilatatur; claues tradidit ac donauit, sicq; eum post & sub se rectorem & gubernatorem ac Principem summum eiusdem constituit & ordinauit Ecclesiæ, qui non solùm agnos & ouiculas, hoc est, minores & simpliciores Christianos, aut laicos quoscũq;, qui nõ sunt sacerdotes; sed etiã oẽs sacerdotes & prętera Episcopos vniuersos absq; exceptione, qui etiã respectu supremi Pastoris oues cẽsentur, pascat, hoc est, regat & moderetur secundũ dictamẽ, & officiũ boni & fidelis Pastoris. qui nõ tantùm pascit, ducit, & reducit oues, sed etiã regit, & ad obedientiam constringit, prout vtile & receptum fuerit: quod; verbum pascẽdi includit, ideoque & Reges & Principes seculares subditos suos, iuxta phrasim & sensum scripturæ, pascere, hoc est, regere dicuntur. Patet etiam ex textu non aliquas, sed omnes oues commisisse Petro pascendas. Non enim dicit Christus. Pasce has vel illas, sed oues meas, hoc est, omnes quæ meæ sunt oues, omnes intelligens, qui nullas excipit. vt & Patres diligenter obseruarunt.

EXEGESIS ET GERMANA *explicatio eorum, quæ ab hæreticis corruptè & perperam allegantur.*

SAnctus Gregorius in Ioanne quodam Constantinopolitano Episcopo nomen & Titulum vniuersalis Episcopi multis modis detestatus, & persecutus fuit:non quòd ignoraret, aut negaret vniuersalem aliquem in Ecclesia à Christo constitutum esse Pastorem seu Episcopum, Petrum videlicet Apostolum, cui omnes oues absque exceptione concreditas esse disertè fatetur & asserit:sed quòd eo sensu,quo constantinopolitanus ille vsurpare voluit,intolerabile & execrandum putaret:videlicet,quasi ille vnus & solus ita esset Episcopus censendus, vt alij Episcopi, non veri Episcopi, sed vnius illius & vniuersalis tantùm vicarij haberentur, quod & indignum,& falsissimum est. Etsi enim summus Pontifex,Episcoporum sit Episcopus,hoc est,supremus Episcopus:alij tamen singuli in suo gradu & diœcesi veri sunt nihilominus,sed inferiores & particulares Episcopi. Voluisse autem ambitiosissimum illum Ioannem Constantinopolitanum Episcopũ eo nomine & sẽsu dici atq; appellari vniuersalẽ Episcopũ, quasi ipse solus esset verè Episcopus, cæteri autẽ per vniuersum orbem Christianum Episcopi, non verè Episcopi,sed Vicarij tantũ,& administri sui essent censendi;ex eo patet,quod sanctiss. Greg. ad dictum Ioan-

orius ibidem & alibi multis, solidisque argu-
ientis probauit. Hoc falso & corrupto sensu
xploso, nihil impedit credere & asserere, S.Pe-
um vniuersalem fuisse Apostolum, & Pasto-
em seu Episcopum; quia fuit, scilicet, inter A-
postolos & Episcopos principalis & supremus
postolus ac Rector totius Ecclesiæ à Christo
rdinatus; quo sensu & Romanus Episcopus, S.
etri ordinarius & legitimus successor, iure me-
oque vniuersalis, hoc supremus & generalis
tius Christiani orbis seu Ecclesiæ Catholicæ
iscopus, seu summus Pontifex appellatur si-
ti & generalem aliquem Gubernatorem vo-
mus, non qui solus sed qui summus sit inter a-
s gubernator. Et hoc sensu multo ante B.Gre-
rium, S.Cyprianus lib. de simplicitate Prælá-
rum rectè ac veraciter dixit, Episcopatum in
clesia vnum esse, cuius à singulis Episcopis in
idũ pars teneatur, hoc est, vnam esse Episco-
rum ordinationem, vel vnum esse totius Ec-
siæ sub Christo visibile caput, singulos tamen
iscopos suarum quemque Ecclesiarum cu-
n habere integram, non vicariam: sicut & B.
eronymus ad Euagrium, omnes ait Episco-
s eiusdem esse sacerdotij & meriti, licet dig-
ate & iurisdictione sint impares, & alij alijs
iores, & inter omnes vnus supremus & vni-
salis, qui talem in omnes tum Christianas o-
, tum etiam inferiores Episcopos, Sacerdo-
, & Ecclesiæ ministros curam habet & pote-
em, vt singulis tamen Episcopis & præsuli-
atque prępositis sua maneat in suos potestas
F legi-

legitima, cura, atque commissi officij administratio.

CAPVT VII.

AN CHRISTVS S. PETRO Primatum inter omnes Apostolos contulerit, & eum Apostolorum, ac totius Ecclesiæ Principem, caput, ac supremum Pastorem, rectoremque ordinauerit.

Vera sententia Catholicorum.

S. Petrus à Christo inter & super omnes Apostolos primas, ac princeps, caput, pastor rectorque totius Ecclesiæ suæ constitutus fuit, & ordinatus: quia sic docẽt ac testantur orthodoxi Patres primitiuæ Ecclesiæ tam græci quã latini.

ORIGENES in cap. 6. ad Romanos. *Petro*, inquit, *cum summa rerum de pascendis*

Falsa sententia Hæreticorum.

Apostoli inter se pares fuerunt: & Iacobus ac Paulus Petro quoque prælati. quia sic sentiunt & testantur primitiuæ Ecclesiæ Patres orthodoxi.

1. S. CYPRIANVS, de simplicitate Prælatorum, siue de vnitate Ecclesiæ: *Hoc* inquit, *erant vtique & cæteri Apostoli, quod fuit & Petrus, pari consortio præditi, & honoris & potesta-*

…tibus traderetur. & super ipsum velut super terram fundaretur Ecclesia, nullius confessio virtutis alterius ab eo, nisi caritatis exigitur.

S.CYPRIANVS lib.1.epist.3. Tom.1. Petrus, tamē, inquit, super *quem ab eodem Domino ædificata fuerat Ecclesia.*

IDEM lib.1.Epist. .Deus, inquit, vnus est, *& vna Ecclesia, & cathedra vna super Petrum voce Domini fundata.* Aliud altare cōstitui, aut Sacerdotiū nouū fieri præter vnū altare, & vnū sacerdotiū non potest.

IDEM lib.4.Epistol. 2. Cum sit, inquit, à Christo vna Ecclesia per totum mundū in multa membra diuisa: *potestatis*. Et citatur in Decretis. c. In nouo 21. dist. & in c. Sacrosancta, distinct. 22. & in c. loquitur 24. quæst.1.

2. IDEM in Epistol. ad Quirinum. Petrus à Paulo reprehensus, non vindicauit sibi aliquid insolenter, aut arroganter assumpsit, *vt diceret se primatum tenere*, & obtemperari à nouellis & posteris debere.

3. IDEM in sententijs Episcoporum de rebaptizandis hæreticis. *Neque quisquam*, inquit, *nostrum Episcoporum se Episcopum constituit.*

4. EVSEBIVS Cæsariensis libr. 2. Eccles. hist. cap. 1. ex Clemente Alexan-

 dri-

item Episcopatus vnus Episcoporum multorum concordi numerositate diffusus.

IDEM, de simplicitate Prælatorum, seu de vnitate Ecclesiæ. Hoc (scilicet, quod multi seducãt, & seducantur in fide) ideo fit fratres dilectissimi fratres, inquit, dum ad veritatis originem non reditur, *nec caput quæritur, nec Magistri cælestis doctrina seruatur*: Quæ si quis consideret & examinet, tractatu longo atq; argumentis opus non est. Probatio est ad fidem facilis, compendio veritatis. Loquitur Dominus ad Petrum: Ego tibi dico, inquit, quia tu es Petrus, & super istam petram ædificabo Ecclesiam

drino. *Petrus*, inquit, *Iacobus & Ioannes post assumptionem Saluatoris, quamuis ab ipso fuerint omnibus penè Prælati, tamen non sibi vendicabant primatus gloriam, sed Iacobum, qui dicebatur Iustus, Apostolorum Episcopum statuunt.*

5. S. CRYSOSTOMVS, homil. 3. in Acta. Vide, inquit, Iacobi modestiam. *Is acceperat Hierosolymis Episcopi munus*, & tamen hic nihil loquitur. Considera autem & aliorum discipulorum singularem modestiam, *quo pacto concedunt ei solium*, nec amplius ambigunt disceptantes inter se.

6. S. LEO, serm. 3. de anniuersario assumpt. *Transiuit*, in-

meam, & portæ inferorum non vincent eam. Tibi dabo claues regni cœlorum, & quæ ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlis: & quæcunque solueris super terram erunt soluta & in cœlis. Et eidem post resurrectionem suam dicit: Pasce oues meas. Et quamuis Apostolis omnibus post resurrectionem suam parem potestatem tribuat, & dicat: sicut misit me Pater & ego mitto vos, accipite Spiritum sanctum. Si cui remiseritis peccata remittentur illi: si cui tenueritis, tenebuntur: *tamen vt vnitatē manifestaret, vnitatis eiusdē originē ab vno incipientē sua auctoritate disposuit.* Hoc erant vtique & cæteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio præditi & honoris & potestatis: *sed exordium ab vnitate proficiscitur, vt Ecclesia vna monstretur.* Et paulò post: Quam vnitatem firmiter tenere & vindicare debemus, maximè Episcopi, qui in Ecclesia præsidemus, *vt Episcopatum quoque ipsum vnum atque indiuisum probemus.* Nemo fraternitatem mendacio fallat, nemo fidei veritatem perfida præuaricatione corrumpat. *Episcopatus vnus est, cuius à singulis in solidum pars*

quit, *in alios Apostolos vis potestatis istius, & ad omnes Ecclesiæ Principes decreti huius constitutio commeauit.*

7. IDEM, serm. 1. de natali Apost. asserit *Petrum & Paulum fuisse æquales.*

tenetur. Ecclesia vna est quæ in multitudinem latiùs incremento fœcunditatis extenditur: quomodo solis multi radij, sed lumen vnum: & rami arboris multi, sed robur vnű tenaci radice fundatum. Et cum de fonte vno riui plurimi defluunt, numerositas licet diffusa videatur exundantis copiæ largitate, vnitas tamen seruatur in origine. Auelle radiű solis à corpore, diuisionẽ lucis vnitas nõ capit. Ab arbore frange ramű, fractus germinare nõ poterit. A fonte præcide riuum, præcisus arescet; Sic & Ecclesia, Domini luce perfusa, per orbem totű radios suos porrigit, vnum tamen lumen est, quod vbique diffunditur, nec vnitas corporis separatur: ramos suos in vniuersam terrã copia vbertatis extendit: profluentes largiter riuos latiùs expandit: *vnum tamen caput est*, & origo vna, & vna mater fœcunditatis successibus. Illius fœtu nascimur, illius lacte nutrimur, spiritu eius animamur. Adulterari non potest sponsa Christi: incorrupta est & pudica.

IDEM Tom. 2. in epist. ad Iubaianum. Nos autẽ, inquit, *qui Ecclesiæ vnius caput & radicem* tenemus. Et paulò post in eadẽ Epistola. Nã Petro, inquit, primùm Dominus, *super quem ædificauit Ecclesiam, & vnde vnitatis originem instituit & ostendit*, potestatem istam dedit.

ARNOBIVS in psalm. 138. Dicis, in-

inquit ad Nouatam hæreticum, baptizatis non debere pœnitentibus subueniri. Ecce Apostolo pœnitenti (Petrum intelligit) succurritur, *qui est Episcoporum Episcopus:* & maior gradus redditur ploranti, quam sublatus est neganti. Quod vt doceam, illud ostendo, quod nullus *Apostolorum nomen Pastoris accepit.* Solus enim Dominus Iesus Christus dicebat: Ego sum Pastor bonus: & iterum: Me, inquit, sequantur oues meę. *Hoc ergo nomen sanctum, & ipsius nominis potestatem post resurrectionem suā Petro pœnitenti cōcessit, & ter negatus, negatori suo hanc quā solus habuit tribuit potestatem.*

Evsebivs Cæsariensis lib. 2. Eccl. hist. c. 14. Sed non, inquit, in longū permanet fraude (loquitur de Simone Mago qui se Deum fingebat, & Romā ingressus fuerat) quæsita diuinitas. Cōtinuò namq; in ipsis Claudij tēporib. clemētia diuinæ prouidētiæ, *probatissimū omniū Apostolorū & maximū, fidei magnificentia & virtutis merito primorū Principem Petrū*, ad vrbē Romā, velut aduersum humani generis cōmunem perniciē repugnaturū deducit, *ducem quendā & Magistrū militiæ suæ*, sciētē diuina prælia gerere, & virtutū castra ductare.

Idem in Chronico anni Domini 44. interprete B. Hieron. *Petrus*, inquit, *Apostolus, natione Galilaus, Christianorum Pontifex primus*, cū primū Antiochenam Ecclesiā fundasset,

Romam proficiſcitur, vbi Euangelium prædicans 25. annis eiuſdem vrbis Epiſcopus perſeuerat.

S. ATHANASIVS cum omnibus orthodoxis Epiſcopis totius Aegypti in Synodo Alexandrina congregatis epiſt. ad Liberium Papam S. Petri ſucceſſorem in ordine 37. Huius rei gratia *vniuerſalis vobis in Chriſto Ieſu commiſſa eſt Eccleſia*, vt pro omnibus laboretis, & cunctis opem ferre non negligatis. Et ſtatim pòſt: Ideoque tanta vrgente neceſsitate ſummopere comprimite *veſtra ſumma auctoritate* infeſtos.

OPTATVS Epiſcop. Mileuitanus lib. 2. contra Parmenianum. Cathedra, inquit, vna eſt, & negare non audes ſcire te Petro primùm in vrbe Roma eſſe collocatam, *vbi ſederit omnium Apoſtolorum caput Petrus, inde Cephas appellatus, in quo vno, cathedræ vnitas ſeruaretur*, nec cęteri Apoſtoli ſingulas ſibi quiſque deſcenderent, vt iam ſciſmaticus & peccator eſſet, qui contra ſingularem cathedram, alteram collocaret. Ergo *cathedra vna eſt*, quæ eſt prima de dotibus. In ea ſedit primus Petrus, ſuccedit Linus. Lino Cletus.

S. HILARIVS in pſalm. 131. Tanta enim, inquit, religio illi (Chriſto) fuit pro humani generis ſalute patiendi, vt Petrum primum filij Dei confeſſorem, *Eccleſiæ fundamentum, cæleſtis*

cœlestis regni ianitorem, & in terreno iudicio, iudicem cœli, Sathanæ conuicio nuncuparet.

S. CYRYLLVS Hierosolymitanus Archiepiscopus cath.2. Petrum *Principem Apostolorum excellentissimum vocat.*

S. AMBROSIVS, in caput vltim. Lucæ Quem, inquit, (Petrum intelligens) eleuandus in cœlum, *amoris sui nobis velut vicarium* relinquebat. Et paulò post: Et ideo quia solus profitetur, *omnibus antefertur.*

IDEM in cap.12. secundæ Epistol. ad Corinth. *Primatum*, inquit, *non accepit Andreas, sed Petrus.*

IDEM in 1. cap. Epistol. ad Galatas in illa verba: Deinde post annos tres ascendi Hierosolymam videre Petrum. Dignum, inquit, fuit videre Petrum, *quia primus erat inter Apostolos*, cui *delegauerat Saluator curam Ecclesiarum.*

IDEM Tom.3. serm. 11. in illa verba Lucæ 5. Ascendit in vnam nauim, quæ erat Simonis. Sed videamus, inquit, quæ sit ista nauicula Simonis Petri. Et paulò post: Ergo Petri, inquit, nauim eligit, Moysi deserit: hoc est, spernit Synagogam, fidelem assumit Ecclesiam. Duæ enim quasi nauiculæ à Deo destinatæ sunt, quæ in hoc mundo, tanquam in mari, salutem hominibus piscarentur, sicut ait Dominus Apostolis: Venite faciam

vos piscatores hominum. Ex his igitur duabus nauiculis vna relinquitur ad terram inanis & vacua; altera producitur in altum onusta vel plena. Vacua enim synagoga relinquitur in littore, quia Christum cum Prophetarum amisit oraculis. Onusta autem Ecclesia in altum assumitur, quia Dominum cum Apostolorum doctrina suscipit. Et paulò post: *Hanc igitur solam Ecclesiæ nauim ascendit Dominus, in qua Petrus Magister est constitutus, dicente Domino: super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Quę nauis in altum seculi istius ita natat, vt pereunte mundo, omnes quos suscipit, seruet illæsos. Cuius figuram iam in veteri videmus testamento. Sicut enim Noe arca, naufragante mundo, cunctos quos susceperat, incolumes reseruauit: *ita & Petri Ecclesia* conflagrante seculo, omnes quos amplectitur, repræsentabit illæsos. Et sicut tunc transacto diluuio ad arcam Noë columba signum pacis detulit, ita & transacto iudicio *ad Ecclesiam Petri,* Christus gaudium pacis referet: quia ipse columba vel pax est, sicut promisit dicens: Iterum videbo vos, & gaudebit cor vestrum.

S. HIERONYMVS lib. 1. in Iouinianum. Inter duodecim, inquit, *vnus eligitur, vt capite constituto scismatis tolleretur occasio.* Sed cur non Ioannes electus est virgo? ætati delatum est, quia

quia Petrus senior erat, ne adhuc adolescens & penè puer, progressę ętatis hominibus *præferretur.*

S. IOANNES CHRYSOSTOMVS hom. 55. in Matth. *Petrum*, inquit, *Ecclesiæ futuræ Pastorem constituit.* Et infrà: Deus solus concedere potest vt futura Ecclesia tot tantisque fluctibus irrumpentibus, immobilis maneat, *cuius Pastor, & Caput, homo piscator atque ignobilis.* Et infrà: Ieremiam, inquit, vni genti Pater, *hunc autem* (Petrum) *vniuerso terrarum orbi Christus præposuit.*

IDEM lib. 2. de sacerdotio. Hic enim, inquit, cum *Apostolorum Principe* verba faciens: Petre, amas me, inquit. Et paulò post: Quum præsertim ea agas, inquit, ad S. Basilium, quæ cùm Petrus ageret, *illum Christus auctoritate præditum esse voluit, ac reliquos item Apostolos longè præcellere?* Petre, enim, inquit, amas me, plus quàm hi omnes?

IDEM in cap. 21. Ioannis. Quid tandem, inquit, alijs omissis, his duntaxat Petrum affatur? *Os erat Apostolorum, & Princeps,* propterea & Paulus eum visurus ascẽdit. Et paulò post: tantũ dicit: si amas me, *fratrum curam suscipias.*

IDEM hom. vlt. in Ioan. Quòd si quis percontaretur, quomodo Iacobus sedem Hierosolymis acceperit. Responderem, hunc *Petrum totius orbis magistrum*, constituisse.

IDEM

IDEM hom. 3. in acta: Meritò inquit, (de Petro loquens) *primus omnium* auctoritatem vsurpat in negotio, *vt qui omnes habeat in manu.* Ad hunc enim dixit Christus: Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.

S. BASILIVS, sermone de Iudicio Dei, de Petro loquens: Ille, inquit, beatus, *qui cæteris prælatus discipulis fuit, cui claues regni cœlestis commissæ.*

S. GREGORIVS NAZIANZENVS oratione de moderatione in disputationibus seruanda. Volens ostendere in omnibus rebus esse debere ordinem, argumentum sumit ab Apostolis, qui etsi omnes magni essent, tamen vnum præpositum habuerunt: vides, inquit, quemadmodum ex Christi discipulis, magnis vtique omnibus & excelsis, atque electione dignis, *hic Petra vocetur, atque Ecclesiæ fundamenta fidei suæ credita habeat,* ac reliqui discipuli *posthaberi se,* tranquillo animo ferant.

S. EPIPHANIVS, hæresi 51. *Petrum,* inquit, *elegit vt dux esset Discipulorum.* Et in Ancorato: Hic est, inquit, qui audiuit, Pasce agnos meos, *cui concreditum est Ouile.*

D. AVGVSTINVS enarratione prima in psalm. 108. Quædam, inquit, dicuntur, quæ ad Apostolum Petrum propriè pertinere videantur: nec tamen habent illustrem intel-

tellectum, nisi cum referuntur ad Ecclesiam, cuius ille agnoscitur in figura gestasse personam, *propter primatum quem in discipulis habuit.*

IDEM, Tractatu 56. in Ioannem. *Quis enim nesciat,*inquit, *primum omnium Apostolorum esse beatissimum Petrum?*

IDEM, Tractatu 66. in Euangel. Ioannis. Neque nos, inquit, cum ista dicimus, *primum Apostolorum accusare delectat:* sed hunc intuendo admoneri nos oportet, ne homo quisquam de humanis viribus fidat.

IDEM sermone 13. de verbis Domini. In illo, inquit, vno Apostolo, id est, Petro, *in ordine Apostolorum primo & præcipuo,* in quo figurabatur Ecclesia.

IDEM epistol. 108. Quod autem dicitur Petrum egisse pœnitentiam, cauendum est, ne ita putetur egisse, quomodo agunt in Ecclesia, qui propriè pœnitentes vocantur. Et quis hoc ferat, *vt primum Apostolorum,* inter tales pœnitentes numerandum putemus?

IDEM lib. 2. cap. 1. contra Donatistas. Puto, inquit, quod sine vlla sui contumelia Cyprianus Episcopus Petro Apostolo cōparatur, quantū attinet ad martyrij coronā. Cæterum magis vereri debeo, ne in Petrum cōtumeliosus existam. *Quis enim nescit illum Apostolatus principatum cuilibet Episcopatui præferen-*

rendum? Sed etsi distet Cathedrarum gratia; vna est tamen martyrum gloria. Ibidem. *In Apostolo Petro,* inquit, *primatus Apostolorum excellenti gratia praeminet.*

IDEM quæst. ex nouo Test. quæst. 75. Saluator, inquit, cum pro se & Petro dari (didrachma) iubet, pro omnibus exsoluisse videtur: quia sicut in Saluatore erant omnes caussæ Magisterij: *ita & post Saluatorem in Petro omnes cõtinentur. Ipsum enim constituit esse caput eorum, vt Pastor esset gregis Dominici.* Et paulò post: Manifestum est, inquit, *in Petro omnes* (Apostolos) *contineri:* rogans enim pro Petro pro omnibus rogasse dinoscitur: Semper enim *in Præposito* populus aut corripitur, aut laudatur.

IDEM serm. 124. de tempore, loquens de pœnitentia Petri. Totius, inquit, corporis morbum, *in ipso capite curat Ecclesia, in ipso vertice* componit membrorum omniũ sanitatẽ.

S. MAXIMVS serm. 3. de Apostolis. Quanti ergo, inquit, meriti apud Dominum suum Petrus erat, *vt ei post nauiculæ paruæ remigium, totius Ecclesiæ gubernacula crederentur?*

S. CYRILLVS Alexandrinus lib. 12. in Ioannem cap. 64. *Vt princeps,* inquit, *caputq́; cæterorum,* primus exclamat; Tu es Christus filius Dei viui. Et in Thesauro, vt citat D. Thomas in opusculo contra Græcos. Sicut Christus;

stus, inquit, accepit à Patre sceptrum Ecclesiæ gentium, dux ex Israhel egrediens, super omnem principatum, & potestatem, super omne quodcunq; est, vt ei cuncta curuentur: *sic & Petro* & eius successoribus plenissimè commisit, *& nulli alij quàm Petro Christus quod suum est plenum, sed ipsi soli dedit.*

S. LEO serm. 3. de assumptione sua ad Pontificatum, *De toto mundo*, inquit, *vnus eligitur Petrus, qui & vniuersarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisq́; Ecclesiæ Patribus præponatur,* vt quamuis in populo Dei multi sacerdotes sint, multiq́ue Pastores, *omnes tamen propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Christus.* Ibidem. Pro fide, inquit, Petri supplicatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, *si mens Principis victa non fuerit.*

IDEM sermon. 1. de Ascensione Domini, *Petrum*, inquit, *omnium Episcoporum nouerunt esse primatem.* Et iterum: *Petro supra cæteros, pòst regni claues, ouilis Domini cura mãdatur.*

ARATOR in cap. 1. Act. Cui tradidit, inquit, (de B. Petro loquens) Agnus. Quas passus saluauit oues, totumq́ue per orbem, *hoc auget Pastore gregem*, quo munere summus; surgit, &c.

S. GREGORIVS lib. 4. epist. 32. ad Mauritium. *Cunctis*, inquit, *Euangeliũ scientibus liquet, quod beatissimo & omnium Apostolorum Principi*

Petro,

Petro, dominica voce totius Ecclesiæ cura commissa est. Et infra: Ecce, inquit, claues Regni cœlestis accepit; potestas ei ligandi atque soluendi tribuitur, *cura ei totius Ecclesiæ, & primatus tribuitur.*

BEDA homil. in vigilia S. Andreæ in illud Ioannis 1. Intuitus eum, &c. Vidit, inquit, cordis eius simplicitatem, vidit animi sublimitatem, *cuius meritò cunctæ esset præferendus Ecclesiæ.*

IDEM homil. in festo Petri & Pauli: Ideo, inquit, B. Petrus, qui Christum vera fide confessus, vero est amore secutus, *specialiter claues Regni cœlorum; & principatum iudiciariæ potestatis accepit*, vt omnes per orbem credentem intelligant, quia quicunque ab vnitate fidei vel societatis illius quolibet modo semetipsos segregant, tales nec vinculis peccatorum absolui, nec ianuam possunt regni cœlestis ingredi.

THEOPHILACTVS in caput 22. Lucæ in illud: Confirma fratres tuos: Planus, inquit, huius intellectus is est. *Quia te habeo vt Principem Discipulorum*, postquam, negato me, fleueris, & ad pœnitentiam veneris, cõfirma cæteros, hoc enim docet te, *qui post me Ecclesiæ petra es & fundamentum.* Et infra: Tu Petre conuersus, inquit, bonum exemplum pœnitentię eris omnibus, qui cum Apostolus fueris &

ris & negaueris, *iterum receperis primatum omnium & præfecturam orbis.*

OECVMENIVS in 1. Act. Surgit, inquit, Petrus, non Iacobus, & velut feruentior, *& velut is cui discipulorum præsidentia commissa erat.*

S. BERNARDVS Epist. 237. ad Eugenium: Locus, inquit, in quo stas, terra sancta est, *locus Petri est, locus Principis Apostolorum,* vbi steterunt pedes eius: locus *illius est quem constituit Dominus dominum domus suæ, & Principem omnis possessionis suæ.*

IDEM lib. 2. de consideratione ad eundem. Instar Domini, inquit, loquens de S. Petro, gradiens supra mare, *vnicum se Christi vicarium designauit, qui non vni populo, sed cunctis præesse deberet:* siquidem aquæ multæ, populi *multi.*

EVTHYMIVS in cap. vlt. Ioannis in illa verba: Simon Iona diligis me plus his? Simon, inquit, fili Iona diligis me plusquam hi? *hunc autem solùm interrogat, tanquam Principem & os discipulorum:* Et infrà: in illa verba. Pasce agnos, pasce oues meas: Christus quidem, inquit, terna vice interrogans, & idem iubens, *manifestat se maximi facere præsidentiam super discipulos suos.* Et paulò post: Agni, itaque & oues, inquit, dicuntur Discipuli, propter simplicitatem & promptitudinem ad

hoc vt immolentur. Et rursum agni quidem imperfectiores, oues autem perfectiores. *Petro itaque pascendi curam ac gubernationem committit.* Et infrà: Deinde parabolicè prænunciat ei mortis genus, quod per crucem esset & ipse moriturus: ostendens quod non tanquam ignorans, aut illi non credens dicebat, quæ dicebat, quum optimè nosset feruorem dilectionis eius erga se: sed *vt & ipse & omnes cognoscerent, quòd plurimi faceret præsidentiam super discipulos suos*, veluti superiùs significatum est. Et iterum paulò deinceps, inquit in illa verba, sequere me: Hinc rursum ostendit, quod prę cęteris sibi familiarem eum faciat, *ac ampliore dignetur honore*, vt etiã promptior fiat. Quòd si quis dicat: Quomodo ergo Iacobus Ierosolymitanam accepit sedem? Dicemus, *quod Petrus Orbis constitutus est* præceptor. Et infrà: in illa verba hic autem quid? Nam qui tunc, (inquit, in cœna videlicet) ausus non erat interrogare, sed dilecto discipulo ad hoc vtebatur: *hîc non solùm præsidentiam erga fratres sibi commissam accepit*, verùm etiam de dilecti statu confidenter interrogat.

Hvgo Etherianus lib. 3. cap. 17. de processione Spiritus sancti. Ex ipsa, inquit, rei euidentia liquidò apparet, *quòd Petrum eiusq; successorem Christus Principem & caput, non modò*

Latino-

Latinorum, & Græcorum, Occidentis, & Septentrionis vniuersi, verùmetiam Armenorum, Arabum, Iudæorum, Medianitarum, & totius Orientis, & meridiani climatis in perpetuum constituit.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

Viginti isti sex tum Orientis, tum occidendentis celeberrimi Patres, qui in primitiua Ecclesia diuersis temporibus & locis floruerunt & præfuerunt adeò constanter & pertè testantur, Christi auctoritate & ordinaione S. Petrum cæteris Apostolis omnibus, & niuersæ Ecclesiæ Prælatum, & principem, ac upremum Pastorem, & sub Christo Caput, ac 'icarium, rectoremque constitutum, mirum vt t, homines adeò cæcos ac stupidos inueniri osse inter Christianos, qui tam sacro & vnanii testimonio, omni exceptione maiore, intelectó, adhuc de Primatu S. Petri, & summa in cclesiæ Christiana sub Christo præsidentia ac ræfectura ambigere ampliùs posint vel aunt: maximè quum istis testimonijs tam sæpè ioque, & manifestè sacra etiam, quàm illi se iuti sunt, (vt viuam traditionem non commeorem) scriptura astipuletur. Vt enim preclara la, & sole clariora testimonia, quæ iam pertrauimus, &, iuxta sensum & consensum primiuæ Ecclesiæ, illustrauimus, (Matth. 16. Lucæ 22. a. 21.) non repetam; nonne & alia noui testam.

loca nequaquam obſcura, hoc ipſum probant & demonſtrant quoque? Cui enim Apoſtolorum aliud proprium nomen indidit ipſimet Chriſtus quàm Simoni huic, quem ſtatim vt acceſsit, Syriaca lingua, qua loquebatur Chriſtus, Cephas, quod græcè petram ſeu Petrum, latinè ingens, ſeu immobile ſaxum ſonat, nuncupandum dixit? Ioan. 1. Euangeliſta etiam Matthæus, nonne Petrum Apoſtolorum primum diſertè appellat, quum Apoſtolorum nomina recenſet? Duodecim, inquit, (cap. 10.) Apoſtolorum nomina ſunt hæc: Primus Simon, qui dicitur Petrus: quid apertius? ſic & Marcus 3. Lucas 6. & Act. 1. quando duodecim Apoſtolorum nomina deſcribunt, Petrum ſemper, qui prius Simon vocabatur, ante alios primo loco ponunt. & licet cæterorum Apoſtolorum nomina, quando alibi ab Euangeliſtis referuntur, promiſcuè ſubinde, & mutato ordine collocantur, Petro tamen ſemper, quando cum alijs nominatur, primum locum concedunt, & nunquam niſi primo loco & ordine ponunt, non ſolùm quando omnium Apoſtolorum nomina ſimul ordine exprimunt, verùm etiam vbi duo tantùm, aut plures, non tamen omnes nominantur. Non admiſit quenquam ſeſe ſequi, niſi Petrum & Iacobum & Ioannem. vt habetur Marci 5. Lucæ 8. Miſit Petrum & Ioannem, Lucæ 22. Aſſumpſit Petrum, Iacobum & Ioannem, Matth. 17. Interrogabant eum Petrus Iacobus & Ioannes & Andreas Marci 13. Erant ſimul Simon Petrus, & Thomas & Nathanael, & filij Zebedæi, & alij ex diſcipulis eius duo

duo Ioan. 21. Similiter quando dictum aliquid, vel actum fuisse ab Apostolis describunt Euangelistæ, Petrum tanquam Patremfamilias, ducem, os, aut primum cæterorum inducunt. Ita dicitur Marci 1. Et prosecutus est cum Simon & qui cum eo erant, Lucæ 8. Dixit Petrus, & qui cum eo erant. Lucæ 9. Petrus & qui cum illo erant. Marci 16. Dicite Discipulis & Petro. Actor. 2. Stans Petrus cum vndecim. Ibidem: Dixerunt ad Petrum & reliquos Apostolos. Actor. 5. Petrus & Apostoli dixerunt. Huc spectat, quod nullus Apostolorum cum Christo super aquas ambulauit, nisi solus Petrus: Matth. 14. Pro nullo Apostolorum iussit Christus tributū solui, quam pro se & Petro. Da (inquit Christus Matth. 17.) illis pro me & te. Quando igitur Christus post vltimam cœnam dixit ad Apostolos, cùm de primatu inter sese disceptarent; Qui maior est vestrum fiat sicut iunior, & qui præcessor est, sicut minister, Lucæ 22. quid aliud voluit significare, quam inter Apostolos, maiorem aliquem & præcessorem, seu Ducem futurum? imò iam designatum & destinatum esse? Et quis ille obsecro inter Apostolos fuit, quàm sanctus Petrus? vt iam firmis satis & euidentibus comprobatum fuit argumentis: & ipsemet sanctissimus Apostolus euidenter satis, actuque demonstrauit, quando post Christi ascensionem primus & solus, tanquam Apostolorum primas, & totius ouilis supremus Pastor, de alio Apostolo in locum traditoris Iudæ surrogando proposuit, Actor. 1. quando post acceptum Spiritum sanctum

in die Pentecostes primus omnium promulgauit Euangelium,& reliquos Apostolos à calumnia & suspitione ebrietatis, vindicauit, & vna concione tria milia hominum conuertit, & reliquis Christi ouibus aggregauit, Act.2.sicut & postea, quinq; quoq; milia alia quoque concione itidem Christo lucratus fuit, Act.3. & 4.In Ananiam & Saphiram Coniuges, propter grande delictum publicè & acriter animaduertit, Act. 5. & in primo Apostolico ac generali Concilio tanquam os & Caput, Princepsque cæterorum primus sententiam suam dixit, Act. 15. vt alia non pauca,quibus prælatura Petri, & prærogatiua inter omnes Apostolos satis elucet,breuitatis ergô, silentio prætermittam. Superest igitur, vt ad corruptelas hæreticorum, quas,SS. Patribus perperam intellectis, aut studio deprauatis affingunt,paucis quoque respondeamus.

EXEGESIS, ET GERMANA EXPLICATIO AC *conciliatio Patrum,quos hæretici perperam, & deprauatè allegant.*

1. S.Cyprianus paulò post sese satis explicat: subiungit enim statim post verba, quæ allegant aduersarij:sed,exordium,inquit,ab vnitate,(scilicet supremi Pastoris) proficiscitur, vt Ecclesia vna monstretur.Et ante hęc verba,quę citant hęretici, statim præmiserat: Omnibus quidem Apostolis post resurrectionem dixisse Christum; Sicut misit me Pater & ego mitto vos, Accipite Spiritum sanctum,quorum remiseritis peccata, remissa erunt,&c.tamen vt vni' tem manifesta-

ret, vnitatis eiusdem originem, ab vno incipientem, sua auctoritate dispoſuit. Et in Epiſtola ad Iubaianum, illam vnitatem ita explicat, vt dicat vni Petro, tanquam supremo Paſtori & rectori, ſeu fundamento Eccleſiam eſſe commiſſam. Petro, inquit, primùm Dominus, ſuper quem ędificauit Eccleſiam, & vnde vnitatis originem inſtituit, & oſtēdit, poteſtatem illam dedit. Pares igitur fuerunt Apoſtoli, quia omnes Apoſtoli, & Apoſtolico honore ac poteſtate pariter à Chriſto dotati. ſed nō pares inter ſeſe quo ad ſupremum paſtoratū, ſed Petrus vnus inter omnes & ſuper omnes ſupremus Paſtor, & ſub Chriſto caput ac Princeps cęterorū, & omnium Chriſti fidelium, vt vnitas ſeruaretur & ſciſma vitaretur, à Chriſto electus, deſignatus & conſtitutus atq; confirmatus fuit. Videantur ad longum teſtimonia ex Cypriano à Catholicis citata, & quæ ſupra quoque hac de re ad eandem obiectionē ſunt allata.

2. S. Cyprianus non negat S. Petrum primatum habuiſſe inter & ſuper omnes Apoſtolos, quod alibi tam ſæpe & apertè aſſerit: ſed ſicut Petrum cùm reprehenderetur à S. Paulo ob factum quoddam minus diſcretum, cùm potuiſſet, noluiſſe tamen, allegare primatum ſuum contra Paulum inferiorem, ſed ex humilitate illam reprehenſionem à Paulo, bono zelo factam, æquanimiter tuliſſe, iuxta illud, quò maior eſt, eò te magis humilia. Hanc eſſe ſententiam S. Cypriani, quæ præcedunt & ſequuntur coarguunt; & præterea ex D. Auguſtino, qui hæc contra donatiſtas allegat, manifeſtè colligitur.

Idem Cyprianus,(inquit lib. 2. cap. 1. de baptismo Augustinus) in Epistola ad Quintum, seu Quirinum, ita loquitur. Nam nec Petrus, *quem primum Dominus elegit, & super quem ædificauit Ecclesiam suam*, cùm secum Paulus de circumcisione disceptaret, postmodum vindicauit sibi aliquid insolenter, aut arroganter assumpsit, vt diceret se primatum tenere, & obtemperari à nouellis, & posteris sibi potiùs debere, &c. Et paulò post: Ecce, inquit, vbi commemorat Cyprianus, *quod etiam nos in scripturis sanctis didicimus, Apostolum Petrum, in quo primatus Apostolorum tam excellenti gratia præeminet, &c.*

3. Hoc Cyprianus ex humilitate dixit, vt inquit & testatur quoque D. Augustinus lib. 2. cap. 2. de baptismo contra Donatistas, cùm tamen ipse esset in Africa primus, & inter Episcopos supremus ibidem. Non tamē negat esse aliquem supremum totius orbis Episcopum, quod disertis verbis asseuerat, libr. 4. Epistol. 2. item lib. de simplicitate seu vnitate Prælatorum asserit & demonstrat vnum esse, supremum videlicet, Episcopum, & Episcopatum; vti ex testimonijs supra asscriptis patet. Deinde dicit: nemo nostrum, se ipsum scilicet, Episcoporum Episcopum constituit, in controuersia illa videlicet, de rebaptizandis hæreticis, vt aliorum saniori iudicio sese anteponat, & supremum sibi arroget iudicium, cùm id non particularium erat, sed supremi istius Episcopi, qui se non ipsemet, sed quem Christus constituit & ordinauit fidelem seruum super familiam suam, supremum ac vnicum

nicum Pastorem generalẽ super gregem suum, vt esse posset vnus Pastor,& vnum ouile.

4. Quæ sit sententia de primatu & supremo pontificatu Petri, ex allegatis eius testimonijs suprà manifestum est: quod verò hîc ex Clemente Alexandrino afferere videtur, quasi Petrus,& Ioannes Iacobo principatum detulerint, & Apostolorum fecerint Episcopum, factum est ex corrupta translatione & editione Basiliensi: grę-cus enim codex tam vaticanę bibliothecę, quàm Parisiensis, non Apostolorum, sed Hierosolymorum Episcopum habet, & sic quoque citat eundem auctorem Nicephorus lib.2.cap.3. Illum autem Episcopatum cumprimis nobilem, atque adeò ex particularibus, propter Christi mortem, & exordium Ecclesiæ ibidem tunc temporis nobilissimum, propter insignem Iacobi pietatem & sanctitatem, eidem præ alijs ex industria commendarunt primores Apostoli; ex quo non impugnatur, nedum negatur sed ostenditur etiam & stabilitur primatus Petri, & supremus totius Ecclesiæ ac vniuersalis Episcopatus.

5. Tam clarè, ac sæpe S. Chrysostomus primatum S. Petri, & supremam in vniuersum ouile Christi præsidentiam ac potestatem asserit, sicut ex allegatis ipsius testimonijs liquet, vt mirum sit hæreticos audere hunc Patrem contra primatum Petri allegare. Non loquitur autem Chrysostomus de solio ac cathedra totius Ecclesiæ, in allegatis verbis ab aduersarijs nostris, sed de solio vnius particularis Ecclesiæ, Hierosolymitanæ scilicet: quid hoc contra cathedram

summam, & primatum Petri? Nonne Chrysostomus sese satis explicat, in cap. 21. Ioannis in illa verba: sequere me. Quibus verbis, inquit, iterum curam & familiarem in eum affectum ostendit. Quòd si quis percontaretur, quomodo Iacobus sedem Hierosolymis acceperit? Responderem, hunc Petrum (attende) totius orbis Magistrum constituisse, quid clarius? Quin & post verba illa, quæ nobis obijciunt aduersarij, subiungit de S. Petro Chrysostomus, homil. 3. in acta. Meritò, inquit, primus omnium auctoritatem vsurpat in negotio, *vt qui omnes habeat in manu*. Ad hunc enim dixit Christus: Et tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos.

6. Idem S. Leo ibidem sententiam suam satis manifestè exponit, cùm dicit: Si quid cum eo commune cæteris Christus voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum Petrum dedit, quidquid alijs non negauit. Et in Epistol. 84. ad Anastasium Episcopum Thessalonicensem. Inter beatissimos, inquit, Apostolos, in similitudine honoris, fuit quædam discretio potestatis, *& cum omnium par esset electio, vni tamen datum est, vt cæteris præemineret*. Impudens igitur est mendacium, S. Leonem nullum inter Apostolos agnouisse, aut S. Petri super cæteros negasse primatum, quem in eodem sermone, quàm maximè & ex industria probat & allegat sæpiùs, vt patet ex testimonijs eiusdem suprà asscriptis.

7. Sermone primo de natali Apostolorum,

sic inquit, ter sanctus Leo. Hos gratia Dei, (loquitur de SS. Petro & Paulo) in tantum apicem inter omnia Ecclesiæ membra prouexit, vt eos in corpore, cui caput est Christus, quasi geminum constitueret lumen oculorum: de quorum meritis atque virtutibus nihil diuersum, nihil debemus sentire discretum, quia illos & electio pares, & labor similis, & finis fecit esse æquales. hactenus ille. Quid hæc contra primatum & supremum Pastoratum Petri, quem toties & tam luculenter asserit alibi? Summi vtique fuerunt Apostoli, Petrus & Paulus, & in electione Apostolatus, sicut & meritis ac martyrio pares, sed tamen fuit & mansit solus Petrus summus & supremus Pastor, sicuti in Epistola 84. quam paulò ante allegauimus asserit, idque ex Christi dono & ordinatione. De simili paritate intelligendus quoque venit S. Maximus sermone vltimo de SS. Apostolis Petro & Paulo. Ergo, inquit, beati Petrus & Paulus eminent inter vniuersos, & peculiari quadam prærogatiua præcellunt: verùm inter ipsos quis cui præponatur, incertum est. *Puto enim illos æquales esse meritis, quia æquales sunt passione*. Et quæ S. Gregorius libr. 1. dialog. cap. vltimo dicit: Paulus, inquit, Apostolus Petro Apostolorum primo, in principatu Apostolico frater est. Nam, vt S. Maximus illos meritis & passione æquales asserit: ita S. Gregorius disertè Petrum Apostolorum primum asserens, Paulum eidem in principatu Apostolico (quibus verbis vtique inter Apostolo

principatum fuiſſe ſatis fatetur & agnoſcit, vt taceam, quæ ſupra à catholicis ex hoc S. Pontifice allegata fuerunt de Petri primatu) non æqualem, nedum ſuperiorem. ſed fratrem, hoc eſt, familiariſsimum & fideliſsimum, ac primarium adiutorem aſſeuerat, qua ſignificatione etiamnum ſummus Pontifex ſubinde, (ſicuti præterea etiam ex humilitate) inferiores Epiſcopos, aut Cardinales, ſuos fratres appellare conſueuit.

CAPVT VIII.

AN B. PETRVS ROMÆ fuerit, & ibidem Epiſtolam ſuam priorem conſcripſerit.

Vera ſententia Catholicorum.	*Falſa ſententia Hæreticorum.*
S. Petrus Romæ fuit, & ibidem Epiſtolam ſuam prioré conſcripſit: quia ſic teſtantur orthodoxi Patres Eccleſiæ primitiuæ.	Petrus nunquam fuit Romæ, nedum Epiſtolam ſuam ibidem ſcripſit: quia ſic orthodoxi primitiuę Eccleſiæ Patres teſtantur.

EVSEBIVS Cæſarienſis lib. 2. cap. 15. Eccleſ. hiſtor. Papias, inquit, & hoc dicit, quod *Petrus in prima Epiſtola ſua, quam de vrbe Roma* ſcripſit, meminerit Marci, in qua tropicè

Romam Babylona nominârit, cum dicit: Salutat vos ea quæ in Babylone est electa Ecclesia, & Marcus filius meus.

S. HIERONYMVS Tom. 1. de viris illustribus, in vita S. Marci. Et Papias, inquit, Hierapolitanus Episcopus, meminit huius Marci, *& Petrus in Epistola prima, sub nomine Babylonis figuraliter Romam significans:* Salutat vos quæ in Babylone cum electa, & Marcus filius meus.

S. BEDA in Commentarijs in Epistol. 1. Petri, cap. 5. in illa verba: Salutat vos Ecclesia, quæ est in Babylone collecta, & Marcus filius meus. *Babylonem*, inquit, *typicè Romam dicit*, videlicet propter confusionem multiplicis idololatriæ. In cuius medio sancta Ecclesia iam rudis & perparua fulgebat, iuxta Exemplum plebis Israëliticæ, quę quondam parua numero & captiuata supra flumina Babylonis sedens, absentiam sanctæ terræ deflebat, nec canticum Domini in terra aliena cantare valebat. Et benè beatus Petrus dum suos auditores ad tolerantiam hortatur aduersitatum præsentium, dicit & Ecclesiam quæ secum est, in Babylone constitutam, id est, in confusione tribulationum. Et tamen coëlectam eam esse affirmat, vt ostendat sanctam Dei ciuitatem in hac vita à permixtione & pressura ciuitatis diaboli, quam Baby-

lonia

lonia significat, immunem esse non posse; Marcum autem filium suum Euangelistam dicit, qui eius in baptismate dicitur filius effectus. *Vnde patet, quod priusquam Marcum Alexandriam de Roma ad Euangelizandum mitteret, Epistolam hanc scripsit.* Tempore autem Claudij principis, & Petrus, & Marcus Romam venerunt, & ipse Marcus, descripto Romæ Euangelio suo, Alexandriam missus est. Vnde colligitur, *quia Epistolam hanc Petrus, dum quaritur, vbi vel quando scripserit, locus erat Roma, tempus Claudij Cæsaris.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

HI Patres apertè, atque vnanimiter testantur S. Petrum Romę Epistolam suam primam scripsisse, quibus astipulantur & alij orthodoxi Patres, quotquot in priorem Petri Epistolam sunt commentati. Romæ autem scripsisse non potuit, si Romæ non fuit: Quod verò ciuitatem Romam, Babylonem vocat, non Ecclesiam, quæ tunc temporis Romæ electa & collecta, sed adhuc, vt Beda inquit, paruula & tenera erat; ideo fecit, qui tunc temporis, cum S. Petrus primum Romæ Euangelium Christi prædicare & Ecclesiam ædificare cœperat, Roma adhuc erat mater & protectrix omnifariæ idolatriæ, & confusio errorum & variarum abominationum, & vt S. Leo ait, in primo sermone de natali Apostolorum Petri & Pauli, cùm omnibus dominaretur gentibus omnium

nium gentium seruiebat erroribus. Ideo etiam S. Ioannes cap. 18. in Apocalypſ. Romanam vrbem, vt erat tempore Apoſtolorum ſub impijs & idololatris Imperat. & maximè ſub Nerone & Domitiano, Babylonem vocat, & euertendam aſſerit quatenus talis: iubetque Chriſtianos exire de illa, ne participes delictorum eius, & plagarum fierent: quod vt exponit D. Auguſtinus in breuiculo collationis, collatione tertia, corde nō corpore fieri oportebat. Præcipit enim Ioannes vt populus Dei, hoc eſt, Chriſtiani, qui tunc temporis cùm adhuc Ethniciſmus Romæ regnabat, Romæ erant, non coniungantur cum Ethnicis & idololatris morum & vitæ ſimilitudine, tametſi in eadem vrbe cum illis corporaliter eſſe aut habitare poſſent. Cōſtat enim propter hęc verba Ioannis Chriſtianos vrbem Romam non deſeruiſſe, aut illa exiuiſſe corporaliter: quod vtiq; feciſſent, & facere debuiſſent, ſi de loco mutando, & non de infideliū conſortio & contagio itādo Euangeliſtam intellexiſſent. Vnde patet, uam iniq; & ſacrilegè hæretici hunc locum in oanne de Babylone Roma, ad Romanā Eccleſiā, : modernū vrbis ſtatum, quando iam tota eſt ad hriſtianam fidē laus Deo cōuerſa detorquent, : illam Chriſtianis exoſam reddant, atque abóinabilem: & tamē in S. Petri Epiſtola, Babylo- em non Romam, ſed vrbem quandā Babylonis omine celebrē in Aegypto, aut apud Aſſyrios ſingūt, ac impudēter mentiūtur cōtra ſenſum cōſenſum SS. Patrū: tantū vt fateri non cogan- r, Petrum vnquam Romæ fuiſſe; quod ideo;
noſtro

nostro potissimùm seculo, contra communem SS. Patrum & totius Ecclesiæ fidem ac testimonium incredibili impudentia negant & inficiantur, ne fateri & admittere cogantur, Romanam Ecclesiam à Petro fundatam, & Romanum Episcopum Petri esse, in Episcopatu & Pontificatu supremo, ordinarium successorem. Sed quos Patres orthodoxos in medium afferunt; qui Petrum non Romæ sed vel in Aegypto, vel Assiria Epistolam suam primam scripsisse affirmant? Nullos certè producunt, nec producere etiam possunt, ideoque opus non est exegesin aliquam, aut conciliationem seu refutationem subiungere.

CAPVT IX.

AN S. MARCVS, S. PETRI discipulus & interpres, Euangelium suum Romæ, vt S. Petrum illud prædicantem audiuit, conscripserit, & S. Petrus idipsum Romæ approbauerit, & Ecclesiæ commendauerit,

Vera sententia Catholicorum.

S. Petrus, S. Marci Euangelium Romæ conscriptum, Romæ etiā approbauit: quia

Falsa sententia Hæreticorum.

Nec Marcus Romæ Euangeliū suum scripsit, nec Petrus illud ibidem approbauit:

sic testantur primitiuæ Ecclesiæ Patres orthodoxi.

bauit: quia sic testantur orthodoxi Patres.

EVSEBIVS lib.2.cap.15. Ecclesiasticæ historiæ. Igitur, inquit, cùm Romanæ vrbi clarum verbi Dei lumen fuisset exortum, Simonis quidem tenebræ, cum suo auctore restinctæ sunt. Sermo autem veritatis & lucis, qui per Petrum prædicabatur, vniuersorum mentes placido illustrauit auditu, ita vt quotidiè audientibus eum, nulla vnquam satietas fieret. Vnde neque auditio eis sola suffecit, *sed Marcum Discipulum eius omnibus precibus exorant, vti ea quæ ille verbo prædicabat, ad perpetuam eorum commonitionem habendam, scripturæ traderet,* quò domi forisque in huiuscemodi verbi meditationibus permanerent: *Nec prius ab obsecrando desistunt, quàm quæ orauerant, impetrarent. Et hæc fuit causa scribendi, quod secundum Marcum dicitur Euangelium. Petrus verò, vt per Spiritum sanctum religioso se spoliatum comperit furto, delectatus est, fidem eorum per hæc deuotionemq; considerans: factumq; confirmauit, & in perpetuum legendam Scripturam Ecclesiis tradidit.* Clemens in sexto dispositionum libro, hæc ita gesta esse describit. Cuique simile dat testimonium etiam Hierapolites Episcopus, nomine Papias.

S. IRENAEVS lib.3. cap. 11. contra hære-

ſes. Quapropter, inquit, & *Marcus interpres & ſectator Petri*, initium Euangelicæ conſcriptionis fecit ſic, &c.

S. HIERONYMVS in cathalogo ſcriptorum Eccleſiaſticorum in vita S. Marci Euangeliſtæ. *Marcus*, inquit, *diſcipulus & interpres Petri, iuxta quod Petrum referentem audierat, rogatus Romæ à fratribus, breue ſcripſit Euangelium. Quòd quum Petrus audiſſet, probauit, & Eccleſiæ legendum ſua auctoritate edidit*, ſicut Clemens in ſexto ὑποτυπώσεων libro ſcribit. Et Papias Hierapolitanus Epiſcopus meminit huius Marci.

S. EPIPHANIVS lib. 2. contra hæreſes, hæreſi 51. Statim porro, inquit, Matthæum inſecutus eſt Marcus, *iuſſus à S. Petro Romæ Euangelium edere*: & vbi ſcripſiſſet, mittitur à S. Petro in Aegyptiorum regionem.

BEDA in vltimum caput prioris Epiſtolæ ſancti Petri. Vnde patet, inquit, quod priuſquam Marcum Alexandriam de Roma ad Euangelizandum mitteret, (S. Petrus) Epiſtolam hanc ſcripſerit. *Tempore autem Claudij Principis, & Petrus, & Marcus Romam venerunt, & ipſe Marcus deſcripto Romæ Euangelio ſuo, Alexandriam miſſus eſt.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

SI S. Marcus discipulus, & interpres atque sectator S. Petri Euangelium suum Romæ ad instantiam Christianorum, vti ex ore S. Petri audierat, conscripsit, & S. Petrus idipsum Romæ approbauit; vti ex Eusebio, Beda & S. Hieronymus; Eusebius verò ex Clemente Alexandrino, qui circa annum Domini ducentesimum claruit, & præterea ex S. Episcopo Papia, qui auditor fuit & discipulus S. Ioannis Euangelistæ, probat: probatissimum vtique & clarissimum est, Petrum Romæ personaliter fuisse: Et quia nec hîc habent hæretici vllos, quos opponant probatos atque orthodoxos veteris Ecclesiæ Patres, idcircò vlteriore exegesi aut refutatione opus non est. Pergimus igitur ad vlteriores & euidentiores demonstrationes, quòd S. Petrus non solùm Romæ fuit, sed etiam Romanos primùm ad fidem conuertit prædicatione Euangelij, & præter alia miracula, confutationem & expugnationem Simonis Magi, præterea Romæ quoque Episcopatum gessit supremum, ibidemque cathedram fixit Pontificalem, & eandem vsque ad mortem crucis administrauit.

CAPVT X.

AN SANCTVS PETRVS primus omnium prædicauerit Romanis, & Ecclesiam ibi fundauerit, etiam antequam eò S. Paulus veniret.

Vera sententia Catholicorum.

S. Petrus primus Romæ Euangelium prædicauit, & fidem ibidem atque Ecclesiam plantauit, etiam antequam Apostolus Paulus eò veniret: quia sic orthodoxi primitiuæ Ecclesiæ Patres testantur.

S. IRENAEVS lib. 3. cap. 3. contra hæreses. Sed quoniam valdè longum est, inquit, in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum enumerare successiones,

Falsa sententia Hæreticorum.

Petrus nunquam fuit Romæ, nedum primus ibidem prædicauit: sed Barnabas Apostolus eos primus conuertit: quia sic testantur veteres Patres.

1. S. CLEMENS Romanus, discipulus Petri, lib. 1. recognitionum, testatur *Barnabam Apostolum tempore Tyberij Romæ prædicasse.*

2. TERTVLLIANVS in Apologetico, testatur Romæ fuis-

maximę, & antiquissimę, & omnibus cognitæ, *à gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ & constitutæ Ecclesiæ,* eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annunciatam hominibus fidē, per succeßiones Episcoporum peruenié̄tem vsq; ad nos indicantes, confundimus omnes eos, qui quoquo modo vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam ſcnten tiam præterquam oportet, colligunt. Ad hanc enim Ecclesiam propter potentiorem principalitatem, necesse est omnem conuenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt vndique fi-

fuisse *Christianos etiam Tyberij tempore.*

3. OROSIVS lib. 7. historiæ cap. 4. Tyberius, inquit, cum suffragio magni fauoris retulit ad senatū, vt Christus Deus haberetur. Senatus indignatione motus, cur non sibi prius secundum morem delatum esset, vt de suscipiendo cultu prius decerneret, cō secrationem Christi recusauit, edictoque constituit *exterminandos esse vrbe Christianos.*

4. DOROTHEVS Episcopus Tyri, in Synopsi in vita septuaginta Discipulorum, de S. Barnaba. *Barnabas*, inquit, *cum Paulo verbi Dei minister constitutus, primus Romæ Christū prædicauit*, & postea Me-

deles, in qua ſemper ab his qui ſunt vndique, conſeruata eſt ea, quæ eſt ab Apoſtolis traditio. *Fundantes igitur & inſtruentes beati Apoſtoli Eccleſiam*, Lino Epiſcopatũ adminiſtrandæ Eccleſiæ tradiderunt. Huius Lini Paulus in his quæ ſunt ad Timotheũ Epiſtolis meminit. Succedit autem ei Anacletus, poſt eum tertio loco ab Apoſtolis Epiſcopatum ſortitur Clemens, *qui & vidit ipſos Apoſtolos, & contulit cum eis, cum adhuc inſonantem prædicationem Apoſtolorum & traditionem ante oculos haberet.* Non ſolus enim, *adhuc multi ſupererant, tunc ab Apoſtolis docti.*

diolanenſium Epiſcopus factus eſt.

5. PLATINA in vita Chriſti, etiã teſtatur *tempore Tyberij Romæ fuiſſe Chriſtianos.*

EVSEBIVS lib. 2. cap. 14. Eccleſ. hiſt. Sed non in longum, inquit, permanet fraude quæſita (ſ. per Simonem Magum) diuinitas. Continuò nanque in ipſis Claudij temporibus, *clementia diuinæ prouidentiæ probatiſſimum omnium Apoſtolorum & maximum, fidei magnificentia, & virtutis merito primorum Principem Petrum, ad vrbem Romam, velut aduerſum humani generis communem perniciem repugnaturum deducit, Ducem quendam & Magiſtrum militiæ ſuæ, ſcientem diuina prælia gerere, & virtutum caſtra ductare.* Iſte adueniens ex orientis partibus, vt cœleſtis quidam negotiator, mercimonia

diui-

diuini luminis, si quis sit comparare paratus, aduexit, & *salutaris prædicationis verbo primus in vrbe Roma Euangelij sui clauibus ianuam regni cœlestis aperuit.* Et cap. 15. Igitur, inquit, *cum Romanæ vrbi clarum verbi Dei lumen fuisset exortum*, Simonis (Magi) quidem tenebræ cum suo auctore restinctæ sunt. Sermo autem veritatis & lucis, *qui per Petrum prædicabatur, vniuersorum mentes placido illustrauit auditu, ita vt quotidiè audientibus eũ, nulla vnquã satietas fieret.*

ARNOBIVS in psal. 106. *In deserto*, inquit, *huius seculi perambulans* (.s. Petrus, de quo ibi liquitur) *quousque perueniret Romam:* prædicauit baptismum Iesu Christi, in quo vniuersa flumina benedicũtur vsq; hodie à Petro. Ipse posuit exitus aquarũ in siti, ita vt qui exierit foras ab Ecclesia Petri, siti pereat. Posuit terram in salsuginẽ. Sicut salsugo terrã à fructu reuocat: ita litera mundi à fructu spirituali reuocat mentes. *Sed per Petrum in salsugine literarum positam Romam, fecit eam fructum afferre.*

S. EPIPHAN. hæres. 27. quæ est Carpocratis. Etenim, inquit, *in Roma fuerũt primi, Petrus & Paulus, Apostoli* ijdem ac Episcopi, deinde Linus, deinde Cletus, deinde Clemens, qui contemporaneus fuit Petri & Pauli.

S. CHRYSOSTOMVS in psalm. 48. *Piscator Petrus, quoniam ciuitatem maximè Regiam occupauit*, etiam post mortem resplendet sole clarius.

IDEM homil. 2. in Epist. ad Rom. Atqui, inquit. *Petrus quoque prædicauerat Romæ*: verùm quæ ille gesserat, Paulus pro suis reputat.

PAVLVS OROSIVS lib. 7. historiæ cap. 6. Exordio, inquit, regni Claudij, *Petrus Apostolus Domini nostri Iesu Christi Romam venit, & salutarem cunctis fidem fideli verbo docuit*, potentissimisque virtutibus approbauit, *atque exinde Christiani Romæ esse cœperunt.*

THEODORETVS in cap. 1. ad Romanos. *Primus*, inquit, *eis* (Romanis) *magnus Petrus doctrinam Euangelicam præbuit.*

S. LEO sermone 1. in Natali Apostolorum Petri & Pauli. Isti enim sunt viri, inquit, (Apostolos Petrum & Paulum intelligens) *per quos tibi Euangelium Christi Roma resplenduit*, & quæ eras magistra erroris, facta es discipula veritatis. *Isti sunt Patres tui veriq; Pastores, qui te regnis cœlestibus inserendam multò melius multoq; felicius condiderunt*, quàm illi, quorum studio prima mœnium tuorum fundamenta locata sunt. Et paulò pòst: Verbum igitur, inquit, caro factum ita diuinam naturam, naturæ vniuit humanæ, vt illius ad infima inclinatio, nostra fieret ad summa prouectio. Vt autem huius inenarrabilis gratiæ per totum mundum diffunderetur effectus, Romanum regnum diuina prouidentia præparauit; cuius

ad

ad eos limites incrementa perducta sunt, quibus cunctarum vndique gentium vicina & contigua esset vniuersitas. Disposito nanque diuinitùs operi maximè congruebat, vt multa regna vno confœderarentur imperio, & citò peruios haberet populos prędicatio generalis, quos vnius teneret regimen ciuitatis. Hæc autem Ciuitas ignorans suæ prouectionis auctorem, cùm penè omnibus dominaretur gentibus, omnium gentium seruiebat erroribus: & magnam sibi videbatur assumpsisse religionem, quia nullam respuebat falsitatem. Vnde quantum erat tenaciùs per diabolum illigata, tantum per Christum est mirabiliùs absoluta. Nam cùm duodecim Apostoli, accepta per Spiritum sanctum omnium locutione linguarum, imbuẽdum Euangelio mundum, distributis sibi terrarum partibus, suscepissent: *beatißimus Petrus Princeps Apostolici ordinis, ad arcem Romani destinatur Imperij, vt lux veritatis, quæ in omnium gentium reuelabatur salutem, efficaciùs se ab ipso capite per totum mundi corpus effunderet.* Cuius autem nationis homines in hac tunc vrbe nõ essent, aut quę vsquam gentes ignorarent, quód Roma didicisset? Hîc conculcandæ Philosophiæ opiniones, hîc dissoluendæ erant sapientiæ vanitates, hîc confutandi dæmonum cultus, hîc omnium sacrilegiorum

impietas destruenda, vbi diligentissima superstitione habebatur collectum, quicquid vsquam fuerat vanis erroribus institutum. *Ad hanc ergo vrbem tu beatissime Apostole Petre venire non metuis*, & consorte gloriæ tuæ Paulo Apostolo, aliarum adhuc Ecclesiarum ordinationibus occupato, *siluam istam frementium bestiarum, & turbulentissimæ profunditatis oceanum, constantior quam cùm supra mare gradereris, ingrederis.* Nec mundi dominam times Romam, qui in Caiphæ domo expaueras sacerdotis ancillam. Nunquid autem iudicio Pilati, aut sæuitia Iudæorum minor erat, vel in Claudio potestas, vel in Nerone crudelitas? Vincebat ergo materiam formidinis, vis amoris: nec æstimabas terrori cedendum, dum horum saluti consulis, quos susceperas alendos. Hunc ergò intrepidæ caritatis affectum, iam tunc profectò conceperas, quando professio tui amoris in Dominum, trinæ interrogationis est solidata mysterio. Nec aliud ab hac mentis tuæ intentione quæsitum est, quàm vt pascendis eius, quem diligeres, ouibus cibum, quo ipse eras opimatus impenderes. Augebant quoque fiduciam tuam tot signa miraculorum, tot dona charismatum, atque experimenta virtutum. Iam populos, qui ex circumcisione crediderant, erudieras: iam Antiochenam Ec-

clesiam, vt primùm Christiani nominis dignitas est orta, fundaueras. Iam Pontum, Galatiam, Cappadociam, Asiam atque Bithyniam legibus Euangelicæ prædicationis impleueras; nec aut dubius de prouectu operis, aut de spatio tuæ ignarus ætatis, *trophæum Crucis Christi, Romanis arcibus inferebas, quo te diuinis praeordinationibus anteibant, & honor potestatis, & gloria passionis.* Ad quam beatus Coapostolus tuus, vas electionis, & Specialis magister gentium Paulus occurrens, eodem tibi consociatus est tempore, quo iam omnis innocentia, omnis pudor, omnisque libertas sub Neronis laborabat imperio.

GREGORIVS Turonensis lib. 1. hist. cap. 25. *Ab illis,* (inquit,) *diebus,* (quo Petrus videlicet, tempore Claudij, Romam ingressus & Euangelium prædicare exorsus erat, vt præmittitur) *Christiani apud ciuitatem Romanam esse cœperant.*

THEODOSIVS imperator. C. de summa Trinitate, & de fide Catholica. L. cunctos populos: Cunctos, inquit, populos quos clementiæ nostræ regit imperium, in tali volumus Religione versari, *quam B. Petrum Apostolum tradidisse Romanis, Religio vsque ad huc insinuata declarat.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EVidentissimè patet ex grauissimis istis, & clarissimis Patribus, quos citant Catholici, S. Petrum Romanis primùm prædicasse Euangelium, eosque ad fidem conuertisse, ita vt ibi primùm, post Petri aduentum & doctrinam, Christiani esse cœperint. Quod verò Irenæus asserere videtur, quasi Petrus & Paulus simul Romanam Ecclesiam fundârint, & ita primi fuerint fidei plantatores, vt & Epiphanius dicere videtur, & S. Leo quoque in exordio sermonis in natali Apostolorum; commodè est intelligendum. Fundarunt enim duo isti Apostoli Romanam Ecclesiam, sed successiuè non simul; nam Petrum omnium primum ibi prædicasse & ordinasse Ecclesiam apertissimè testantur cęteri Patres, quos allegant Catholici: & patet quoque ex primo capite Epistolæ ad Romanos, vbi testatur Paulus ante aduentum suum, & priùsquam Epistolam istam scribebat, fidem Romę fuisse plantatam, atque ita accreuisse & floruisse, vt in toto orbe annunciaretur. Epiphanius etiam non dicit, quòd simul eodem tempore fuerint Petrus & Paulus seminatores fidei Romæ, sed primi Apostoli & Episcopi, quia successiuè Ecclesiam illam ædificârunt & confirmârunt: prior Petrus, posterior Paulus, tùm scripto absens, tùm verbo prædicationis postea coram. S. verò Leo consequenter seipsum satis declarat in eodem sermone, quum palam testatur S. Petrum tempore Claudij, Paulo adhuc alijs Ecclesijs or-

fijs ordinandis occupato, Romam primùm fuisse ingressum, & Euangelio Christi illustrasse, & Paulum demùm sub Nerone ad Romanam Arcem occurrisse, & Petro operam suam auxiliumque in plantando promouendoque Euangelio coniunxisse; & tunc simul Ecclesiam dudum à Petro ædificari cœptam latiùs, & cum maiore incremento confirmasse.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLI-*catio Patrum quos perperam allegant hæretici.*

1. Etsi libri isti recognitionum certæ non sunt nec indubitatæ auctoritatis, nec constet S. Clementem Pontificem S. Petri successorem illos ita, vt nunc extant conscripsisse: tamen non impugnat, nedum infringit sententiam Catholicorum, tot tantisque clarissimorum Patrum testimonijs fundatam: nam, etsi dicat Barnabam Romæ fuisse, & prædicare cœpisse; testatur tamen ibidem, non diu hæsisse Barnabam, nec fructum aliquem fecisse Romæ, sed mox in Iudęam redijsse. Verum igitur nihilominus manet, S. Petrum Romanis, cum fructu & miraculorum operatione, primùm prædicasse, & eosdem conuertisse per Euangelium, & non nisi post Petri prædicatum, & signis diuinis confirmatum Euangelium, Romæ esse cœpisse Christianos, & fundatam fuisse Ecclesiam. Id quod idem B. Clemens in Epistola prima ad Iacobum fratrem Domini, quam certò constat Clementem habe-

re auctorem, non obscurè testatur, cuius verba non pigebit asscribere: Notum, inquit, tibi facio Domine, quia Simon Petrus, (qui veræ fidei merito, & integræ prædicationis obtentu, fundamentum esse Ecclesiæ definitus est; qua de caussa etiam Domini ore cognominatus est Petrus, qui fuit primitiæ electionis Domini, Apostolorum primus, cui & primò Deus Pater Filium reuelauit, cui & competenter beatitudinem contulit, qui & vocatus est, & electus, & conuiua Domini & comes effectus, tanquam bonus & probatissimus discipulus, qui obscuriorem mundi plagam occidentis, velut omnium potentior; illuminare præceptus est, quique & integrè potuit implere præceptum. Sed quousque sermonem protraham, refugiens indicare, quod triste est? quod quidem necesse est, licet tardè, proferre:) Hic denique ipse Petrus; qui pro immensa charitate, quam erga omnes homines gerebat, palam cum omni fiducia, aduersante etiam Tyranno totius mundi, bonum prædicare non destitit: *& regem omnium sæculorum per orbem terræ, & vsque ad Romanæ vrbis huius notitiam, vt etiam ipsa saluaretur, inuexit.*

2. Non dicit Tertullianus, tempore Tyberij fuisse Christianos Romę: sed potiùs contrarium asserit, quando refert Tyberium ad Senatum retulisse, quæ de Christo à Pilato erant transscripta. Si Christiani fuissent, & Christi doctrina ibi nota, non opus erat tanquam rem eoùsque incognitam, aut ex Pilato demùm intellectam, ad Sena-

Senatum deferre, sed Christi nomen iam pridem & Tyberio innotuisset, & Senatui populoque Romano.

3. Orosius sequutus est Tertullianum: sed hoc addidit, Senatus edicto cautum & mandatum fuisse, Christianos vrbe esse exterminandos, non vtique qui tunc erant; quia, vt idem Orosius eodem lib. cap. 6. testatur, post prædicationem Petri demùm Romæ esse cœperunt Christiani: sed qui in posterum ibi futuri, aut deprehendendi essent.

4. Dorothæus (cuius tamen Synopsis plenè non approbatur, sed in multis falsissima deprehenditur, & falsò ei qui fuit Tyri Episcopus, ascribitur) libros recognitionum sequutus fuit; qui vt apocriphi censentur, ita catholicæ veritati in hoc non officiunt, siquidem recensent quoque Barnabam Romæ nullos conuertisse, & sic frustra & nec quicquam prædicasse.

5. Platina Orosium sequutus, & non satis intelligens, aut, quæ idem lib. 7. cap. 6. scribit, attendens, falsus est & in errorem prolapsus, sicut & alibi non raro; ita vt ipsius auctoritas non magni sit ponderis, nec tanti facienda, vt tot tantisque grauissimorum Scriptorum & Patrum testimonijs anteferri debeat.

CAPVT XI.

AN S. PETRVS ROMAE SImonem Magum, hæreticorum patrem ac principem confutarit, & Dei verbo ac virtute extinxerit.

Vera sententia Catholicorum.

S. Petrus Romæ tandē Simonem Magum confutauit, & vicit atque extinxit; quia ſic primitiuæ Eccleſiæ Patres conſtanter teſtantur.

S. CLEMENS B. Petri diſcipulus & ſucceſſor. lib. 6. cap. 7. conſtitutionum Apoſtolicarum. Nouæ, inquit, hæreſes à Simone Samarita habuerunt exordium. Et cap. 8. Cùm Petrus in Cæſarea ſtratonis tertio cum Simone de prophetia,

Falſa ſententia hæreticorum.

Petrus Romę nunquam fuit, nec Simonem Magum ibi aut confutauit, aut deuicit; quia ſic teſtantur veteres & orthodoxi Patres.

S. AVGVSTINVS epiſtola 86. ad Caſulanum. Eſt quidem inquit, & hæc opinio plurimorum; quamuis eam falſam eſſe perhibent plerique Romani, quod Apoſtolus Petrus, cum Simone Mago die dominica pugnaturus, propter ipſum

magnæ

Deique monarchia disputasset, illum virtute Domini repressum in Italiam fugere compulit. Et cap. 9. narrat quomodo Romæ eundem Simonem Ecclesiam Dei vehementer perturbantem, & euertentem multos, & tandem in aëre volantem orationibus suis Petrus, magno fragore corruentem & fracta coxendice confusum, victumque in terram prostrauerit.

magnæ tentationis periculum, pridie cum eiusdem vrbis Ecclesia ieiunauerit, & consecuto tam prospero gloriosoque successu, eundem morem tenuerit, cùmque imitatæ sint nonnullæ Occidentis Ecclesiæ, &c.

HEGESIPPVS qui vicinus fuit Apostolorum; claruit enim anno Domini 160. lib. 3. de excidio Hierosolymorum cap. 2. Erant, inquit, tunc temporis Romæ Petrus & Paulus; doctores Christianorum, sublimes operibus, clari magisterio, qui virtute suorum operum, Neronem aduersum fecerant, captum Magi Simonis delinimentis, qui sibi animum eius conciliauerat. Cui adiumentum victoriæ, subiectiones gentium, vitæ longæuitatem, salutis custodiam fecalibus artibus pollicebatur, atque illi credebat, qui vim rerum nesciret examinare. Denique summum apud eum tenebat amicitiæ locum:

quandoquidem etiam præsulem suæ salutis, vitæque custodem arbitrabatur. *Sed vbi Petrus eius vanitates & flagitia detexit, & species illum verum mentiri, non solidum aliquid aut verum efficere demonstrauit, ludibrio habitus, & digno consumptus est mœrore. Et quamuis in alijs terrarum partibus Petri esset expertus potentiam, tamen praueniens Romam*, ausus est iactare, quod mortuos resuscitaret. Defunctus erat id temporis Romę adolescens nobilis, propinquus Cæsaris, cum vniuersorum dolore. Admonuêre plerique experiendum vtrum posset resuscitari. *Celeberrimus in his operibus habebatur Petrus:* sed apud gentiles nulla facti huiusmodi deferebatur fides. *Dolor exegit remedium, perrectum est ad Petrum.* Fuêre qui etiam Simonem accersendum putarent: vterque affuerunt. Ait Petrus Simoni: qui se de sua iactaret potentia, priores sese partes dare: vt si posset mortuum resuscitaret: Si ille non resuscitaret, se non defuturum, vt Christus opem ferret defuncto, quo posset resurgere. Simon qui putaret apud vrbem gentilium plurimum suas valituras artes, conditionem proposuit: vt si ipse resuscitasset mortuum, Petrus occideretur, qui magnam potentiam (sic enim appellabatur) lacessendo, iniurias irrogasset: sin verò præualuisset Petrus in Simonem, pari genere vindicaretur. Acquie-

uit

uit Petrus: adorsus est Simon: accessit ad lectulum defuncti: incantare atq; immurmurare dira carmina vt cœpit, visus est caput agitare, qui mortuus erat. Clamor ingens gẽtiliũ, quod iã viueret, quod loqueretur cum Simone. Ira & indignatio in Petrũ, quod ausus esset cõferre se tantæ potestati. S. Apostolus popoſcit silentiũ, & dixit: Si viuit defunctus, loquatur: si resuscitatus est, surgat, ambulet, fabuletur: Fãtasma illud esse, nõ veritatẽ, quod videatur caput mouisse. Deniq;, inquit, separetur Simõ à lectulo, & tũc ne id quidẽ ostentui futurũ. Abducitur Simõ à lectulo, manet sine specie motus alicuius qui mortuus erat. Astitit Petrus lõgius, & intra se paulisp orationi intẽtus, cũ magna voce ait: Adolescẽs surge, sanet te Dominus Iesus. Et statim surrexit Adolescens, & locutus est, & ambulauit, & cibũ sũpsit, & dedit eũ Petrus matri suæ. Qui cũ rogaretur, vt ab eo nõ discederet, ait: Nõ derelinquetur ab eo qui fecit eum resurgere: cuius nos serui sumus. Secura esto mater de filio, nõ verearis, habet custodem suum. Et cùm populus in Simonem insurgeret, vt lapidaretur, ait Petrus: satis est ad pœnam eius, quod cognoscit artes suas nihil valere: viuat & Christi regnum crescere videat, vel inuitus. *Torquebatur Magus Apostoli gloria.* Collegit sese, atque omnem excitans

carminum suorum potentiam, congregat populum, offensumque se dicit à Galilæis, relicturum se vrbem, quam tueri soleret. Diem statuit, pollicetur volatum, quo supernis sedibus inveheretur: cui, quando vellet, cœlum pateret. Conscendit statuto die Montem Capitolinum, ac se de rupe deijciens volare cœpit. Mirari populus, & venerari: plerique dicentes Dei esse potentiam non hominis, qui cum corpore volitaret: nihil tale fecisse Christum. *Tunc Petrus in medio stans ait: Iesu Domine: ostende ei, vanas artes suas esse, ne hac specie populus iste, qui crediturus est, decipiatur. Decidat Domine, sic tamen, vt nihil se potuisse, viuens recognoscat. Et statim in voce Petri, implicatis remigijs alarum quas sumpserat, corruit, nec exanimatus est, sed fracto debilitatoq; crure, Aritiam concessit, atque ibi mortuus est.* Quo comperto, deceptum se Nero, & destitutum dolens, tanti casum amici, sublatumque sibi virum vtilem, & necessarium reipublicæ, indignatus, quærere cœpit caussas, quibus Petrum occideret.

ARNOBIVS lib. 2. contra gentes. Ipsam, inquit, apud Dominam Romam, in qua cum homines sint Numæ Regis artibus atque antiquis superstitionibus occupati, non distulerunt tamen res patrias linquere, & veritati coälescere Christianæ. *Viderant enim cursum*

Simo-

Simonis Magi, & quadrigas eius, Petri ore difflatas, nominato Christo euanuisse. Viderant, inquam, fidentem dijs falsis, & ab eisdem metuentibus proditum, pondere præcipitatum suo, cruribus iacuisse præfractis.

TERTVLLIANVS de præscriptionibus. Simonianæ, inquit, Magiæ disciplina Angelis seruiens, vtique & ipsa inter idololatrias deputabatur, *& à Petro Apostolo damnabatur.* Et paulò pòst: Si Italiæ adiaces, habes Romam, vnde nobis quoque auctoritas præstò est. *Felix Ecclesia cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt:* vbi Petrus passioni dominicæ adæquatur, vbi Paulus Ioannis exitu coronatur, vbi Apostolus Ioannes, posteaquam in oleum igneum demersus, nihil passus est, in insulam relegatur.

EVSEBIVS Cæsariensis lib. 2. Ecclesiast. histor. cap. 13. Denique, inquit, supra dictus Magus (Simon) veri luminis fulgore perculsus, cæcitatem continuò malæ mentis incurrit: quippe qui iam, & prius in Iudæa per Apostolum Petrum, de his quæ gerebat sceleribus confutatus, transmarinam aggressus est fugam, & ab Oriente ad Occidentem vsque pertendit, nusquam sibi vitam, nisi in fugæ præsidio sperans. Is igitur vrbem Romam ingressus, vtens adminiculo assistentis sibi, & adhærentis dęmoniacę virtutis, quam præ-

ϛεδϛεν vocant, breui tempore in tantum malorum peruenit profectum, vt etiam simulacri à ciuibus Romanis tanquam Deus, honore potiatur. Et cap. 14. Sed non in longum permanet fraude quæsita diuinitas. *Continuò nanque in ipsis Claudij temporibus, clementia diuinæ prouidentiæ probatissimum omnium Apostolorum, & maximum fidei magnificentia & virtutis merito primorum Principem Petrum, ad vrbem Romam, velut aduersum humani generis communem perniciem repugnaturum, deducit*, Ducem quendam & Magistrum militiæ suæ, scientem diuina prælia gerere, & virtutum castra ductare. Iste aduenìens ex Orientis partibus, vt cœlestis quidam negotiator, mercimonia diuini luminis, si quis sit comparare paratus, aduexit, & salutaris prædicationis verbo, primus in vrbe Roma Euangelij sui clauibus ianuam regni cœlestis aperuit. Et cap. 15. Igitur cum Romanę vrbi clarum verbi Dei lumen fuisset exortum, *Simonis quidem tenebræ cum suo auctore restinctæ sunt.*

S. CYRILLVS Hierosolymitanus in catechis. 6. Petrus & Paulus, inquit, cùm essent præsides Ecclesiæ, *Simonem Magum in aërem vehiculo dæmonum sublatum, per concordem orationem deiecerunt in terram.* Neque mirum; *Petrus enim erat, qui claues Regni cœlorum portabat: & Paulus qui in tertium cœlū raptus fuerat.*

S. DA-

S. DAMASVS in pontificali in vita Petri: Petrus, inquit, cum Simone Mago multas disputationes habuit, tam coram Nerone Imperatore, quam coram populo. Et quos beatus Petrus ad fidem Christi congregabat, ille per magias & deceptiones segregabat; *& dum diutius altercarentur, Simon diuino nutu interemptus est.*

S. AMBROSIVS in oratione in Auxentium: *Petrus victo Simone, cùm præcepta Dei populo ruminaret, doceret castimoniam: excitauit animos gentilium.* Quibus eum quærentibus, deprecatæ sunt animæ Christianæ, vt paulisper cederet. Nocte muro egredi cœpit, & videns sibi in porta Christum occurrere, vrbemque ingredi, ait: Domine quò vadis? Respondit Christus: venio Romam iterum crucifigi. Intellexit Petrus, ad suam crucem diuinum pertinere responsum.

HIERONYMVS de viris illustribus in Simone Petro. Simon Petrus, inquit, filius Ioannis, prouinciæ Galilææ, viro Betsaida, frater Andreæ, Apostoli, & Princeps Apostolorum: post Episcopatum Antiochonsis Ecclesiæ, & prædicationem dispersionis eorum, qui de circumcisione crediderant in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia & Bithinia, *secundo Claudij anno, ad expugnandum Simonem Magum Romam pergit.*

S. Epiphanius Tom. 2. hæresi 21. Quomodo vero tempore quodam per succeßsionem, naturæ debitum in Romanorum vrbe persoluisse reperitur, (loquitur de Simone Mago) *quando in media Romanorum vrbe miser ille collapsus mortuus est?*

Pacianus Episcopus qui claruit in Hispania circa annum Domini 350. in Epist. 2. ad Sympronianum. *Nonne Simonem Petrus, Iudice astipulante, confundit.*

S. Augustinus lib. de hæresibus ad Quoduult Deum hæresi 1. Iouem se credi volebat, (loquitur de Simone Mago) Mineruam verò meretricem quandam Selenem, quam sibi sociam scelerum fecerat, imaginesque & suam & eiusdem meretricis discipulis suis præbebat adorandas, quas & Romæ tanquam Deorum simulacra, auctoritate publica constituerat. *In qua vrbe beatus Apostolus Petrus eum vera omnipotentis Dei virtute extinxit.*

Idem contra Fulgentium Donatistam. Petrus Ananiam, inquit, & Saphiram eius vxorem mendaces occidit; & *Simonem Magum tamdiu persecutus est, donec morte perimeret.*

Theodoretus lib. 1. hæreticarum fabularum; Simon Magus Romanos suis præstigijs, tanta admiratione affecit, vt etiam ænea columna honoraretur. *Sed rursus veniens*

diuinus

diuinus Petrus fraudis eum pennis nudauit. Qui cùm eum tandem in miraculorum certamen prouocasset, & diuinæ gratiæ & præstigiarum discrimen ostendisset, *omnibus Romanis videntibus, cum ex magna altitudine deturbauit, cùm orasset*: & qui miraculum viderant, eos cœpit ad salutem

SVLPITIVS lib.2. sacræ historiæ. *Namque eo tempore*, inquit, (imperante videlicet impijssimo, & impudentissimo, crudelissimoque Nerone) *apud vrbem Religio inualuerat, Petro ibi Episcopatum gerente*; & Paulo, postea quàm ab iniusto præsulis iudicio Cæsarem appellauerat, Romam deducto, ad quem tum audiendum plures conueniebant, qui veritate intellecta, virtutibusque Apostolorum, quas tum crebrò ediderant, permoti, ad cultum Dei sese conferebant. *Etenim tum illustris illa aduersus Simonem, Petri ac Pauli congreßio fuit. Qui cùm magicis artibus, vt se Deum probaret, duobus suffultus dæmonijs euolasset, orationibus Apostolorum fugatis dæmonibus, delapsus in terram, populo inspectante disruptus est.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

TAm apertè tamque constanter præclari isti, & exceptione maiores Patres primitiuæ Ecclesiæ, qui diuersis temporibus, & in diuersis Orientis & Occidentis partibus claruerunt, & Ecclesiæ Dei præfuêre, testantur S.

Petrum Romæ Simonem Magum confutasse, expugnasse, & extinxisse; vt impudentissimum esse oporteat, qui hoc, post mille quingentos annos, in dubium vocare, nedum pertinaciter negare ausit. Quod autem plerique Petrum & Paulum Simonem volare tentantem deiecisse & expugnasse, maior verò pars, Petrum hoc suis effecisse orationibus & iussu, asseuerant, mirum non est, neque inuicem pugnans. Vtrunque enim Apostolum orasse, vt Deus magias & præstigias sceleratissimi istius impostoris confunderet, & cum auctore extingueret, non ambigitur: quia tamen S. Petrus principalis fuit, & præcipuus, iam à multis annis, Simonis oppugnator & persecutor, & Petrus Episcopatum gerebat Romæ ac totius Ecclesiæ, & principaliter cum Simone congressus fuerat, & dæmonibus vt eum desererent, in Iesu nomine imperauerat, idcirco etiam præcipuè, & à quibusdam Patribus, solius Petri in hac expugnatione mentio fit, illique principaliter eadem adscribitur. Si autem Petrus Romę Simonem Magum omnium hæreticorum coriphæum, & parentem oppugnauit, & extinxit, quomodo non constare, aut verum esse potest, quod Romæ nunquam fuit?

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio D. Augustini quem perperam hæretici, atque corruptè allegant.

QVæ fuerit D. Augustini germana & indubitata sententia de confutatione & expugnatio-

gnatione Simonis Magi, Romæ per S. Petrum diuina virtute facta, ex testimonio eius à Catholicis supra ex libro hæresum allegato, liquidissimum euadit. Quapropter cum in Epistola ad Casulanum, quam citant hæretici, opinionem esse incertam de contentione Petri cum Simone Mago, dicere videtur, fit ex prauo illius loci intellectu. Nihil enim minus S. Augustinus sensit; sed sicut cæteri grauissimi auctores constanter asserunt historiam esse veram, & rem haud dubiè gestam, idipsum & ille testatur apertissimè & indubitanter in lib. ad Quoduult Deum: Quia verò quidam etiam addebant disputationem illam, & victoriam quam Petrus contra Simonem habuit, die cõtigisse dominica, & pridie fuisse propterea ieiunatum, & idcirco esse Sabbati ieiunium in Ecclesia latina consequenter institutum; hoc S. Augustinus in illa Epistola disputat, & opinionem potius esse falsam insinuat, vt verba allegata satis produnt: interim quod Petrus Romæ cum Simone disputarit & eum superarit; vt omnes supra citati Patres vnanimiter testantur, & ipsemet Augustinus quoque asserit; nequaquam impugnat, aut vllo modo falsam esse aut dubiam opinionem asserere voluit, vt prudens & cordatus lector ipsemet, collatis hinc inde, quæ allegantur, colligere atque expendere poterit.

CAPVT XII.

AN S. PETRVS, DEI VOluntate, & ordinatione, Romam venerit, ibiq́ sedem fixerit, & tandem martyrio crucis affectus sit.

Vera sententia Catholicorum.	*Falsa sententia Hæreticorum.*
S. Petrus Dei voluntate, & iussu Romam venit, ibique sedem Episcopalem fixit, & mortuus fuit;	S. Petrus nunquam fuit Romæ, nedum Dei iussu eò venerit; quia sic testantur veteres Patres.

quia sic orthodoxi veteris Ecclesiæ Patres testantur.

S. MARCELLVS primus, Pontifex & martyr anno Domini 304. in Epistola ad Antiochenos. Petri, inquit, sedes primitùs apud vos fuit: *quæ iubente Domino Romam translata est.*

EVSEBIVS lib. 2. historiæ Ecclesiasticæ cap. 14. Continuò namque, inquit, in ipsis Claudij temporibus, *clementia diuinæ prouidentiæ probatissimum omnium Apostolorum & maximum, fidei magnificentia & virtutis merito primorum Principem Petrum, ad vrbem Romam, velut aduersum humani generis communem perniciem repugnaturum, deducit.*

S. Leo serm. 1. de natali Apostolorum Petri & Pauli. Nam cùm duodecim Apostoli, inquit, accepta per Spiritum sanctum omnium loquutione linguarum, imbuendum Euangelio mundum, distributis sibi terrarum partibus suscepissent: *Beatißimus Petrus Princeps Apostolici ordinis ad arcem Romani destinatur imperij*; vt lex veritatis, quæ in omnium gentium reuelabatur salutem, efficaciùs se ab ipso capite, per totum mundi corpus diffunderet. Et paulò pòst: Iam populos (S. Petrum per apostrophen alloquitur) qui ex circumcisione crediderant, erudieras: iam Antiochenam Ecclesiam, vbi primùm Christiani nominis dignitas est orta, fundaueras. Iam pontum, Galatiam, Cappadociam, Asiam, atque Bithyniam legibus Euangelicæ prædicationis impleueras, nec aut dubius de prouectu operis, aut de spacio tuæ ignarus ætatis, trophæum crucis Christi, Romanis arcibus inferebas, *quo te, diuinis præordinationibus, anteibant, & honor potestatis & gloria paßionis.*

S. Maximus serm. 1. de natali Apostolorum Petri & Pauli: vbi mundus, inquit, caput habebat imperij, *ibi regni sui Principes* (Petrum & Paulum intelligit) *collocauit.*

Egesippus lib. 3. cap. 2. de excidio Hierosolymitano. Victus, inquit, fletibus (populi)

puli) Petrus cessit: promisit se vrbem egressurum. Proxima nocte salutatis fratribus, & celebrata oratione, proficisci solus cœpit. Vbi ventum est ad portam, videt sibi Christum occurrere, & adorans eum dixit: Domine quò vadis? *Dicit ei Christus: Iterum venio crucifigi. Intellexit Petrus de sua dictum passione.*

S. AMBROSIVS oratione in Auxentium. Nocte, inquit, muro egredi cœpit (S. Petrus) & videns sibi in porta Christum occurrere, vrbemque ingredi, ait, Domine quò vadis? *respondit Christus: venio Romam iterum crucifigi. Intellexit Petrus, ad suam crucem diuinum pertinere responsum.*

S. ATHANASIVS in Apologia pro fuga sua, de Petro ait: *Cùm* audisset *se oportere Romæ martyrium subire*, non abierit eam profectionem, *sed cum gaudio Romam venit.*

S. GREGORIVS in 4: psalm. pœnitentialem. *Petro ait*; (Christus) *venio Romam iterum crucifigi*: qui enim in seipso iampridem crucifixus fuerat, *in Petro iterum se crucifigendum dicebat.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX his Patribus constat non solùm Romæ fuisse, & mortuum esse atque crucifixum S.Petrum; sed etiam Deo sic volente, imò ordinante atque disponente id factum esse: quod etiam probè sciens S.Petrus, & intrepidus Romam venit, & sponte lubensque, cùm ad instantiam plebis Christianæ exire vrbem cœpisset, iterum ingressus est, vt iuxta Christi voluntatem ibidem, tanquam Christi vicarius & personam referens, propter Christum, & sic Christus in seipso tanquam vicario crucifigeretur. Et cum non habent hæretici vllos veteris Ecclesiæ orthodoxos Patres, qui contrarium afferant, aut vllo verbo negent inficianturque non opus est vlteriùs ad eorum obiecta quicquam amplius respondere.

CAPVT XIII.

AN S. PETRVS SVB NERONE Romæ crucifixus fuerit eodem tempore, quo S. Paulus ibidem decollatus est.

Vera sententia Catholicorum.	*Falsa sententia Hæreticorum.*
S. Petrus Romæ sub Nerone propter Christum crucifixus, mortuus &	S.Petrus Romę nũquã fuit, nec ibi, sed Hierosolymis crucifixus; quia sic testãtur ortho-

ſepultus fuit, eodem tempore quo ibidem S. Paulus decollatus eſt: quia ſic orthodoxi primitiuæ Eccleſiæ Patres teſtantur.

S. CLEMENS martyr, diſcipulus Petri & ex ipſius ordinatione in Epiſcopatu Romæ ſucceſſor. in epiſtol. ad Iacobum fratrẽ Domini. Hic denique Petrus, inquit, qui pro immenſa caritate, quam erga omnes homines gerebat, palam cum omni fiducia, aduerſante etiam tyranno totius mundi, bonum prædicare non deſtitit: & *Regem omnium ſeculorum per orbem terræ, & vſque ad ipſius Romanæ vrbis huius notitiam, vt etiam ipſa ſaluaretur, inuexit: Hic* inquam, *pro pieta-*

orthodoxi Eccleſiæ primæuæ Patres.

1. S. CRYSOSTOMUS in cap. 23. Matthæi, in illa verba Chriſti, ad primores Hieroſolymitanos, Ecce ego mitto ad vos, &c. & ex illis occidetis & crucifigetis. Intelligit, inquit, Apoſtolos, & qui cum Apoſtolis fuerunt.

2. S. HIERONYMVS in eundem locum. Obſerua, inquit, iuxta Apoſtolum varia eſſe dona diſcipulorum Chriſti, alios Prophetas, qui ventura prædicabant: alios ſapientes, qui nouerint quando debeant proferre ſermonem; alios Scribas in lege doctiſsimos; ex quibus lapidatus eſt Stephanus,

te pati volens, præsentem vitam finiuit. In ipsis autem diebus, quibus vitæ finem sibi imminere præsensit, in conuentu fratrum positus, apprehensa manu mea repente consurgens, in auribus totius Ecclesiæ hæc protulit verba: Audite me fratres, & conserui mei, *quoniam vt edoctus sum ab eo qui misit me, Domino & magistro meo Iesu Christo, dies mortis meæ instat,* Clementem hanc Episcopum vobis ordino.

phanus, *Paulus occisus, crucifixus Petrus.*

3. NICOLAVS Liranus in eundem locum. Ex eis occidetis, sicut Iacobum fratrem Ioannis, & Stephanum, & multos alios: & crucifigetis, vt Petrum & Andream fratrem eius, &c.

DIONYSIVS Chorinthiorum Episcopus, qui centum annis post Apostolorum mortem floruit, (vt refert Eusebius lib. 2. cap. 25.) cum Romæ esset & de scripturis disputaret, inter alia dixit: *Sed & vos habentes commonitionem à Petro & Paulo*, plantationem Romanæ & Chorinthiorum Ecclesiæ coniunxistis. Ambo etenim simul aduentantes, & in nostra Chorinthiorum Ecclesia docuerunt, *& per omnem Italiam, atque in hac vrbe simul docentes, etiam martyrio pariter vno eodemq; tempore coronati sunt.*

CAIVS seu Gaius, scriptor & ipse perantiquus,

cepto, Petrus rogabatur vt aliò sese conferret. Resistebat ille, dicens, nequaquam se facturum, vt tanquam metu mortis territus cederet: bonum esse pro Christo pati, qui pro omnibus se morti obtulisset: non mortem illam, sed immortalitatem futuram tanquam indignum vt ipse fugeret passionem sui corporis, qui multos doctrina sua compulerit se hostias pro Christo offerre, *deberi sibi secundum Domini vocem, vt & ipse in passione sua Christo gloriam atque honorem daret*: hæc & alia Petrus obtexère: sed plebs lacrymis quærens ne se relinqueret, & fluctuantem inter procellas gentilium destitueret: victus fletibus Petrus, cessit: promisit se vrbem egressurum. Proxima nocte salutatis fratribus, & celebrata oratione, proficisci solus cœpit. Vbi ventum est ad portam, vidit sibi Christum occurrere, & adorans eum dixit: Domine, quò vadis? Dicit ei Christus: Iterum venio crucifigi. Intellexit Petrus de sua dictum passione, quod in ea Christus passurus videretur, qui patitur in singulis; non vtique corporis dolore, sed quadam misericordiæ compassione, aut gloriæ celebritate. *Et conuersus in vrbem credit, captusque à persecutoribus cruci adiudicatus, poposcit, vt inuersis vestigijs cruci affigeretur,*

quod indignus esset, qui simul modo crucifigeretur, vt passus est Dei filius. Quo imperato; vel quia ita debebatur, vt Christus prædixerat, vel quia persecutor non inuitus indulget pœnarum incrementa; & ipse & Paulus, alter cruce, alter gladio necatus est.

ORIGENES lib. 3. in Genesim, vt citat Eusebius lib. 3. cap. 2. historiæ Ecclesiasticæ. *Et Petrus*, inquit, *ad vltimum in vrbe Roma commoratus, ibi & crucifixus est*, deorsum capite demerso, quod ipse ita fieri precatus est, ne exæquari Domino videretur.

TERTVLLIANVS de præscriptionibus. Si Italiæ, inquit, adiaces, habes Romam, vnde nobis quoque auctoritas præsto est. *Felix Ecclesia cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine sue profuderunt: vbi Petrus passioni Dominæ adæquatur, vbi Paulus Ioannis exitu coronatur.*

EVSEBIVS Cæsariensis lib. 2. hist. Ecclesiast. cap. 25. Igitur *Nero*, vt apertum se hostem diuinitatis pietatisque professus est, *ipsorum prius Apostolorum, quippe qui Duces & signiferi erant in populo Dei, expetit neces.* & *Paulum quidem capite in ipsa vrbe Roma, Petrum vero crucis patibulo condemnat. Horum testimonium quærere extrinsecus, superfluum puto, cum rem gestam, insignia vsque in hodiernum & splendidissima eorum monumenta testentur.*

IDEM in chronico anni septuagesimi primi à Christo nato: Primus, inquit, Nero, super

per omnia scelera sua etiam persecutionem in Christianos facit, *in qua Petrus & Paulus gloriosè Romæ occubuerunt.*

LACTANTIVS Firmianus lib. 4. diuinarum institutionum cap. 21. Christus, inquit, decedens aperuit discipulis suis futura omnia, *quæ Petrus & Paulus Romæ prædicauerunt.* Et infra: *Cùm eos Nero interemisset*, Iudæorum nomen & gentem Vespasianus extinxit, fecitque omnia quæ illi futura prædixerant.

S. ATHANASIVS Apologia pro fuga sua. *Petrus*, inquit, *& Paulus, cùm audissent se Romæ oportere martyrium subire*, non abiecerunt eam profectionem, sed cum gaudio abierunt.

S. CHRYSOSTOMVS homil. 32. in Epist. ad Romanos. Non ita cœlum, inquit, splendisset, quando radios suos sol ex se dimittit, *quemadmodum Romanorum vrbs duas illas lampades* (SS. Petrum & Paulum ibi mortuos & sepultos intelligit) *vbique terrarum effundens.* Hinc rapietur (in generali resurrectione) Paulus, hinc Petrus. *Considerate & videte, quale spectaculum visura sit Roma, Paulum videlicet ex thera illa cum Petro resurgentem, in occursum Domini sursum ferri.*

THEODORETVS Epistol. ad Leonem Pontificem, de Roma loquens: *Habet*, inquit, *communium Patrum, & veritatis doctorum Petri & Pauli sepulcra*, quæ fidelium animas illuminant.

S. AMBROSIVS in oratione contra Auxentium, quæ habetur lib. 5. Epist. de Petro loquens, Nocte, inquit, muro egredi cœpit, & videns sibi in porta Christum occurrere, vrbemque ingredi ait: Domine, quò vadis? *Respondit Christus; venio Romam iterum crucifigi: intellexit Petrus ad suam crucem diuinum pertinere responsum.* Et infrà: *Statimque correptus, per Crucem suam honorificauit Dominum Iesum.*

S. HIERONYMVS de viris illustribus in Petro: Simon Petrus, inquit, ad expugnandum Simonem Magum Romam pergit, ibique viginti quinque annis cathedram sacerdotalem tenuit vsque ad vltimum, id est, decimum quartum *Neronis annum, à quo & affixus cruci, coronatus est, capite ad terram verso.*

S. AVGVSTINVS lib. 1. cap. 2. contra Iulianum. Puto, inquit, tibi eam partem orbis sufficere debere, *in qua primum Apostolorum suorum voluit Dominus gloriosissimo martyrio coronare.* Cui Ecclesiæ præsidentem beatum Innocentem se audire voluisses, iam tunc periculosam iuuentutem tuam Pelagianis laqueis exuisses.

IDEM sermone 3. in festo Apostolorum Petri & Pauli. Puto, inquit, illos (Petrum & Paulum) æquales esse meritis, qui æquales sunt passione: & simili eos fidei deuotione vixisse, *quos simul videmus ad martyrij gloriam*

peruenisse. Non enim sine caussa putemus factum, *quod vna die, vno in loco, Tyranni vnius tolerauêre sententiam. Vna die passi sunt, vt ad Christum pariter peruenirent: vno in loco, ne alteri Roma deesset: sub vno persecutore, vt æqualis crudelitas vtrunque constringeret.* Dies ergo pro merito, locus pro gloria, persecutor decretus est pro virtute. *Et in quo tandem loco martyrium pertulerunt sancti Apostoli? In vrbe Roma,* quæ principatum tenebat, & caput obtinet nationum, scilicet, vbi caput superstitionis erat, illic caput quiesceret sanctitatis: & vbi gentilium Principes habitabant, ibi Ecclesiarum morerentur Principes.

IDEM l.1.c.10. de consensu Euangelistarũ. Merita Petri & Pauli *propter eundem passionis diem*, celebriùs & soleniùs Roma cõmendat.

MAXIMVS serm.5. de Natali Apostolorum: *Petrus*, inquit, *& Paulus martyrium pertulerunt in vrbe Roma,* quæ principatum, & caput obtinet nationũ, scilicet vbi caput superstitionis erat, ille caput quiesceret sanctitatis.

SVLPITIVS lib. 2. sacræ historiæ. Diuina, inquit, apud vrbem religio inualuerat, Petro ibi Episcopatum gerente, & Paulo postea Romam deducto. Et infrà: Paulus ac Petrus capitis damnati, *quorum vni ceruix gladio desecta, Petrus in crucem sublatus est.*

OROSIVS lib.7. hist. sacræ. Nã primus (Ne-

ro) Romæ Christianos supplicijs, & mortibus affecit, ipsumque nomen extirpare conatus est; *beatissimos Christi Apostolos Petrum cruce, Paulum gladio occidit.*

EVTROPIVS lib. 7. in vita Neronis. Denique, inquit, omnibus flagitijs suis etiam hoc addidit, *quod sanctos Dei Apostolos Petrum Paulumq; trucidauit.*

S. LEO serm. 1. de Natali Apostolorum. Hodierna, inquit, festiuitas, præter illam reuerentiam, quàm toto terrarum orbe promeruit, speciali ac propria nostræ vrbis exultatione veneranda est, *vt vbi præcipuorum Apostolorum glorificatus est exitus*, ibi in die martyrij eorum sit lætitiæ principatus.

S. PAVLINVS natali 3. Ipsaque cœlestum sacris procerum monumentis, *Roma Petro Pauloq; potens.*

GREGORIVS Turonicus lib. 1. cap. 25. *Nero,* inquit, *Petrum cruce,* Paulum gladio iubet interfici.

PRVDENTIVS in hymno de S. Laurentio.

Discede adulter Iupiter, stupro sororis oblite. .

Relinque Romam liberam, plebemque iam Christi fuge.

Te Pauli hinc exterminat, te sanguis exturbat Petri.

Tibi id, quod ipse armaueras, factum Neronis officit.

ARA-

ARATOR in fine Actorum.

Dignaque materies, *Petri Pauliq́, corona*
Cæsareas superare minas, & in arce Tyranni
Pandere iura poli, summumque in agone tribunal
Vincere, ne titulus paruus contingeret hostis

ELPIS vxor Boëtij in hymno de Apostolis,
O felix Roma, *quæ tantorum Principum*
Es purpurata pretio sanguine:
Non laude tua, sed ipsorum meritis
Excellit omnem mundi pulchritudinem

ISIDORVS in vita Petri: Septimo, inquit, & vicesimo anno post pasſionem *Domini à Nerone Cæsare in vrbe Roma, deorsum verso capite, vt ipso voluit, crucifixus est.*

GREGORIVS Papa lib. 6. Epistol. 37. de Romana Ecclesia loquens: Petrus, inquit, sublimauit sedem, *in qua etiam quiescere, & præsentem vitam finire dignatus est.*

BEDA in Martyrologio 3. Calend. Iulij. Romæ, inquit, natale sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, qui pasſi sunt sub Nerone; Basso & Tusco consulibus. Petrus secundo Claudij anno, post Episcopatum Antiochensis Ecclesiæ, & prædicationem dispersionis eorum, qui de circumcisione crediderant in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia & Bithynia *ad expugnandum Simonem Magum*

Romam missus est, ibiq; viginti quinque annos cathedram Sacerdotalem tenuit, vsque ad vltimum annum Neronis, à quo affixus cruci martyrio est coronatus, capite ad terram verso, & in sublime pedibus eleuatis, asserens se indignum, qui crucifigeretur vt Dominus suus. Sepultus autem est in eadem vrbe in Vaticano, iuxta viam triumphalem, qui totius orbis veneratur celebratione. Ibidem prid. calend. Iulij. Eodem anno, quo passus est Dominus, constat Paulum ad fidem venisse. Paulus quoque post passionem Domini 25. anno, id est, secundo Neronis: postquã ab Hierusalem vsque Illyricum repleuit Euangelium Christi, Romam vinctus missus est, & sicut ipse in secunda Epist. ad Timoth. scribit, liberatus de ore Leonis, videlicet ferocissimi persecutoris Neronis, Euangelium Christi in Occidentis quoque partibus prædicauit. *Et hic ergo quarto decimo Neronis anno eodem die quo Petrus, Romæ pro Christo capite trũcatur,* sepultusq; est in via Ostiensi, anno post passionem Domini tricesimo septimo.

S. BERNARDVS serm. 1. in die Apostolorum Petri & Pauli. Quid Petro dulcius, inquit, qui ad se tam dulciter omnes conuocat peccatores, sicut & actus Apostolici, & Epistolarum eius series attestatur? Quid illo potentius, cui & terra obediuit, cum mortuos reddidit, & mare sub pedib. eius se calcabile

præ-

præbuit, *qui Simonē Magū spiritu oris sui in aëre attigit*, qui claues regni cœlorū tā singulariter accepit, vt precedat sentētia Petri sentētiā celi? Deniq; quodcunq; ligaueris, inquit, sup terrā, erit ligatū & in celis: quodcunq; solueris sup terrā, erit solutū & in celis? Quid autē eo sapiētius, cui nō caro & sanguis reuelauit? Et serm.2. Cōsiderate fratres, Ecclesię sanctę iudiciū secūdū fidē, nō secundū faciē iudicātis. Mortē siquidē Apostolorū in eorū recolit, solēnitate pręcipua. *Hodie nimirū Petrus crucifixus est, hodie decollatus est Paulus.* Et epist.237. q̄ est ad Eugeniū Rom. Pontif. Locus, inquit, in quo stas, terra sancta est, locus Petri est, *locus Principis Apostolorū, vbi steterut pedes eius.* Locus illius, quē cōstituit Dominus dominum domus suæ & Principem omnis possessionis suæ. Si fortè declinaueris à via Domini, *sepultus est in eodem loco*, vt sit tibi cōtra in testimoniū. Et serm. de priuilegijs S. Ioan. Bapt. Hinc enim, inquit, *Mater & Magistra omniū Ecclesiarū Ecclesia Romana*, cui dictū est: ego pro te rogaui, vt nō deficiat fides tua, in honorē Ioan. Bapt. post Saluatoris nomen, cōsecrata est & cōsignata. Dignū nanq; erat vt sentētiā sponsi spōsę seq̄retur auctoritas, & singularē amicū eius illuc proueheret, vbi principatū ipsa conscendit. Electio procul dubio hæc singularis est, in illa ipsa vrbe Ioannem vendicare

primatum Ecclesiæ, *quam duo cæli luminaria morte clarissima consecrarunt. Crucifigitur Petrus, gladiatur Paulus*, & dignitas remanet præcursori.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

QVum igitur tam multi, tam præclari, tam antiqui, & plerique omnes tam Sancti tum Orientis, tum Occidentis Patres, & Scriptores Ecclesiastici, tam expressè, tam constanter, tamque vnanimiter testentur S. Petrum Romæ & mortuum & sepultum esse; & hoc ipsum vniuersa per orbem Ecclesia iam mille quingentis annis & crediderit firmiter, & non sine magna deuotione solenniter professa sit; in auditæ profectò & insolentissimæ insaniæ est, nunc demum illa in dubium vocari à circumforaneis, & obscuris homuncionibus, imò etiam impudentissimè negari. Quin etiam, si nulla extarent talia SS. Patrum qui primis in Ecclesia temporibus claruerunt testimonia: vel ipsa Apostolorum monumenta & sepulcra, quæ Romæ visuntur, & ab Exordio Ecclesiæ post Neronem visa sunt & extarunt, impudentissimi mendacij conuincere possunt Nouatores istos, & effrontes hæreticos. qui ex nulla antiquitate probata ostendere, nedum probare possunt alibi Apostolos aut mortuos, aut sepultos esse quam Romę, aut aliũdè translatos esse: quod vtique tot scriptores & historiographi Ecclesiastici, qui aliorum sanctorum translationes tam accuratè monu-

monumentis literarum tradiderunt, si factum fuisse, nequaquam silentio præterijssent.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio Patrum quos perperam & corrupto sensu allegant hæretici.

1. Non dicit omnes Apostolos Hierosolymis, & à Iudæis occisos fuisse S. Chrysostomus, sicut nec Christus hoc dixerat futurum: sed ex Apostolis alijs; sicut factum est, atque impletum in Stephano quem lapidauerunt, Act. 7. & in Iacobo fratre Ioannis, quem Herodes, in gratiam Iudæorum, gladio occidit Act. 12. & Iacobo minore, quem ipsimet Iudæi Hierosolymis de templo præcipitatum trucidarunt, teste Iosepho lib. 20. antiquitat. cap. 16. & in Simeone S. Iacobi istius, in Episcopatu successore, qui ibidem crucifixus est, vt Eusebius in Chronico recenset; vt taceam Matthiam quoque, vt multi, opinantur, in Iudæa esse crucifixum. De omnibus autem Apostolis Christum loqui, aut Chrysostomum interpretatum esse, nullo modo intelligi potest: sic enim omnes historiæ Ecclesiasticæ falsæ essent, & Ecclesia hactenus errasset, quę secundum historię fidem credit Andream, non in Iudęa sed Achaia, Philippum & Ioannem in Asia, Thomam in India, Bartholomęum in Armenia, Mathęum in Aetiopia, Simonem & Iudam in Perside occisos esse.

2. S. Hieronymus ex euentu docere vult vario mortis genere, iuxta Christi prędictionem,

Discipulos Christi postea occisos esse, docetque Stephanum lapidatum, Paulum occisum, Petrum verò crucifixum esse, absque tamen certa loci designatione. Non autem voluisse Hieronymum asserere Petrum Hierosolymis crucifixum esse, ex eo patet, quod tunc Paulus quoque ibidem mortem oppetijsse oporteret: atqui idem Hieronymus cum omnibus Patribus orthodoxis credidit & asseuerauit & Paulum & Petrum, non alibi quàm Romæ sub Nerone occisos, & hunc crucifixum, illum verò gladio fuisse cæsum, vti ex testimonijs suprà ex parte Catholicorum allegatis manifestum euadit.

3. Non potuit ignorare Leranus vt Petrum Romæ, ita Andream fratrem Petri non à Iudæis in Iudæa, sed à gentilibus in Achaïa crucifixum esse. Loquitur igitur in genere absque nominatione aut determinatione loci, & probat quosdam ex Apostolis tùm à Iudæis, tùm ab alijs, eodem tamen infidelitatis & odij Spiritu, occisos lapidatos, crucifixos esse. Et si maximè dixisset Hierosolymis crucifixos esse Petrum & Andream, falsus fuisset, & turpiter hallucinatus ira; maiorisque ponderis esse deberent tot grauissimorum & antiquissimorum Patrum tam græcæ quàm latinæ Ecclesiæ conspirantia & apertissima testimonia, quam vnius recentis indiscreta, & per errorem aut incogitantiam concepta opinio, aut minus cautè prolata sententia.

CA-

CAPVT XIIII.

AN S. PETRVS ROMAE Episcopus fuerit, idq; ad mortem vsque.

Vera sententia Catholicorum.

S. Petrus Romæ Episcopatum gessit, idque ad mortem vsque; quia sic testantur primitiuæ Ecclesię Patres orthodoxi.

Falsa sententia Hæreticorum.

S. Petrus Romæ nunquam fuit; nedum Episcopatum ibidem gessit; quia sic testantur orthodoxi primitiuæ Ecclesiæ Patres.

S. CLEMENS Pontifex & Martyr S. Petri & Pauli discipulus, in Epistola prima ad Iacobum Fratrem Domini. Hic, inquit, denique ipse Petrus, qui pro immensa caritate, quam erga omnes gerebat, palam cum omni fiducia, aduersante etiam tyranno, totius mundi bonum prædicare non destitit, & Regem omnium seculorum per orbem terræ vsque ad ipsius Romanæ vrbis huius notitiam, etiam vt ipsa saluaretur, inuexit. Hic (inquam) pro pietate pati volens, præsentem vitam finiuit. In ipsis autem diebus cum vitæ finem sibi imminere præsensit, in conuentu fratrum positus, apprehensa manu mea,

repentè consurgens in auribus totius Ecclesiæ, hæc protulit verba: Audite me fratres, & conserui mei, quoniam vt edoctus sum ab eo qui misit me Domino & Magistro meo Iesu Christo, dies mortis meæ instat, Clementem *hunc Episcopum vobis ordino, cui soli meæ prædicationis & doctrinæ cathedram trado.*

S. ANACLETVS Martyr & Pont. post B. Clementem. Hæc verò, inquit, sacrosancta Romana & Apostolica Ecclesia, non ab Apostolis, sed ab ipso Domino Saluatore nostro primatum obtinuit, & eminentiam potestatis super vniuersas Ecclesias, & totum Christiani populi gregem assecuta est, sicut ipse beato Petro Apostolo dixit: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prȩualebunt aduersus eam, & tibi dabo claues regni cœlorum. Et quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cœlo. Adhibita est etiam societas in eadem Romana vrbe beatissimi Apostoli vasis electionis, *qui vno die, vno quoque tempore gloriosa morte, cum beato Petro sub Nerone Principe agonizans coronatus est, & ambo sanctam Romanam Ecclesiam consecrarunt*, alijsque omnibus vrbibus *in vniuerso mundo, tam sua præsentia, atque venerando triumpho prætulerunt.* Et licet pro omnibus

assidua apud Dominum omnium sanctorum fundatur oratio: His tamen verbis Paulus beatissimus Apostolus, Romanis proprio chirographo pollicetur dicens: Testis est mihi Deus, cui seruio in spiritu meo in Euangelio filij eius, quod sine intermissione memoriam vestri faciam semper in orationibus meis. *Prima ergo sedes est cœlesti beneficio, Romanæ Ecclesiæ, quam, vt memoratum est, beatissimi Petrus & Paulus suo martyrio consecrarunt.* Sic Roma, quæ prius erat cacodæmonis artificio omnium errorum mater & altrix, excussis tenebris, & vanis superstitionum ritibus abiectis, filiorum Dei, exorto sole iustitiæ, facta est copiosa propagatrix.

TERTVLLIANVS lib. de præscriptionibus. Euoluant, inquit, ordinem Episcoporum suorum, ita per successiones decurrentem, vt primus ille Episcopus aliquis ex Apostolis, vel Apostolicis viris fuerit. Et infrà: Sicut, inquit, *Romanorum Ecclesia Clementem à Petro ordinatum profert.*

S. CYPRIANVS lib. 1. Epist. 3. ad Cornelium. Nauigare audent, inquit, *ad Petri cathedram, atque ad Ecclesiam Principalem, vnde vnitas sacerdotalis exorta est*, à scismaticis & prophanis literas ferre; nec cogitare eos esse Romanos, ad quos perfidia habere non posit accessum.

IDEM lib. 4. Epistol. 2. ad Anthonianum. Factus est, inquit, Cornelius Episcopus, cum Fabiani locus, id est, *cum locus Petri, & gradus cathedræ Sacerdotalis vacaret.*

EVSEBIVS in Chronico anni 44. *Petrus,* inquit, natione Galilæus, *Christianorum Pontifex primus*, cum primùm Antiochenam Ecclesiam fundasset, *Romam proficiscitur, vbi Euangelium prædicans, viginti quinque annis eiusdem vrbis Episcopus perseuerat.*

S. ATHANASIVS in Epist. ad solitariam vitam agentes: Primùm, inquit, ne Liberio quidem Romano Episcopo pepercerunt, nulla reuerentia moti, *quòd sedes illa Apostolica esset.* Et infrà: Liberium Papam loquentem introducens: Nunquam, inquit, talem à Patribus traditionem accepimus, qui à beato & magno Petro acceperunt.

S. MARCELLVS Pontifex & martyr circa annum Domini 304. Epistola ad Antiochenos. Rogamus ergo vos fratres, inquit, vt non aliud doceatis neque sentiatis, quàm quod à beato Petro Apostolo, & à reliquis Apostolis & Patribus accepistis. *Ab illo enim primo instructi estis,* ideò non oportet, vos proprium derelinquere Patrem, & alteros sequi: ipse enim caput est totius Ecclesiæ, cui ait Dominus; Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et reliqua.

Eius

Eius enim sedes primitùs apud vos fuit, *quæ postea, iubente Domino, Romã translata est, cui adminiculãte gratia diuina, hodierna præsidemus die.*

DOROTHEVS in Synopsi. Linus, inquit, *post Coryphæum Petrum* Romæ Episcopus fuit.

OPTATVS lib. 2. contra Parmenianũ. Igitur, inquit, negare non audes, scire te, *in vrbe Petro primum Cathedrã Episcopalem esse collatam.*

S. AMBROSIVS lib 3. cap. 1. de Sacramentis. Vtique, inquit, ipse auctor est nobis huius assertionis *Petrus Apostolus, qui sacerdos fuit Ecclesiæ Romanæ.*

S. HIERONYMVS de viris illustribus in Petro. Simon Petrus, inquit, ad expugnandum Simonem Magum *Romam pergit, ibiq; 25 annis cathedram Sacerdotalem tenuit, vsque ad vltimum,* id est, *14. annum Neronis, à quo & affixus cruci, coronatus est.*

PRVDENTIVS in hymno de Laurentio. Romæ, inquit, iam regnant duo Apostolorum Principes: Alter vocator gentium, *Alter cathedram possidens primam,* recludit creditas æternitatis ianuas.

S. AVGVSTINVS lib. 2. cap. 51. contra literas Petiliani: *Cathedra,* inquit, *tibi quid fecit Ecclesiæ Romanæ, in qua Petrus sedit,* & in qua nunc Anastasius sedet.

PROSPER lib. de ingratis. *Sedes,* inquit, *Roma Petri,* quæ Pastoralis honoris, Facta caput mundi.

SVLPITIVS lib. 2. sacræ historiæ. Inualuerat, inquit, apud vrbem diuina Religio, *Petro Episcopatum gerente.*

PETRVS Chrysologus Episcopus Rauennæ, in Epistola ad Eutychem, quæ habetur inter præambulares ad Concilium Chalcedonense. Hortamur, inquit, te frater honorabilis, vt his quæ à beatissimo Papa Romanæ ciuitatis scripta sunt, obedienter attendas. *Quoniam beatus Petrus, qui in propria sede & viuet & præsidet*, præstat quærentibus fidei veritatem.

S. INNOCENTIVS primus, Epistol. ad Concilium Mileuitanum, cui etiam interfuit B. Augustinus. Neque enim, inquit, hæc vestram credo latere prudentiam, qui id etiam actione firmastis nisi scientes, quod per omnes prouincias de Apostolico fonte petentibus responsa semper emanent, præsertim quoties fidei ratio mutilatur, arbitror omnes fratres & Coëpiscopos nostros, *non nisi ad Petrum, id est, sui nominis & honoris auctorem referre debere*, velut nunc vestra retulit dilectio, quod per totum mundum possit Ecclesijs omnibus in commune prodesse.

S. LEO serm. 1. in Natal. Apostolorum Petri & Pauli. Hodierna, inquit, festiuitas præter illam reuerentiam, quam toto terrarum orbe promeruit, speciali & propria nostrę vr bis

bis exultatione veneranda est, vt vbi præcipuorum Apostólorum glorificatus est exitus, ibi in die martyrij eorum, sit lętitię principatus. Isti enim sunt viri, per quos tibi Euangelium Christi Roma resplenduit, & quæ eras magistra erroris, facta es discipula veritatis. Isti sunt qui te ad hāc gloriam prouexerunt, vt sis gens sancta, populus electus, *ciuitas Sacerdotalis & Regia, per sacram beati Petri sedem caput orbis effecta*, latiùs præsideres religione diuina, quam dominatione terrena.

THEODORETVS in Epistola ad Leonem, postquam dixerat Petrum & Paulum Romæ esse mortuos, subiungit: *Ii vestram sedem effecêre magis illustrem*, ea est vestrorum bonorum summa. Illorum autem Deus nūc quoque sedem claram insignemq́ue reddidit, cùm vestram sanctitatem in ea collocauerit, quæ radios fidei orthodoxæ emittit.

SOZOMENVS lib.4.cap.14. hist. Ecclesiast. Non sine diuina, inquit, prouidentia factum est, vt mortuo Felice, solus Liberius Romanæ Ecclesiæ præesset, *ne Petri sedes vlla infamiæ macula aspergeretur.*

ISIDORVS in vita Petri. Hic, inquit, postquam Antiochenam Ecclesiam fundauit, sub Claudio Cæsare contra Simonem Magum *Romam pergit, ibiq́; prædicans Euangelium, viginti quin-*

ti quinque annis eiusdem tenuit Pontificatum.

S. GELASIVS Epist. ad Episcopos Lucaniæ & Siciliæ. Satis, inquit, indignum est, quenquam vel Pontificum, vel ordinum subsequentium hanc obseruantiam refutare, *quam beati Petri sedem & sequi videat & docere*; satisque conueniens sit, vt totum corpus Ecclesiæ in hac sibimet obseruatione concordet, quam illic vigere conspiciat, *vbi Dominus Ecclesiæ totius posuit Principatum.*

S. GREGORIVS lib. 2. Epist. 33. Nos inquit, *qui, licet immeriti sedem Apostolicam vice Petri Apostolorum Principis suscepimus gubernandam*, ipso Pontificatus officio cogimur generali hosti, quibus valemus nisi his obuiare.

BEDA in martyrologio 3. Calend. Iulij. *Petrus*, inquit, *secundo Claudij anno*, post Episcopatum Antiochensis Ecclesiæ, & prædicationem dispersionis eorum, qui de circumcisione crediderant in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia & Bithynia, ad expugnandum Simonem Magum, *Romam missus est, ibiq; viginti quinque annos cathedram Sacerdotalem tenuit, vsque ad vltimum Neronis annum, à quo affixus cruci, martyrio est coronatus.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

OMnes isti veteres, & clarissimi Patres in hoc conspirant, quod S. Petrus non solùm Romæ fuit, sed etiam Episcopum ibidem vsque ad mortem egit. Etsi autem non omnes Episcopatus aut Sacerdotij expressam faciunt mentionem: tamen qui testantur Romanam sedem, sedem esse & cathedram S. Petri, & S. Clementem aliosque Pontifices successores esse Petri: satis apertè idipsum confitentur & probant. Quomodo enim Romana sedes, cathedra est Petri, si Petrus ibi Episcopalem cathedram administrauit nunquam, aut non vsque ad mortem administrauit? Quare, si Ioannes Caluinus velit nolit diffiteri non audet, Petrum Romæ fuisse, propter veterum Patrum consensum: pari ratione credere & fateri tenetur, Petrum Romæ quoque non ad tempus tantùm, sed ad mortem vsque fuisse Episcopum: quia idipsum non minus apertè & constanter antiqui, & plerunque ijdem Patres orthodoxi testantur, quàm, quod Romæ aliquando fuerit. Quòd autem Caluinus Petrum Romæ fuisse non ausus fuerit, propter constantem & conspirantem veterum consensum, negare, sed in corde suo crediderit, non obstante aliorum impudentissima negatione & contradicendi detestabili libidine atque audacia; patet ex hisce verbis, quæ scribit 4. lib. Inst. cap. 6. §. 15. postquam omnibus modis rem in dubium vocare contendisset, tandem

victus veritatis splendore subiungit: Tamen, inquit, propter Scriptorum consensum, non pugno quin illic mortuus fuerit: sed Episcopum fuisse, præsertim longo tempore, persuaderi nequeo. Hactenus ille. Si legisset sincero affectu, & considerasset horum SS. Patrum iam allegata præclara, & conspirantia testimonia, & præterea quæ sequenti capite de ordinaria successione in cathedra ipsius Romana adferentur, meritò persuasissimum sibi habere cum omnibus orthodoxis & catholicis Christianis debuisset, & fuisse Romæ Petrum, & Episcopatum gessisse non tantùm annis aliquot, sed vsque ad martyrium suum, quod sub Nerone passus est.

Nullum autem ex veteribus & orthodoxis Patribus aut Scriptoribus adferre possunt aduersarij, qui neget aut fuisse Episcopum Romæ S. Petrum, aut vsque ad mortem permansisse: quare stupenda & inexcusabili malitia induratos & excæcatos esse oportet, qui tot tantorumque Patrum & Scriptorum Ecclesiasticorum tam aperta, & omni exceptione maiora testimonia suis priuatis & corruptis affectibus, & confictis mendacijs postponere nō erubescunt, sed adhuc testatissimæ veritati contradicere & resistere audent, reclamante licet propria conscientia, & totius Ecclesiæ à mille quingentis annis, celebratissima, & miraculis etiam illustrissima confessione.

Obijciunt quidem quorundam Patrum dissonantiam, eo quod quidam initio, alij secundo anno Claudij, Petrum Romam venisse asseuerant:

rant; & praeterea aliqui 25. alij paucioribus annis Episcopatum ibidem administrasse testantur: Addunt praeterea S. Paulum in Epistola ad Romanos alios multos nominatim salutasse qui Romae agebant; S.Petri autem nullam fecisse mentionem: quem meritò prae omnibus & singulariter salutare debuisset, si ibidem fuisset praesens,& Episcopatum gessisset.

Sed friuola ista sunt,& vix digna vlla responsione. Nulli enim ex veteribus & probatis Patribus primitiuae Ecclesiae produci possunt, qui inter sese dissentiant, si ritè & commodè intelligantur. Idem enim est secundo anno, & in exordio regni Claudij, qui annis 14. rexit Petrum Romam venisse. Sic &, siue 14. siue 13. anno Neronis occisum esse & martyrio coronatum dicas, pugnantiam non habebit, si annum 14. inchoatum non completum intelligas. Praeterea varij variè Imperatorum & aetatum annos computant, vt inde apparens quoque discrepantia ac diuersitas aliqua facilè nasci potuerit,& plerosque, qui veritatis magis, quàm annorum fuêre obseruatores, fallere. Quando autem de re ipsa, & veritatis substantia constat, & in illa testanda Patres ad vnum omnes consentiunt & conspirant; quid obest si in circumstantijs quibusdam aut temporis, aut loci parumper discrepare videantur? Discrepant & tantùm non pugnant inter se historiographi & scriptores, & adhuc sub iudice lis est, quoto mundi anno Christus natus; sub quo imperatore,& quoto aetatis suae anno in crucem actus & mortuus sit, non omnes conue-

niunt: Ideone aut negandum erit, aut in dubium vocandum, vtrum Christus natus sit aut passus? Satis est ad fidei nostræ fundamentum & substantiam, natum esse sine omni dubio Christum Saluatorem, & opus redemptionis nostræ per mortem cōsummasse suam; etiamsi non cōstaret præcisè, quoto mundi aut ætatis suę anno, aut sub quo imperatore, aut natus sit, aut mortuus.

Friuolum quoque & puerile, ac plusquam nugatorium est, quod tantam, tot, tamque illustrium & antiquissimorum testium nubem & consonantiam negligentes aut reijcientes, ex meris & confictis coniecturis veritatem testatissimam obliterare, aut reijcere moliuntur. Ideo videlicet S. Petrum Romæ non fuisse, nedum Episcopali functum munere, quia Paulus ad Romanos scribens, & multos salutari postulans, Petri ne meminerit quidem. Quasi verò Petrum Romæ semper hæsisse, & non potiùs alias quoque Prouincias aut conuertendas, aut conuersas visitare, & ibidem quoque officij sui, & supremi generalisque pastoratus partes exequi oportuerit, Romæ nihilominus alijs ordinatis & constitutis, qui in absentia vices supplerent suas in regenda Ecclesia, & grege curando, tantisper donec rediret? Hoc cum ignorare potuerit Paulus, cur salutaret quem sciret, aut præsumeret non præsentem? Et si maximè præsentem sciuisset, quid vetat ipsum proprijs litteris familiariter ad S. Petrum scripsisse, vt in illa Epistola, in qua catholicæ Religionis tam magna & seria tractantur & totius Ecclesiæ catholicæ negotia, in salu-

salutando Petro sollicitum esse vel occupari non fuerit opus; Nonne & Paulus ad Ephesios, Galatas, Thessalonicenses, Hebræos, qui erant Hierosolymis, & alias quoque particulares scripsit Ecclesias, in quibus certi erant ordinati & præsentes Episcopi: & tamen alios subinde salutans, nullius Episcopi salutandi peculiarem facit mentionem in Epistolis publicis, Ecclesiæ & ad Ecclesias scriptis.

Manet igitur ex tot Patrum testimonijs, & totius Ecclesiæ catholicę cófessione certissimum, & indubitata fide ab omnibus verè & piè fidelibus certò & constanter credendum, S. Petrum totius gregis Dominici, & orbis Christiani curam ac præfecturam, à Christo sibi promissam & commissam, tùm alibi, & nominatim Antiochiæ, tùm potissimùm, ac finaliter Romæ, sedem ac cathedram Pontificalem ibidem diuino oraculo & iussu figendo, vsque ad mortem, mortem autem crucis (vti Christus ipsi prædixerat) fideliter exercuisse, & Pontificem ac Pastorem Romanum mortuum esse, in, & pro Ecclesia Christi ædificanda, amplianda, & moderanda, vt iure idcirco, meritoque sedes Episcopalis Romæ, Apostolica cathedra, & Ecclesia quæ illi subest, & paret Petro, & eius legitimis atque ordinarijs successoribus, secundum Christi expressum mandatum, Apostolica & Romana Ecclesia haberi, & nuncupari debeat, vt ex ijs quæ sequentibus tractabuntur & probabuntur capitibus magis adhuc, & expressiùs illis, qui ex veritate sunt, & veritati fidem adhibere volent, euadet manifestū.

CAPVT XV.

AN ROMANVS EPISCOPVS, ordinarius sit S. Petri, & legitimus in Pontificatu successor.

Vera sententia Catholicorum.

Romanus Episcopus ordinarius est sancti Petri, & legitimus in Episcopatu, seu Pastorali regimine, successor: quia sic confitentur, & testantur primitiuæ Ecclesiæ orthodoxi Patres.

Falsa sententia Hæreticorum.

Romanus Episcopus non est ordinarius S. Petri successor, sed Antichristus: quia sic orthodoxi veteris Ecclesiæ Patres testantur.

S. CLEMENS Pont. & Martyr. Epist. 1. ad Iacobum fratrem Domini. Hic denique ipse Petrus, qui pro immensa charitate, quam erga omnes homines gerebat, palam cum omni fiducia, aduersante etiam Tyranno totius mundi, bonum prædicare non destitit: & regem omnium seculorum, per orbem terræ, & vsque ad ipsius Romanæ vrbis huius notitiam, vt ipsa etiam saluaretur, inuexit. Hic inquam pro pietate pati volens, præsentem vitã finiuit. In ipsis autẽ diebus, quibus vitæ finem sibi imminere præsensit, in conuentu

fra-

fratrum positus, apprehensa manu mea, repentè consurgens, in auribus totius Ecclesiæ hęc protulit verba: Audite me fratres & conserui mei, Quoniam, vt edoctus sum ab eo, qui misit me, Domino & Magistro meo Iesu Christo, dies mortis meæ instat; *Clementem hunc Episcopum vobis ordino, cui soli meæ prædicationis & doctrinæ cathedram trado.*

S. IGNATIVS discipulus S. Ioannis, Episcop. Antiochenus & Martyr. Epistola ad Mariam Cassobolitam, quę est quarta in ordine. Obuenit itaque, inquit, mihi dicere, quia verus est sermo, quem audiui de te, causante Romæ apud beatum Papam Anacletum, *cui successit beatitudine dignus Clemens Petri & Pauli auditor.*

S. IRENAEVS lib. 3. cap. 3. contra hæreses. Traditionem itaque Apostolorum in toto mundo manifestatum, in omni Ecclesia adest perspicere omnibus, qui vera velint audire, & habemus annumerare eos, qui ab Apostolis instituti sunt Episcopi in Ecclesijs, & successores eorum vsque ad nos, qui nihil tale docuerunt, neque cognouerunt, quale ab his (hæreticos intelligit) deliratur. Etenim si recondita mysteria scissent Apostoli, quæ seorsim & latenter ab reliquis perfectos docebant, his vel maximè traderent ea, quibus etiam ipsas Ecclesias committebant.

bant. Valdè enim perfectos, & irreprehensibiles in omnibus eos volebant esse, quos & successores relinquebant, suum ipsorum locum magisterij tradentes, quibus emendatè agentibus fieret magna vtilitas, lapsis autem summa calamitas. Sed quoniam valdè longum est in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum enumerare successiones, maximæ & antiquissimæ, & omnibus cognitæ, à gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ & constitutæ Ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annunciatam hominibus fidem, per successiones Episcoporum peruenientem vsque ad nos indicantes, confundimus omnes eos, qui quoquo modo, vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam sententiam, præterquam oportet colligunt. *Ad hanc enim Ecclesiam propter potentiorem principalitatem, necesse est omnem conuenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt vndique fideles, in qua semper ab his qui sunt vndique conseruata est ea, quæ est ab Apostolis traditio.* Fundantes igitur & instruentes beati Apostoli Ecclesiam, *Lino Episcopatum administrandæ Ecclesiæ tradiderunt.* Huius Lini, Paulus in his quæ sunt ad Timotheum Epistolis meminit: *succedit autem ei Anacletus, post eum tertio loco ab Apostolis Episcopatum sortitur Clemens*, qui & vidit ipsos Apostolos,

stolos, & contulit cum eis, cùm adhuc insonantem prędicationem Apostolorum & traditionem ante oculos haberet. Non solus enim, adhuc multi supererant tunc ab Apostolis docti. Et paulò inferius: *Huic autem Clementi succedit Euaristus, & Euaristo Alexander, ac deinceps sextus ab Apostolis constitutus est Sixtus,* & ab hoc Telesphorus, qui etiam gloriosissimè martyrium fecit, ac deinceps Higinus, post Pius, post quem Anicetus. Cùm autem successisset Aniceto Soter, nunc duodecimo loco Episcopatum ab Apostolis habet Eleuterius. *Hac ordinatione & successione eà quæ est ab Apostolis traditio, & veritatis præconiatio peruenit vsque ad nos.* Et est plenissima hæc ostensio, vnam & eandem viuificatricem fidem esse, quæ in Ecclesia ab Apostolis vsque nunc sit conseruata, & tradita in veritate.

TERTVLLIANVS lib. de præscriptionibus hæreticorum. Ita, inquit, ex ipso ordine manifestatur, id esse dominicum & verum, quod sit prius traditum: id autem extraneum & falsum, quod sit posterius immissum. Ea sententia manebit aduersus posteriores quasque hæreses, quibus nulla constantia & conscientia concedit ad defendendam sibi veritaté. Cæterũ si quæ audét interserere se ætati Apostolicæ, vt ideò videantur

ab

ab Apoſtolis traditę, quia ſub Apoſtolis fuerunt: poſſumus dicere: *Edant ergo origines Eccleſiarum ſuarum: euoluant ordinem Epiſcoporum ſuorum, ita per ſucceßiones ab initio decurrentem, vt primus ille Epiſcopus aliquem ex Apoſtolis, vel Apoſtolicis viris, qui tamen cum Apoſtolis perſeuerauerit, habuerit auctorem, & anteceſſorem.* Hoc enim modo Eccleſiæ Apoſtolicę cenſus ſuos deferunt, ſicut Smyrneorum Eccleſia habens Polycarpum ab Ioanne conlocatum refert; *ſicut Romanorum Clementem à Petro ordinatum edit: proinde vtique & cætera exhibent,* quos ab Apoſtolis in Epiſcopatum conſtitutos, Apoſtolici ſeminis traduces habeant: Confingant tale aliquid hæretici. Quid enim illis poſt blaſphemiam illicitum eſt? Sed etſi confinxerint, nihil promouebunt. Ipſa enim doctrina eorum cum Apoſtolica comparata, ex diuerſitate & contrarietate ſua pronunciabit, neque Apoſtoli alicuius autoris eſſe, neque Apoſtolici: quia ſicut Apoſtoli non diuerſa inter ſe docuiſſent, ita & Apoſtolici non contraria Apoſtolis edidiſſent, niſi illi qui ab Apoſtolis deſciuerunt, & aliter prędicauerunt. Et paulò pòſt. Age iam, qui voles curioſitatem meliùs exercere in negotio ſalutis tuæ; percurre Eccleſias Apoſtolicas, apud quas ipſæ adhuc cathedræ Apoſtolorum ſuis locis præſidentur, apud quas ipſæ authen-

authenticæ literæ eorum recitantur, sonantes vocem, & repræsentantes faciem vniuscuiusque. Proxima est tibi Achaia? habes Corinthum. Si non longè es à Macedonia, habes Philippos, habes Thessalonicenses. Si potes in Asiam tendere, habes Ephesum: *Si autem Italiæ adiaces, habes Romam, vnde nobis quoque auctoritas præstò est. Felix Ecclesia, cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt: vbi Petrus passioni dominicæ adæquatur, vbi Paulus Ioannis exitu coronatur*, vbi Apostolus Ioannes posteaquam in oleum igneum demersus, nihil passus est; in insulam relegatur. Videamus quid didicerit, quid docuerit.

IDEM lib. 3. carminum in Marcionem.

Ex quibus electum magnum, plebique probatum
Hac cathedra Petrus, qua sederat ipse, locatum
Maxima Roma Linum primùm considere iussit:
Post quem Cletus & ipse gregem suscepit ouilis
Huius Anacletus successor sorte locatus
Quem sequitur Clemens.

S. CYPRIANVS lib. 1. Epistolarum, Epist. sexta, quæ est ad Magnum. Qui dicit apud Nouatianum (hæresiarcham) baptizari & sanctificari aliquem posse; prius ostendat

& doceat Nouatianum in Ecclesia esse, aut Ecclesiæ præsidere: Ecclesia enim vna est, quæ vna, & intus esse, & foris non potest. Si enim apud Nouatianum est, apud Cornelium (Romanum Pontificem) non fuit: *si verò apud Cornelium fuit qui Fabiano Episcopo legitima ordinatione successit, & quem præter* Sacerdotij honorem, martyrio quoque Dominus glorificauit, Nouatianus in Ecclesia non est, nec Episcopus computari potest, *qui Euangelica & Apostolica traditione contempta, nemini succedens, à seipso ordinatus est.* Habere namque, aut tenere Ecclesiam nullo modo potest, qui ordinatus in Ecclesia non est. Foris enim Ecclesiam non esse, nec scindi aduersum se, aut diuidi posse, sed inseparabilis atque indiuiduæ domus vnitatem tenere, manifestat scripturæ diuinæ fides. Et paulò pòst: Et idcirco Dominus insinuans nobis vnitatem de diuina auctoritate venientem ponit & dicit: Ego & Pater vnum sumus: ad quam vnitatem redigens Ecclesiam suam, denuò dicit: Et erunt vnus grex & vnus Pastor. Si autem grex vnus est, quomodo potest gregi annumerari, qui in numero gregis non est? aut Pastor haberi quomodo potest, *qui manente vero Pastore* (Romano Pontifice) *& in Ecclesia Dei, ordinatione succedanea præsidente*, nemini succedens, & à seipso incipiens, alienus fit & prophanus, domi-

dominicæ pacis, ac diuinæ vnitatis inimicus, non habitans in domo Dei, id est, in Ecclesia Dei, in qua non nisi concordes atque vnanimes habitant, loquente in psalmis Spiritu sancto, & dicente: Deus qui habitare facit vnanimes in domo?

EVSEBIVS lib.3. hist. Eccles. cap.2. enumerat primum Romanum Episcopum, & S. Petrum. cap.4. enumerat Linum: cap. 14. Anacletum, & illius successorem Clementem cap.34. quartum à S. Petro, successorem Clementis Euaristum: lib. 4. cap. 1. quintum, Alexandrum successorem Euaristi: cap.4. Xistum: cap. 10. enumerat Telesphorum, & illius successorem Hyginum: post Hyginum cap.11. enumerat Pium, post Pium, Anicetum; post illum Soterem cap. 19. post Soterem Eleutherium lib.5. cap.1. Eleuterio verò successisse ait Victorem, cap. 22. Victori Zepherinum, cap. 28. Zepherino Calistum, Calisto Vrbanum, cap. 16. lib. 6. Vrbano Pontianum, cap.18. Pontiano Anterum, Anthero Fabianum, cap. 20. Fabiano Cornelium, cap. 29. Cornelio Lucium, Lucio Stephanum, cap.3. lib.7. Stephano Xistum, cap. 4. Xisto Dionysium cap. 23. Dionysio Felicem Felici Marcellinum, cap.27.

IDEM in Chronicis enumerat eosdē Pontifices Romanos S. Petri in Pōtificatu successores, vsq; ad Silucstrū. M 2 S. HIE-

S.HIERONYMVS, qui Chronicon Eusebij transtulit, post Siluestrum trigesimum primum S.Petri successorem, Marcum deinde, Iulium, Liberium & Damasum ad sua vsque tempora successores ordinarios enumerat, in chronico adiuncto Eusebio.

S.PROSPER deinde tempora post S.Hieronymum continuans, post Damasum enumerat Vrsinum seu Syricium, deinde Anastasium, post Innocentium, Zosimum, Bonifacium, Celestinum, Sixtum, & demùm Leonem, qui fuit quadragesimus à S. Petro Romanæ sedis, & totius Ecclesiæ supremus Episcopus circa annum Domini quadringentesimum quadragesimum tertium.

S. HIERONYMVS præterea Romanos Episcopos S. Petri ordinarios successores agnoscens, sic scribit Epist. 57. ad Damasum Romanum Pontificem, quæ est Epist. 25. lib. 1. iuxta nouam distinctionem, Quoniam, inquit, vetusto oriens inter se populorum furore collisus, indiscissam Domini tunicam, & desuper textam, minutatim perfrusta discerpit; & Christi vineam exterminant vulpes (arrianos hæreticos intelligit) vt inter lacus contritos, qui aquam non habent difficilè, vbi fons signatus, & hortus ille conclusus sit, posit intelligi; *ideò mihi cathedram Petri, & fidem Apostolico ore laudatam censui consulendam:* inde

inde nunc animæ meæ postulans cibum, vnde olim Christi vestimenta suscepi. Neque verò tanta vastitas elementi liquentis, & interiacens longitudo terrarum me à pretiosæ Margaritę potuit inquisitione prohibere. Vbicunque fuerit corpus, illic congregabuntur & aquilæ. Profligato à sobole mala patrimonio, apud vos solos incorrupta Patrum seruatur hæreditas. Ibi cespite terra fœcundo, Domini seminis puritatem centeno fructu refert: hîc obruta sulcis frumenta in lolium, auenásque degenerant. Nunc in occidente Sol iustitiæ oritur: in Oriente autem Lucifer ille qui ceciderat, supra sydera posuit thronum suum. Vos estis lux mundi, vos sal terræ, vos aurea vasa & argentea: hîc testacea vasa, vel lignea, virgam ferream, & æternum operiuntur incendium. Quanquam igitur tui me terreat magnitudo, inuitat tamen humanitas. A Sacerdote victimam salutis, à Pastore præsidium ouis flagito. Facessat inuidia; Romani culminis recedat ambitio: *cum successore Piscatoris, & discipulo crucis loquor. Ego nullum primum, nisi Christum sequens, beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri communione consocior: super illam petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicunque extra hanc domum agnum comederit, profanus est.* Si quis in arca Noe non fuerit, peribit regnante diluuio. Et quia pro

 [illegible]

meis facinoribus ad eam solitudinem commigraui, quæ Syriam iuncto Barbariæ fine disterminat; nec possum sanctum Domini totinteriacentibus spacijs, à sanctimonia tua semper expetere: ideo hic collegas tuos Aegyptios confessores sequor, & sub onerarijs nauibus parua nauicula delitesco. Non noui Vitalem, Meletium respuo, ignoro Paulinum. Quicunque tecum non colligit, spargit: hoc est, qui Christi nó est, Antichristi est.

IDEM lib. 1. epist. 26. quę aliàs est in ordine 58. Ita, inquit, me incessabilis inimicus post tergum secutus est, vt maiora nunc in solitudine bella patiar. Hinc enim præsidijs fulta mūdi Arriana rabies fremit: hinc in tres partes scissa Ecclesia ad se rapere mę festinat; monachorum circa manentiū antiqua in me surgit auctoritas. Ego interim clamito: *si quis cathedra Petri iungitur, meus est.* Meletius, Vitalis, atque Paulinus tibi hærere se dicunt. possem credere, si hoc vnus assereret: nunc aut duo mētiuntur, aut omnes. Idcircò obtestor beatitudinem tuam per crucem Domini, per necessariū fidei nostræ decus, per passionem Christi, vt, *qui Apostolos honore sequeris,* sequaris & meritò. ita in solio, cū duodecim iudicaturus sedeas, ita te alius senem cum Petro cingat, ita municipatum cœli cum Paulo cōsequaris, vt mihi literis tuis, apud quē in Syria debeā cōmunicare, significes. noli despi-

cere animam, pro qua Christus mortuus est.

IDEM in cap. 52. Esaiæ, dicit Clementem post Petrum Romanam rexisse Ecclesiam.

IDEM Tom. 1. de viris illustribus in Cleméte. Clemés, inquit, de quo Apostolus Paulus ad Philippenses scribens, ait: Cũ Clemente & cæteris coadiutoribus meis, quorũ nomina scripta sunt in libro vitę, *quartus post Petrum Romanus Episcopus.* Siquidem secũdus Linus fuit, & tertius Anacletus. Tametsi plerique Latinorum secundum post Petrum Apostolum putent fuisse Clementem.

S. EPIPHAN. lib. 1. Tom. 2. hęres. 27. quæ est Carpocratis. Peruenit equidé, inquit, ad nos fama, quomodo Marcellina quædã ab ipsis decepta multos corrupit, téporib. Aniceti Episcopi Romani, *qui Pio & superioribus successit. Etenim in Roma fuerant primi Petrus & Paulus, Apostoli ijdem ac Episcopi, deinde Linus, deinde Cletus, deinde Clemens,* qui contéporaneus fuit Petri & Pauli: huius mentioné facit Paulus in Epist. ad Rom. Et nemo miretur ꝙ ante ipsũ alij Episcop. assũpserint, (.s. Lin. & Clet.) quũ sub Apostolis hic fuerit cõtéporaneus Pet. & Paul. nã & illi cõtéporanei fuerũt Apostolorũ. Siue igitur adhuc ipsis superstitib. à Petro accepit impositioné manuũ Episc. & eo recusato remoratus est; (dicit enim in vna Epist. sua: Secedo, ab eo erigatur populus Dei: hoc enim in quibusdã cõmétarijs reperimus) siue

post Apostolorum successionem à Cleto Episcopo hic constituitur, non ita clarè scimus. Veruntamen etiam hic potuit superstitibus adhuc Apostolis, Petro videlicet ac Paulo, alios Episcopos constituere: propterea quòd Apostoli sæpè ad alias terras ablegabantur, propter Christi prædicationem: non potuit autem Roma sine Episcopo esse. Paulus enim in Hispaniam profectus est; Petrus verò sæpe Pontum & Bithyniam visitauit. Poßibile est autem, postquam discesit ac recusauit Clemens (si modò sic factum est: rationem enim sic ineo, non decerno) postea post obitum Lini & Cleti, quorum vterque ad duodecim annos Episcopatum tenuit, post sancti Petri & Pauli obitum, qui contigit duodecimo anno Neronis, hunc rursus coactum esse ad suscipiendum Episcopatum. *Attamen Episcoporum in Roma successio hanc consequentiam habuit: Petrus & Paulus, Linus, Cletus, Clemens, Euaristus, Alexander, Xystus, Telesphorus, Euaristus, Hyginus, Pius, Anicetus, qui supra in catalogo indicatus est. Et ne quis miretur, quod singula ita exactè recensemus: per hæc enim semper claritas ostenditur.*

OPTATVS Episcopus Mileuitanus in Africa lib. 2. contra Parmenianum Donatistam hæreticum. Probamus, inquit, eam esse Ecclesiam catholicam, quæ sit in toto terrarum

rum orbe diffusa. Eius iam commemoranda sunt ornamenta: & videndum vbi sint quinque dotes, quas tu sex esse dicis, *inter quas cathedra est prima:* vbi nisi sederit Episcopus, coniungi altera dos non poterit, qui est annulus; videndum est, qui, & vbi prior cathedra sederit. Si ignoras, disce: si nosti, erubesce: Ignorantia tibi asscribi non potest. Restat igitur, vt noueris: scientem errare peccatum est. Nam ignorantibus nonnunquam solet ignosci. *Igitur negare non potes, scire te in vrbe Roma Petro, primò Cathedram Episcopalem esse collatam: in qua sederit omnium Apostolorum Caput Petrus:* vnde & Cephas appellatus est: *in qua vna cathedra,* vnitas seruaretur ab omnibus, ne cæteri Apostoli singulas sibi quisque defenderent: vt iam schismaticus & peccator esset, *qui contra singularem cathedram,* alteram collocaret. *Ergo cathedra vnica, quæ est prima de dotibus, sedit prior Petrus. Cui successit Linus, Lino successit Clemens, Clementi Anacletus, &c. Iulio Liberius, Liberio Damasus, Damaso Siricius hodie, qui noster est socius, cum quo nobis totus orbis commercio formatarum, in vna communionis societate concordat.* Vestræ cathedræ vos originem reddite, qui vultis vobis sanctam Ecclesiam vendicare.

S. AVGVSTINVS Epistol. 165. ad literas cuiusdam Donatistæ. Si enim ordo Episco-

prouidens, ait de Præpositis malis: Quæ dicunt facite, quæ autem faciunt, facere nolite. dicunt enim & non faciunt, vt certa sit spes fidelibus, quæ non in homine sed in Domino collocata, nunquam tempestate sacrilegi scismatis dissipetur, sicut isti dissipati sunt, qui legunt in codicibus sanctis Ecclesias quibus Apostoli scripserunt, & nullum in eis habent Episcopum.

IDEM lib.2.cap.51. contra literas Petiliani hæretici. Veruntamen, inquit, si omnes per totum orbem tales essent, quales vanissimè criminaris: *Cathedra tibi quid fecit Ecclesiæ Romanæ, in qua Petrus sedit, & in qua hodie Anastasius sedet?* vel Ecclesiæ Hierosolymitanæ, in qua Iacobus sedit, & in qua hodie Ioannes sedet, *quibus nos in Catholica vnitate connectimur*, & à quibus vos nefario furore separastis? Quare appellas cathedram pestilentiæ, Cathedram Apostolicam? Si propter homines, quos putas legem loqui & non facere: nunquid Dominus Iesus Christus propter Pharisæos, de quibus ait: Dicunt enim & non faciunt: cathedræ in qua sedebant, vllam fecit iniuriam? Nonne illam Cathedram Moysi commendauit, & illos, seruate Cathedræ honore, redarguit?

IDEM contra Iulianum Pelagianum lib. 1. cap.2. Puto tibi eam partem orbis sufficere debe-

debere, *in qua primum Apostolorum suorum voluit Dominus gloriosissimo martyrio coronare.* Cui *Ecclesiæ præsidentem Innocentium* si audire voluisses, iam tunc periculosam iuuentutem tuam Pelagianis laqueis exuisses.

IDEM Tom. 7. in psalm. contra partem Donati. Venite, inquit, fratres si vultis, vt inseramini in vite. Dolor est cum vos videmus præcisos ita iacere. *Numerate Sacerdotes vel ab ipsa Petri sede; & in ordine illo Patrum, quis cui successerint videte. Ipsa est petra, quam non vincunt inferorum portæ.*

IDEM contra Epistolam Manichæi cap. 4. Vt ergo omittam, inquit sapientiam, quam in Ecclesia esse Catholica non creditis; multa sunt alia quæ in eius gremio me iustissimè teneant. Tenet consensio populorum atque gentium, tenet auctoritas miraculis inchoata, spe nutrita, caritate aucta, vetustate firmata: *Tenet ab ipsa sede Petri Apostoli, cui pascendas oues suas post resurrectionem suam Dominus commendauit, vsque ad præsentem Episcopatum successio Sacerdotum:* Tenet postremò Catholicæ nomen, quod non sine caussa inter tam multas hæreses sic ista Ecclesia sola obtinuit, vt cum omnes hæretici se catholicos dici velint: quærenti tamen peregrino alicui, vbi ad Catholicam conueniatur, nullus hæreticorum vel Basilicam suam, vel domum audeat ostendere.

IDEM

IDEM ex quęst. in nouum & vetus Testamentum quęst. 110. Eorum, inquit, qui extra Ecclesiam, vel contra Ecclesiam sedes sibi instituerunt, Cathedram pestilentiæ dicimus. Qui enim inconcessa præsumit, reus est: quantò magis si & corrumpat traditionem eius cuius sedem vsurpat. *Nam & ordinem ab Apostolo Petro cæptum, & vsque ad hoc tempus per traducem succedentium Episcoporum seruatum perturbant*, ordinem sibi sine origine vendicantes, hoc est, corpus sine capite profitentes. Vnde congruit etiam eorum sedem Cathedram pestilentiæ appellare.

CONCILIVM Sardicense circa annum Domini 343. in quo fuerunt trecenti Episcopi, qui plerunque etiam omnes fuerant in primo Concilio Nicæno, Can. 3. *Sancti Petri memoriam honoremus* (cathedram intelligit & successorem S. Petri) *vt scribatur ab his qui caussam examinarunt, Iulio Romano Episcopo*, & si iudicauerit renouandum esse iudicium, renouetur, & det iudici.

CONCILIVM EPHESINVM generale circa annum Domini 434. in quo fuerunt ducenti Episcopi cap. 16. *vocat Celestinum Romanum Pontificem ordinarium Successorem & Vicarium B. Petri Apostolorum Principis.*

CONCILIVM Chalcedonense generale circa annum Domini 454. in quo fuerunt Epis-

Episcopi sexcenti & triginta, act. 2. post lectionem Epistolę S. Leonis Romani Pontificis, acclamauit vnanimi Episcoporum voce: Hæc Patrum fides. Hæc Apostolorum fides: Anathema qui ita non credit. *Petrus per Leonem locutus est.* Apostoli ita docuerunt. Actione verò 3. *dicitur Leo Apostolica potestate S. Petri, cuius successor erat, præditus*, Dioscorum hæreticum Episcopali & sacerdotali dignitate exutum deposuisse. Idem Concilium in Epistola ad S. Leonem Pontificem Romanum, *dicit Leonem vocis Petri interpretem, hoc est, Petrum per Leonem tanquam successorem suum locutum fuisse.* Vnde liquidò apparet totum Concilium S. Leonem ordinarium Petri successorem in cathedra Pontificali agnouisse.

CONCILIVM Constantinopolitanum secundum, quod est quintum generale, Episcoporum 165. circa annum Domini 553. Actione 1. damnans per Menam Patriarcham Concilij præsidem Anthimum & alios hęreticos, inter alia sic inquit: *Contempserunt Romanam Ecclesiam, in qua successio est Apostolorum*, quæ sententiam contra ipsos protulit.

CONCILIVM generale sextum, quod est Constantinopolitanum tertium; Episcoporum 290. circa annum Domini 682. actione 8. subscribit Epistolæ Agathenis Romani Pontificis, & inter alios sic vnus subscribit:

Suggestiones directas à Patre nostro Agáthone, sanctissimo Archiepiscopo Apostolicæ & principalis sedis antiquæ Romæ, tanquam à Spiritu sancto dictatas, *per os sancti & beatissimi Principis Apostolorum Petri*, & digito ter beatissimi Papæ Agathonis scriptas suscipio & amplector.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

QVI ex his tam præclaris, tam multis, tam consentientibus, & inter se conspirantibus, tot SS. Patrum, & Generalium etiam Conciliorum testimonijs, non colligit, in primitiua Ecclesia, & primis septingentis potissimùm annis palam & constanter creditum, confessum atque professum fuisse, Romanos Episcopos cathedram Apostolicam tenere, & ordinarios, atque legitimos indubitatosque S. Petri esse in Pontificatu successores; aut cæcus; aut emotæ planè; corruptæque & cauteriatæ mentis sit oportet. Quid enim apertius, atque expressius illa de re Patres testari aut confiteri potuissent? Quemadmodum autem ex illis testimonijs testatissimum, & indubitatum euadit, vniuersum Orientem & Occidentem semper ab exordio, & quàquauersum Romanum Episcopum pro S. Petri legitimo & ordinario successore habuisse, credidisse & coluisse: ita eadem luculéter admodũ, & plusquam apodicticè demóstrant, & S. Petrũ

Romæ

Romæ fuisse & Episcopum quoque ibidem permansisse vsque ad mortem, quam ibi pro Christi nomine sub Nerone gloriosissimam in Cruce subiuit. Nisi enim & Romæ, & Episcopus Romanus fuisset S. Petrus: quomodo Romani Episcopi in cathedra hoc est, supremo pontificatu S. Petri sedere, eiusque ordinarij successores dici aut haberi potuissent? Vel sola hæc Patrum testimonia sufficerent, ad fidem faciendam primatus Petri Episcopatusque Romæ gesti, & successionis Romanorum Pontificum; iuxta sensum & consensum Orientalis & Occidentalis, hoc est, vniuersæ atque catholicæ per Orbem Ecclesię; vt diffiteri, aut negare non possunt cordati & ęqui iudices, & ipsimet etiam aduersarij, si non palam; ne coram mundo confundantur; saltem in conscientia sua, (nisi illa prorsus sit odio aut arrogantia alijsve corruptis affectibus emortua atque extincta) fateri coguntur, maximè, quum nullos probatos Patres habeant aut producere posśint, qui istiusmodi successionem, in primitiua Ecclesia aut negarint, aut oppugnarint vnquam.

CAPVT

CAPVT XVI.

AN ROMANVS EPISCOPVS sub Christo, & loco Christi, inter visibiles & ministeriales Ecclesiæ Episcopos, Pastores & Sacerdotes, supremus sit totius Ecclesiæ Catholicæ Pontifex, Pastor, Rector, & principale Caput.

Vera sententia Catholicorum.

Romanus Episcopus, quia ordinarius est & legitimus S. Petri in cathedra successor; inter omnes visibiles, ministeriales & mortales Episcopos, Pastores & Sacerdotes, sub Christo, & vice Christi, summus est totius Ecclesiæ Catholicæ Pontifex, Pastor, caput ac Rector: siquidem ita confitentur & testantur primi, & proximi post S. Pe-

Falsa sententia hæreticorum.

Romanus Episcopus non est supremus Ecclesiæ Pontifex, nec generalis seu vniuersalis Pastor. quia sic ipsimet Pontifices testantur Romani.

S. Gregorius Papa lib. 4. epistol. 76. ad Mauricium Augustum, contra Ioannem Patriarcham Constantinopolitanum, qui sibi nomen vniuersalis Episcopi arrogabat. Absit, in-

trum successores, sanctissimi & omni exceptione maiores (quorū maior pars martyriū pro Christo & vocatione sua obierunt) Pontifices Romani, qui primis sexcentis annis Ecclesiæ Christi præfuerunt.

S. CLEMENS Pontifex discipulus & successor S. Petri in cathedra Romana. Epistola ad Iacobum fratrem Domini. refert S. Petrum populum pręsentem sic alloquentem in sua pręsentia. Verun tamen scitote cuncti, quòd supra omnes vos laboret Episcopus, quia vnusquisque vestrum suum laborem fert, ille verò & suum & singularem. Propter

quit, à cordibus Christianorum *nomen istud blasphemia* (vniuersalis scilicet Episcopi) in quo omnium Sacerdotum nomen adimitur, dū ab vno sibi dementer arrogatur. Certè, pro beati Petri Apostolorum Principis honore, per venerandam Chalcedonensem Synodum Romano Pontifici oblatum est. Sed nullus eorum vnquam hoc singularitatis vocabulum assumpsit, nec vti consensit, nedum priuatum aliquid daretur vni, honore debito Sacerdotes priuarentur vniuersi. Quid est ergo quod nos huius vocabuli gloriam & oblatam non quærimus, & alter

quod Clemens, tanquam *qui omnibus præesse te noueris, singulos, pro vt potueris, iuua, & singulos releua, qui & singulorum onus, & solicitudinem portas.* Vnde & ego nunc hanc tibi iniungens dispensationem (.s. summi Pontificatus; hoc est, totius Ecclesiæ pastoralem curam committens) & scio quia accipio gratiam, magis quàm præsto. Et paulò pòst: Et cum hoc dixisset, in medio coram omnibus, manus mihi imposuit, *& in cathedra sua, ingenti verecundia fatigatum, sedere me compulit.*

S. Anacletvs Pontifex & martyr, ter sibi hanc arripere etiam non oblatam præsumit? Et paulò superius: Quis est iste, qui contra statuta Euangelica, contra Canonum decreta nouum sibi nomen vsurpare præsumit?

Idem lib. 4. Epistol. 78. ad Constantiam Augustam. Triste valdè est, vt patiéter feratur, quatenus despectis omnib. prædictus frater & Coëpiscopus meus (Constantinopolitanum intelligit) *solus conetur appellari Episcopus.* Sed in hac illius superbia, quid aliud nisi propinqua iam Antichristi esse tempora designatur? quia illum videlicet

successor S. Clementis, qui pręfuit Ecclesiæ anno Domini 104. sub Traiano. Epistola 3. Anacletus seruus Iesu Christi, *in Apostolica sede à Domino constitutus*, & à S. Petro Apostolorum Principe presbyter ordinatus, &c. Et paulò pòst: Hęc verò sacrosancta Romana Ecclesia, non ab Apostolis, *sed ab ipso Domino Saluatore nostro primatum obtinuit, & eminentiam potestatis, super vniuersas Ecclesias, & totum Christiani populi gregem assecuta est*, sicut ipse B. Petro Apostolo dixit: Tu es Petrus, & super hanc petram ędificabo Ecclesiam meam.

S. EVARISTVS Pontifex & Martyr, imitatur, qui spretis in sociali gaudio Angelorum legionibus, ad culmen conatus est singularitatis erumpere, dicens: supra astra cœli exaltabo solium meum, sedebo in monte testamenti, in lateribus Aquilonis, & ascendam super altitudinem nubium, & ero similis altissimo.

Et Epistola 80. eiusdem libri, ad Eulogium Episcopum Alexandrinum, & Anastasium Episcopum Antiochenum contra eundem Ioannem Constantinopolitanum agens. Sicut veneranda sanctitas vestra nouit, mihi per sanctam Calcedonensem Synodum Pontifici sedis Apostolicæ, cui

Deo

qui succesit S. Anacleto anno Domini 110. sub Traiano imperatore, Epistola 1. ad vniuersos Africæ Episcopos. Consulentibus, inquit, vobis fratres carissimi, quid super his, quę in vestris continebantur scriptis visum esset, vel quid docilis ratio persuaderet, aut quid à beatis Apostolis nobis traditum, aut custoditum remaneret, optantes, vt retulistis, nostris institui documentis. Siquidem dilectio vestra normam secuta prudentium *ad sedem Apostolicam referre maluit, quasi ad caput*, quid deberet de rebus dubijs custodire potiùs, quàm vsurpatione præsumere.

Deo disponente de seruio, hoc vniuersitatis nomen oblatum est. *Sed nullus vnquam prædecessorum meorum hoc tam prophano vocabulo vti consensit: quia videlicet si vnus patriarcha vniuersalis dicitur, Patriarcharum nomen cæteris derogatur*. Sed absit hoc, abiit à Christianā mente, id sibi velle quenquam arripere, vnde fratrum suum honorem imminuere ex quantulacunque parte videatur. Cùm ergo nos hunc honorem nolumus oblatum suscipere pensate quam ignominiosum sit, hunc quempiam violenter vsurpare voluisse. Propterea sanctitas vestra in suis Epistolis nemi-

S. ALEXANDER Pontifex & martyr, anno Domini 119. ſub Adriano imperatore, ſucceſſor S. Euariſti. Alexander, inquit, Epiſcopus omnibus orthodoxis per diuerſas prouincias Chriſto Domino famulantibus. Et paulò pòſt. Relatum inſuper eſt ad huius ſanctæ & Apoſtolicæ ſedis apicem, *cui ſummarum diſpenſationes cauſſarum, & omnium negotia Eccleſiarum ab ipſo Domino tradita ſunt, quaſi ad caput*, ipſoque dicente Principi Apoſtolorum Petro: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam.

S. PIVS Pontifex & martyr, ſucceſſor neminem vnquam vniuerſalem nominet, ne ſibi debitum detrahat, cum alteri honorem offert indebitum.

IDEM eodem lib. Epiſtol. 83. ad Anianum Diaconum Conſtantinopolitanum, contra eundem Ioannem Epiſcopum. *In iſto*, inquit, *ſceleſto vocabulo* (vniuerſalis Epiſcopi) *conſentire, nihil eſt aliud quàm fidem perdere.* Vnde ſicut tibi iam tranſactis Epiſtolis ſcripſi, nunquam cum eo (Epiſcopo Ioanne) procedere præſumas.

IDEM lib. 6. Epiſt. 188. ad Anaſtaſium Epiſcopum Antiochenum. Et quidem, inquit, in ſuſcipienda fratris & conſa-

sancti Iginij sub Imperatore Antonino vero, anno Domini 147. Epist. 1. Omnibus Ecclesijs in eadem qua sumus fide & doctrina manentibus. Pius Apostolicæ sedis Archiepiscopus. Et paulò pòst: *Hanc sanctam sedem Apostolicam, omnium Ecclesiarum caput esse præcepit (Christus)* ipso dicente Principi Apostolorum Petro: Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam.

S. ANITIVS siue Anicetus Pontifex & martyr, successor S. Pij, anno 164. sub Antonio commodo. Anitius vniuersis Ecclesijs per Galliæ prouincias constitutis, in Domino salutem.

consacerdotis nostri Cyriaci synodica Epistola dignũ nõ fuit, vt pro caussa *prophani vocabuli* moras facerẽ, ne vnitatẽ sanctæ Ecclesiæ perturbarẽ: sed tamen de eodem *superstitioso & superbo vocabulo*, eum admonere studui, *dicens, quia pacem nobiscum habere non posset, nisi elationem prædicti verbi corrigeret, quam primus apostata inuenit.* Vos tamen eandem caussam nullã esse, dicere non debetis: quia si hãc æquanimiter portamus, *vniuersæ Ecclesiæ fidem corrumpimus.* Scitis enim quanti non solùm hæretici, sed etiam hæresiarchæ de Constantinopolitana Ecclesia sunt egresi. Et vt de honoris vestri

Et post pauca: De ordinationibus Episcoporum, super quibus nos consulere voluistis, olim sancti prædecessoris nostri Anacleti ordinationibus quædam iam decreta reperimus. Et paulò pòst: Si verò incorrigibilis (Episcopus metropolitanus) eisque (alijs Episcopis comprouincialibus) inobediens apparuerit, ad hanc apostolicam sedem, *cui omnia Episcoporum iudicia terminare præcepta sunt*, eius contumacia referatur, vt vindicta de eo fiat. & ceteri timorem habeant. Si autem propter nimiam longinquitatem, aut temporis incōmoditatem, vel itineris asperitatem, iniuria taceam, *si vnus Episcopus vocatur vniuersalis; vniuersa Ecclesia corruit, si vnus vniuersus cadit.* Sed absit hæc stultitia, absit hæc leuitas ab auribus meis.

Idem lib. 6. Epist. 194. ad Mauricium Augustum, à quo admonitus fuerat, ne propter vnum illud vocabulum dissensionem in Ecclesia, aut scandalum excitaret, sed potiùs toleraret sic vocari Constantinopolitanum Episcopum. Eundem, inquit, fratrem & consacerdotem meum (Cyriacum intelligit Episcopum Constantinopolitanum) studiosè admonere curaui, vt si habere pacem omnium, concor-

graue ad hanc sedem eius caussam deferre fuerit, tunc ad eius primatem caussa deferatur, & penes ipsum, *huius sanctæ sedis auctoritate*, iudicetur.

S. VICTOR Pontifex & Martyr anno Domini 189. sub Helio pertinace Imperatore. Victor, inquit Romanæ, ac vniuersalis Ecclesiæ Archiepiscopus Theophilo Episcopo & cunctis fratribus in Alexandria Domino famulantibus, in Domino salutem. Et paulò pòst: Similiter ea vos iudicare, *ad Apostolicam delatum est sedem*, quę præter nostram vobis definire non licet auctoritatem, Episcoporum caussas, vnde ita concordiamque desiderat, *ab stulti vocabuli se appellatione compescat.* De qua re mihi in suis iussionibus dominorum pietas pręcipit dicens, vt pro appellatione friuoli nominis inter nos scandalum generari non debeat. Sed rogo, vt imperialis pietas penset, quia alia sunt friuola valdè innoxia, atque alia vehementer nociua, Nunquid non cum se Antichristus veniens Deum dixerit, friuolum valdè erit, sed tamen nimis perniciosum? Si quantitatem sermonis attendimus, duæ sunt syllabæ. Si verò pondus iniquitatis, *vniuersa pernicies*. Ego autem fidenter dico, *quia quisquis se vniuer-*

ſtitutum liquet à té-pore Apoſtolorum, & deinceps. Placuit vt accuſatus vel iudicatus à comprouincialibus in aliqua cauſſa Epiſcopus, licenter appellet & adeat Apoſtolicæ ſedis Pontificem. Et paulò deinceps: Quoniam, quanquam comprouincialibus Epiſcopis accuſati cauſſam Pontificis ſcrutari liceat, non tamen definire, inconſulto Romano Pontifice permiſſum eſt: *cum beato Petro Apoſtolo non ab alio quàm ab ipſo dictum ſit Domino: Quæcunque ligaueris ſuper terram erunt ligata & in cælo*: & quæcunque ſolueris ſuper terram, erunt ſoluta & in cælo. Et alibi in inſtitutis legitur Apoſtolicis. Si quis putauerit ſe à proprio Metropolitano grauari, apud Patriarcham vel Primatem diœceſeos, *aut penes vniuerſalis Eccleſiæ iudicetur ſedem.*

ſalem Sacerdotem vocat, vel vocari deſiderat, in elatione ſua Antichriſtum præcurrit: quia ſuperbiendo ſe cæteris præponit. Nec diſpari ſuperbia ad errorem ducitur: quia ſicut peruerſus ille, Deus videri vult ſuper omnes homines: ita quiſquis ille eſt, *qui ſolus Sacerdos appellari appetit, ſuper cæteros Sacerdotes ſe extollit.*

S. ZEPHERINVS Pontifex & Martyr, anno Domini 208. ſub Imperatore Seuero. Romanæ vrbis Archiepiſcopus Zepherinus, omni-

omnibus per Siciliam constitutis Episcopis salutem. Diuinæ circa nos gratiæ memores esse debemus, quæ nos per dignationis suæ misericordiam ob hoc ad fastigium Sacerdotale prouexit, vt mandatis ipsius inhærentes, & in quadam Sacerdotum eius speculatione constituti, prohibeamus illicita, & sequenda doceamus. Et paulò pòst: Finis verò eius caussæ (Episcopi accusati) *ad sedem Apostolicam deferatur, vt ibidem terminetur.* Nec antea finiatur, sicut ab Apostolis, vel successoribus eorum olim statutum est, quàm eius auctoritate fulciatur: *ad eam quoque ab omnibus* (maximè tamen ab oppresis) *appellandum est, & concurrendum, quasi ad Matrem, vt eius vberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & à suis oppressoribus releuentur, quia non potest, nec debet Mater obliuisci filium suum.*

S. CALIXTVS Pontifex & Martyr successor S. Zepherini, anno Domini 217. tempore Seueri Imperatoris. Calixtus Archiepiscopus Ecclesiæ Catholicæ vrbis Romæ, Benedicto fratri & Coëpiscopo salutem in Domino. Fraternitatis amore constringimur, & Apostolico moderamine conuenimur, vt consultis fratribus, pro vt Dominus dederit respondeamus, eosque Apostolicæ sedis auctoritate instruamus. Et paulò infra: Non decet enim à

capite

capite membra dissidere, sed iuxta sacrę scripturæ testimonium, omnia membra caput sequuntur. *Nulli vero dubium est, quod Apostolica Ecclesia Mater sit omnium Ecclesiarum*; à cuius vos regulis nullatenus conuenit deuiare. Et sicut Filius venit facere voluntatem Patris, sic & vos voluntatem vestræ impleatis Matris, quæ est Ecclesia, *cuius caput, vt prædictum est, Romana existit Ecclesia.* Quicquid ergo sine discretione iustitiæ, contra huius disciplinam actum fuerit, ratum haberi, ratio nulla permittit. Et paulò pòst: Memor enim sum, *me sub illius nomine Ecclesiæ præsidere, cuius à Domino Iesu Christo est glorificata confessio, & cuius fides omnes semper destruit errores.*

S. LVCIVS Pontifex & Martyr, anno Domini 258. sub Gallo Hosuliano Imperatore. Dilectissimis fratribus omnibus Episcopis in partibus occidentalibus tam Gallis, quàm & Hispanis consistentibus, Lucius Episcopus in Domino salutem. Litteras dilectionis vestræ *quas ad beati Petri Apostoli sedem*, pro vestri caussa negotij misistis, libenter suscepimus. Et paulò pòst: Hæc sancta & Apostolica *Mater omnium Ecclesiarum Christi Ecclesia*, quę per Dei omnipotentis gratiam à tramite Apostolicæ traditionis nunquam errasse

anno Domini 304. sub Constantio & Galereo Imperatoribus. Dilectißimis fratribus vniuersis Episcopis per Antiochenam Prouinciam constitutis, Marcellus. *Solicitudinem omnium Ecclesiarum, iuxta Apostolum circumferentes*, diuinæ circa nos gratiæ memores esse debemus, qui nos per dignationis suæ misericordiam ob hoc ad fastigium sacerdotale euexit, vt mandatis ipsius inhærentes, in quadam Sacerdotum eius specula constituti, prohibeamus illicita, & sequendā doceamus. Vnde directis per Bonifacium Diaconum nostrum literis admonemus, vt quæ malè pullulant, abscindantur, & malefacta corrigantur, atque bona sectentur, & Patrum nostrorum Exempla & statuta imitentur. Rogamus ergo vos fratres, vt non aliud doceatis, neque sentiatis, quàm quod à beato Petro Apostolo, & à reliquis Apostolis & Patribus accepistis. Ab illo enim primùm instructi estis, ideò non oportet vos proprium derelinquere Patrem, & alteros sequi: *ipse enim caput est totius Ecclesiæ*, cui ait Dominus; Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et reliqua. Eius enim sedes primitùs apud vos fuit; *quæ postea, iubente Domino, Romam translata est: cui adminiculante gratia diuina, hodierna præsidemus die.* Nec ab eius dispositione nos deuiare oportet, ad quam

cuncta

cuncta maiora Ecclesiastica negotia, diuina disponente gratia, iussa sunt referenda, vt ab ea regulariter disponantur, à qua sumpsêre principia: Si vestra verò Antiochena, quæ olim prima erat, Romanæ cessit sedi, *nulla est quæ eius non subiecta sit ditioni, ad quam omnes, quasi ad caput, iuxta Apostolorum, eorumq; successorum sanctiones, Episcopi qui voluerint, vel quibus necesse fuerit suffugere, eamq; appellare debent:* vt inde suscipiant tuitionem & liberationem, vnde acceperunt informationem atque consecrationem. Quod omnibus minimè conuenit denegare Episcopis, sed absque vlla custodia aut excommunicatione, vel damnatione, vel expoliatione liberè ire concedatur. Simulque idem, inspirante Domino, constituerunt, vt *nulla Synodus fieret præter eiusdem sedis auctoritatem,* nec vllus Episcopus, nisi in legitima Synodo suo tempore, *Apostolica auctoritate conuocata*, super quibuslibet criminibus pulsatus audiatur vel iudicetur: quia, vt paulò superius prælibatum est, *Episcoporum iudicia, & summarum caussarum negotia, siue cuncta dubia Apostolicæ sedis auctoritate sunt agenda & finienda, & omnia comprouincialia negotia huius sanctæ vniuersalis & Apostolicæ Ecclesiæ sunt retractanda iudicio, si huius*

Eccle-

Ecclesiæ Pontifex præceperit. Nec cui liceat sine præiudicio Romanæ Ecclesiæ (*cui in omnibus caussis debetur reuerentia*) custodire, relictis his Sacerdotibus, qui in eadem prouincia Dei Ecclesias nutu diuino gubernant, ad alias conuolare prouincias, vel aliarum prouinciarum Episcopòrum iudicium experiri vel pati: sed omnibus eiusdem prouinciæ Episcopis congregatis, iudicium, *auctoritate huius sedis, terminetur*: quod tamen (vt præfatum est) per eius vicarios si libuerit, erit tractandum, & quicquid iniustè actum est, reformandum. *Pastoralis ergo cura officij nos admonet, & destitutis succurrere, & cuncta neglecta vel malefacta reformare.*

S. EVSEBIVS Pontifex & Martyr, circa annum Domini 308. Dilectissimis fratribus Episcopis per Campaniam & Tusciam constitutis Eusebius. *Benedictus Dominus Deus noster, qui per misericordiam suam Romanam Ecclesiam beati Petri Apostolorum Principis Sacerdotio ditauit*, nobisque viam monstrandam circa nos propter vniuersalem curam, quæ nobis propter priuilegium eiusdem Ecclesiæ, charitas indulsit. Et paulò pòst: Prima enim salus est, rectę fidei regulas custo-

custodire, & à constitutis Patrum nullatenus deuiare. Nec potest Domini nostri Iesu Christi prætermitti sententia dicentis: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: & hæc quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in sede Apostolica, extra maculam semper est catholica seruata religio.

S. MELCHIADES Pontifex & Martyr circa annum Domini 311. sub Maximo Imperatore. Dilectissimis fratribus, Marino, Benedicto Leontio, & cæteris Hispaniarum, ac illis in partibus constitutis Episcopis, Melchiades. Et paulò pòst: Episcopos nolite iudicare, nolite condemnare absque sedis huius auctoritate. Quòd si feceritis, irrita erunt vestra iudicia, & vos condemnabimini. *Hoc enim priuilegium huic sanctæ sedi à temporibus Apostolorum statutum est seruare: quod illæsum manet vsque in hodiernum diem.* Episcopus ergo quos sibi Dominus oculos elegit, & columnas Ecclesiæ esse voluit, quibus etiam ligandi & soluendi dedit potestatem, suo iudicio reseruauit: hocque priuilegium beato Clauigero Petro sua vice solummodò commisit. *Quod eius iustæ prærogatiuum succrescit sedi, futuris hæreditandum atque tenendum temporibus:* quoniam & inter beatos Apostolos fuit quędam discretio potestatis. Et licet cunctorum

par

par electio foret, beato tamen Petro concessum est, vt alijs præemineret, eorumque quę ad querelam venirent caussas & interrogationes prudenter disponeret. Quod Dei ordinatione taliter ordinatum esse credimus, ne omnes posterorum cuncta sibi vendicarent, sed semper maiores caussæ, sicut sunt Episcoporum, & potiorum curę negotiorum, ad vnam beati Principis Apostolorum Petri sedem confluerent, vt inde suscipiant finem iudiciorum, vnde acceperunt initium institutionum, ne quandoque à suo discreparent capite.

S. MARCVS Pontifex, & proximus S. Siluestri successor, anno Domini 336. Dominis venerabilibus fratribus Athanasio, & vniuersis Aegyptiorum Episcopis, Marcus sanctæ Romanæ & Apostolicæ sedis, & vniuersalis Ecclesiæ Episcopus. Lectis fraternitatis vestræ literis vigorem constantiæ vestræ, quem olim noueramus agnouimus. Et paulò pòst: cùm se authenticam copiam septuaginta capitulorum S. Nicæni Synodi, quæ S. Athanasius & cæteri totius Aegypti Episcopi per supplices literas petierant mittere scripsisset, inter alia sic subiungit: *Hæc sancta & Apostolica mater omnium Ecclesiarum, Christi Ecclesia*, quæ omnipotentis Dei gratià à tramite Apostolicæ traditionis nunquam er-

rasse probatur, nec hæreticorum nouitatibus deprauanda succubuit.

S. IVLIVS Pontifex, qui sedit & præfuit Ecclesiæ anno 336. in Epistola ad Orientales Episcopos pro caussa S. Athanasij, (quę etiam extat in Apologia secunda S. Athanasij) increpans eos, de excessibus contra Romanam Ecclesiam, in peruersa atque iniusta damnatione & persecutione S. Athanasij, prætcrita & incõsulta authoritate sedis Apostolicę inter alia sic loquitur. *An ignoratis hanc esse consuetudinem, vt primùm nobis scribatur, vt hinc quod iustum est, definiri poßit?* Quapropter si istic eiusmodi suspicio in Episcopum concepta fuerat, id huc ad nostram Ecclesiam referre oportuit. Et infrà: Quæ accepimus, inquit, à B. Petro Apostolo, ea vobis significo: non scripturus alioqui, quę nota apud nos esse arbitror, nisi facta ipsa nos conturbassent.

S. DAMASVS Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno 363. in Epistola ad omnes orientales Episcopos, quam recitat Theodoretus verbotim lib. 5. hist. cap. 10. *Quoniam,* inquit, *Apostolicæ sedi reuerentiam debitam caritas vestra distribuit,* vobis quam plurimùm, carissimi filij præstitistis.

IDEM in Epistola quarta ad Episcopos Numidiæ in Africa. Cuncta, inquit, quæ possunt aliquam recipere dubitationem, *ad nos tan-*

tanquam ad caput, vt semper fuit consuetudo, deferre non desinatis.

S. SYRICIVS Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno 383. in Epistola ad Himericum seu Cimerium Episcopum Tarraconensem in citeriore Hispania. Pro officij, inquit, nostri consideratione, non est nobis dissimulare, non est tacere libertas, quibus maior cunctis Christianæ Religionis zelus incumbit. *Portamus onera omnium, qui grauantur. Quinimo hæc portat in nobis B. Apostolus Petrus, qui nos in omnibus, vt confidimus, administrationis suæ, protegit & tuetur, heredes.* Et infrà cap. 15. Explicauimus, vt arbitror, frater carissime, vniuersa quæ digesta sunt in querelam, & ad singulas caussas, de quibus per filium nostrum Bassianum Presbyterum *ad Romanam Ecclesiam, vtpote ad caput tui corporis,* retulisti, sufficientia, quantum opinor, responsa reddidimus, nunc fraternitatis tuę animũ ad seruãdos canones, & tenẽda decretalia cõstituta magis ac magis incitamus, vt hęc quæ ad tua cõsulta rescripsimus, *in omniũ Coëpiscoporũ nostrorũ perferri facias notionẽ, & nõ solũ q in tua diœcesi sunt cõstituti, sed etiã ad vniuersos Carthag. atq; Bœthicos, Lusitanos, atq; Gallicos, vel eos qui vicinis tibi collimãt hinc inde prouincijs, hæc q̃ à nobis sunt salubri ordinatione disposita, sub literarum tuarũ prosecutione mittãtur.* Et quanquá statuta sedis Apostolicę

vel canonum venerabilia definita, nulli Sacerdotum Domini ignorare sit liberum, vtilius tamen, & pro antiquitate Sacerdotij tui, dilectioni tuæ esse admodum poterit gloriosum, si ea quæ ad te speciali nomine, generaliter scripta sunt, per vnanimitatis tuæ solicitudinem in vniuersorum fratrum nostrorum notitiam perferantur, quatenus & quæ à nobis non inconsultè, sed prouidè sub nimia cautela, & deliberatione sunt salubriter constituta, intemerata permaneant, & omnibus in posterum excusationibus aditus, qui iam nulli apud nos patere poterit, obstruatur.

IDEM in Epistola ad vniuersos Orthodoxos. Siricius Papa orthodoxis per diuersas prouincias. Cogitantibus nobis metum diuini iudicij, fratres carissimi, & post hanc vitam vnumquenque pro vt gesserit, recepturum, quid in querelam veniat, tacere non licuit, sed nos loqui necessitas imperauit, dicente Propheta: Exalta vt tuba, vocem tuam. *Et cui omnium Ecclesiarum cura est*, si dissimulem, audiam, Domino dicente, Reijcitis mandatum Dei, vt traditiones vestras statuatis. Quid enim aliud est reijcere mandatum Dei, quàm priuato iudicis, & humano consilio, nouis rebus constituendis liberiùs delectari? Perlatum itaque est ad conscientiam

tiam Apostolicę sedis, contra Ecclesiasticum canonem præsumi, & quæ ita sunt à maioribus ordinata, vt ne vel leui susurro debeant violari, proprias quasdam obseruationes nouas inducere, & prętermisso fundamento, supra arenam velle construere, dicente Domino: Non transibis terminos, quos statuerunt Patres tui. Quod & sanctus quoque Apostolus noui & veteris Testamenti prædicator monet, in quo locutus est Christus: State, inquit, & tenete traditiones vestras, quas didicistis siue per verbum, siue per Epistolam.

S. INNOCENTIVS Pontifex, quæ præfuit Ecclesiæ anno 402. in Epistola vicesima secunda ad Episcopos Macedoniæ. *Aduerti,* inquit, *sedi Apostolicæ, ad quam relatio quasi ad Caput Ecclesiarum, missa currebat, fieri iniuriam.*

IDEM in Epistola ad Concilium Mileuitanum, quæ est inter Epistolas sancti Augustini, nonagesima tertia. *Diligenter,* inquit, *& congruè Apostolicæ consulitis honori:* honori inquam, illius, quem præter illa, quæ extrinsecus sunt, solicitudo manet omnium Ecclesiarum super anxijs rebus quæ sit tenenda sententia: *antiquæ scilicet regulæ formam secuti, quam toto semper ab orbe, mecum nostis esse seruatam:* verùm hæc missa facio. Neque enim hęc vestram credo latere prudentiam, qui id etiam

iam actione firmastis, *nisi scientes quod per omnes prouincias de Apostolico fonte petentibus responsa semper emanent, præsertim quoties fidei ratio mutilatur, arbitror omnes fratres & Coëpiscopos nostros, non nisi ad Petrum, id est, sui nominis & honoris auctorem referre debere*, velut nunc retulit dilectio vestra, qꝫ per totũ mũdũ possit Ecclesijs omnibus in commune prodesse.

IDEM ad Concilium Carthaginense. Innocentius Aurelio & omnibus sanctis Episcopis, & cæteris qui in Concilio Carthaginensi affuerunt Ecclesiæ dilectissimis fratribus in Domino salutem. Inquirendo de his rebus quas omni cum solicitudine decet à Sacerdotibus, maximè à vero iustoque & catholico tractari Concilio, antiquæ traditionis exempla seruantes, & Ecclesiasticæ memores disciplinæ, nostræ religionis vigorem mentis, non minus nunc in consulendo, quàm antea cùm pronunciaretis, vera ratione firmatis, qui ad nostrum referendum approbatis esse iudicium, *scientes quid Apostolicæ sedi* (cum omnes hoc loco positi, ipsum sequi desideremus Apostolum) *debeatur, à quo ipse Episcopatus, & tota auctoritas huius nominis emersit*. Quem sequentes, cum mala tam damnare cauemus, quàm probare laudanda, vel id verò; *quod Patrum instituta sacerdotali custodientes officio non censetis esse calcanda, quod illi*

non humana, sed diuina decreuêre sententia, vt quicquid quamuis de disiunctis remotisq; prouinciјs cogeretur, non prius ducerent finiendum, nisi ad eius sedis notitiam perueniret, vt tota huius auctoritate iuxta quæ fuerit pronunciatio firmaretur, indéque sumerent cæteræ Ecclesiæ, velut de natali suo fonte aquæ cunctæ procederent, & per diuersas totius mundi regiones puri capitis incorrupti manarent, quid præcipere, quos abluere, quos veluti in cæno immundabili sordidatos mundis digna corporibus vnda vitaret. Gratulor igitur, charissimi fratres, quod per fratrem & Coëpiscopũ nostrũ Iuliũ literas ad nos destinastis, & cum pro illis curã geritis, quibus presidetis Ecclesijs, solicitudinẽ vestrã *pro omniũ vtilitate monstratis, per cunctas totius orbis Ecclesias omnib. vna quod prosit, decernẽdũ esse deposcitis.*

De hisce duabus Epist. ad Cõciliũ Africanũ & Mileuitanum, cui ipsemet interfuit & subscripsit, S. August. Epist. 106. ad Paulinũ, sic loquitur & iudicat: *Ad omnia ille* (Innocẽtiũ intelligit Põtificẽ) *nobis rescripsit eodẽ modo quo fas erat, atq; oportebat Apostolicæ sedis Antistitẽ.*

S. ZOZIMVS Pontifex, qui Ecclesiæ præfuit anno 417. in Epistola ad Hesichium Salonitanum Episcopum. *Exigit,* inquit, *dilectio tua præceptum Apostolicæ sedis, in quo Patrum decreta cõsentiunt,* & significas nõnullos ex Monachorum cætu, quorum solicitudo quamuis

uis frequentia maior eſt, ſed laicos ad Sacerdotium feſtinare. Hoc autem ſpecialiter, & ſub prædeceſſoribus noſtris, & nuper à nobis interdictum conſtat literis ad Gallias, Hiſpaniaſque tranſmiſsis, in quibus regionibus familiariùs eſt iſta præſumptio, quamuis nec Africa ſuper hac admonitione noſtra habeatur aliena. Et paulò pòſt: vnde miramur ad dilectionem tuam ſtatuta ſedis Apoſtolicæ non fuiſſe perlata. Laudamus igitur conſtantiam tuam, frater cariſsime, nec aliud de Pontificij cenſura veteris auctoritatis genus exſpectandum fuit, quàm vt talibus ambitionibus, pro præceptis Patrum in procinctu fidei conſtituti occurreres. Igitur ſi quid auctoritati tuæ (quod non opinamur) æſtimas defuiſſe, ſupplemus. Vos obſiſtite talibus ordinationibus, obſiſtite ſuperbiæ & arrogantiæ venienti. Tecum faciunt præcepta Patrum, *tecum Apoſtolicæ ſedis auctoritas*. Et deinceps: Proinde nos, ne quid meritis dilectionis tuæ derogaremus, ad te potiſsimum ſcripta dreximus, *quæ in omnium fratrum & Coëpiſcoporum noſtrorum facies ire notitiam, non tantùm eorum qui in ea prouincia ſunt, ſed etiam qui in vicinis dilectionis tuæ prouincijs adiunguntur. Sciet, quiſquis hoc, poſtpoſita Patrum & Apoſtolicæ ſedis auctoritate neglexerit, à nobis diſtrictiùs vindicandum*, vt loci ſui minimè dubitet ſibi con-

constare rationem, si putat post tot prohibitiones impunè posse tentari.

S. Leo Pontifex eius nominis primus, qui Ecclesiæ Dei præfuit anno Domini 440. In Epist. 84. ad Anastasium Episcopum Tessalonicensem in Macedonia quę est pars Græciæ. Quanta, inquit, fraternitati tuæ *à beatissimi Petri Apostoli sede commissa*, & qualia etiam nostro tibi fauore sint credita, si vera ratione perspiceres, & iusto examine ponderares, multum possemus de iniunctæ tibi solicitudinis deuotione gaudere. Quoniam sicut præcessores mei præcessoribus tuis: ita etiam ego dilectioni tuæ, priorum secutus exemplum, vices moderaminis mei delegaui, *vt curam, quam vniuersis Ecclesiis principaliter ex diuina institutione debemus*, imitator nostrę mansuetudinis effectus adiuuares, & longinquis ab Apostolicæ sede prouincijs præsentiam quodammodo nostræ visitationis impenderes, quia de continenti opportunoque prospectu promptum tibi esset agnoscere, quid in quibusque rebus, vel tuo studio componeres, vel nostro iudicio reseruares. Nam quum maiora negotia, & difficiliores caussarum exitus liberum tibi esset, sub nostræ sententiæ expectatione suspendere, nec ratio tibi, nec necessitas fuit, in id quod mensuram tuam excederet, deuiandi. Et infrà. Sed

etiam si quid graue, intolerãdumq; gesſiſſet, noſtra erat exſpectãda cẽſura, vt nihil prius ipſe decerneres, q̃ quid nobis placeret, agnoſceres. *Vices enim noſtras ita tuæ credidimus charitati, vt in partẽ vocatus ſit ſolicitudinis, non in plenitudinẽ poteſtatis.* Et ꝓpe finẽ cap. 1. Hæc cónexio totius quidem corporis vnanimitatẽ requirit, ſed præcipuè exigit concordiã Sacerdotũ. Quibus cũ ſit dignitas cómunis, nó eſt tamen ordo generalis: quoniam & inter beatiſsimos Apoſtolos in ſimilitudine honoris fuit quędã diſcretio poteſtatis: & quũ omniũ par eſſet electio, vni tamẽ datũ eſt, vt cæteris præmineret. De qua forma, Epiſcoporum quoque eſt orta diſtinctio, & magna diſpoſitione prouiſum eſt, ne omnes ſibi omnia vẽdicarẽt, ſed eſſent in ſingulis prouincijs, quorũ inter fratres haberetur prima ſententia: & rurſus quidã, in maioribus vrbibus cõſtituti, ſolicitudinem ſuſciperent ampliorem, *per quos ad vnam* Petri *ſedem vniuerſalis Eccleſiæ cura conflueret, & nihil vſquã à ſuo Capite diſsideret.*

IDEM in Epiſt. 46. ad Anatholiũ Epiſcopũ & Patriarchã Cõſtantinopolitanũ. Licet, inquit, ſperẽ dilectionem tuã ad omne opus bonũ eſſe deuotã, vt tamẽ efficacior tua fieri poſsit induſtria, neceſſariũ & congruum fuit fratres meos Lucẽtium Epiſcopũ, & Baſiliũ Presbyterũ, vt promiſimus, deſtinare, qui-

bus

bus tua dilectio societur, *vt nihil in his, quæ ad vniuersalis Ecclesiæ statum pertinent, aut dubiè agantur, aut segniter, cum residentibus vobis, quibus executionem nostræ dispositionis iniunximus,* ea posśint agi cuncta moderatione, vt nec beneuolentiæ partes, nec iustitiæ negligantur.

IDEM Epist. 62. ad Patriarchã Antiochenũ in Syria, quæ est pars Asię. Leo catholicę Ecclesiæ Episcopus Maximo, carisśimo fratri, Episcopo Antiocheno. Quantũ, inquit, dilectioni tuæ placeat cõmunis fidei sacratisśima vnitas, & pacis Ecclesiasticę trãquilla cõcordia, literarũ tuarum textus ostẽdit. Et paulò pòst: Et ideo frater carisśime, oportet dilectionẽ tuã toto corde ꝑspicere, cuius Ecclesiæ gubernaculis te Dominus voluerit pręsidere, & *eius meminisse doctrinæ, quã pcipuus Apostolorũ omniũ beatisśimus Petrus, ꝑ totũ mũdũ quidem vniformi prædicatione, sed speciali magisterio in Antiochena & Romana vrbe fundauit, vt illũ in suæ glorificationis domicilio præeminentẽ, ea intelligas reposcere instituta, quæ tradidit,* sicut ab ipsa, quã cõfessus est, veritate suscepit. Neq; vllo modo sinas in oriẽtalib. Ecclesijs, maximeq; in his, quas Antioch. sedi sacratisśimorũ Patrũ NICęn. canones deputauêre, ab imꝓbis hęreticis resultari, & vel Nestor. vel Eutych. à quoq; dogma defendi. Et infrà: Sicut etiã in Ephesina Synodo, quæ impium Nestoriũ cũ dogmate

ſuo perculit, Iuuenalis Epiſcopus ad obtinendum Paleſtinæ Prouinciæ principatum credidit ſe poſſe ſufficere, & inſolentes auſus per cômentitia ſcripta firmare. Quod ſanctæ memoriȩ Cyrillus Alexandrinus Epiſcopus meritò perhorreſcens, *ſcriptis ſuis, mihi, quid prædicta cupiditas auſa ſit, indicauit, & ſolicita prece multum pôpoſcit, vt nulla illicitis conatibus præberetur aſſenſio.*

IDEM Epiſt. 81. ad Dioſcorum Patriarchâ Alexandrinum, qui ſimul erat Patriarcha totius Aegypti & Lybiæ. Quod, inquit, à Patribus noſtris propenſiore cura nouimus eſſȩ ſȩruatum, *à vobis quoque volumus cuſtodiri.*

IDEM Epiſt. 87. ad Epiſcopos Africanos per Mauritaniam Cæſarienſem conſtitutos. Cùm ergò, inquit, inter vos tâtùm voluerint aut ſtudia popularium, aut ambitus ſuperborum, vt non ſolùm laicos, ſed etiam ſecundarum vxorum viros, aut viduarum maritos ad officium cognoſcamus Paſtorale prouectos: nonne apertiſſimæ exigunt cauſſæ, vt Eccleſiæ in quibus iſta commiſſa ſunt, iudicio ſeueriore purgentur, & non ſolùm in tales præſules, ſed etiam in ordinatores eorum vltrò competens proferatur. Sed circunſtant nos hinc manſuetudo clementiæ, inde cenſura iuſtitiæ. Et quia vniuerſæ viæ Domini miſericordia & veritas, cogimur *ſecundum ſe-*

dis Apostolicæ pietatem, ita nostram temperare sententiam, vt trutinato pondere delictorũ, quæ constat non vnius esse mensuræ, quædã definiamus vtcunque toleranda, quædam verò amputanda. Et paulò post: *Quod enim nunc vtcunque patimur veniale, inultum postmodum esse non poterit, si quisquam id quod omninò interdicimus, vsurpare præsumpserit*: quia remissio peccati, non parit licentiam delinquẽdi: nec quod potuit aliqua ratione concedi, fas erit amplius impunè committi.

IDEM Epistola 88. ad vniuersos Germaniæ atque Galliæ Ecclesiarum Episcopos. Leo Romanæ Ecclesiæ & Apostolicæ sedis Episcopus, vniuersis Germaniæ atque Galliæ Ecclesiarum Episcopis salutem. Cùm in Dei nomine in Romana Ecclesia Synodum Episcoporum, siue cæterorum consacerdotum, Christique fidelium coadunatam habuissemus, & de ordinationibus illicitis, super quibus crebrior ad nos illarum partium commeantium sermo peruenerat, atque de alijs necessarijs Ecclesiasticis negotijs tractantes, sacrosque canones relegentes, solerter egissemus, à multis lacrymabilĩ vultu relatum est nobis, quod quidam Germaniarum & Galliarum vrbium Episcopi frequenter Chore Episcopos (qui iuxta Canones Neocæsarienses, siue secundum aliorum decreta Patrum

Patrum ijdem sunt, qui & presbyteri) vel presbyteros destinarent, qui absente Pontifice altaria erigerent, basilicasque consecrarent. Et statim pòst: Ergo ne vltra talis à vobis licentia vsurpetur, communi sententia statuendum oportuit.

IDEM serm.1. de Natali Apostolorum, his verbis Romanam vrbem alloquitur. *Per sacram, inquit, Petri sedem caput orbis effecta, latiùs præsides religione diuina, quàm dominatione terrena.* Quamuis enim multis aucta victorijs, ius Imperij tui terra marique protuleris: minus tamen est, quod tibi bellicus labor subdidit, quàm quod pax Christiana subiecit.

S.GELASIVS Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 494. in Epistola ad Episcopos Dardaniæ in Asia: *Cuncta*, inquit, *per mundum nouit Ecclesia, quoniam quorumlibet sententijs ligata Pontificum, sedes B.Petri Apostoli ius habet resoluendi. Vtpote quæ de omni Ecclesia fas habeat iudicandi*, neque cuiquam de eius liceat iudicare iudicio.

ANASTASIVS vndecimus Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 496. in Epistola ad Anastasium Imperatorem. Per ministerium, inquit, humilitatis meæ, *sicut semper est sedes beati Petri, in vniuersali Ecclesia, assignatum sibi à Domino teneat principatum.*

FELIX

Felix 4. Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 526. in Epistola ad varios Episcopos. Sanctitatis, inquit, vestræ scripta, *quæ ad sedem Apostolicam misistis tanquam ad Caput*, vt inde acciperetis responsa, vnde omnis Ecclesia totius religionis sumpsit Exordium, gratanter suscepi.

Ioannes vndecimus Pontifex, qui Ecclesiæ præfuit anno Domini 530. in Epistola ad Iustinianum seniorem Augustum, quæ habetur in ipso codice Iustiniani, in 1. Titulo. Inter claras, inquit, sapientiæ & mansuetudinis vestræ laudes, Christianissimi Principum, puriore luce tanquam aliquod sydus irradiat, quod amore fidei, quod caritatis studio edocti, *Ecclesiasticis disciplinis Romanæ sedis reuerentiam conseruatis, & ei cuncta subijcitis, & ad eius deducitis vnitatem, ad cuius auctorem, hoc est, Apostolorum primum, Domino loquente præceptum est: Pasce oues meas, quam esse omnium verè Ecclesiarum Caput, & Patrum regulæ, & Principum statuta declarant.*

Pelagius II. Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno Domini 555. qui in Epistol. prima ad Episcopos Orientis. *Romana sedes*, inquit, *instituente Domino, caput est omnium Ecclesiarum*. Et paulò superius in

exor-

exordio. Dilectissimis fratribus Vniuersis Episcopis, qui illicita vocatione Ioannis Cõstantinopolitani Episcopi ad Synodũ Constantinopolim conuenerunt, Pelagius. Et post pauca: Vnde fratres relicta penitus audacia, quæ contra Apostolicam Sedem, contra ipsam Domini Saluatoris vocem, qua dictum est: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; sumpta est disputandi contra Domini præcepta, vana errantium corda conquiescant, nec liceat defendi, quòd non liceat agere. Relatum est ergò ad Apostolicam sedem Ioannem Constãtinopolitanum Episcopum Vniuersalem se subscribere, vosque ex hac sua præsumptione ad Synodum conuocare generalem: *cùm generalium Synodorum conuocandi auctoritas Apostolicæ Sedi beati Petri, singulari priuilegiò sit tradita, & nulla vnquam Synodus rata legatur, quæ Apostolica auctoritate non fuerit fulta.* Quapropter, quicquid in prædicto vestro conuenticulo, quia Synodus taliter præsumpta esse non potuit, statuistis, *ex auctoritate Sancti Petri Apostolorum Principis & Domini Saluatoris voce, qua Beato Petro potestatem ligandi atque absoluendi ipse saluator dedit, quæ etiam potestas in Successoribus eius indubitanter trãsiuit; præcipio omnia quæ ibi statuistis, & vana & cassata esse, ita vt deinceps nunquam appareant nec ventilentur. Ait enim ipse*

Salua-

Saluator beato Petro, sicut ipse per se veritas loquitur dicens: Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælo, & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cælo. Multis denuò Apostolicis & canonicis, atque Ecclesiasticis instruimur regulis, non debere absque sententia Romani Pontificis Concilia celebrari: quapropter, vt iam dictum est rectè, non Concilium, sed vestrum conuenticulum vel conciliabulum cassatur, & quicquid in eo actum est, irritum habetur & vacuum. Vos quoque deinceps videte, vt nullius hortatu talia præsumatis, si Apostolicæ sedis communione carere non vultis. Modò verò ideo suspenditur vltio, vt locum posit habere correctio.

S. GREGORIVS I. Pontifex, qui præfuit Ecclesiæ anno 590. lib. 1. Epist. 71. ad Petrum Diaconum. *Quantò,* inquit, *Apostolicæ sedi ab Ecclesiis reuerentia cæteris exhibetur,* tantò eam in earum decet esse tuitione sollicitam.

IDEM lib. 1. Epist. 72. ad Gennadium patricium & Exarchum Africæ. Ex Concilio verò Numidiæ, si *qui desiderauerint ad Apostolicam sedem venire, permittite:* & si quilibet eorum vitæ contradicere voluerit, obuiate.

IDEM lib. 2. Epist. 30. ad Ioannem Subdiaconum. *Quantò Apostolica sedes Deo auctore cunctis prælata constat Ecclesiis:* tantò inter multiplices curas, & illa nos valdè solicitat, vbi ad

consecrandum Antistitem, nostrum expectatur arbitrium. Et lib. 2. Epist. 37. ad Natalem Episcopum. Postquam, inquit, ad beatitudinem vestram & decessoris mei, & mea, in caussa Honorati Archidiaconi scripta directa sunt, tunc contempta vtriusque sententia, præfatus Honoratus proprio gradu priuatus est. *Quod si quilibet ex quatuor Patriarchis fecisset, sine grauissimo scandalo tanta contumacia transire nullo modo potuisset.*

ITEM lib. 4. Epist. 56. ad Episcopos Prouinciæ Helladis. Pallium Ioanni fratri nostro Corinthiorum Episcopo nos transmisisse cognoscite, cui vos magnoperè conuenit obedire.

ITEM lib. 7. Epist. 63. ad Ioannem Episcopum Siracusanum. Nam, inquit, de Constantinopolitana Ecclesia, *quis eam dubitet Apostolicæ sedi esse subiectam?* quod & Dominus pijssimus Imperator, & frater noster Eusebius, eiusdem ciuitatis Episcopus asiduè profitetur.

Et Epistol. 64. ad eundem: Nam, inquit, quod se dicit sedi Apostolicæ subijci, si qua culpa in Episcopis inuenitur, *nescio quis ei Episcopus subiectus non sit.*

Et lib. 11. Epist. 42. ad Ioannem Episcopum Panormitanum. Illud, inquit, admonemus, *vt Apostolicæ sedis reuerentia nullius præsumptione turbe-*

turbetur. Tunc enim status membrorum integer manet, si caput fidei nulla pulset iniuria.

IDEM in Explicatione quarti psalmi pœnitentialis in illum versum, tota die exprobrabant mihi. Nostris verò, inquit, maximè temporibus malitiæ suæ verus (hæresis. s.) exercuit: & totius Ecclesiæ pacem scismatica infestatione turbauit. Concitauit enim aduersus Ecclesiam Dei non solùm innumerabilem populi multitudinem, verùm etiam Regiam, si fas est dicere, potestatem. Nulla enim ratio sinit, vt inter Reges habeatur, qui destruit potiùs quàm regat imperium, & quoscunque habere potest peruersitatis suæ socios, eos à consortio Christi facit alienos. Qui turpissimi lucri cupiditate illectus Sponsam Christi captiuam cupit abducere, & passionis Dominicæ Sacramentum ausu temerario contendit euacuare. Ecclesiam quippe quam sui sanguinis precio redemptam Saluator noster voluit esse liberam, hanc iste, potestatis regiæ iura transscendens, facere conatur ancillam. Quantò melius foret sibi, Dominam suam esse agnoscere, eique, religiosorum Principum exemplo, deuotionis obsequium exhibere, nec contra Deum fastum extendere dominationis, à quo suæ dominium accepit potestatis? Ipse est enim qui ait: Per me Reges regnant.

 Sed

Sed immensæ cæcatus cupiditatis caligine, & diuino, vt pater, ingratus beneficio, & contra Deum fastuosus, terminos quos posuerunt Patres nostri, contempto diuino timore, transgreditur, & contra catholicam veritatem, suæ furore tyrannidis efferatur. In tantum autem suæ temeritatem extendit vesaniæ, *vt caput omnium Ecclesiarum, Romanam Ecclesiam sibi vendicet, & in Domina gentium, terrenæ ius potestatem vsurpet. Quod omninò ille fieri prohibuit, qui hanc beato Petro Apostolo specialiter commisit.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

TAm præclara sunt hæc, & tam multa atque illustria, quin & omni exceptione maiora testimonia de primatu sedis, & successorum B. Petri Apostoli, vt pij, & cordati de illis iustè ambigere nec possint, nec debeant. Neque enim falsum testimonium toties, & tam apertè, ac publicè coram toto mundo & vniuersa posteritate tulisse tot tantósque Pontifices, quisquam vel suspicari queat; cum fuerint omnes, vt nec aduersarij diffitentur, viri doctissimi & pientissimi; & priores duodecim, præterea etiam sanctissimi Martyres. Et quomodo coram omnibus Episcopis totius Orientis & Occidentis, (vt taceam Imperatores diuersos) ad quos vel sigillatim, vel coniunctim scripserunt, potestatem suam monarchicam, vel superioritatem

Aposto-

Apostolicam allegare & tam sæpè & seriò prætendere, & vigore illius illis cum summa auctoritate vel mandare, & præscribere, vel responsa & consulta dare, quin & minari etiam cēsuras & pœnas Ecclesiasticas delinquētibus, ac reipsa quoque, quando ita ferebat & exigebat iusta euidensque necessitas, infligere ausi fuissent; si non constetisset vrbi & orbi, rem sic, & non aliter sese habere: quod etiam sponte vltroque tam Episcopi quàm Imperatores quoque & alij Principes Christiani euidenter confessi sunt, & ad Romanum Pontificem, tanquam S. Petri ordinarium successorem, & proinde supremum totius, atque vniuersalis Ecclesiæ Pastorem ac Rectorem in afflictionibus & persecutionibus, in dubijs ac maioribus causis ac casibus, & magis arduis negotijs Ecclesiasticis scribendum recurrendumque sibi putarunt: & vel responsa vel consulta, vel auxilium patrociniumque à Romana sede & eius Episcopo enixè submisseque implorarunt, & impetrarunt sæpiùs: id quod tùm ex Epistolis SS. Pontificum ad ipsos rescriptis, tùm ex illis quas ad ipsos Romanos Pontifices ex Asia, Africa & Europa diuersi scripserunt & illustres Episcopi, Primates etiam & Patriarchæ, nec nō Imperatores quamplurimi, meridiana luce clarius, atque adeo testatissimum euadit. Conātur quidem degeneres Ecclesiæ Catholicæ hostes duodecim priorum Pontificum & martyrum Epistolas in dubium vocare; sed mendacij coarguuntur ab Isidoro, à Rufino, & Concilio Vasensi, qui illas vt authen-

ticas citant, & solidis prӕterea argumentis nostro seculo confutati sunt à D. Francisco Turriano, quinque libris, quos pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis decretalibus Apostolicorum Pontificum, eruditissimè contra Magdeburgenses Centuriatores conscripsit anno 15.73. Coloniӕ in officina Quenteliana editos. Posteriorum verò post S. Siluestrum Pontificum Epistolas cùm negare non ausint, malunt tamen impudenter contradicere, & blasphemis conuicijs Sanctissimos Pontifices, more nimirum suo, impiè proscindere, quàm errorem agnoscere suum, & clarissimӕ testatissimӕque veritati locum & fidem tribuere: haud secus quàm Pharisӕi excӕcati odio & malitia, contra confessionem & conscientiam suam, Christo prӕfractè & impudentissimè contradicere, quàm humiliter credere maluerunt. Ne tamen solo Pontificũ Romanorũ, in propria vt videtur caussa, niti videamur testimonio, adducemus porrò grӕcorum & latinorum atq; adeò totius Ecclesię quoque euidentissima & conspirantia testimonia.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLICATIO Patrum quos perperam & corruptè allegant hӕretici.

VNiuersalis Episcopus dupliciter aliquis vocari poterit: primò, quod solus & vnicus sit Episcopus, sic vt nulli prӕter ipsum, Episcopi nomine vocari similiter possint, & alij omnes, non Episcopi, sed vniuersalis istius, & vnici Episcopi veluti ministri & vicarij

cӕteri

censeri possint & debeant. Hoc sensu solus Christus Episcopus animarum nostrarum, & Pastor Ecclesiæ vocari potest & debet: & ille Antichristus meritò, aut illius prodromus censendus venit qui tali ratione & intentione vniuersalem se Episcopum nominare, aut vt sic nominetur, affectare vel exigere ausit: idque duplici ex caussa: tùm quia quod Christo & soli Christo competit propriè, sibi vsurpare præsumit; tùm quia hoc non nisi ex superbia mera & diabolica arrogantia facit: quæ duo in Antichristo singulariter inuenientur, & eius Spiritum exprimunt. Quia igitur hoc fine sese vniuersalem Episcopum appellabat, & appellari volebat Patriarcha & Episcopus Constantinopolitanus, meritò sese illi tam fortiter & constanter opposuit S. Gregorius, & ante ipsum Pelagius prædecessor, & illum titulum, vt blasphemum, sacrilegum, & Antichristianū Spiritum redolentem in Constantinopolitanis Episcopis nulla ratione admittere aut tolerare voluerunt, sed omnibus modis detestati sunt & persecuti, vti ex officio quoque & authoritate Apostolica facere tenebantur. Hanc fuisse mentem istorum Pontificum ex Epistolis eorum, & maximè S. Gregorij, atque adeo ex ipsis testimonijs, quos hæretici contra Catholicos allegare audent, quiuis cordatus & intelligens cognoscere poterit. Altero modo vniuersalis aliquis dicitur Episcopus, nō qui vnus & solus, sed qui præcipuus & summus sit Episcopus inter alios inferiores. Sicuti generalis aliquis minister, aut Prouincialis vocatur,

non qui solus, sed qui principalis & supremus sit Minister aut Prouincialis, inter alios Ministros & Prouinciales, quos sub se habet. Hoc sensu sub Christo, vniuersalis est, & vocari potest Romanus Pontifex totius Ecclesiæ Episcopus, quia inter cæteros Episcopus, quibus administratur & regitur Ecclesia, præcipuum obtinet & supremum locum: & cum alij particulares pascere habeant Ecclesias, ipse vniuersam Ecclesiam, cum omnibus & vniuersis Episcopis, & ouibus Christi, tanquam caput, & generalis ac supremus Pastor, ex officio moderatur. Et hoc non inficiatur S.Gregorius, sed agnoscit & probat, totique orbi Christiano notissimum asseuerat, & reipsa etiam ostendit, se generalem ac supremum esse Pastorem totius atque vniuersalis Ecclesiæ: neque tamen, ob deprauatum & sceleratum sensum, quo sibi Constantinopolitanus Episcopus, vniuersalis Episcopi titulum vsurpabat, voluit admittere, vt Romanus Pontifex eo titulo appellaretur, nedum Constantinopolitanus, qui duntaxat vnius diœcesis Episcopus, & prouinciæ Primas seu Patriarcha erat particularis, qui nihilominus, vel hoc secundario sensu absque sacrilega & falsissima, atque adeo antichristiana arrogantia titulum vniuersalis Episcopi sibi vendicare non potuit: quia etsi primas erat & Patriarcha in sua prouincia; totius tamen & vniuersalis Ecclesiæ summus non fuit, nec generalis Episcopus; siquidem illud nomen, illeque titulus in nullum conferri, nec competere potest mortalem, nisi solum Romanum

manum Pontificem; quem vniuersa etiam Ecclesia tùm alibi, tùm in generali isto & celeberrimo Concilio Calcedonensi ea propter nec temerè, nec falsò, nec immeritò, hoc secundario sensu, vniuersalem Episcopum vocauit aut saltem æquipollenti titulo sponte vltroque decorauit. Quin & ipsemet Christus Vicarium suum, & supremum totius Ecclesiæ suæ in terris visibilem constituendum, & vsque ad finem mundi ordinaria succesſione continuandum Rectorem, vnum Pastorem vocare non dubitauit; erit, inquit, vnus Pastor & vnum ouile Ioan. 10. non quia solus, sed quia præcipuus futurus esset, & super omnes alios collegas & inferiores Pastores, summus ac generalis Pastor; cuius respectu omnes, alij etiam Episcopi & Pastores, oues censendi venirent: licet alioquin, respectu suorum subditorum, & gregum, veri essent quoque Episcopi & Pastores.

CAPVT XVII.

AN ROMANVS PONTIFEX, sit vniuersalis, seu Catholicæ Ecclesiæ, supremus in terris Pastor, secundum sententiam SS. Patrum totius Orientis.

Vera sententia Catholicorum.	*Falsa sententia hæreticorum.*
Romanus Episcopus, quia S. Petri sum	Romanus Episcopus non est supremus

 mus

mi & generalis Pastoris, ordinarius successor, totius quoque Ecclesiæ Catholicæ sub Christo caput est visibile, Pastor & Rector; quia sic crediderunt, & confessi sunt SS. Patres Asiani & Græci, seu totius Orientis.

mus totius Ecclesiæ Pastor nec Pontifex, sed Antichristus: quia sic Patres Asiani & Græci testantur.

S. IGNATIVS Episcopus Antiochenus in Syria, & Martyr. In Epistola quam scripsit ad Romanos. Ignatius, inquit in titulo, *Ecclesiæ sanctificatæ, quæ præsidet in regione Romanorum.*

S. IRENAEVS discipulus S. Polycarpi in Asia, & postea Episcopus Lugdunensis in Gallia, ac Martyr lib 3. contra hæreses, cap. 3. *Maximæ*, inquit, *& antiquissimæ, & omnibus cognitæ, à gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ et constitutæ Ecclesiæ*, eam quam habet ab Apostolis traditionem & annunciatam omnibus fidem, per successiones Episcoporum peruenientem vsque ad nos indicantes, confundimus eos qui quoque modo, vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam scientiam, præterquam oportet, colligunt. *Ad hanc enim Ecclesiam, propter potentiorem principalitatem, necesse est omnem conuenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt vndique fideles*, in qua semper ab his qui sunt vndique, conseruata est ea, quæ ab Apostolis est traditio.

S. EPI-

S. EPIPHANIVS Salaminæ Cypri Episcopus hæresi 68. quę est Meletianorum. Vrsatius & Valens (qui erant Episcopi) pœnitentiam agentes, inquit, vna cum libellis *profecti sunt ad B. Iulium Romanum Episcopum*, pro ratione reddenda de suo errore ac delicto.

S. ATHANASIVS Alexandrinus Episcopus in Aegypto lib. 2. Apologetici, idem testatur de illis Episcopis arriana hæresi prius infectis, sed postea resipiscentibus. Itidem, inquit, & isti, (Vrsatium & Valentem intelligit) à veritate superati postularunt (veniam scilicet erroris & delicti) *& postulationem suam literis mandatā tradiderūt Iulio Episcopo Romano.*

IDEM in libro dę sententia Dionysij Patriarchæ Alexandrini. Quidam, inquit, ex Ecclesia rectè quidem sentientes, sed ignari eius caussæ, cur ita ab eo scriptum esset, *Romam ascenderunt, ibiq; eum* (Patriarcham Alexandrinum) *apud Dionysium Romanum Præsulem* (tanquam supremum videlicet Ecclesiæ caput & Iudicem) *accusauerunt.*

S. BASILIVS Magnus Episcopus Cæsariæ in Cappadocia Prouincia Asiæ minoris in Epist. 52. ad Athanasium: *Visum est*, inquit, *consentaneum scribere ad Episcopum Romanum, vt videat res nostras, & iudicij sui decretum interponat.* Vt quia difficile est, aliquos inde de Concilij sententia mitti, *ipse auctoritatem*

rei

rei tribuat delectis viris, qui laborem quidem itineris ferre posśint, lenitate verò ac facilitate morum, tum commoda & prudenti oratione eos, qui à recta via deflexerunt, mónere, quique acta Ariminensis Concilij secum ferant, ad ea rescindenda quæ illic violentè acta sunt.

S. GREGORIVS Nazianzenus Episcopus in Cappadocia Asiæ minoris in carmine de vita sua, *dicit Romanam Ecclesiam semper conseruasse veram de Deo sententiam, vt decet vrbem, quæ toti Orbi præsidet.*

S. CRYSOSTOMVS Archiepiscopus & Patriarcha Constantinopolitanus ac totius Græciæ Epist. 1. ad Innocentium Papam: *Obsecro*, inquit, *vt scribas, quod hæc tam iniq; facta* (iniustè deposuerat Chrysostomum Episcopatu Theophilus Episcopus Alexandrinus in Concilio multorum Episcoporum) *non habeant robur:* Illi autem qui iniquè egerunt pœnæ Ecclesiasticarum legum subiaceant.

IDEM in Epistola 2. ad eundem Innocentium Romanum Pontificem. Perpetuas vobis, inquit, gratias agimus, *quod paternam erga nos beneuolentiam declarastis.* Et in eadem Epistola, petit, ne Romanus Pontifex inimicos suos, si curari velint, grauius puniat, aut excommunicet, licet benè essent meriti. *Ve-*

stram,

stram, inquit, *oro vigilantiam, vt licèt omnia tumultibus impleuerint, si tamen curari morbo voluerint, ne affligantur, neque è cætu eijciantur.*

S. CYRILLVS Archiepiscopus Alexandrinus, & Primas totius Aegypti in libro Thesauri, vt citatur à S. Thoma in opusculo contra Græcos, & Gennadio Scholario græco auctore in libro de Primatu Romani Pontificis. *Petro*, inquit, *omnes iure diuino caput inclinant, & Primates mundi, tanquam ipsi Domino Iesu obediunt*. Item: Debemus nos, vt qui membra sumus, *capiti nostro Romano Pontifici, & Apostolicæ sedi adhærere.*

THEODORETVS Cyri in Asia Episcopus, qui octingentis Ecclesijs circa annum Domini 440. præerat, in Epistola ad Leonem Papam. *Ego*, inquit, *Apostolicæ vestræ Sedis exspecto sententiam, & supplico, & obsecro vestram sanctitatem, vt mihi opem ferat, iustum vestrum & rectum appellanti iudicium, & iubeat ad vos accurrere*, & ostendere meam doctrinam, vestigia Apostolica sequentem.

IDEM in Epistola ad Renatum Presbyterum Romanum: Spoliarunt, inquit, me Sacerdotio, eieceruntque ex ciuitatibus, neque ætatem in religione exactam, neque canitiem reueriti. Quamobrem te precor, *vt sanctissimo Archiepiscopo Leoni persuadeas, vt Apostolica vtatur auctoritate, iubeatq; ad vestrum Concilium*

lium adire. Tenet enim sancta ista Sedes gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum.

SOZOMENVS lib.3.cap.7. *Cùm propter Sedis*, inquit, *propriæ dignitatem* (loquitur de Iulio Romano Pontifice, qui restituit Episcopatum Athanasio Alexandrino, & Paulo Constantinopolitano) *cura omnium ad ipsum spectaret*, singulis Ecclesiam suam restituit.

ACATIVS Episcopus ad Simpliciũ Papam (qui præfuit Ecclesiæ circa annũ 468. & scripserat ad Acaciũ vt motus Alexandrinæ Ecclesiæ componeret.) *Solicitudinem*, inquit, *omnium Ecclesiarum, secundum Apostolum circumferentes*, indesinenter hortamini, quamuis sponte vigilantes & præcurrentes, sed vos diuino zelo solicitos demonstratis, statum Alexandrinæ Ecclesiæ certiùs requirentes.

LIBERATVS in breuiario cap. 22. Siluerio, (Romano Pontifice, circa annum 535.) veniente Pataram, venerabilis Episcopus ciuitatis ipsius venit ad Imperatorem, & iudicium Dei contestatus est, de tantæ sedis Episcopi expulsione, multos esse dicens in hoc mundo Reges, & non esse vnum, *sicut ille* (Romanus Pontifex Siluerius) *Papa est super Ecclesiam mundi totius*, à sua sede expulsus.

S. ATHANASIVS & reliqui Episcopi in Synodo Alexandrina ad Felicem Papam, qui præfuit Ecclesiæ circa annum Domini 360.

de in-

de infestationibus Arrianorum. Domino beatissimo & honorabili sancto Patri Felici, Sanctæ sedis Apostolicæ vrbis Romæ Papæ, Athanasius & vniuersi Aegyptiorum, Thebaidorum, & Libyorum Episcopi in sancta Alexandrina Synodo, gratia Dei, congregati. Vestro, inquiunt, sancto suggerimus Apostolatui, vt nostri, more solito, solicitudinem gerere dignemini, iuxta vestram prudentissimam sapientiam, quæ omnibus luce clarius manifesta est: quia Apostolicis vestra beatitudo visceribus commota per tribulationem nostram, nos omnes hortata est ad tuitionem Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ, in vnum conuenire. Et statim pòst: Ideo Pater beatissime, *quia semper antecessores nostri, & nos à vestra Apostolica sancta sede auxilium hausimus*, & nostri vos curam habere agnouimus; *præfatam Apostolicam, & summam expetimus, iuxta canonum decreta, sedem*, vt inde auxilium capiamus, vnde prædecessores nostri ordinationes & dogmata atque subleuationes cœperunt: *ad eam quoque quasi ad Matrem recurrimus, vt eius vberibus nutriamur, quoniam non potest Mater obliuisci infantem suum: sic & vos nolite obliuisci nos vobis commissos*, quoniam non leuibus nos inimici nostri implicauerunt, & quotidie facere moliuntur afflictionibus & apprehendere, aut ferro

nos

nos constringi minantur, nisi eorum consentiamus erroribus: quod nequaquam vobis inconsultis agere præsuminus: *canonibus quippe iubentibus, absque Romano nos de maioribus caussis nihil debere decernere Pontifice*: ideoque ad propositum recurrentes & ad brauium properantes, vestræ Apostolicæ sedis imploramus auxilium: quia vt credimus non despexit Deus preces non lacrymis sibi oblatas seruorũ suorũ: *sed ob id vos Prædecessoresq́; vestros, Apostolicos videlicet Præsules, in summitatis arce constituit, omniumq́; Ecclesiarum eis curam habere præcepit, vt nobis succurratis, nosq́; tuentes, cui omne Episcoporum iudicium est commissum, liberare ab hostibus nostris non negligatis: nam scimus in Nicæna magna Synodo trecentorum octodecim Episcoporum ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere absque Romani Pontificis sententia Concilia celebrari, nec Episcopos damnari*: licet hæc & alia quàm plurima necessaria, ab hæreticis, qui nos quotidie infestant & perdere nituntur, vt faciliùs nos capere posint, sint Synodica Capitula incensa nobisque sublata. Et paulò pòst. *Scimus enim, vt semper vestræ Sedis Præsules, primò Apostoli, deinde Successores eorum fecerunt, vos vniuersalis Ecclesiæ, & maximè Episcoporum, qui oculi, propter contemplationem & speculationem vocantur Domini, curam gerere, ac de releuatione ac lege nostra assiduò cogitare debere.*

IDEM

Idem Athanasius cum Episcopis totius Aegypti ad Marcum eius nominis primum, Pontificem Romanum, pro Exemplaribus Nicæni Concilij, quia Arriani eorum Exemplaria incenderant. Domino, inquit, sancto, & Apostolici culminis venerando, Marco sanctæ Romanę & Apostolicæ Sedis, *atque vniuersalis Ecclesiæ Papæ*, Athanasius & vniuersi Aegyptiorum Episcopi. Ad vos peruenisse non dubitamus, quanta & qualia ab hæreticis, & maximè ab Arrianis quotidie patimur; quoniam in tantum ab ijs persequimur, vt etiam viuere iam nos tædeat. Nam instanti tempore subitò & insperatè in nos irruentes, nosque iuxta pręceptum Domini, qui ait: Si vos persecuti fuerint in vnam ciuitatem, fugite in aliam; fugiendo, propter cladem populi eos declinantes, nos compræhenderę non valuerunt, sed omnia depopulati sunt. In tantum enim nostra vastauerunt, vt nec libros, nec vestimenta Ecclesiastica, aliaque ornamenta, nec reliqua vtensilia nobis dimitterent. Libros verò nostros vsque ad minimum incendentes, nec iota vnum relinquentes, propter veritatis fidem, etiam *Nicænum Synodum, qua modò clerus & populus imbuebatur, & maximè iam imbuti erant*, in contumeliam nostram & omnium Christianorum incenderunt. Quapropter precamur,

Pater beatissime, quia non dubitamus apud vos plenaria esse Nicæni Concilij exemplaria, vt nobis illa, *quæ sanctæ recordationis prædecessoris vestri Siluestri fuerunt*, sub tuta mittatis stipulatione. Nam quando prædictæ Synodo, cum beatæ memoriæ Alexandro, digno Deo Pontifice nostro, id est, Alexandrinæ Magnæ Ciuitatis Episcopo, in Diaconatus interfuimus officio, sub nostræ præsentiæ Testimonio per beatos viros Victorem & Vincentium Presbyteros, *Apostolicæ Sedis* Apocrisarios, missa sunt *prædicto Papæ Siluestro*, cum astipulatione subnexa, capitula septuaginta. Sanè præsentibus nobis octoginta capitula in memorata tractata sunt Synodo, scilicet quadraginta à Græcis, græca ædita lingua, & quadraginta à Latinis, similiter latina ædita lingua. Sed visum est trecentis decem & octo Patribus, sancto Spiritu repletis, in prædicto Concilio congregatis, & maximè iam dicto Alexandro, & Apostolicæ sedis Apocrisarijs, vt decem capitula adunarentur alijs, atque cõgruis locis insererentur, & ad formam septuaginta Discipulorum, vel totius orbis terræ linguarum, septuaginta tanti & tam excellentis Concilij fierent Capitula, *quæ omnem Christianorum informarent orbem, & omnes sub Sacerdotali & Christiano nomine degentes vna fides, & vna Sacerdo-*

cerdotalis atque clericalis regeret norma, nec quisquam à suo dissideret Capite. Nunc ergo quia (vt prædictum est) ab inimicis sanctæ Dei Ecclesiæ, & maximè ab Arianis, à quibus quotidie expugnamur, conterimur & opprimimur, præfata septuaginta Nicæni Concilij capitula, quæ de præfata Synodo iam fato iubente Domino meo Alexandro, decreto omnium Episcoporum attuli, quæ etiam coram omnibus recitaui atque transscripsi, sunt igne combusta: optamus vt à *vestræ sedis auctoritate, quæ est mater & caput omnium Ecclesiarum*, ea ad correctionem & recreationem fidelium orthodoxorum percipere per præsentes Legatos mereamur: *quatenus vestra fulti auctoritate*, vestrisque precibus roborati, illæsi à memoratis æmulis sanctæ Dei Ecclesiæ, & nostris, euadere, nobisque commissos eruere valeamus. *Verè nouimus, Apostolatus vestri* cor gratia sancti Spiritus in tantum esse accensum, *vt omnibus oppressis succurratis:* quantò magis nobis, qui licet exigui ordinis, *tamen vestri sumus, vobisq; obedientes cum omnibus nobis commissis, & sumus & semper esse volumus?* Et in fine. Orantem pro nobis, *sanctum Apostolatum vestrum*, longæuis Dominus seruet temporibus.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX his præclaris testimonijs euidentissimè patet, hoc ipsum, quod Sacerrimi Pontifices Romani, vt superiore capite probatum est, de sua potestate in vniuersam Ecclesiam Christi, non ex superbia aut præsumptione, (à qua fuêre alienissimi. vtpote singulari sanctitate præditi & illustres) sed, sicut & S. Apostolus Paulus subinde, eodem aut simili nomine, potestatem suam commemorare prætendere, & contra pseudo apostolos, hæreticos & scismaticos, aliosque rebelles, vendicare coactus fuit: necessitate, aut iustissimis rationibus ducti, in suis aut responsalibus, aut decretalibus Epistolis allegarunt; Patres & Episcopos Græciæ, Aegypti. Asiæ, atque adeò totius Orientis, quotquot Christiani & Catholici fuerunt, ingenuè credidisse, & publicis scriptis, atque adeò reipsa comprobasse, & vniuerso mundo fuisse contestatos; quando Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum Matrem ac caput, & Romanum Pontificem vniuersalis, hoc est, totius per vniuersum orbem Christianum, Ecclesiæ Christi supremum Pontificem, Pastorem & Rectorém professi sunt, & eundem, vt talem, in dubijs consulere, & aduersis contra hostes fidei & religionis catholicæ, hæreticos nimirum & scismaticos aliosque rebelles, pro auxilio suppliciter humiliterque, implorare non destiterunt: nec hoc ipsimet tantùm crediderunt & confessi sunt, tum sigillatim, tum coniunctim in Synodis ac concilijs

prouincialibus, Orientalis Ecclesiæ Patriarchæ, primates Archiepiscopi, Episcopi & Præsules; sed & suos, sibique creditos idipsum diligenter docuerunt: vt præter alia, ex Epistola illa S. Athanasij & totius Aegypti Episcoporum ad S. Marcum Pontificem Romanum, satis constat: ideoque Orientalem Ecclesiam credidisse, & agnouisse, & confessam esse Romanam Ecclesiam veram esse & indubitatam Ecclesiam Christi, idque ideo, quia Romanus Episcopus verus est, & ordinarius in visibili hierarchia, S. Petri (primi sub Christo totius Ecclesiæ visibilis ac summi Pastoris) successor, & totius Ouilis, hoc est, Ecclesiæ Christi principalis, & quandiu Ecclesia in terris peregrinabitur, perpetuus, atque adeò, secundum Christi expressam promissionem, vnus, hoc est, summus Pastor. Nec possunt hæretici vnum ex primæuis Orientalibus Patribus, aut Episcopis producere, qui hoc ipsum vel inficias iuerit, aut impugnauerit: nisi fuerit infamis hæreticus aut scismaticus, aut alia ratione rebellis, & superbiæ spiritu inflatus atque corruptus.

CAPVT XVIII.

AN ROMANVS PONTIFEX sit vniuersæ, seu catholicæ Ecclesiæ supremus Pastor & Rector, secundum sententiam SS. Patrum latinorum, seu totius Occidentis.

Vera sententia Catholicorum.

Romanus Episcopus, quia S. Petri, generalis seu summi Ecclesię Pastoris, ordinarius successor, totius quoque & vniuersæ Catholicæ Ecclesiæ sub Christo, in visibili hierarchia caput est visibile, Pastor & Rector supremus: quia sic crediderunt & confessi sunt Episcopi ac Patres Latini, ac totius Occidentis.

Falsa sententia Hæreticorum.

Romanus Pontifex non est caput, nec Pastor, aut Rector Ecclesiæ Christi, sed Antichristus censendus: quia sic Episcopi ac Patres Africani, alijque latini censuerunt.

a S. CYPRIANVS lib. de vnitate Ecclesiæ: Episcopatus, inquit, vnus est, *cuius à singulis in solidum pars tenetur.*

b IDEM Tom. 2. ad Quintum seu Quiri-

S. Cyprianvs Martyr & Primas totius Africæ lib. 1. Epistol. 3. ad Cornelium Papam. Neque enim aliunde hereses obortæ sunt, aut nata sunt scismata, quàm inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, *nec vnus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus iudex vice Christi cogitatur*. Et paulò infrà: Post ista adhuc insuper, pseudoëpiscopo sibi ab hæreticis constituto, (Nouatiani) nauigare audent, *& ad Petri cathedram atque Ecclesiam Principalem, vnde vnitas Sacerdotalis exorta est*, à scismaticis & profanis literas ferre.

Idem lib. 1. epist. 8. Quirinum, in Concilio Carthaginensi præsidens, sic inter alia orditur: Neque *enim quisquam nostrum Episcopum se esse Episcoporum constituit.*

c S. Hieronymvs in Epistola ad Nepotianum. *Singuli*, inquit, *Ecclesiarum Episcopi*, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, *& omnis ordo Ecclesiasticus suis Rectoribus nititur.*

d Idem in Epistola ad Euagrium. Si auctoritas, inquit, quæritur, *orbis maior vrbe. Quid mihi profers vnius vrbis consuetudinem?* Quid paucitatem, de qua ortum est supercilium, in leges Ecclesiæ vendicas? V-

ad plebem vniuersam. Deus, inquit, vnus est, & Christus vnus, & *vna Ecclesia, & cathedra vna super Petrum, Domini voce fundata.* Aliud altare constitui, aut Sacerdotium nouum fieri, præter vnum altare, & vnum Sacerdotium nō potest, quisquis alibi collegerit spargit.

IDEM cum Collegis suis Episcopis Africanis lib. 4. Epist. 1. ad Lucium Papam Romanum, successorem proximum S. Cornelij Papæ & Martyris. Et nuper quidem, inquit, Frater charissime, gratulati sumus, cùm te honore geminato *in Ecclesiæ suæ* administratione Confessorem pariter & *Sacerdotem constituit diuina dignatio:* sed & nunc non minus tibi & comitibus tuis atque vniuersæ fraternitati gratulamur, quod cum eadem gloria & laudi-

bicunque fuerit Episcopus, siue Romę, siue Eugubij, siue Constantinopoli, siue Rhegij, siue Alexandriæ, siue Tanis, *eiusdem meriti est, & eiusdem Sacerdotij: potentia diuitiarum & paupertatis humilitas sublimiorem vel infirmiorem Episcopum non facit.*

e EPISCOPI AFRICAE in Concilio Carthaginēsi tertis can. 26. *Primæ sedis Episcopus non appelletur Princeps Sacerdotum, aut summus Sacerdos, aut aliquid huiusmodi,* sed tantùm primæ sedis Episcopus.

laudibus vestris, reduces vos denuò ad suos fecerit benigna Domini & larga protectio, *vt pascendo gregi Pastor, & gubernandæ Naui Gubernator, & plebi regendæ Rector redderetur*, vt appareret relegationem vestram sic diuinitus esse dispositam, *non vt Episcopus relegatus & pulsus Ecclesiæ deesset*, sed ad Ecclesiam maior rediret. Et paulò infrà: Intelligimus frater carissime, & tota cordis nostri luce perspicimus, diuinæ maiestatis salutaria & sancta consilia, vnde illic repentina nuper persecutio exorta sit, inde cõtra Ecclesiam Christi, & Episcopum Cornelium beatum martyrem, vosque omnes, secularis potestas subitò proruperit, vt ad confundendos hæreticos & retundendos ostenderet Dominus, *quæ esset Ecclesia, quis Episcopus eius vnus, diuina ordinatione delectus*, qui cum Episcopo Presbyteri, Sacerdotali honore coniuncti, quis adunatus & verus Christi populus, dominici gregis charitate connexus, qui essent, quos inimicus lacesseret: qui contra, quibus diabolus vt suis parceret. Neque enim persequitur & impugnat Christi aduersarius, nisi castra & milites Christi: hæreticos prostratos semel, & suos factos contemnit & prætererit. Eos quærit deijcere, quos videt stare. Et paulò pòst: Cuius (Christi) quia citò appropinquabit aduentus, imago iam quædam

præcessit in vobis: vt quomodo Ioannes præcursor eius & præuius, veniens prædicauit Christum venisse, *sic nunc Episcopo Confessore Domini & Sacerdote redeunte, appareat & Dominum iam redire.*

IDEM lib 4. Epist. 2. ad Antonianum. *Factus est*, inquit, *Cornelius* (Pontifex Romanus) *Episcopus de Dei & Christi eius iudicio*, de clericorum penè omnium testimonio, de plebis, quæ tunc affuit, suffragio, & de Sacerdotum antiquorum & bonorum virorum collegio, cùm nemo ante se factus esset, *cum Fabiani locus, id est, locus Petri, & gradus cathedræ Sacerdotalis vacaret: quo occupato de Dei voluntate, atque omnium nostrum consensione firmato, quisquis iam Episcopus fieri voluerit, foris fiat necesse est, nec habeat Ecclesiæ ordinationem, quia Ecclesiæ non tenet vnitatem, quisquis ille fuerit, multum licet de se iactans, profanus est, alienus est, foris est.* Et cùm post primum secundus esse non posìit, quisquis *post vnum, qui solus esse debeat*, factus est, non iam secundus, sed nullus est. Tum deinde post Episcopatum non exambitum, nec extortum, *sed de Dei qui Sacerdotes facit, voluntate susceptum*, quanta in ipso suscepto Episcopatu suo virtus? quantum robur animi? qualis firmitas fidei? quod nos simplici corde & perspicere penitus, & laudare debemus: *sedisse intrepidum Romæ in Sacerdotali Cathedra,*

thedra, eo tẽpore, quo Tyrannus infestus Sacerdotibus Dei fanda atq; nefanda cõminaretur: cũ multò patiẽtiùs & tolerabiliùs audiret leuari aduersus se æmulũ Principẽ, *quàm cõstitui Romæ Sacerdotem.* Et paulò infrà. Quisquis ille est, & qualiscũq; est, Christianus nõ est, qui in Christi Ecclesia nõ est. Iactet se, & philosophiã vel eloquentiã suã superbis vocibus prædicet, qui nec fraternã charitatem, nec Ecclesiasticã vnitatẽ tenuit, etiam quod prius fuerat, amisit: nisi Episcopus tibi videtur, qui Episcopo in Ecclesia à sedecim Coëpiscopis facto, adulter atque extraneus Episcopus fieri à desertoribus per ambitum nititur, *& cũ sit à Christo vna Ecclesia per totum mũdum in multa membra diuisa: item Episcopatus vnus, Episcoporum multorum concordi numerositate diffusus*; ille (Nouatianum hæresiarcham intelligit) post Dei traditionem, post connexam & vbicunque coniunctam Catholicæ Ecclesię vnitatem, humanam conetur Ecclesiam facere, & per plurimas ciuitates nouos Apostolos suos mittat, vt quædam recentia institutionis suæ fundamenta constituat. Et statim deinceps: Qui ergo nec vnitatem Spiritus, nec cõiunctionem pacis obseruat, & se ab Ecclesiæ vinculo, atq; à Sacerdotum collegio separat, *Episcopi nec potestatem potest habere, nec honorem, qui Episcopatus, nec vnitatem voluit tenere, nec pacem.*

IDEM

IDEM lib. 4. Epist. 8. ad Cornelium Papam. *Nos enim,* inquit, *singulis nauigantibus, ne cum scandalo vllo nauigarent, rationem reddidisse nos scimus, & hortatos esse, vt Ecclesiæ Catholicæ Matricem, & radicem agnoscerent & tenerent.* Sed quoniam latiùs fusa est nostra Prouincia (habet enim Numidiam & Mauritaniam cohærentes) ne in vrbe scisma factum, absentium animos incerta opinione cónfunderet, *placuit vt per Episcopos,* retenta à nobis veritate, *ad comprobandam ordinationem tuam facta auctoritate maiore, tum demùm,* scrupulo omni de singulorum pectoribus excusso, *per omnes omninò in Prouincia ista positos, literæ fierent, sicut fiunt, vt te vniuersi Collegæ nostri & communicationem tuam, id est, Catholicæ Ecclesiæ vnitatem pariter & charitatem probarent firmiter ac tenerent.* Quod diuinitus euenisse, & consilium nostrum prouidenter processisse gaudemus. *Sic enim nunc Episcopatus tui, & veritas pariter, & dignitas apertissima luce, & manifestissima & firmissima est confirmatione fundata,* vt ex rescriptis Collegarum nostrorum, qui ad nos literas inde fecerunt, & ex relatione & testimonijs Coëpiscoporum Pompei, & Stephani & Caldonij ac Fortunati ordinationis tuæ & origo necessaria, & ratio iusta, & gloriosa quoque innocentia ab omnibus nosceretur. Quod vt simul cum cæteris Collegis nostris

nostris stabiliter ac firmiter administremus, *atque vt Catholicæ Ecclesiæ concorditer vnanimitatem teneamus, perficiat diuina protectio, vt Dominus qui Sacerdotes sibi in Ecclesia sua eligere & constituere dignatur*, electos quoque & constitutos sua voluntate atque opitulatione tueatur.

Optatvs Mileuitanus lib. 2. contra Parmenianum, docet vnicam esse cathedram, hoc est, supremam Ecclesiasticam potestatem, & functionem in Ecclesia Christi; & hanc singularem, & vnicam cathedram primùm S. Petro, & in ipso ordinarijs deinde successoribus Romanis Episcopis esse à Domino traditam, probatque hoc per ordinariam & continuam succesionem Romanorum Pontificum in cathedra Petri; hancque cathedram, vnã esse ex principalibus dotibus, quas Christus Ecclesiæ Sponsæ contulit: & tandem concludit: *Igitur de dotibus supradictis, cathedra est prima, quam probauimus per Petrum nostram esse.*

S. Ambrosivs Archiepiscopus Mediolanensis in cap. 3. prioris Epistolæ ad Timotheum. Cùm totus Mundus, inquit, Dei sit, *tamen Domus eius, Ecclesia dicitur, cuius hodie Rector est Damasus.*

Idem lib. 10. Epist. 81. Domino dilectissimo Siricio Papæ, Ambrosius Episcopus Bas-

Basʃianus Epiʃcopus, & cæteri. Recognouimus literis ſanctitatis tuæ *boni Paſtoris excubias, qui fideliter cōmiſſam tibi Ianuā ſerues: & pia ſollicitudine Chriſti Ouile cuſtodias, dignumq́; quē Oues Domini audiāt & ſequantur, & ideò quia noſti Oues Chriſti, lupos facilè deprehendes, et occurres quaſi prouidus Paſtor*, ne iſti morſib. perfidię ſuæ feraliq; vlulatu dominicū Ouile diſpergant. Laudamus hoc Domine frater, nobis dilectiſsime, & toto concelebramus affectu.

IDEM Tom. 3. Oratione funebri de obitu fratris Satyri, paulò poſt medium. Aduocauit, inquit, (intelligens Fratrem ſuum) ad ſe Epiſcopum, nec vllam veram putauit, niſi verę fidei gratiam percontatuſque ex eo eſt, *vtrum nam cum Epiſcopis Catholicis, hoc eſt, cum Romana Eccleſia conueniret.*

S. HIERONYMVS in Syria Epiſt. ad Agenchiam de Monogamia: Ante annos, inquit, plurimos, cum in chartis Eccleſiaſticis iuuarem Damaſum Romanæ vrbis Epiſcopum, *& Orientis atque Occidentis Synodicis conſultationibus reſponderem.*

IDEM in Epiſt. ad Damaſum Pontificem Romanum, quæ eſt (vt nunc diſtinctæ ſunt) lib. 1. Epiſt. 25. de nomine hypoſtaſis. Quoniam, inquit, vetuſto Oriens inter ſe populorum furore colliſus, indiſciſſam Domini tunicam, & deſuper textam per fruſta diſcer-

cerpit; & Christi vineã disterminant vulpes (loquitur de hæreticis Arrianis) vt inter lacus contritos, qui aquam non habent, difficilè, vbi fons signatus & hortus ille conclusus sit, posit intelligi: *Ideò mihi Cathedram Petri, et fidem Apostolico ore commendatam, censui consulendam, inde nunc meæ animæ postulans cibum, vnde olim Christi vestimenta suscepi.* Neque verò tanta vastitas elementi liquentis, & interiacens longitudo terrarum, me à pretiosę margaritæ potuit inquisitione prohibere. Vbicunque fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquilæ. Profligato à sobole mala patrimonio, *apud vos solos incorrupta Patrum seruatur hæreditas.* Ibi cespite terra fœcundo, dominici seminis puritatem centeno fructu refert: hîc obruta sulcis frumenta in lolium auenasque degenerant. Nunc in Occidente sol iustitiæ oritur: in Oriente autem Lucifer ille qui occiderat, supra sydera posuit thronum suum. Vos estis lux mundi, vos sal terræ, vos aurea vasa & argentea: hic testacea vasa vel lignea, virgam ferream & ęternum operiuntur incendiu. Quanquam igitur *tua me terreat magnitudo,* inuitat tamen humanitas. *A Sacerdote victimam salutis, à Pastore præsidiu, Ouis flagito.* Facessat inuidia: Romani culminis recedat ambitio: *cum Successore Piscatoris loquor,* & Discipulo crucis loquor. Ego nullum Primum, nisi

nisi Christum sequens, *Beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri communione consocior: super illam petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicunque extra hanc Domum agnum comederit, profanus est. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluuio*. Et quia meis facinoribus ad eam solitudinem commigraui, quæ Syriam, iuncto Barbariæ fine, disterminat, nec possum sanctum Domini, tot interiacentibus spacijs, *à sanctimonia tua semper* expetere: ideo hic Collegas tuos, Aegyptios Confessores sequor, & sub onerarijs nauibus, parua nauicula delitesco. Non noui Vitalem, Meletium respuo, ignoro Paulinum. *Quicunque tecum non colligit, spargit, hoc est, qui Christi non est, Antichristi est.* Et paulò pòst: Quamobrem obtestor *beatitudinem tuam* per crucifixum, mundi salutem, per homousion Trinitatem, *vt mihi Epistolis tuis siue tacendarum, siue dicendarum hypostaseon, detur auctoritas.*

IDEM Epist. 26. eiusdem libri, ad eundem Damasum eandem ob caussam. Importuna, inquit in Euangelio mulier tandem meruit audiri; & clauso cum seruis ostio, media licet nocte, ab amico panes amicus accipit. Deus ipse qui nullis contra se viribus superari potest, publicani precibus vincitur. Niniue ciuitas, quæ peccato perijt, fletibus stetit. Quorsum ista, tam longè repetita principio?

pio? *Videlicet vt paruum Magnus aspicias: vt diues Pastor, morbidam non contemnas ouem.* Et paulò pòst: Ita me incessabilis inimicus post tergum secutus est, vt maiora in solitudine bella nunc patiar. Hinc enim præsidijs fulta mundi Arriana rabies fremit: hinc tres in partes scissa Ecclesia ad se rapere me festinat: monachorum circa manentium antiqua in me surgit auctoritas. *Ego interim clamito; Si quis cathedræ Petri iungitur, meus est.* Miletius, Vitalis atque Paulinus tibi hærere se dicunt: possem credere, si hoc vnus assereret: nunc aut duo mentiuntur, aut omnes. *Idcirco obtestor beatitudinem tuam,* per crucem Domini, per necessarium fidei nostræ decus, per passionem Christi, vt, *qui Apostolos honore sequeris,* sequaris & meritò. ita in solio, cùm duodecim iudicaturus, sedeas, ita te alius senem cum Petro cingat, ita municipatum cœli cum Paulo consequaris; *vt mihi literis tuis, apud quem in Syria debeam communicare, significes.* noli despicere animam, pro qua Christus mortuus est.

S. AVGVSTINVS Epist. 157. ad Optatum Episcopum. Quamuis, inquit, tuæ sanctitatis nullas ad meipsum datas acceperim literas, tamen quia illæ quas ad Mauritaniam Cæsariensem misisti, me apud Cæsaream præsente venerunt, *quo nos iniuncta nobis à Venerabili*

Papæ Zozimo, Apostolicæ sedis Episcopo, Ecclesiastica necessitas traxerat: factum est vt ea quæ scripsisti etiam ipse perlegerem.

IDEM Epist. 162. ad Episcopos Donatistas. Erat, inquit, etiam (Carthago scilicet, cuius Episcopus Cæcilianus falsò erat à Donatistis calumniatus atque accusatus) transmarinis vicina regionibus & fama celeberrima nobilis: vnde non mediocris vtique auctoritatis habet Episcopum, qui posset non curare conspirantem multitudinem inimicorum, cùm se videret *& Romanæ Ecclesiæ, in qua semper Apostolicæ cathedræ viguit principatus, & cæteris terris, vnde Euangelium ad ipsam Africam venit, per communicatorias literas esse coniunctum.* Et paulò superius: Quod posteaquam factum est, præsente Cæciliano, & illis qui aduersus eum nauigauerant, *iudicante Melchiade tunc Romanæ vrbis Episcopo*, cum Collegis suis, quos ad preces Donatistarum miserat Imperator, in Cæciliano nihil probari potuisse, ac per hoc illo in Episcopatu firmato, Donatum, qui aduersus eum tunc aderat, improbatum.

IDEM Tom. 7. contra duas Epistolas Pelagianorum, ad Bonifacium Papam lib. 1. cap. 1. Noueram, inquit, te quidem fama celeberrima prædicante: & frequentissimis atque veracissimis nuncijs, quanta esses Dei gra-

gratia plenus acceperam, *beatissime atque venerande Papa Bonifaci*. Sed postquam te etiam præsentia corporali frater meus vidit Alipius, acceptusque à te benignissimè atque sincerissimè, mutua miscuit, dictante dilectione, colloquia, tecumque conuiuens, & paruulò licet tempore, magno tamen tibi iunctus affectu, se simul & me refudit animo tuo, teque mihi reportauit in suo; tantò maior in me tuæ Sanctitatis est facta notitia, quantò certior amicitia. Neque enim dedignaris qui non alta sapis, *quamuis altius præsideas*, esse amicus humilium, & amorem rependere impensum. Et paulò pòst, de hæreticis Pelagianis loquens: Cùm verò non desinant fremere ad Dominici gregis caulas, atque ad diripiendas tanto precio redemptas oues, aditus vndicunque rimari, communisque sit omnibus nobis, qui fungimur Episcopatus officio, *quamuis ipse in eo præemineas celsiore fastigio, specula Pastoralis:* facio quod possum, pro mei particula muneris, quantum mihi Dominus, adiuuantibus tuis donare dignatur, vt pestilentibus & insidiantibus eorum scriptis, medentia & munientia scripta prætendam, quibus rabies qua furiunt, aut etiam ipsa sanetur, aut à lædendis alijs repellatur.

S. PROSPER libro de ingratis. *Sedes Roma Petri, quæ Pastoralis honore facta Caput mundo,* quicquid non possidet armis, Relligione tenet.

IDEM lib. 2. de vocatione gentium cap. 6. *Roma,* inquit, *per Sacerdotij Principatum,* amplior facta est arce religionis, quàm solio potestatis.

S. VICTOR Vticensis de persecutione Vandalorum lib. 2. Dixi enim, inquit, S. Eugenius Archiepiscopus Carthaginensis, si nostram fidem quæ vna & vera est, potestas Regis cognoscere desiderat, mittat ad amicos suos, scribam & ego fratribus meis, vt veniant Coëpiscopi mei, qui vobis nobiscum fidem nostram valeant demonstrare, *& præcipuè Ecclesia Romana, quæ caput est omnium Ecclesiarum.*

VINCENTIVS Lyrinensis in suo commentario: Lectæ, inquit, sunt ibi quædam ad quosdam Epistolæ sancti Felicis Martyris, & sancti Iulij, vrbis Romæ Episcoporum. Et, *vt non solùm caput orbis,* verumetiam latera illi iudicio testimonium perhiberent, adhibitus est à meridie beatissimus Cyprianus, à septentrione sanctus Ambrosius.

CASSIODORVS lib. 11. Epist. 2. ad Ioannem Papã. *Vos,* inquit, *Speculatores Christiano populo præsidetis,* vos Patris nomine vniuersa dili-

diligitis. Et infrà: Quapropter nos decet custodire aliqua, *sed vos omnia.* Et paulò pòst: *Sedes illa toto orbi mirabilis*, proprios tegat affectione cultores; quæ licet generalis mundo sit præstita, *vobis etiam cognoscitur & localiter attributa.*

S. Beda lib. 2. historiæ gentis Anglorum cap. 1. Cum primùm, inquit, *in orbe gereret Pontificatum* (S. Gregorius;) & conuersis iamdudum ad fidem veritatis, *esset prælatus Ecclesiis*, nostram gentem, eatenus idolis mancipatam, Christi fecit Ecclesiam.

B. Anselmvs Cantuariensis Episcopus lib. de Incarnatione Verbi cap. 1. dedicat librum Vrbano Papæ, his verbis: *Domino & Patri vniuersæ Ecclesiæ in terra peregrinantis, summo Pontifici Vrbano*, Anselmus, vita peccator, habitu Monachus, siue iubente, siue permittente Deo Cantuariæ Metropolis vocatus Episcopus, debitam subiectionem, cum humili seruitio, & deuotis orationibus. *Quoniam diuina prouidentia vestram elegit sanctitatem, cui vitam & fidem Christianam custodiendam, & Ecclesiam suam regendam committeret, ad nullum alium rectiùs refertur, si quid contra catholicam fidem oritur in Ecclesia, vt eius auctoritate corrigatur; nec vlli alij tutiùs, si quid contra errores respondetur, ostenditur, vt eius prudentia examinetur.*

HVGO de S. Victore lib. 2. de Sacramentis parte 3. cap. 15. *Apostolica sedes*, inquit, *cunctis in orbe terrarum præfertur Ecclesiis.*

S. BERNARDVS lib. 2. de Consideratione ad Eugenium Papam. Age, inquit, indagemus adhuc diligentius, quis sis, quam geras, videlicet pro tempore, personam in Ecclesia Dei. Quis es? *Sacerdos Magnus, summus Pontifex, tu Princeps Episcoporum, tu hæres Apostolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noë, patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, iudicatu Samuel, potestate Petrus, vnctione Christus.* Tu es cui claues traditæ, cui oues creditæ sunt. Sunt quidem & alij cœli Ianitores, gregumque Pastores: sed tu tantò gloriosius, quantò & differentius vtrumque præ cæteris nomen hæreditasti. Habent illi sibi assignatos greges, singuli singulos; tibi vniuersi crediti, vni vnus. *Nec modò ouium, sed & Pastorum tu vnus omnium Pastor.* Et paulò infrà. Ergo iuxta Canones tuos alij in partem sollicitudinis, *tu in plenitudinem potestatis vocatus es.* Aliorum potestas certis arctatur limitibus; *tua extenditur & in ipsos, qui potestatem super alios acceperunt. Nonne, si caussa extiterit, tu Episcopo cœlum claudere, tu ipsum ab Episcopatu deponere, etiam & tradere sathanæ potes? Stat igitur inconcussum priuilegium tuum tibi,*

tibi, tam in datis clauibus, quàm ouibus commendatis.

STEPHANVS Archiepiscopus Carthaginensis, cum Episcopis Africæ, nomine trium Conciliorum prouincialium Africæ in Epistola ad Damasum Pontificem Romanum, qui electus est & sedit anno 363. Beatissimo (sic habet titulus) Domino, *& Apostolico culmine sublimato, sancto Patri Patrum Damaso Papæ, & summo omnium Præsulum Pontifici*, Stephanus Archiepiscopus Concilij Mauritaniæ, & vniuersi Episcopi, de tribus Concilijs Africanæ Prouinciæ. Notum, inquit, facimus vestræ Beatitudini, quod quidam fratres in confinio nobis positi, quosdam fratres nostros, venerabiles videlicet Episcopos, *vobis inconsultis*, à proprio deijciūt gradu, vel deijcere moliuntur: *cum vestræ sedi Episcoporum iudicia, & summorum finem Ecclesiasticorum negotiorum, in honore beatissimi Petri, Patrum decreta omnium, cunctam reseruauêre sententiam inquirendi reuerentia de Dei rebus, quas omni cura & sollicitudine obseruare debemus.* Maximè verò debent *ab ipso Præsulum* examinari *vertice Apostolico*, cuius vetusta sollicitudo est, tam mala damnare, quàm reuelare laudanda. Antiquis enim regulis censitū est, vt quicquid horū, quamuis in remotis vel lōginquo positis ageretur Prouincijs,

non prius tractandum vel accipiendum sit, *nisi ad notitiam almæ sedis vestræ fuisset deductum, vt eius auctoritate, iuxta quod fuisset pronunciatum, firmaretur:* & reliqua multotiens talia & his similia, quæ super his constituta sunt: quibus si illicitè factum est, *vt semper vestræ sedi consuetudo fuit*, festinanter occurrite & his vtiliter, *vt Pater pro Filijs certantes, state.* Et paulò pòst: Deus ergo creator omnium conseruet *longæuum Apostolatum vestrum, ad stabilitatem Ecclesiarum sanctarum, & orthodoxæ fidei, vosq; Pastorem bonum, qui spiritualibus pro ouibus vestram ponitis animam, atque baculo pastorali lupos rapaces expellitis, omnibusq; oppressis auxilium fertis:* quod & istis *atque omnibus vos semper facere optamus, sanctissime Papa.*

SYNODVS prouincialis Carthaginensis ad Innocentium Papam. Domino beatissimo, & honoratissimo fratri *Innocentio, vniuersalis Ecclesiæ Papæ*, Aurelius, Numidius, &c. (cum Episcopis alijs, vltra septuaginta) qui in Concilio Ecclesiæ Carthaginensis affuimus. Cùm ex more, inquiunt, ad Ecclesiam Carthaginensem solenniter veniremus, atque ex diuersis caussis congregata ex nobis Synodus haberetur, compresbyter noster Orosius, nobis literas sanctorum fratrum, & cõsacerdotum dedit Auerothis & Lazari, quarum formã his cõstituimus esse subdendam.

His

His ergo lectis Pelagium & Cælestium, auctores nefarij prorsus & anathematizandi ab omnibus nobis erroris aduertimus. Vnde factum est, vt recensendum peteremus, quid ante quinquennium super Cælestij nomine hîc apud Ecclesiam Carthaginensium fuerit exagitatum. Quo recitato; *sicut ex subditis aduertere poterit Sanctitas vestra*; quamuis iudicatio manifesta constaret; quia in illo tempore Episcopali iudicio excisum hoc tantùm Vulnus ab Ecclesia videretur; *nihilominus tamen id communi deliberatione censuimus*, vt eiusmodi persuasionis auctores (quãuis & ad presbyterium idem Cælestius postea peruenisse dicatur) nisi hi apertissimè anathematizauerint, ipsos quoque anathematizari oportet, vt si ipsorum non potuerit, saltem eorum qui decepti sunt ab eis, vel decipi possunt, cognita sententia quæ in eos lata est, sanitas procuretur. *Hoc itaque gestum, Domine frater, sanctæ charitati tuæ intimandum duximus, vt statutis nostræ mediocritatis, etiam Apostolicæ sedis adhibeatur auctoritas, pro tuenda salute multorum*, & quorundam etiam peruersitate corrigenda. Et paulò pòst, in conclusione; Quæcunque autem alia eis obijciuntur, *non dubito Venerationem tuam*, cùm gesta Episcopalia perspexerit, quæ in Oriente eadem caussa confecta dicuntur, *id iudicaturam, vnde omnes in Dei miseri-*

ricordia gaudeamus. Ora pro nobis Domine, beatiſsime Papa.

CONCILIVM Mileuitanum in Africa, prouinciale, ad Innocentium Papam. Domino beatiſsimo, meritoque Venerabili, & in Chriſto venerando Papæ Innocentio, Siluanus ſenex, Valentinus, Aurelius, Donatus, Reſtitutus, Lucianus, Alippius, cum alijs 45. Epiſcopis, inter quos & S. Auguſtinus octauo loco numeratur, ex Concilio Mileuitano, in Domino ſalutem. *Quia te* (inquit) *Dominus gratiæ ſuæ præcipuo munere in Sede Apoſtolica, talemq; noſtris temporibus præſtitit*, vt nobis potiùs ad culpam negligentiæ valeat, ſi apud tuam venerationem, *quæ pro Eccleſia ſunt ſuggerenda tacuerimus*, quàm ea tu poſsis, vel faſtuosè, vel negligenter accipere, magnis periculis infirmorum membrorum Chriſti, *paſtoralem diligentiam quæſumus adhibere digneris.* Noua quippe hæreſis, & nimium periculoſa tentat aſſurgere, inimicorum gratiæ Chriſti. Et paulò pòſt: *Hæc inſinuantes Apoſtolico pectori tuo*, non habemus opus multa dicere, & tantam impietatem exaggerare, *cùm procul dubio te iſta permoueant, vt ab eis corrigendis*, ne latiùs ſerpant, multoſque contaminent, vel potiùs interimant, dum ſub nomine Chriſti, à gratia Chriſti penitus alienant, *omninò diſsimulare non poſsis.* Et paulò infrà: Sed arbitramur, adiu-

adiuuante misericordia Domini Dei nostri Iesu Christi, qui te regere, consulentem, & orantem exaudire dignatur, *auctoritati sanctitatis tuæ de claro scripturarum lumine depromptæ, faciliùs eos, qui tam peruersa & tam pernitiosa sentiunt, esse cessuros*, vt de correctione eorum potiùs gratulemur, quàm contristemur interitu, *Domine beatissime. Hæc ad sanctitatem tuam de Concilio Numidiæ scripta direximus*, imitantes Carthaginensem Ecclesiam, & Carthaginensis Prouinciæ Coëpiscopos nostros, *quos ad sedem Apostolicam, quam beatus illustras*, de hac caussa scripsisse comperimus. Memor nostri in Domini gratia augearis, *Domine beatissime, meritò venerabilis, & in Christo honorande sanctissime Papa.*

RAVENNIVS, & omnes totius Galliæ Episcopi (quorum simul fuerunt & nominantur quadraginta quatuor, inter quos & Hilarius ponitur) ad S. Leonem Pontificem maximum Romanæ Ecclesiæ, Domino, inquit, verè sancto, meritò in Christo beatissimo, & Apostolico honore venerando Papæ Leoni, Rauennius, &c. cùm alijs 43. Episcopis. Perlata ad nos Epistola Beatitudinis vestræ, quam ad Orientem pro catholicę fidei assertione misistis, optassemus statim *Apostolatui vestro*, pro tam immenso munere gratiarum

actio-

actionem referre, nisi nobis difficultatem, qua in vnum celeriter non potuimus conuenire, vel spatia, quibus à vobis dispalati sumus, longa terrarum, vel aurarum, quę in regionibus nostris, præter consuetudinem fuit, intemperies, attulisset. *Det ergo Apostolatus vester*, nostræ veniam tarditati, quæ non de ocio, aut dissimulatione, sed certa necessitate descendit, quæque à nobis, etsi celeritatis gratiam abstulit, exultandi tamen materiam auferre non potuit. Exultauimus igitur, Christo propitio, lectis beatitudinis vestræ literis, & *omni instructione patefacta, omnes intra Gallias constitutos, exultare mox fecimus.* dolentes pariter pro his vobiscum, qui catholicæ fidei lumine derelicto, in errorum tenebras inciderunt. *Quæ Apostolatus vestri scripta, vt symbolum fidei, quisquis redemptionis sacramenta non negligit, tabulis cordis asscripsit, & tenaci, quò ad confundendos hæreticorum errores paratior sit, memoriæ commendauit.* Multi itaque in ea gaudentes pariter & exultantes, recognouerunt fidei suæ sensum; & ita se semper ex paterna traditione tenuisse, vt vester Aposto latus exposuit, iure lætantur. Nonnulli solicitiores facti, beatitudines vestræ admonitione percepta, modis omnibus se gratulantur instructos, datamque sibi occasionem gaudent, qua liberè ac fiducialiter, *suffragante etiam*

iam Apostolicæ sedis auctoritate, eloquantur, & adferat vnusquisque quod credit. Quis autē *Apostolatui vestro* pro hoc tanto munere, *quo non solùm Gallias, sed totum mundum, velut quibusdam preciosissimis gemmis, ornauit, dignas æstimet gratias posse persolui.* Doctrinę, post Deum, vestræ debet fidelis, vt constanter teneat quod credebat: debet etiam infidelis, vt à perfidia sua, agnita veritate, discedat, *& Apostolicæ institutionis luce perfusus*, erroris sui tenebras derelinquat, magisque sequatur & credat, *quòd per os vestrum Dominus noster Iesus Christus, de sacramento incarnationis suæ docet*; quàm id teneat, quod diabolus humanę salutis, & veritatis inimicus instillat. Optassemus etiam *ad Filium vestrum*, gloriosissimum & fidelissimum Principem (Imperatorem intelligunt Valentinianum) super eadem caussa literas dare, quibus congratulantes fidei ipsius, humilitatis quoque nostræ solicitudinem, *qua vos in Christo sequimur*, proderemus: nisi ad nos de Orientalibus partibus nuncio perlato, fieri hoc minimè necessarium putâssemus. *Meritis autem Apostolatus vestri, pius Dominus præstitit, vt hæresim, iam diu occultè nutritam, vestris temporibus proderet. Ad laudem enim solicitudinis vestræ pertinet, quod malorum error latere non potuit:* ad gloriosæ fidei ædificationem redundat, quod praua persuasio participes aut

non inuenit, aut inuentos amisit. *Respiciat igitur, conseruando Apostolatum vestrum, misericors Dominus, Ecclesiam suam, toto orbe diffusam.* Vobis enim ita inuigilantibus, & hi qui curam animæ suæ gerunt, solicitiores in fide redduntur: & hi qui paulò desides sunt, tanto ad solicitudinem accenduntur exemplo. Quod nos ante oculos habentes, non desinemus Deo ac Domino nostro gratias agere, & pariter supplicare, *gratulantes, quod tantæ sanctitatis, tantæ fidei, tantæq; doctrinæ, Apostolicæ Sedi, vnde Religionis nostræ, propitio Christo, fons & origo manauit, Antistitem dederit: petentes etiam, vt datum concessumq; munus Pontificij vestri longissima, & ædificationem Ecclesiarum suarum, ætate custodiat.* Nos autem, etsi impares meritis, pari tamen fide, si quid (quod absit) contra Ecclesiam Catholicam prophana infestatione tentetur, parati sumus, confortante Domino, cum Beatitudine vestra, pro veritate fidei animas nostras ponere, & vitam hanc, auctori salutis nostræ, & largitori æternitatis impendere. Et alia manu: Ora pro me, Domine meritò beatissime, & Apostolico honore venerande Papa.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

COnspirant cum Patribus Græcis & totius Asiæ, Patres quoque Latini, totius videlicet Africæ, Galliæ & Occidentis, adeò apertè & vniformiter, vt monitione opus non sit, sed obseruatione tantùm, & attentione sincera, ad illa fidei suæ & publicæ confessionis testimonia, (vt alia plurima omittam ex Italia alijsque prouincijs, de quibus nihil controuertitur aut dubitari potest, vt literæ vltrò citroque destinatæ coarguunt) quæ fideliter & prolixiùs, (quò lector ex antecedentibus & consequentibus citiùs sensum assequatur & argumentũ atq; caussam scriptorum) ex illustrissimorum Patrum literis & monumentis, nec non prouincialibus Concilijs deprompsimus ac transcripsimus. Superest igitur, vt paucis examinemus & explicemus, quæ ab aduersarijs contra totius Orientis & Occidentis fidem & testimonia perperam atque corruptè allegantur.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLIcatio Patrum, quos adulterant, & corruptè citant hæretici.

a Romanam Ecclesiam ipsissimam esse S. Petri cathedram, & Romanum Pontificem in eadem S. Petri esse vnicum, & ordinarium successorē, ideoque totius ac Vniuersalis Ecclesiæ Pastorē, rectorem, & Episcopum atque Nauclerum supremum, ex testimonijs S. Cypriani quæ allegāt Catholici notius est, quàm vt moneri, nedum probari debeat. Vnum autem totius Ecclesiæ Episcopatum cuius à singulis Episcopis in solidū pars teneatur, eatenus idem sanctissimus Martyr asserit, tùm quia extra Ecclesiam Catholicam legitimus Episcopatus, nullus sit aut esse possit: tùm quia inter Episcopos catholicæ Ecclesiæ visibilis Pastor, visibilis à Christo ordinatus, & ordinaria successione, quandiu Ecclesia hîc militabit, continuandus, principalis & summus Episcopus; cui alij inferiores Episcopi & collegæ sint, & inferiores tamen, atque diuina ordinatione (vt vnitas seruetur) meritò, semperque subiecti. Sed operæ videtur precium ipsum Cyprianum audire seipsum latiùs, & ex professo explicandum & genium ac causam hæresium graphicè depingentem, atque vnitatis naturam & rationem pluribus comprobantem. Cauenda sunt inquit, libr. de simplicitate Prælatorum, paulò post exordium, non solùm quæ sunt apertè manifesta, sed & astutæ fraudis subtilitate fallentia.

tia. Quid vero astutius, quidve subtilius, quã vt Christi aduentu detectus & prostratus inimicus (postquam lux gentibus venit, & sospitandis hominibus salutare lumen effulsit, vt surdi auditum spiritualis gratiæ admitterent, aperirent ad Deum oculos suos cæci, infirmi æterna sanitate reualescerent claudi ad Ecclesiam currerent, muti claris vocibus & precibus orarent) videns idola derelicta, & per nimium credentium populum sedes suas ac templa deserta, excogitauerit nouam fraudem, vt sub ipso Christiani nominis titulo fallat incautos? Hæreses inuenit, & scismata, quibus subuerteret fidem, veritatem corrumperet, *scinderet vnitatem.* Quos detinere non potest in viæ veteris cæcitate, circumscribit & decipit noui itineris errore. Rapit de ipsa Ecclesia homines, & dum sibi appropinquasse iam lumini, atque euasisse seculi noctem videntur, alias nescientibus tenebras rursus infundit: vt cum Euangelio Christi, & cùm obseruatione eius & lege non stantes, Christianos se vocent; & ambulantes in tenebris, habere se lumen existiment, blandiente aduersario atque fallente, qui secundum Apostoli vocem, transfigurat se velut Angelum lucis, & ministros subornat suos velut ministros iustitiæ, asserentes noctem pro die, interitum pro salute, desperationem sub obtentu spei, perfidiam sub prętextu fidei, antichristum sub vocabulo Christi, vt dum verisimilia mentiuntur, veritatem subtilitate frustrentur. Hoc ideò fit, fratres dilectissimi, *dum ad veritatis originem non reditur, nec ca-*

indiuisum probemus. Nemo fraternitatem mendacio fallat; nemo fidei veritatem perfida præuaricatione corrumpat. *Episcopatus vnus est, cuius à singulis in solidum pars tenetur. Ecclesia vna est*, quæ in multitudinem latiùs incremento fœcunditatis extenditur: quomodo Solis multi radij, sed lumen vnum: & rami arboris multi, sed robur vnum tenaci radice fundatum. Et cùm de fonte Vno riui plurimi defluunt, numerositas licet diffusa videatur exundantis copiæ largitate, *Vnitas tamen seruatur in origine*. Auelle radium Solis à corpore, diuisionem lucis Vnitas non capit. Ab arbore frange ramum, fractus germinare non poterit. A fonte præcide riuum, præcisus arescet: Sic & Ecclesia, Domini luce perfusa per orbem totum radios suos porrigit, *Vnum tamen lumen est, quod vbique diffunditur, nec Vnitas corporis separatur*: ramos suos in vniuersam terram, copia vbertatis extendit; profluentes largiter riuos, latiùs expandit; *vnũ tamẽ caput est & origo vna, & vna Mater fœcunditatis successibus copiosa*. Illius fœtu nascimur, illius lacte nutrimur, spiritu illius animamur. Adulterari non potest sponsa Christi: incorrupta est, & pudica. Vnam domũ nouit, vnius cubiculi sanctitatem casto pudore custodit. Hæc nos Deo seruat, hæc filios regno, quos regenerauit, assignat. Quisqs ab Ecclesia segregatus adulteræ iungitur, à promissis Ecclesię separatur. Nec pertinet ad Christi præmia, qui relinquit Ecclesiam Christi. Alienus est, prophanus est, hostis est. Habere iam non potest Deum Patrem, qui Ecclesiam non habet Matrem. Si potuit euadere, qui extra Arcam Noë fuit: & qui

extra Ecclesiam foris fuerit, euadit. Monet Dominus & dicit: Qui non est mecum, aduersus me est: & qui non mecum colligit, spargit. Qui pacem Christi & concordiam rumpit, aduersus Christum facit. Qui alibi præter Ecclesiam colligit, Christi Ecclesiam spargit. Dicit Dominus: Ego & Pater vnum sumus. Et iterum de Patre & Filio, & Spiritu sancto scriptum est: & tres vnum sunt: & quisquam credit hanc vnitatem de diuina firmitate venientem, sacramentis cœlestibus cohærentem, scindi in Ecclesia posse, & voluntatum collidentium diuortio separari? *Hanc vnitatem qui non tenet, Dei legem non tenet: non tenet Patris & Filij fidem: vitam non tenet & salutem.* Hoc vnitatis sacramentum, hoc vinculum concordiæ inseparabiliter cohærentis ostenditur, quando in Euangelio tunica Domini Iesu Christi non diuidetur omninò, nec scinditur: sed sortientibus de veste Christi, quis Christum potius indueret, integra vestis accipitur, incorrupta atque indiuidua tunica posſidetur. Loquitur ac dicit scriptura diuina: De tunica autem, quæ de superiore parte non consutilis, sed per totum textilis fuerat, dixerunt ad inuicem: Non scindamus eam sed sortiamur de ea cuius sit. Vnitatem ille portabat de superiore parte venientem, id est, de cœlo & a Patre venientem, quæ ab accipiente & posſidente scindi omninò non poterat, sed totam simul & solidam firmitatem inseparabiliter obtinebat. Posſidere non potest indumentum Christi, qui scindit & diuidit Ecclesiam Christi. Et parum infrà: At verò qui

Chri-

Christi populus non potest scindi, tunica eius per totum textilis & cohærens, diuisa a possidentibus non est. Indiuidua; copulata, connexa ostendit populi nostri, (qui Christum induimus) concordiam cohærentem. Sacramento vestis declaruit Ecclesiæ vnitatem. *Quis ergo sic est sceleratus & perfidus, quis sic discordiæ furore vesanus, vt credat scindi posse, aut audeat scindere vnitatem* Dei? vestem Domini? *Ecclesiam Christi?* Monet ipse in Euangelio suo, & docet dicens: *Et erit vnus grex, & vnus Pastor. Et esse posse vno in loco aliquis existimat, aut multos Pastores, aut plures greges?*

b Quando S. Cyprianus dicit, neminem se facere Episcopum Episcoporum; loquitur tantùm de Episcopis Africanis, qui isti Concilio Carthaginensi, quod erat prouinciale, interfuerunt: voluitque significare, ita in illo Concilio statuere Patres istos, vt alijs noluerint præiudicare, rectius aut meliora sentientibus, in controuersia illa quæ tunc agitabatur. Non sequitur propterea, quod Cyprianus negauerit aliquem esse Episcoporum Episcopum, hoc est, supremum, & caput Episcoporum: sed hoc negauit, inter Africanos istos Episcopos tunc congregatos talem esse, nec hoc sibi quenquam, licet ipsemet inter illos Primas esset, sumere vel arrogare voluisse. Imò ex verbis Cypriani hoc ipsum non obscurè colligat quisquam, Episcoporum aliquem fuisse supremum Episcopum: nisi enim talis esset, aut esse posset, absurdè negasset de suis Coepiscopis, quod de nullo veraciter dici queat Episcopo. Sed manifestè satis explica-

uit S. Cyprianus, in testimonijs illis, quę ex parte Catholicorū allegata sunt, quòd non solùm licitum esse possit, vnus aliquis, hoc est, supremus Episcopus, sed etiam necessarium sit, tali in esse, vt vnitas seruari queat, & pax atque concordia Ecclesiæ sarta tecta maneret.

c S. Hieronymi sententiam de primatu S. Petri, & successorum eius Romanorum Pontificum, suprà audiuimus expressam satis: & hoc loco sese explicat manifestè, quando addit: Et omnis ordo Ecclesiasticus suis rectoribus nititur. Vnde consequitur, non solùm in singulis Ecclesijs Episcopos, sed etiam in singulis prouincijs vnum Metropolitanum; in singulis maioribus regionibus Primatem, & in tota atq; Vniuersa Ecclesia vnum esse præcipuum, atque summum, seu primarium Pontificem qui omnibus præsit, & cui omnes, vt suo post Christū Capiti, subsint, atq; obedire teneantur, vt scismatis tollatur occasio, & Ecclesiastica vnitas seruetur. Vnum, inquit, li. 1. aduersus Iouin. ex Apostolis (alioquin quo ad Apostolatum paribus) elegit (S. Petrū videlicet) vt capite constituto, scismatis tolleretur occasio.

d S. Hieron. in epist. illa ad Evagrium, ex professo inuehitur in abusum quorundam Diaconorum, qui Romæ se Presbyteris aut æquabant, aut præferebant etiam quodammodo, idq; ex supercilio & arrogantiæ vitio pessimo, ea potissimùm ratione & occasione, quod Diaconi erant pauci, & Thesauros Ecclesiæ curæ suæ habebant côcreditos: quem abusum acriter perstringit, &

Pres-

Presbyterorum nomē ac dignitatem, quod cum Episcopis maximè in exordio Ecclesiæ habuerit commune, diligēter defendit ac vindicat, ostendit multò superiores, & digniores esse Presbyteros Diaconis, ideoq; Diaconos contra antiquā, & totius orbis christiani laudabilē iustamq; consuetudinem, in absentia maximè Episcopi, ausu temerario inter Presbyteros sedere præsumpsisse, cùm hæc antiqua & cōmunis haberet consuetudo, vt Presbyteris cum Episcopo sedentibus, Diaconi non sedere, sed stare debeāt. Idcirco dicit, Orbis maior Vrbe, si auctoritas quęritur quo ad abusum illum temerarium attinet: qui tamen non approbante, sed ignorante & absente Pontifice priuatim paulatim irrepserat. Quod verò ibidem addit: Episcopos quarūuis Ciuitatū eiusdem esse meriti & sacerdotij intelligendum est, non de iurisdictionis, sed de ordinis & sacerdotij potestate, qua sibi inuicē sunt pares atq; ęquales: cùm alioquin iurisdictione longè superent atque excellant. Maiorem enim habet iurisdictionem Metropolitanus, quam simplex aliquis Episcopus: maiorem Metropolitano Primas, seu Patriarcha: maximam & supremam, qui caput est ōmnium, successor S. Petri, Romanus Pontifex; quod S. Hieronymus alibi nec semel, nec obscurè confitetur, vt suprà fuit ex ipsius monumentis demonstratum.

e Concilium istud prouinciale Carthaginense non loquitur de prima sede Ecclesiæ Vniuersalis, videlicet, de sede Apostolica Romana; sed

de prima sede in Africa; & illius sedis Episcopum non vult Principem Sacerdotum, aut summum Sacerdotem vocari, sed tantùm primæ sedis Episcopum seu Primatem: idque maximè cauet & prohibet Concilium hoc, quia Princeps sacerdotum, aut summus Sacerdos, nemo vocari consueuit aut debet absolutè, inter Episcopos Ecclesiæ, præter Romanum Pontificem, quem sic vocatum esse & vocari meritò, græci pariter & latini Patres propria confessione testantur, vt suprà probatum est, & infra ex generalibus Concilijs probabitur latius. Loqui autem Concilium hoc Carthaginense tertium de primis sedibus Africæ, liquidum satis atque apertum euadit ex Canone duodecimo secundo Concilij Carthaginensis, vbi sic decernunt Episcopi ibi præsentes: Placet omnibus, vt inconsulto Primate cuiuslibet Prouinciæ nemo præsumat, licet cum multis Episcopis, in quocunque loco, sine eius præcepto Episcopum ordinare. Si autem necessitas fuerit, tres Episcopi in quocunque loco sint, cum Primatis præcepto ordinare debeant Episcopum. Quid porrò de Romani Pontificis Primatu senserint, & quo loco & honore ipsum habuerint Patres atque Episcopi Africani ex suprà allegatis Epistolis quas Stephanus Archiepiscopus Carthaginensis nomine trium Conciliorum Africæ, ad Damasum Papam: & alia quædam Synodus Africana ad Innocentium; & Concilium Mileuitanum, cui ipsemet S. Augustinus quoque interfuit & subscripsit, ad eundem sanctissimum Pontificem scripserunt,

plerumque, meridiana luce clarius euadit. Et hactenus quidem, quid tam Latini, quàm Græci, Orientis & Occidentis Patres, tam sigillatim, quàm coniunctim, in Concilijs prouincialibus de Primatu Romani Pontificis ingenue & aperte confessi, & tam verbis quàm factis contestati sint, ex ipsorum scriptis atque monumentis adduximus: superest nunc vt totius quoque, & vniuersæ Ecclesiæ catholicæ fidem & testificationem publicam, quam in Concilijs generalibus edidit, de eiusdem potestate & principatu, in medium adferamus.

CAPVT XIX.

AN ROMANVS PONTIFEX, sit Catholicæ Ecclesiæ supremus Pastor & Rector secundum fidem & sententiam totius Orientis & Occidentis simul, hoc est, vniuersæ per orbem diffusæ Ecclesiæ, in Concilijs generalibus testatam & promulgatam.

Vera sententia Catholicorum.

Romanus Episcopus, quia S. Petri supremi Ecclesiæ Pastoris, ordinarius &

Falsa sententia Hæreticorum.

Romanus Pontifex nec S. Petri successor, nec Ecclesiæ Christi ordinarius

legitimus ſucceſſor, totius quoque vniuerſalis Eccleſiæ, ſub Chriſto, viſibile eſt caput, Paſtor & Rector ſupremus: quia ſic vniuerſa per orbem Chriſtianum credidit & confeſſa eſt primæua Chriſti Eccleſia.

CONCILIVM Nicænum primum Ca. 24. ſecũdum nouam editionem Alphonſi Piſani. Veneramur, inquit, ſecũdum ſcripturas & Canonũ definitionẽ, ſanctiſsimũ Romanæ, antiquæq́; Eccleſię Epiſcopum, *primũ eſſe et maximum Epiſcoporũ*. Vt autem cũctis ditionis ſuę nationibus imperat Patriarcha, & leges indicit, & vt à principio Petrus Chriſti Vicarius Religioni, Eccleſ eſt, aut ſupremus Paſtor, ſed ipſiſsimus Antichriſtus: quia ſic Eccleſia Chriſti primitiua credidit, & profeſſa fuit.

a CONCILIVM Nicænum primum, Ca. 6. Mos antiquus perdurat in Aegypto, vel Lybia, & Pentapoli, vt Alexandrinus Epiſcopus horũ omnium habeat poteſtatem, *quoniam quidem & Epiſcopo Romano parilis mos eſt*. Similiter autem & apud Antiochiam cæteraſque Prouincias, honor ſuus vnicuique ſeruetur Eccleſiæ.

b CONCILIVM Mileuitanum Ca. 22. Item placuit vt Preſbyteri Diaconi, vel cæteri inferiores clerici in cauſsis quas habuerint, ſi de iudi-

ciis

stijs, cæterisq; ad Christū rebus pertinentibus præfectus, Principum Christianorū, prouinciarū, & omnium gentiū Dominus & Rector erat: *ita ille cuius principatus Roma est, Petro similis et authoritate par, Patriarcharum omnium dominatum & principatum obtinet.* Huic sanctioni si quis repugnauerit, & obsistere ausus fuerit, totius Synodi decreto anathemati subijciatur.

Idem Concilium in præfatione. Sciendum est sanè ab omnibus catholicis, *quoniam sancta Ecclesia Romana nul*

cijs Episcoporū suorū questi fuerint, vicini Episcopi eos audiant, & inter eos quicquid est finiant adhibiti ab eis ex consensu Episcoporum suorum. Quòd si & ab eis prouocandum putauerint, non prouocent, nisi ad Africana Concilia, vel ad Primates Prouinciarum suarum. Ad *transmarina autem qui putauerit appellandum, à nullo inter Africam in communionem suscipiatur.*

c Concilium Carthaginense sextū, appellationes ad Romanum Pontificem admittere recusauit.

lis Synodicis decretis prælata est, sed Euāgelica voce Domini, et Saluatoris nostri primatū obtinuit. Vbi dixit B. Petro Apostolo: tu es Petrus, & super hāc petrā ædificabo Ecclesiam meā, & portæ inferi non preualebunt aduersus eam. Et tibi

dabo

dabo claues Regni cœlorum, & quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcunque solueris super terram erunt soluta & in cœlo. Adhibita est etiam societas in eadem Romana vrbe, beatissimi Apostoli Pauli vasis electionis, qui vna die, vnoque tempore gloriosa morte cum Petro sub Principe Nerone agonizans coronatus est, & ambo pariter Ecclesiam sanctam Romanam Christo Domino consecrarunt, alijsque omnibus vrbibus in vniuerso mundo sua præsentia, atque venerando triumpho prætulerunt. Et licet pro omnibus assidua apud Dominum omnium Sanctorum fundatur oratio, his tamen verbis Paulus beatissimus Apostolus, Romanis proprio chirographo pollicetur dicens: Testis enim mihi est Deus, cui seruio in spiritu meo in Euangelio Filij eius, quod sine intermissione memoriam vestri facio in orationibus meis. *Prima ergo sedes cœlesti* beneficio, *Romana Ecclesia, quam beatissimi Petrus atque Paulus suo martyrio dedicarunt.*

IDEM Ca.23. in noua editione. Placuit vt accusatus vel iudicatus à comprouincialibus in aliqua caussa Episcopus, *licenter appellet, & adeat Apostolicæ sedis Pontificem*, qui aut per se, aut per Vicarios suos, eius retractari negotium procuret. Et dum iterato iudicio Pontifex

tifex caussam suam audit, nullus alius in eius loco ponatur, aut ordinetur Episcopus: *quoniam, quanquam à prouincialibus Episcopis accusati caussam Pontificis scrutari liceat, non tamen definiri inconsulto Romano Pontifice permissum est:* cum beato Petro Apostolo, & non ab alio, quam ab ipso dictum sit Domino: Quæcunque ligaueris super terram, &c.

CONCILIVM Romanum secundum, sub Siluestro primo Pontifice Ca. vlt. *Nemo enim iudicabit primam Sedem,* quoniam omnes Sedes à prima Sede iustitiam desiderant temperari. *Neque ab Augusto, neque ab omni Clero, neq; a Regibus, neq; à populo Iudex iudicabitur.* Et subscripserunt 284. Episcopi, & 45. Presbyteri, & quinque Diacones, & duo sequentes, & Augustus Constantinus (Magnus) & Mater eius Helena.

CONCILIVM Sardicense generale, quod quasi idem pro Nicæno propter eosdem ferè Patres reputatur: in quo fuerunt circiter 300. Episcopi Occidentales, exceptis Orientalibus, celebratum sub Iulio Papa, circa annum Domini 343. Ca. 3. Osius Episcopus dixit: Illud quoque necessariò adijciendum est, vt Episcopi de sua prouincia ad aliam prouinciam in qua non sunt Episcopi, non transeant, nisi fortè à fratribus suis inuitati, nè videamur ianuam claudere caritatis.

Quod

Quòd si in aliqua prouincia aliquis Episcopus contra fratrem suum Episcopum litem habuerit, vnus de duobus ex alia Prouincia aduocet Episcopum cognitorem. Quòd si aliquis Episcopus iudicatus fuerit in alia caussa, & putat se bonam caussam habere, vt iterum Concilium renouetur, *si vobis placet, sancti Petri Apostoli memoriam honoremus*, vt scribatur ab his qui caussam examinarunt, Iulio Romano Episcopo: & si iudicauerit renouandum esse iudicium renouetur & det iudices. *Si autem probauerit talem caussam esse, vt non refricentur ea quæ acta sunt, quæ decreuerunt, confirmata erunt. Si hoc omnibus placet?* Synodus respondit; *Placet*. Et Can. 4. Gaudentius Episcopus dixit: Addendum si placet huic sententiæ, quam plenam sanctitate promisisti, vt cùm aliquis Episcopus depositus fuerit eorum Episcoporum iudicio, qui in vicinis locis commorantur, & proclamauerit agendum sibi negotium in vrbe Roma; alter Episcopus in eius cathedra, post appellationem qui videtur esse depositus, omninò non ordinetur, nisi caussa fuerit in iudicio Episcopi Romani determinata. Et Can. 7. Osius Episcopus dixit: Placuit autem, vt si Episcopus accusatus fuerit, & iudicauerint congregati Episcopi regionis ipsius, & de gradu suo eum deiecerint,

ap-

si appellauerit qui deiectus est, & confugerit ad Episcopum Romanæ Ecclesiæ, & voluerit se audiri, si iustum putauerit, vt renouetur iudicium, vel discussionis examen, scribere his Episcopis dignetur, qui in finitima & propinqua prouincia sunt, vt ipsi diligenter omnia requirant, & iuxta fidem veritatis definiant. Quod si is qui rogat caussam suam iterum audiri, deprecatione sua mouerit Episcopum Romanum, vt è latere suo Presbyterum mittat, erit in potestate Episcopi, quid velit & quid æstimet. Et si decreuerit mittendos esse, qui præsentes cum Episcopis iudicent, habentes eius auctoritatem à quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si verò crediderit Episcopos sufficere, vt negotio terminum imponant, faciet quòd sapientissimo consilio suo iudicauerit.

CONCILIVM Constantinopolitanum primum, quod est generale secundum. Can. 5. Constantinopolitanæ Ciuitatis Episcopum habere oportet primatus honorem, *post Romanum Episcopum*, propter quòd sit noua Roma.

IDEM Concilium in Epist. ad Damasum Romanum Pontificem superiorem agnouit & caput, se autem membrorum loco; illique reuerentiā & obedientiam nō recusat deferre debitā. Vt refert Theodoret. l. 5. hist. c. 9.

Do-

Dominis Reuerendissimis, (inquit Concilium in Epistola ad Damasum Romæ Episcopum ad alios Episcopos Romæ congregatos in Concilio Romano, ad quod Damasus Orientales Episcopos, Constantinopoli collectos euocauerat per Epistolam ab Imperatore ad ipsos, instantia Pontificis, destinatam) & pijssimis fratribus ac Collegis Damaso, Ambrosio, Brittoni, Valeriano, Acholio, Anemio, Basilio, & cæteris sanctis Episcopis in magna vrbe Roma coactis, Synodus sancta Episcoporum orthodoxorum qui conuenire in magna vrbe Constantinopoli, in Domino salutem. Et paulò post: Postquam autem vos Romanam cogentes Dei voluntate Synodum, pro fraterna charitate, *tanquam vestra membra, nos quoque literis sanctissima pietate Imperatoris accersiuistis*, ne cum afflictionum supplicia (ab hæreticis potissimum Arrianis) nos soli perpessi simus, hoc in consensu Imperatorio de pietate, sine nobis regnaretis, sed haberetis nos Regni, iuxta Apostolicam vocem socios, *sanè perquam optassemus vniuersi si fieri posset, Ecclesijs derelictis obsequi, siue desiderio seu vsui præsenti*. Quis enim nobis det alas velut columbæ, vt ad vos deuolemus, & vobiscum acquiescamus? Verum cum hac penitus nudarentur Ecclesiæ paulo ante renouari captæ, neque omnino illa à quibus-

dam

dam præstari vllo modo possent: *concurreramus enim Constantinopolim ad vestræ Reuerentiæ literas*, post Concilium Aquileiense, missas Theodosio, pietate summa Imperatori, ad solam peregrinationem hanc Constantinopolitanam parati.

IBIDEM refert Theodoretus de S. Damaso quid Patribus Orientalibus in Concilio Constantinopolitano congregatis ad Epistolam illorum responderit. Sed & laudatissimus Damasus (inquit Theodoretus lib. 5. cap. 9.) postquam hanc sectam exortam cognouit; non solùm Apollinarem, sed etiam Timotheum discipulum eius exautoratos abdicauit. Eaque de re certiores fecit per literas Orientis rectores Episcopos? quas vtiliter narrationi inserturus esse mihi visus sum. *Quod* (inquit Damasus) *debitam reuerentiam Apostolicæ sedi vestra habet charitas, vobis, filij charissimi, præstatis ipsi plurimùm. Etsi enim in sancta maximè Ecclesia, vbi Apostolus sedens docuit, nobis Claui quem tenendum accepimus, officium incumbat*, tamen inferiores tantò nos honore esse confitemur: sed ideo quomodocunque possumus damus operam, vt ad gloriam beatitudinis ipsius peruenire valeamus. Scitote igitur prophanum illum Timotheum discipulum Apollinaris hæretici, vnà cum impio dogmate, *iam dudum à nobis*

exauctoratum neque [illegible] sedere [illegible] cum *Principibus de caetero* [illegible] esse. Et paulo infra: [illegible] Timotheus [illegible] cum hic *iudicio fuerit Apostolicae* [illegible] & Petro Episcopo Alexandrinae [illegible] *magistro* [illegible] *fuerit*, subiturus debita in die iudicii supplicia ac tormenta.

CONCILIVM tertium generale, quod est Ephesinum primum, Celestinum tunc temporis Episcopum Romanum, pro totius Ecclesiae Pontifice & Pastore ac Iudice supremo agnouit, & ex eius decreto Nestorium Constantinopolitanum Archiepiscopum, propter hæresim suam, exautorauit & anathemate perculsit. Eius vero Celestini, tanquam supremi Pontificis & Iudicis nomine, S. Cyrillus Alexandrinus Patriarcha, ex eius commissione, Concilio præfecit.

Liberatus Ecclesiæ Carthaginensis Archidiaconus in Breuiario caussæ Nestorianorum & Eutychianorum. Cyrillus vero, inquit, per Posidonium Diaconum suum retulit de eo (Nestorio in hæresi post admonitionem pertinaci) Papæ Celestino, & quid Constantinopoli gereretur, ei per Epistolam suam aperuit. Et paulo post idem Liberatus. Celestinus vero Papa misit increpationis Epistolam cum exhortatione & vituperatione,

tione, quia errare non debuerit ab eius ordinatione, & est eius principium, Aliquantis diebus vitæ nostræ, &c. tribuens ei (Nestorio) decem dierum spacium, hoc est, à prima die acceptionis Epistolæ vsque ad vltimam diem, vt si minimè Nestorius emendaret expositiones suas, & reuocaret ad Ecclesiam, qui propter Christum, qui est caput eius, ab eo fuerant expulsi, cognosceret se ab eius Collegio, & omnium Episcoporum consortio esse separatum, insinuans ei, *dedisse vocem suam in Concilio per Epistolam suam, cuius initium est*; Tristitiæ nostræ, sanctitatis vestræ literæ, &c. *qua Cyrillum admonuit, vt si per illos decem dies doctrinam suam Nestorius minimè emendaret, disponeret eum à communione* communione Episcoporum vel Coëpiscoporum remouendum, & prouidendum illi Ecclesiæ. Eadem de re pariter scripsit Ioanni Antiocheno, Rufo Tessalonicensi, Iuuenali Hierosolymitano, & Flauiano Philippensi Archiepiscopis. Scripsit & ad Clerum Constantinopolitanum, admonens eos contra doctrinam Nestorij fortiter stare, eiusque persecutiones patienter ferre, quæ fructus adferunt coronarum, *scientes ab eo excommunicatos vel deiectos, in Apostolicæ sedis permanere communione.*

D. Cyrillus Alexandrinus Episcopus, &

Synodus quæ conuenit apud Ephesum, Nestorio, Deo amabili & religioso fratri. Quum Saluator noster apertè pronunciet: Et qui diligit Patrem aut Matrem super me, non est me dignus: & qui diligit filium aut filiam super me, non est me dignus: quid nos faciemus, qui deposcimur à tua religione, vt te super Christum Saluatorem omnium diligamus? Quid enim nobis in die iudicij subuenire poterit? aut quam satisfactionem reperire poterimus, ita diuturnum silentium, prolatis à te contra eum blasphemijs, continentes? Et si quidem te tantummodò lęderes, docens ista vel sentiens, sollicitudo nobis minor existeret. Cùm verò totam scandalizaueris Ecclesiam, & fermentum insolitæ prauitatis, & nouæ hæresis miscueris in populis, nec tantùm ibidem positis, sed vbique existentibus (nam tuarum expositionum libri per cunctum vulgati sunt orbem) quæ super nostro silentio ratio vltra, vel excusationis sermo sufficiat? Aut quomodo non necesse sit meminisse Christi Domini, sic dicentis: Non putetis quòd venerim pacem mittere in terram. Non veni pacem mittere, sed gladium: veni enim separare hominem aduersus Patrem suum, & filiam aduersus Matrem suam? Nam cùm læditur fides, parentum reuerentia velut inutilis de-

peri-

periculosa despicitur, & amor erga filios fratresque vitatur. Ad postremum etiam super ipsam vitam, mors potius à pijs viris eligitur, vt meliorem resurrectionem, sicut scriptum est, consequantur. *Ecce itaque te simul cum sancta Synodo, quæ apud amplam vrbem Romanam congregata est, præsidente sanctissimo & reuerendissimo Fratre & consacerdote nostro Celestino Episcopo, his synodicis scriptis te iam tertio conuenimus, consilium dantes, vt à tam prauis abstineas distortisq; dogmatibus, quæ & sentire dinosceris, & docere:* recipias verò fidem rectam, Ecclesijs per beatissimos Apostolos & Euangelistas ab initio traditam, qui & oculis inspexerunt, & ministri verbi fuisse monstrantur. *Quod si hoc religio tua facere distulerit, iuxta dilationem literis præfinitam sanctissimi & reuerendissimi Consacerdotis nostri Romanæ Præsulis Ecclesiæ Celestini, scias te nullam sortem habere nobiscum, nec locum aut colloquium cum Dei Sacerdotibus & Episcopis obtinere.* Non enim fas est contemnere nos Ecclesias ita turbatas, & scandalizatos populos, fidemque rectissimam violatam vel dissipatam: quin etiam gregem, quem custodire debueras, si iuxta nos, amator recti dogmatis extitisses, sanctorum Patrum vestigia consectans. Omnes itaque quos propter fidem, tua religio à communione remouit, aut ab ordine suo

depoſuit, laicos & clericos, in noſtram communionem recipimus. Non enim iuſtum eſt, eos tuis opprimi decretis, qui noluerunt rectè ſentire, qui etiam benè facientes, tibi prudentiſsime reſtiterunt. Hoc idem namque in Epiſtola, quam miſimus ad Præſulem amplæ Romæ ſanctum & Coëpiſcopum noſtrum Celeſtinum, ſignificare curaſti. Non autem ſufficit tuæ religioni, ſolummodò Fidei Symbolum confiteri, quod expoſitum eſt per idem tempus ſancti Spiritus largitate, à venerando Concilio apud Nicæam congregato: hoc enim nec intellexiſti, nec rectè interpretatus es: quin imò peruertiſti, licet ſono vocis ea verba protuleris. *Sed conſequens eſt, etiam iureiurando fateri te, quòd anathematizes fidem tuam pollutam & prophana dogmata: ſentias & doceas, quæ nos vniuerſi ſiue per Orientem, ſeu per Occidentem Epiſcopi, & Magiſtri, Præſulesq; populorum credimus & docemus.* Epiſtolis autem ab Alexandria tuæ religioni directis, Eccleſia conſenſum præbuit, tam ea quæ apud vrbem Romam conuenit, ſancta Synodus; quàm etiam nôs omnes, velut rectè irreprehenſibiliterque conſcriptis. Subdidimus autem his literis noſtris, quæ ſentire oporteat & docere, & à quibus abſtinere conueniat. *Hæc eſt enim fides Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ, cui cuncti cōſentiunt orthodoxi per Orientem, Orientemq; Pontifices.* Ne-

Nicephorus [illegible] lib. 14. cap. 34. hist. Ecclesiasticæ [illegible] Cœlestinum [illegible] Romanum Pontificem [illegible] contu- [illegible] intra dece dies [illegible] damnatione Nestorij [illegible] uices suas delegauerat Cœlestinus, [illegible] esse personaliter [illegible] in Concilio Ephesino, & omnes [illegible] videlicet Episcopos lat[illegible], & pronu[illegible] bit. Celestinus [illegible] (inquit) Romanus [illegible] pus propter nauigationis pericula, ipse Synodo adesse detrectauit: ad Cyrillú [illegible], vt locú ibi suú obtineret, scripsit. *Ex quo [illegible] fama est, mitrã illũ, & P[illegible] appell[illegible] atq; vt orbis vniuersi iudex appell[illegible] accep[illegible].* Quæ deinde omnia per successionẽ [illegible] ad eos etiã peruenerint, quibus forte Alexandrinæ Ecclesiæ thronus legitime obuenisset sacros Episcopos. Et paulò pòst: Cyrillus (qui Cœlestini locú tenuit Romani Episcopi) & qui cũ eo erant, postridie cócilio coacto, [illegible] tribus Episcopis misis, Nestorium vt in cõuentu veniret, citarũt. Ille id cõtempsit, & nequaquã cóparuit, Synodu in Antiochenĩ Episcopi aduentũ diffundẽs. Vt autẽ ille iterũ atq; tertiò vocatus, respõsũ nullũ, quo se defenderet, dedit, & côuicijs atq; contumelijs eos qui ad se missi erãt, remisit: Synodus sancta, trecentorũ illorũ & 18. diuinorũ Patrũ Symbolum

in medium, & Cyrilli atque Nestorij, quas vltrò citroque de dogmate dederant literas, *sacram item illam Celestini ad ipsum Nestorium scriptam Epistolam, protulit.* Atque vbi Theodotus Ancyranus, & Melitensis Acacius blasphema eius verba, quibus aperte Ephesi multis præsentibus vsus fuerat, indicauero, & multæ eximiorum & sanctorum virorum voces auditæ, insuperque alia Nestorij impiè dicta congesta sunt, impium illum exautorauit, sententia hisce verbis concepta. Quum præter alia reuerendissimus Nestorius, neque vocationi nostræ audiens esse voluerit, neque à nobis missos sanctissimos & pijssimos Episcopos admiserit, necessariò eò descendimus, vt de impietate eius inquireremus. Et quoniam quum ex epistolis & scriptis eius, quæ lecta etiam sunt; atque item ex verbis, quibus in Metropolitana hac vrbe vsus est: tum ex testium dictis, impiè eum & sentire & docere deprehendimus: *necessitate nobis à canonibus, et sanctissimi Patris, Collegæq; nostri Romanæ Ecclesiæ Episcopi Epistola, imposita, diu multumq; lacrymantes, ad tristem hanc peruenimus sententiam.* Qui igitur ab eo blasphemijs impetitus est, Dominus noster Iesus Christus, per præsentem sanctam Synodum decreuit, Nestorium à dignitate Episcopali, & Sacerdotali conuentu omni esse alienum.

IDEM

IDEM Concilium Ephesinum in Epistola ad Celestinum Papam scribit se caussam Ioannis Patriarchæ Antiocheni, quæ magis dubia erat quàm caussa Nestorij, *non fuisse ausum iudicare, sed reseruasse iudicio ipsius Celestini.*

CONCILIVM generale quartum, Chalcedonense videlicet, Actione prima habet, quomodo Paschasinus Reuerendiss. Episcopus & Vicarius Sedis Apostolicæ in medio Concilij cum collegis suis consistens sic fuerit præfatus, & Concilium allocutus, *Beatissimi atque Apostolici viri Papæ vrbis Romæ, quæ est caput omnium Ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus*, quibus præcipere dignatus est, vt Dioscorus Alexandrinorum Archiepiscopus, non sedeat in Concilio, sed audiendus intromittatur, quod nos seruare necesse est. Actione 2. post lectam in Concilio S. Leonis tunc Romani Pontificis Epistolam ad Flauianum, omnes Episcopi clamauerunt. Hæc Patrum fides, hæc Apostolorum fides. Omnes ita credimus. Anathema qui ita non credit. *Petrus per Leonem locutus est.* Actione 3. leguntur tres Epistolæ diuersorum Græcorum ad Leonem Papam & Concilium Chalcedonense, quæ omnes ita incipiunt: *Sanctissimo & beatissimo vniuersali Archiepiscopo & Patriarchæ magnæ Romæ Leoni.* In eadem Actione destinatur epistola ad S. Leonem, in qua pe-

sunt Apostolica auctoritate confirmari quæ in Concilio eousque acta erant. Et inter alia etiam depositionem & condemnationem Dioscori Hæretici, de quo inter alia sic aiunt. Et post hæc omnia insuper, & contra ipsum, *cui vineæ custodia a Saluatore commissa est, extendit insaniam* (Leonem intelligit, quem Dioscorus excommunicare præsumpserat) *id est, contra tuam quoque Apostolicam sanctitatem.*

CONCILIVM Constantinopoli. anum sub Act. 4. ex sententia & decreto beatissimi Papæ Romanæ Ecclesiæ Agapiti deposuit & exautorauit atque adeò anathematizauit Episcopum Trapezuntinum Antimum hæreticum, cùm iuxta sententiam & decretum ei prius tempus ac spacium pœnitentiæ dedisset, & ille comparere & pœnitentiam agere atque obedientiam præstare nollet. Et quidem cum pœnitentiæ locum tempusque ex præscripto sanctissimi Papæ Agapiti dare vellent Antimo hæretico, sic Minas Patriarcha & Archiepiscopus Constantinopolitanus cum tota Synodo dixit. *Non miramur si suos & nunc magna Apostolica Sedes sequatur, sacras sanctiones sanctissimarum Ecclesiarum inuiolatas conseruando, & quæ rectæ fidei sunt defendendo* ac his qui peccauerunt, clementem veniam tribuendo. Vnde & nos implentes ea quæ à sanctissimo Papa in epist. Synodali dicta fuere, & tempus pœnitentiæ ipsi (Antimo)

dantes deputemus & decernamus Vosporium sanctissimum Episcopum Neocæsariæ Metropolitanę, & Acatium sanctissimum Episcopum Metropolitanæ Posimintinæ, & Ioannem & Theotistum Presbyteros & defensores magnæ Ecclesiæ quæ hic est, & Zachariam sanctissimum Episcopum Mitylinesem Metropolitam, & Acatium & Christodorū Diaconos venerabiles, & Notarios huius sanctissimę Ecclesiæ, ad notificandum ei quæ à nobis gesta fuerunt, & inuitare ipsum infra tres dies si volet venire ad sanctam Synodum, ad faciendum super annunciatis congruam satisfactionem. Hactenus Minas Patriarcha & vniuersum Concilium Constantinopolitanum. Postquam verò eundem Anthymum de hæresibus & sceleribus varijs accusatum & conuictum, contumacemq; vniuersa Synodus iuxta sentētiam & decretū Romani Pontificis condemnasset, Minas Patriarcha & pręses Concilij tandē sic inter alia, cū dixisset sententiā Cōcilij Christianissimo & catholicę fidei obseruādissimo Imperatori esse significandā, cōcludens subiungit, Patres Cōcilij alloquēs: *Nos enim, sicut scit vestra charitas, Apostolicam sedem sequimur, et obedimus, et ipsius cōmunicatores, communicatores habemus, & condemnatos ab ipsa & nos cōdemnamus.* Cui sententiæ vniuersum Concilium subscripsit. Con-

CONCILIVM Nicęnum secundum, quod est septimum generale, Actione 2. recipit, & probat Epistolam Adriani Papæ (cuius Vicarij in Synodo erant) ad Tharasium Archiepiscopum & Patriarcham Constantinopolitanum, in qua epistola inter alia hæc habentur: *Cuius*, (beatissimi videlicet Apostoli Petri) *Sedes*, inquit, *per totum terrarum orbem primatum obtinens lucet, omniumq; Ecclesiarum Dei caput existit; vnde & ipse beatus Petrus Apostolus Dei iussu Ecclesiam pascens, nihil omninò prætermisit, sed vbique principatum obtinuit, & obtinet.*

CONCILIVM Lateranense generale maximum sub Innocentio tertio, in quo Græci & Latini quin & Patriarchæ Hierosolymitanus, & Constantinopolitanus, & præterea 70. Metropolitani, 400. Episcopi, Abbates 12. & Priores conuentuales 800. Græci & Romani Imperij Legati, Regum verò Hierusalem, Franciæ, Hispaniæ, Angliæ & Cypri Oratores interfuerunt. Cap. 5. *Romana*, inquit, *Ecclesia, disponente Domino super omnes alias ordinariæ potestatis obtinet principatum, vtpote Mater vniuersorum Christi fidelium, & Magistra.*

CONCILIVM LVGDVNENSE generale sub Gregorio decimo, in quo etiam Græci & Latini interfuerunt. Cæterum (inquit,

quit, vt habetur sexto Decretalium lib. 1. Tit.6.cap.3. §. Cæterum: agens de electione Romani Pontificis quomodo purè instituenda) quia cum arbitrium, vel inordinatus captiuat affectus: vel ad certum aliquid obligationis cuiusque necessitas adigit, cessat electio, dum libertas adimitur eligendi: Cardinales eosdem obsecrantes per viscera misericordiæ Dei nostri, per aspersionem sui sanguinis obtestamur, vt pensantes attentiùs quid eis imminet, *cùm agitur de creatione Vicarij Iesu Christi, successoris Petri, Rectoris Vniuersalis Ecclesiæ, gregis dominici Directoris*, omni priuatæ affectionis inordinatione deposita, & cuiuslibet pactionis, conuentionis, obligationis necessitate, necnon condicti & intendimenti obligationis contemplatione cessantibus, non in se reciprocent considerationis intuitum, vel in suos, non quę sua sunt quærant, non commodis priuatis intendant, sed nullo arctante ipsorum in eligendo iudicium, nisi Deo puris & liberis mentibus nuda electionis conscientia, vtilitatem publicam liberè prosequantur: omni conatu & solicitudine, pro vt possibilitas patitur, id acturi tantummodò, *vt eorum ministerio acceleretur vtilis & pernecessaria totius mundi prouisio, idoneo celeriter eidem* (Vniuersali) *Ecclesiæ sponso dato.* Qui autem secus egerint, diuinæ subiaceant vltioni.

CON-

CONCILIVM Florentinum generale, in quo etiam Græci & Latini, & inter eos, Patriarcha quoque Constantinopolitanus, interfuerunt, vnanimiter sic explicuit & confirmauit fidem suam de Romani Pontificis potestate, Item (inquit Sessione vltima) *definimus sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum Orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum Successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusq; Ecclesiæ Caput, et omnium Christianorum Patrem ac Doctorem existere, & ipsi in beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam, à Domino nostro Iesu Christo, plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam gestis Oecumenicorum Conciliorum, et in sacris Canonibus continetur.*

SVBMONITIO AD LECTOREM

EX his legitimis, & approbatis Concilijs Oecumenicis, inter quę sunt prima & pręcipua illa quatuor generalia, Nicænum videlicet primum, Constantinopolitanum primum, Ephesinum primum, & Chalcedonense, quibus etiam Hæretici nostrates, velint nolint, deferre & subscribere coguntur, imò illa cum sanctis Euangelijs tanquam sacrosancta acceptant, seu acceptare se eo prætendunt, totius Orientis & Occidentis, hoc est, Vniuersæ Ecclesiæ Catholicæ, quæ primis sexcentis, imò mille 400. annis extitit & illustris celebrataque fuit, senten-

sententia, fides, & publica doctrina atque confessio, meridiana luce clarius effulget de Romani Episcopi summa, & vniuersali sub Christo in omnes Oues & Christi fideles potestate: videlicet ipsum esse Apostolicę, id est, Apostoli Petri sedis Episcopũ, ideoq; S. Petri ordinariũ in Romano Episcopatu successorẽ ordinariũ & legitimũ: & proinde S. Pet. sine dubio Romæ Episc. fuisse & mãsisse vsq; ad mortẽ, martyrio Christi celebratã & cõsummatã: & quatenus S. Pet. in Episcopatu successor & hęres, totius quoque Vniuersalis & Catholicæ Ecclesiæ ordinariũ ac supremũ Pastorẽ, summũ Pontificẽ, Iudicẽ & Rectorẽ atq; adeò Christi in visibili & externo regimine visibilem ac principalem Vicariũ. Quæ omnia summatim, & plenissimè ac concinnè valdè, complexum est Concilium Florentinum in publica fidei suæ declaratione & confessione, quam postremo loco posuimus. Posset hoc ipsum ex alijs quoq; sequẽtibus Concilijs generalibus, vsq; ad annũ sesquimillesimũ, nõ minus euidenter continuoq; probari: sed Christiano & sincero lectori tot Conciliorum generalium, & præcipuè quatuor primorũ auctoritatem & fidem abundè sufficere non ambigimus, & posteriora hæretici moderni, more suo, licet iniustè, in dubium vocare, aut tanquam suspecta contra conscientiam suã, recusare nõ erubescũt. Quod verò inter alia auctoritatis, & potestatis Romani Episcopi elogia ac titulos, Concilium Lugdunẽse Romanum Pontificem etiam Sponsum Ecclesię nominat, mirũ nemini, nedũ absurdum, aut

[illegible] neque his credere vel reliquias do-
ctrinæ illius [illegible] esse.
Et paulo infra, [illegible] Timo-
theo [illegible] cum hic inde-
[illegible], præsente & Petro Episcopo
Alexandrino [illegible] cum magistro Apolline-
[illegible] fuerit, subiturus debita in die iudicii supplicia ac tormenta.

CONCILIVM tertium generale, quod est Ephesinum primum, Celestinum tunc temporis Episcopum Romanum, pro totius Ecclesiæ Pontifice & Pastore ac Iudice supremo agnouit, & ex eius decreto Nestorium Constantinopolitanum Archiepiscopum, propter hæresim suam, exautorauit & anathemate percussit. Eius verò Celestini, tanquam supremi Pontificis & Iudicis nomine, S. Cyrillus Alexandrinus Patriarcha, ex eius commisione, Concilio præsedit.

Liberatus Ecclesiæ Carthaginensis Archidiaconus in Breuiario caussæ Nestorianorum & Eutychianorum. Cyrillus verò, inquit, per Possidonium Diaconum suum scripsit de eo (Nestorio in hæresi post admonitionem pertinaci) Papæ Celestino, & quid Constantinopoli gereretur, ei per Epistolam suam allegauit. Et paulò post idem Liberatus. Celestinus verò Papa misit increpationis Epistolam cum exhortatione & vituperatione.

ctione, quia errare non debuerit ab eius ordinatione, & est eius principium, Aliquantis diebus vitæ nostræ, &c. tribuens ei (Nestorio) decem dierum spacium, hoc est, à prima die acceptionis Epistolæ vsque ad vltimam diem, vt si minimè Nestorius emendaret expositiones suas, & reuocaret ad Ecclesiam, qui propter Christum, qui est caput eius, ab eo fuerant expulsi, cognosceret se ab eius Collegio, & omnium Episcoporum consortio esse separatum, insinuans ei, *dedisse vicem suam in Concilio per Epistolam suam, cuius initium est*; Tristitiæ nostræ, sanctitatis vestræ litteræ, &c. *quâ Cyrillum admonuit, vt si per illos decem dies doctrinam suam Nestorius minime emendaret, disponeret eum à communi* communione Episcoporum vel Coëpiscoporum remouendum, & prouidendum illi Ecclesiæ. Eadem de re pariter scripsit Ioanni Antiocheno, Rufo Tessalonicensi, Iuuenali Hierosolymitano, & Flauiano Philippensi Archiepiscopis. Scripsit & ad Clerum Constantinopolitanum, admonens eos contra doctrinam Nestorij fortiter stare, eiusque persecutiones patienter ferre, quæ fructus adferunt coronarum, *scientes, ab eo excommunicatos vel deiectos, in Apostolicæ sedis permanere communione.*

D. Cyrillus Alexandrinus Episcopus, &

Synodus quæ conuenit apud Ephesum, Nestorio, Deo amabili & religioso fratri. Quum Saluator noster apertè pronunciet: Et qui diligit Patrem aut Matrem super me, non est me dignus: & qui diligit filium aut filiam super me, non est me dignus: quid nos faciemus, qui deposcimur à tua religione, vt te super Christum Saluatorem omnium diligamus? Quid enim nobis in die iudicij subuenire poterit? aut quam satisfactionem reperire poterimus, ita diuturnum silentium, prolatis à te contra eum blasphemijs, continentes? Et si quidem te tantummodò læderes, docens ista vel sentiens, sollicitudo nobis minor existeret. Cùm verò totam scandalizaueris Ecclesiam, & fermentum insolitæ prauitatis, & nouæ hæresis miscueris in populis, nec tantùm ibidem positis, sed vbique existentibus (nam tuarum expositionum libri per cunctum vulgati sunt orbem) quæ super nostro silentio ratio vltra, vel excusationis sermo sufficiat? Aut quomodo non necesse sit meminisse Christi Domini, sic dicentis: Non putetis quòd venerim pacem mittere in terram. Non veni pacem mittere, sed gladium: veni enim separare hominem aduersus Patrem suum, & filiam aduersus Matrem suam? Nam cùm læditur fides, parentum reuerentia velut inutilis & peri-

periculosa despicitur, & amor erga filios fratresque vitatur. Ad postremum etiam super ipsam vitam, mors potius à pijs viris eligitur, vt meliorem resurrectionem, sicut scriptum est, consequantur. *Ecce itaque te simul cum sancta Synodo, quæ apud amplam vrbem Romam congregata est, præsidente sanctissimo & reuerendissimo Fratre & consacerdote nostro Celestino Episcopo, his synodicis scriptis te iam tertio conuenimus, consilium dantes, vt à tam prauis abstineas distortisq; dogmatibus, quæ & sentire dinosceris, & docere:* recipias verò fidem rectam, Ecclesijs per beatissimos Apostolos & Euangelistas ab initio traditam, qui & oculis inspexerunt, & ministri verbi fuisse monstrantur. *Quod si hoc religio tua facere distulerit, iuxta dilationem literis præfinitam sanctissimi & reuerendissimi Consacerdotis nostri Romanæ Præsulis Ecclesiæ Celestini, scias te nullam sortem habere nobiscum, nec locum aut colloquium cum Dei Sacerdotibus & Episcopis obtinere.* Non enim fas est contemnere nos Ecclesias ita turbatas, & scandalizatos populos, fidemque rectissimam violatam vel dissipatam: quin etiam gregem, quem custodire debueras, si iuxta nos, amator recti dogmatis extitisses, sanctorum Patrum vestigia consectans. Omnes itaque quos propter fidem, tua religio à communione remouit, aut ab ordine suo

depoſuit, laicos & clericos, in noſtram communionem recipimus. Non enim iuſtum eſt, eos tuis opprimi decretis, qui nouerunt rectè ſentire, qui etiam benè facientes, tibi prudentiſsimè reſtiterunt. Hoc idem namque in Epiſtola, quam miſimus ad Præſulem amplæ Romæ ſanctum & Coëpiſcopum noſtrum Celeſtinum, ſignificare curaſsimus. Non autem ſufficit tuæ religioni, ſolummodò Fidei Symbolum conſiteri, quod expolitum eſt per idem tempus ſancti Spiritus largitate, à venerando Concilio apud Nicæam congregato: hoc enim nec intellexiſti, nec rectè interpretatus es: quinimò peruerſè, licet ſono vocis ea verba protuleris. *Sed conſequens eſt, etiam iure iurando fateri te, quòd anathematizes fidem tuam pollutam & prophana dogmata: ſentias & doceas, quæ nos vniuerſi ſiue per Orientem, ſeu per Occidentem Epiſcopi, & Magiſtri, Præſulesq; populorum credimus & docemus.* Epiſtolis autem ab Alexandria tuæ religioni directis, Eccleſia conſenſum præbuit, tam ea quæ apud vrbem Romam conuenit, ſancta Synodus; quàm etiam nòs omnes, velut rectè irreprehenſibiliterque conſcriptis. Subdidimus autem his literis noſtris, quæ ſentire oporteat & docere, & à quibus abſtinere conueniat. *Hæc eſt enim fides Catholicæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ, cui cuncti cõſentiunt orthodoxi per Orientem, Orientemq; Pontifices.*

Ni-

Nicephorus Callist. lib. 14. cap. 34. hist. Eccles. cap. [illegible] Celestinus Ro-manus Pontif. [illegible] cuper-[illegible] sub poena [illegible] communicationis, [illegible] intra decé dies [illegible] in condénatione Nest. [illegible] per C[illegible] vices suas delegauerat Cel[illegible] esse personaliter commode n[illegible] in Concilio Ephesino, & omnes [illegible] videlicet Episcopos [illegible], & pronun[illegible] bit. Celestinus autem (inquit) Rom. [illegible] pus propter nauigationis pericula, ipse Synodo adesse detrectauit: ad Cyrillū tamē, vt locū ibi suū obtineret, scripsit. *Ex quo [illegible] fama est, mitrā illū, & P[illegible] appellationem, atq; vt orbis vniuersi iudex appell[illegible], acce[illegible]e.* Qu[illegible] deinde omnia per successionē ad eos etiā peruenerint, quibus forte Alexandrinę [illegible] thronus legitime obuenisset sacros Episcopos. Et paulò pòst: Cyrillus (qui C[illegible] locū tenuit Romani Episcopi) & qui [illegible] erant, postridie cōcilio coacto, v[illegible], tribus Episcopis missis, Nestorium vt in c[illegible] tū veniret, citarūt. Ille id cōtempsit, & [illegible] quaquā cōparuit, Synodū in Antiocheni Episcopi aduentū diffundēs. Vt autē ille [illegible] atq; tertiò vocatus, respōsū nullū, quo se defenderet, dedit, & cōuicijs atq; contum[illegible] qui ad se missi erāt, remisit: Synodus sancta, trecentorū illorū & 18. diuinorū Patrū Symbolum

IDEM Concilium Ephesinum in Epistola ad Celestinum Papam scribit se caussam Ioannis Patriarchæ Antiocheni, quæ magis dubia erat quàm caussa Nestorij, *non fuisse ausum iudicare, sed reseruasse iudicio ipsius Celestini.*

CONCILIVM generale quartum, Chalcedonense videlicet, Actione prima habet, quomodo Paschasinus Reuerendiss. Episcopus & Vicarius Sedis Apostolicæ in medio Concilij cum collegis suis consistens sic fuerit præfatus, & Concilium allocutus, *Beatissimi atque Apostolici viri Papæ vrbis Romæ, quæ est caput omnium Ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus*, quibus præcipere dignatus est, vt Dioscorus Alexandrinorum Archiepiscopus, non sedeat in Concilio, sed audiendus intromittatur, quod nos seruare necesse est. Actione 2. post lectam in Concilio S. Leonis tunc Romani Pontificis Epistolam ad Flauianum, omnes Episcopi clamauerunt. Hæc Patrum fides, hæc Apostolorum fides. Omnes ita credimus. Anathema qui ita non credit. *Petrus per Leonem locutus est.* Actione 3. leguntur tres Epistolæ diuersorum Græcorum ad Leonem Papam & Concilium Chalcedonense, quæ omnes ita incipiunt: *Sanctissimo & beatissimo vniuersali Archiepiscopo & Patriarchæ magnæ Romæ Leoni.* In eadem Actione destinatur epistola ad S. Leonem, in qua pe-

tunt Apostolica auctoritate confirmari quæ in Concilio eousque acta erant. Et inter alia etiam depositionem & condemnationem Dioscori Hæretici, de quo inter alia dicunt. Et post hæc omnia insuper, & contra ipsum, *cui vineæ custodia à Saluatore commissa est, extendit insaniam* (Leonem intelligit, quem Dioscorus excommunicare præsumpserat) *id est, contra tuam quoque Apostolicam sanctitatem.*

CONCILIVM Constantinopolitanum 5. Act. 4. ex sententia & decreto beatissimi Papę Romanę Ecclesię Agapiti deposuit & exautorauit atque adeò anathematizauit Episcopum Trapezuntinum Antimum hæreticum, cùm iuxta sententiam & decretum ei prius tempus ac spacium pœnitentiæ dedisset, & ille comparere & pœnitentiam agere atque obedientiam præstare nollet. Et quidem cum pœnitentiæ locum tempusque ex præscripto sanctissimi Papæ Agapiti dare vellent Antimo hæretico, sic Mennas Patriarcha & Archiepiscopus Constantinopolitanus cùm tota Synodo dixit. *Non mirandum si suos & nunc magna Apostolica Sedes sequitur sacras sanctiones sanctissimarum Ecclesiarum inuiolatas conseruando & quæ rectæ fidei sunt defendendo*, ac his qui peccauerunt, clementer veniam tribuendo. Vnde & nos implentes ea quæ à sanctissimo Papa in epist. Synodali dicta fuere, & tempus pœnitentię ipsi (Antimo)

danna

dantes deputemus & decernamus Vosporium sanctissimum Episcopum Neocæsariæ Metropolitanę, & Acatium sanctissimum Episcopum Metropolitanæ Possimintinæ, & Ioannem & Theotistum Presbyteros & defensores magnæ Ecclesiæ quæ hic est, & Zachariam sanctissimum Episcopum Mitylinensem Metropolitam, & Acatium & Christodoru Diaconos venerabiles, & Notarios huius sanctissimę Ecclesiæ, ad notificandum ei quæ à nobis gesta fuerunt, & inuitare ipsum infra tres dies si volet venire ad sanctam Synodum, ad faciendum super annunciatis congruam satisfactionem. Hactenus Minas Patriarcha & vniuersum Concilium Constantinopolitanum. Postquam vero eundem Anthymum de hæresibus & sceleribus varijs accusatum & conuictum, contumacemq; vniuersa Synodus iuxta sentẽtiam & decretũ Romani Pontificis condemnasset, Minas Patriarcha & pręses Concilij tandẽ sic inter alia, cũ dixisset sententiã Cõcilij Christianissimo & catholicę fidei obseruãtissimo Imperatori esse significandã, cõcludens subiungit, Patres Cõcilij alloquẽs: *Nos enim, sicut scit vestra charitas, Apostolicam sedem sequimur, et obedimus, et ipsius comunicatores, communicatores habemus, & condemnatos ab ipsa & nos codemnamus.* Cui sententiæ vniuersum Concilium subscripsit.

CON-

CONCILIVM Nicenum ſecundum, quod eſt ſeptimum generale, Actione 2. recipit, & probat Epiſtolam Adriani Papæ (cuius Vicarij in Synodo erant) ad Tharaſium Archiepiſcopum & Patriarcham Conſtantinopolitanum, in qua epiſtola inter alia hæc habentur: *Cuius*, (beatiſsimi videlicet Apoſtoli Petri) *Sedes*, inquit, *per totum terrarum orbem primatum obtinens lucet, omniumq; Eccleſiarum Dei caput exiſtit; vnde & ipſe beatus Petrus Apoſtolus Dei iuſſu Eccleſiam paſcens, nihil omnino prætermiſit, ſed vbique principatum obtinuit, & obtinet.*

CONCILIVM Lateranenſe generale maximum ſub Innocentio tertio, in quo Græci & Latini quin & Patriarchæ Hieroſolymitanus, & Conſtantinopolitanus, & præterea 70. Metropolitani, 400. Epiſcopi, Abbates 12. & Priores conuentuales 800. Græci & Romani Imperij Legati, Regum verò Hieruſalem, Franciæ, Hiſpaniæ, Angliæ & Cypri Oratores interfuerunt. Cap. 5. *Romana*, inquit, *Eccleſia, diſponente Domino ſuper omnes alias ordinariæ poteſtatis obtinet principatum, vtpote Mater vniuerſorum Chriſti fidelium, & Magiſtra.*

CONCILIVM LVGDVNENSE generale ſub Gregorio decimo, in quo etiam Græci & Latini interfuerunt. Cæterum (inquit,

quit, vt habetur sexto Decretalium lib. 1. Tit.6.cap.3. §. Cæterum: agens de electione Romani Pontificis quomodo purè instituenda) quia cum arbitrium, vel inordinatus captiuat affectus: vel ad certum aliquid obligationis cuiusque necessitas adigit, cessat electio, dum libertas adimitur eligendi: Cardinales eosdem obsecrantes per viscera misericordiæ Dei nostri, per aspersionem sui sanguinis obtestamur, vt pensantes attentiùs quid eis imminet, *cùm agitur de creatione Vicarij Iesu Christi, successoris Petri, Rectoris Vniuersalis Ecclesiæ, gregis dominici Directoris*, omni priuatæ affectionis inordinatione deposita, & cuiuslibet pactionis, conuentionis, obligationis necessitate, necnon condicti & intendimenti obligationis contemplatione cessantibus, non in se reciprocent considerationis intuitum, vel in suos, non quę sua sunt quęrant, non commodis priuatis intendant, sed nullo arctante ipsorum in eligendo iudicium, nisi Deo puris & liberis mentibus nuda electionis conscientia, vtilitatem publicam liberè prosequantur: omni conatu & solicitudine, pro vt possibilitas patitur, id acturi tantummodò, *vt eorum ministerio acceleretur vtilis & pernecessaria totius mundi prouisio, idoneo celeriter eidem* (Vniuersali) *Ecclesiæ sponso dato.* Qui autem secus egerint, diuinæ subiaceant vltioni. CON-

CONCILIVM Florentinum generale, in quo etiam Græci & Latini, & inter eos, Patriarcha quoque Constantinopolitanus, interfuerunt, vnanimiter sic explicuit & confirmauit fidem suam de Romani Pontificis potestate, Item (inquit Sessione vltima) *definimus sanctum Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum Orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum Successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusq; Ecclesiæ Caput, et omnium Christianorum Patrem ac Doctorem existere, & ipsi in beato Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam, à Domino nostro Iesu Christo, plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam gestis Oecumenicorum Conciliorum, et in sacris Canonibus continetur.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX his legitimis, & approbatis Conciliis Oecumenicis, inter quę sunt prima & præcipua illa quatuor generalia, Nicænum videlicet primum, Constantinopolitanum primum, Ephesinum primum, & Chalcedonense, quibus etiam Hæretici nostrates, velint nolint, deferre & subscribere coguntur, imò illa cum sanctis Euangelijs tanquam sacrosancta acceptant, seu acceptare se prætendunt, totius Orientis & Occidentis, hoc est, Vniuersæ Ecclesiæ Catholicæ, quæ primis sexcentis, imò mille 400. annis extitit & illustris celebrataque fuit,

sententia, fides, & publica doctrina atque confessio, meridiana luce clarius effulget de Romani Episcopi summa, & vniuersali sub Christo in omnes Oues & Christi fideles potestate. videlicet ipsum esse Apostolicę, id est, Apostoli Petri sedis Episcopū, ideoq; S. Petri ordinariū in Romano Episcopatu successorē ordinariū & legitimū: & proinde S. Pet. sine dubio Romæ Episc. fuisse & mānsisse vsq; ad mortē, martyrio Christi celebrata & cōsummata: & quatenus S. Pet. in Episcopatu successor & hęres totius quoque Vniuersalis & Catholicæ Ecclesiæ ordinariū ac supremū Pastorē, summū Pontificē, Iudicē & Rectorē, atq; adeò Christi, in visibili & externo regimine visibilem ac principalem Vicariū. Quæ omnia summatim, & plenissimè ac concinnè valdè, complexum est Concilium Florentinum in publica fidei suæ declaratione & confessione, quam postremo loco posuimus. Posset hoc ipsum ex alijs quoq; sequētibus Concilijs generalibus, vsq; ad annū sesquimillesimū, nō minus euidenter continuoq; probari: sed Christiano & sincero lectori tot Conciliorum generalium, & præcipue quatuor primorū auctoritatem & fidem abundè sufficere non ambigimus: & posteriora hæretici moderni, more suo, licet inuitè, in dubium vocare, aut tanquam suspecta contra conscientiam suā recusare nō erubescūt. Quod verò inter alia auctoritatis, & potestatis Romani Episcopi elogia ac titulos, Concilium Lugdunēse Romanum Pontificem etiam Sponsum Ecclesię nominat, mirū nemini, nedū absurdum,

aut

aut blaſphemum, videri debet: cum eodem ſenſu Sponſus vocetur, quo & Vicarius Chriſti, & Caput Eccleſiæ nuncupatur: videlicet non carnali aut mundano humanove more, quaſi aut Chriſtus Eccleſiæ ſuæ reuera abſens ſit; cui indiuiſibili ſed non ſpectabili nexu coniunctus eſt ſemper; aut Eccleſia duo capita, duoſve ſponſos eodem ſenſu habeat: nequaquam: ſed hoc tituli illi, & elogia ſibi volunt, quod, ad viſibile atque externum regimen Eccleſiæ quod attinet, ſicut omnes, etiam particulares Epiſcopi & inferiores Paſtores, ſuo modo & ſenſu Chriſti veraciter ſunt, & dicuntur in ſpiritualibus Vicarij, in docendo videlicet, ſacramenta diſpenſando, atque Eccleſiam externè moderando, & propagando defendendoque; ita inter illos Romanus Pontifex, ſupremus eſt Chriſti, ac generalis Vicarius, ſupremus imò & Vniuerſalis (vt in Calcedonenſi Concilio apertè vocatur, alio tamen ſenſu quàm S. Gregorius, & ante eum Pelagius in Conſtantinopolitano Epiſcopo deteſtati ſunt) Epiſcopus, & generali cura atque officio vniuerſæ per orbem Eccleſiæ Præfectus. Sicut etiam eodem ſenſu, & quatenus externè & miniſterialiter filios ſpirituales, hoc eſt, Chriſtianos, in Eccleſia quotidiè generant, & Eccleſiam multiplici prole fecundant, & ditant, augentque inferiores, & particulares Epiſcopi atque Paſtores; miniſterio nempè verbi, & per ſacramenta, potiſsimùm Baptiſmatis facti: Ita Romanus Pontifex, tùm per ſe tùm per ſuos Collegas atque inferiores Sacerdotes eadem intentione

& ſuo

& suo modo supremus merito Sponsus Ecclesię censeri sub Christo, & vocari potest. Talis suo loco & ordine Sponsus, atque adeò Pater erat, qui incunctanter, veraciterque dixit: Filioli quos iterum parturio Gal. 4. &, si mille Pædagogos habeatis, sed non multos Patres: per Euangelium enim ego vos genui 1. Cor. 4. Quare istiusmodi tituli à SS. Patribus sigillatim, & ab vniuersa Ecclesia in generalibus Concilijs coniunctim, Romano Pontifici, nec semel, nec immeritò tributi fuère; nec in calumniam verti aut trahi possunt, si rectè intelligantur, nisi ab illis, qui meri sunt & peruersi S. Scripturę & SS. Patrum totiusque Ecclesiæ calumniatores.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLICATIO *eorum, quæ ex Concilijs, perperam ac corruptè allegant hæretici.*

a Canon hic sextus SS. Concilij Nicęni (de cuius lectione tamen quidam variant) non impugnat, sed astruit auctoritatem, & principatum Romani Episcopi. Si enim Alexandrinus Episcopus, seu Patriarcha, ideo generalem summamque, vt Archiepiscopus, in Aegypto, Lybia & Pentapoli habere debet potestatem, quia Episcopo Romano parilis mos est, seu talis consuetudo: patet cæteros Patriarchatus (ex quibus Alexandrinus non postremus fuit) secundum regulam normamque Romani Episcopi, suos habuisse & rexisse subditos. Quod vtique non decreuisset sacrum hoc Concilium, si Romanus

Epiſcopus ſupremus non fuiſſet, & communis Pontifex, cuius normam, imperiumque ſeu ordinationem cæteri non ſolum Epiſcopi ſed etiam Archiepiſcopi atque Patriarchæ ſequi tenerentur. Senſus igitur Canonis, vt citatur, ille germanus eſſe videtur, Alexandrinum Archiepiſcopū ſeu Patriarcham in Aegyptum, Lybiam, & Pentapolim illiſque ſubiectas prouincias gubernare, quia Romanus Epiſcopus, ordinarius in ſupremo Paſtoratu S. Petri ſucceſſor, & ſummus Eccleſiæ moderator, ita, ante omnem etiam Conciliorum diffinitionem conſueuit illi Epiſcopo permittere, ſeu committere, aut per illum dictas Prouincias adminiſtrare. Hunc autem ſenſum eſſe mentemque Concilij, patet, tùm quod Nicolaus primus Pontifex ſummus, in Epiſtola ad Michaelem Imperatorem ſic interpretatur, tùm quod ex hoc ſexto Canone Paſchaſinus Epiſcopus in Concilio Chalcedonenſi actione 16. primatum Romani Epiſcopi ita cum alijs probauit & aſtruxit, vt Iudices tandem hanc ſententiam palam ferre, atque ita decernere non dubitauerint: Ex his quæ geſta ſunt, inquiunt, vel ab vnoquoque depoſita perpendimus, omnem quidem primatum & honorem præcipuum, ſecundum Canones, antiquæ Romę Deo amantiſſimo Archiepiſcopo conſeruari.

b. Non prohibet omnem appellationem ad Romanam ſedem, Concilium illud ſed tantum, Presbyteris & Clericis inferioribus hoc interdicit, idque non ideo quaſi illicitum hoc fuerit,

ſed

sed quia non erat consultum ob graues sumptus aliaque inconuenientia cauenda, vt quilibet etiam inferiores Sacerdotes à suis Episcopis & Archiepiscopis vlterius ad Romanam Sedem appellarent. Quod autem solis Presbyteris, & non Episcopis hoc prohibuerit, & ex verbis Cōcilij patet, & ex ipsomet S. Augustino, qui Concilio Mileuitano personaliter interfuit, & tamen in Epistola 162. scribit, Africanis Episcopis licere vltra mare, id est, Romam appellare. Episcopis autem liberum esse atque concessum Romanam sedem appellare. Concilium generale Sardicense diu ante concesserat, vt patet ex Canone quarto & 7. suprà allegatis & ad Verbum asscriptis, cui vtique Concilium istud prouinciale præiudicare non debuit, nec potuit, nec etiam voluit: Quin nec Presbyteris inhibere potuisset efficaciter, nisi ita placuisset Romano Pontifici tunc temporis sedenti, Innocentio videlicet primo, cuius vt confirmationem humiliter expetierunt, ita & impetrarunt etiam; vt claret ex Epistola dicti Pontificis, quam ad ipsum Concilium scripsit, quæ est inter Epistolas Sancti Augustini nonagesima tertia. Si autem auctoritati Romanæ sedis quicquam derogare voluisset, aut præiudicare Concilium istud Africanum; vtique non approbasset sacerrimus Pontifex. Etsi autem prohibitum fuerit ex grauibus vrgentibusque caussis Clericis inferiorum ordinum ab Episcopis suæ prouinciæ appellare, ea tamen ratione prohibitum non fuit, nec prohiberi poss-

ripotuit Romano Pontifici, si vellet, aut necessarium consultumve iudicauerit, illiusmodi appellationes admittere; id quod posse Ecclesiae [illegible] atque etiam [illegible] fieri euidenter docet, atque praxis Ecclesiae notissima.

c Etsi Patres sexti Concilij Carthaginensis, ob quod in viginti illis canonibus Nicaeni Concilij, qui videri ferebantur, & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]rum multi canones maximè qui ipsis [illegible] [illegible], atque suppressi fuerint, nullum extare decretum de Appellationibus ad Romanam sedem instituendis aut accipiendis, appellationes huiusmodi admittere grauati sunt, tum quod nulla lege Ecclesiastica [illegible] [illegible] [illegible], tum quod ex talibus appellationes multi abusus, multaque incommoditates ac difficultates oriantur, & causae atque negotia in loco vbi contingerent, melius cognosci & determinari possent, testes verò Romam, tum propter aetatis aut valetudinis imbecillitatem, tum alia pericula [illegible] [illegible] possent: tamen Romanam Ecclesiam Matricem aliarum, & Romanum Episcopum totius Catholicae Ecclesiae supremum esse caput Rectoremque non negarunt, sed humiliter ingenueque atque etiam expressè sunt confessi id quod patet, cùm ex [illegible] Romanae [illegible] in Concilio suo [illegible], cum ex epistola quam ad Romanum Pontificem destinarunt, tum denique quod ex Patribus, qui illi Concilio interfuerunt, ex quibus S. Augustinus non possumus

Roma-

Romanos Pontifices Bonifacium, & eius successorem Cœlestinum, debita cum reuerentia & submissione annuisse & confessum esse, vt patet ex titulo libri primi, aduersus duas Epistolas Pelagianorum ad Bonifacium; & Epist. 261. ad Cœlestinum Papam: ad quem refert causam Episcopi cuiusdam Africani, & inter alia sic loquitur: *Collaborare nobiscum pie digneris Venerabilis Domine beatissime, & debita caritate suscipiende sancte Papa, & iube tibi, quae directa sunt, omnia recitari.* Et paulo post: *Exstant exempla ipsa Sede Apostolica iudicante, vel aliorum iudicata firmante, &c.* Quin & idem Cœlestinus Papa in Epistola ad Gallos, miris laudibus celebrat Augustinum, atque eum dicit in communione Romanae Ecclesiae mansisse semper, & a se ac praedecessoribus suis doctorem optimum semper fuisse habitum. Vnde palam constat Africanos Episcopos non defecisse à Romanae sedis confessione vel communione: & si aliquantisper ex falsis persuasionibus appellationes admittere detrectarint, postea tamen melius informatos de Nicaenis Canonibus non integrè relatis, sed ab Arrianis depravatis mutilatisque, appellationes iterum admisisse. Id quod ex illo colligi quoque & constare potest, quod non diu post Concilium hoc Carthaginense secutum, S. Leo Pontifex (qui secundus post Cœlestinum sedit in cathedra S. Petri) Epistola 84. scribit ad Episcopos Mauritaniae quae est Provincia Africae, Romae se Lupicino Episcopo communionem reddidisse, quoniam ad se ex Africa appel-

pellasset: item summisisse Potentium Episcopum Legatum, qui vice sua res Africanas cognosceret. His accedit quod post annos circiter quadraginta à celebrato isto Concilio, Eugenius Carthaginensis Archiepiscopus, cum à Rege Hunerico Arriano ad collationem de fide compelleretur, respondit se scripturum ad Collegas suos transmarinos. Nec enim sine consensu aliorum Episcoporum, & præcipuè Romanæ Ecclesiæ quæ caput est omnium Ecclesiarum, de fide aliquid statui posse, vt refert Victor Vticensis libro 2. de persecutione Vandalica paullo ante finem his verbis: Dixi enim, (dicebat Eugenius ad Obadum Præpositum regni Hunerici, qui nomine atque ex mandato illius Catholicos insectabatur,) si nostram fidem, quæ vna & vera est, potestas Regis cognoscere desiderat, mittat ad Amicos suos: scribam & ego fratribus meis, vt veniant Coepiscopi mei, qui vobis nobiscum communem fidem nostram valeant demonstrare, & præcipuè Ecclesia Romana, quæ caput est omnium Ecclesiarum. Ex quibus verbis satis constat, quanti fecerint, & quo loco habuerint Episcopi Africani Romanam Ecclesiam & eius præsidem Romanum Pontificem. Quin & non diu post, cum Trasimundus, Hunerici in regno & tyrannide atque persecutione contra catholicos, & perfidia successor omnes penè Africanos Episcopos, videlicet ducentos & viginti in Sardiniam relegasset exulatum: Symmachus Papa Romanus venerat illos Episcopos, vt sua membra, suis sumptibus pauit, ac fouit liberalissimè, vt Paulus

Diaconus testatur libr. 16. rerum Romanarum. Quod certè non fecisset Pontifex ille, si Africani Episcopi communione sua, atque obedientia desciuissent. Eodem tempore S. Fulgentius inter Africanos Episcopos facile Princeps, non in Aegyptum ad Monachorum solitudinem proficisci vellet & ex Episcopo Syracusano intellexisset Monachos illos à Sede S. Petri desciuisse, cum qua ille communicaret, mutauit sententiam, & Romam profectus est, ad inuisenda loca Sanctorum: quo Fulgentius cum Episcopo atque Ecclesia Carthaginensi coniunctus erat, vt refert discipulus eius cap. 19. Vitæ ipsius: quod indicio fuit Episcopum etiam atque Ecclesiam Carthaginensem cum Pontifice atque Ecclesia Romana Religionis communione fuisse optimè sociatos. Vt nihil dicam de tempore S. Gregorij Magni, qui lib. 1. epist. 72. & 75. & lib. 7. epist. [illegible] satis declarat coniunctionem suam cum Episcopo Carthaginensi, & iurisdictionem in omnes prouincias Africanas, & ius appellationis etiam suum suo tempore viguisse.

CAPVT XX.

AN ROMANVS PONTIFEX diuino iure, vel an humana tantùm ordinatione sit supremum in terris & visibile caput ac Pastor totius Ecclesiæ catholicæ.

Vera sententia Catholicorum.

Romanus Pontifex, quia Christi in terra Vicarius, & ordinarius S. Petri successor, non humano, sed diuino iure caput est visibile, & supremus Ecclesiæ Pastor ac Rector; quia sic testantur SS. Pontifices qui primis quingentis annis floruerunt, Patres etiam græci & latini, Concilia quoque tùm prouincialia, tùm generalia, nec non Imperatores quoque Christia-

Falsa sententia hæreticorum.

Romanus Pontifex non diuina sed humana duntaxat ordinatione caput est, seu habetur totius Ecclesiæ: quia sic eum ipsimet Pontifices Romani, uti alii Patres, ac Concilia etiam, nec non & Imperatores Romani, testantur.

1. S. ANACLETVS Pont. Epist. 2. Cæteri Apostoli cum eo (Petro) pari consortio honorem & potestatem acceperunt,

ipsum-

ni tam Orientis quàm Occidentis.

S. ANACLETVS Pontifex & Martyr S. Clementis in Pontificatu successor, Epist. 3. Anacletus, inquit, seruus Iesu Christi, *in Apostolica sede à Domino constitutus*, & à sancto Petro Apostolorum Principe Presbyter ordinatus, omnibus Episcopis & reliquis Sacerdotibus salutem. Et paulò post: *Haec vero*, inquit, *sacrosancta Romana & Apostolica Ecclesia, non ab Apostolis, sed ab ipso Domino Saluatore nostro primatum obtinuit, et eminentiam potestatis, super vniuersas Ecclesias, ac totum Christiani populi gregem assecuta est.* Et paulò post: *Prima ergo sedes, est cœlesti be-*

eiusmodi Principem suam esse voluerunt.

b IVLIVS I. Epist. 1. Sanctam (inquit, de Apostolis loquens) Romanam Ecclesiam *primatum omnium Ecclesiarum habere voluerunt.*

c CONCILIVM Romanum quartum sub Symmacho. Apostolicae sedi, inquit, primum meritum B. Petri, *deinde Conciliorum venerandorum auctoritas singularem in Ecclesia tradidit potestatem.*

d CONCILIVM Calcedonense, actione 16. seu can. 28. vt alii citant. Etenim, inquit, Sedis senioris Romae *propter imperium ciuitatis illius, patres consequenter priuilegia reddiderunt.*

e CONSTANTI-

[illegible] Romanæ Ecclesiæ, quam, vt memoratum est, beatissimi Petrus & Paulus suo martyrio consecrarunt. Sic Roma quæ prius erat cacodæmonis artificio omnium errorum mater & altrix, excussis tenebris, & vanis superstitionum ritibus abiectis, filiorum Dei, exorto sole iustitiæ, facta est copiosa propagatrix. Et paulo post: *Hæc vero apostolica sedes cardo & caput facta est a Domino, et non ab alio constituta: & sicut cardine ostium regitur: sic huius sanctæ sedis auctoritate omnes Ecclesiæ, Domino disponente, reguntur.*

S. ALEXANDER I. Pontifex & Martyr Epistola prima [illegible]

NVS Magnus, vt habetur dist. 96. Vtile, inquit, iudicauimus vna cum omnibus satrapis nostris, & vniuerso senatu, optimatibus & cuncto populo, imperio Romanæ Ecclesiæ subiacenti, vt sicut B. Petrus in terris Vicarius filij Dei videtur esse constitutus, *ita & Pontifices ipsius principis apostolorum in terris principatus potestatem amplius quam terrenæ imperialis nostræ serenitatis mansuetudo habere videtur, concessam a nobis nostroque Imperio obtineant.* Et paulo post: *Decernentes,* inquit, *sancimus vt principatum teneat,* tam super quatuor sedes, Alexandrinam, Antiochenam, Hierosolymitanam, Con-

tum insuper est ad huius sanctæ & Apostolicæ sedis apicem, *cui summas dissensiones causarum, & omnium negotia Ecclesiarum ab ipso Domino tradita sunt, quasi ad caput*, ipsoque dicente Principi Apostolorum Petro: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.

S. PIVS I. Pontifex in Epistola ad omnes fideles, Vt die Dominico Pascha celebretur. Vnde, inquit, & vos Apostolica auctoritate instruimus omnes eadem seruare debere, quia & nos eadem seruamus, *nec debetis à capite quoquo modo dissidere*. Et paulo post: Hanc sanctam sedem Apostolicam Constantinopolitanam, quàm etiam super omnes in vniuerso orbe terrarum Ecclesias Dei: & Pontifex qui per tempora ipsius sanctæ Romanæ Ecclesiæ extiterit, celsior, & Princeps cunctis Sacerdotibus, & totius mundi existit.

f VALENTINIANVS Imperator in Epistol. ad Theodosium. Debemus, inquit, dignitatem propriæ venerationis B. Apostolo Petro in nostris temporibus conseruare, quatenus beatissimus Romanę ciuitatis Episcopus, *cui principatum Sacerdotij super omnes antiquitas contulit*, locum habeat & facultatem de fide & Sacerdotibus iudicandi.

omnium Ecclesiarum caput esse praecipit (Christus) ipsis dicente Principi Apostolorum Petro: Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam.

S. ZEPHYRINVS Papa in Epistola ad Episcopos Aegyptios. Tantum, inquit, à *Domino huius sanctae sedis, & Apostolicae Ecclesiae fundatore*, & beato Petro Principe Apostolorum accepimus fiduciam, &c.

S. CALIXTVS Papa in Epistola ad Benedictum Episcopum. Non enim decet, inquit, à capite membra dissidere, sed iuxta sacrae scripturae testimonium, omnia membra caput sequuntur. *Nulli vero dubium est, quod*

g IVSTINIANVS senior, constitutione Nouella centesima, seu (vt alij numerant) 131. Decernimus, inquit, *secundum ipsarum Synodorum definitionem sanctissimum senioris Romae Episcopum primum esse omnium sacerdotum.*

h PHOCAS Imperator *sanxit Romanam Ecclesiam esse caput omnium Ecclesiarum.* Vt testantur Beda in lib. de sex aetatibus, Ado in chronico, Paulus Diaconus lib. 18. de rebus Romanis.

i LODOVICVS Imperator, vt habetur distinct. 63. Ego Lodouicus, inquit, Imperator Romanorum Augustus, *statuo & concedo per hoc pactum confirmationis no-*

ſtræ

apostolicis exoriri: Mater spiritualis Ecclesiarum, à cuius regulis nullatenus conuenit deuiare. Et sicut filius venit facere voluntatem Patris, sic & vos voluntatem vestræ impleatis Matris, quæ est Ecclesia *omnium caput*, vt prædictum est, *Romana scilicet Ecclesia.*

fita tibi beato Petro principi apostolorum, et patri, & nunc tuo Domino Paschali summo Pontifici, & successoribus eius in perpetuum, sicut à prædecessoribus vestris vsque nunc in vestra potestate & ditione tenuistis, &c.

S. MARCELLVS Papa in Epistola ad Episcopos Antiochenos. Sollicitudinem, inquit, omnium Ecclesiarum, iuxta Apostolum circumferentes, diuinæ circa nos gratiæ memores esse debemus: *quorum per dignationis suæ misericordiam ab hoc ad fastigium Sacerdotale peruenimus*, vt mandatis apostolicis inhærentes, *in qualibet Sacerdotum vel specula constituti*, prohibeamus illicita, & sequenda doceamus.

S. EVSEBIVS Papa in Epistol. ad Episcopos Tusciæ & Campaniæ: Benedictus, inquit, Dominus Deus noster, *qui per misericordiam suam Romanam Ecclesiam beati Petri Apostolorum principis Sacerdotio dicauit*, nobisque viam monstrandam circa nos, propter vniuersalem curam, quæ nobis propter priuilegium eiusdem Ecclesiæ cœtus indulsit.

IVLIVS

IVLIVS Papa in Epist. contra Orientales pro S. Athanasio. Docuerat, inquit, vos adversus sanctam Romanam Ecclesiam & Apostolicam timere, & non ironicè loqui, *quoniam & ipse Dominus noster Iesus Christus eam principaliter allocutus est: Tu es,* inquit, *Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, & tibi dabo claues regni cælorum.* Habet enim potestatem singulari priuilegio sibi concessam aperire & claudere ianuas regni cœlestis quibus voluerit. Nam si ei datum habere, *quia Dominum ore suo consecrata atq; desuper exaltata est,* non conuenit, nec mirum si fratribus iniuriam irrogare nolumus necessitatis. Et paulò post: Canonibus præcipientibus, nihil extra Romanum decerni Pontificem, *cui hæc, & maiora Ecclesiæ negotia tradita sunt ab ipso Domino,* quàm ab omnibus vniuersorum Conciliorum fratribus specialiter, vt iam dictum est, priuilegio contradita sunt ... His taliter consideratis atque discussis, tanquam omnium curam gerentes, propter Sedis propriæ dignitatem sibi reddimus (S. Athanasium & alios Catholicos Episcopos intelligit) in communionem, Ecclesiasque cum suis, auctoritate huius sanctæ Sedis, rebus propriis reddidimus Ecclesiæ: quoniam huic sanctæ Sedi, propter prauorum hominum insidias, *quæ Dominum ...*

speciali-

ſtituunt, & ſanctæ Apoſtolicæ eiuſque ſucceſſoribus per ſingula Concilia ..., hoc ſemper licuit, licebitque Domino auxiliante, in perpetuum.

DAMASVS Papa in Epiſtola ad Concilium Mauritaniæ, & vniuerſis Epiſcopis Africanæ prouinciæ. Pro qua re, inquit, oportet, iuxta veſtram prudentem commonitionem, magis autem, *ſecundum Domini noſtri præceptionem, vos qui ſummæ dominum eius, hoc eſt, vniuerſalem Eccleſiam catholicam Epiſcopali ſuſcepiſtis miniſterium*, ſollicitè vigilare, &c.

Et ſtatim poſt: Scitis fratres chariſsimi, *fundamentum à Deo fixum & immobile*, atque titulum lucidiſſimum ſuorum Sacerdotum, id eſt, *omnium Epiſcoporum Apoſtolicam ſedem eſſe conſtitutam, & verticem Eccleſiarum.*

S. LEO Epiſtol. 84. ad Anaſtaſium Epiſcopum Teſſalonicenſem. Sicut præceſſores mei præceſſoribus tuis: ita etiam ego dilectioni tuæ, priorum ſecutus exemplum, vices mei moderaminis delegaui, vt curam *quam vniuerſis Eccleſiis principaliter ex diuina inſtitutione debemus*, imitator noſtræ manſuetudinis effectus, adiuuares.

GELASIVS Papa Epiſtol. ad Anaſtaſium Auguſtum. Si cunctis, inquit, generaliter Sacerdo-

cerdotibus recte diuina tractantibus, fidelium conueniat corda submitti, quantò potius Sedis illius Præsuli consensus est adhibendus, *quem cunctis Sacerdotibus & diuinitas summa voluit præminere, & subsequens Ecclesiæ generalis iugiter pietas celebrauit?* Vbi pietas tua euidenter aduertit nunquam quolibet & penitus humano consilio eleuare se quenquam posse illius priuilegio vel confessioni, *quem Christi vox prætulit vniuersis, quem Ecclesia veneranda semper confessa est* & habet deuota primatum. Impeti non possunt humanis præsumptionibus, *quæ diuino sunt iudicio constituta.*

Idem Epistol. ad Episcopos Dardaniæ. Confidimus, inquit, quod nullus iam veraciter Christianus ignoret vniuscuiusque Synodi constitutum, quod vniuersalis Ecclesiæ probauit assensus, nullam magis exequi sedem præ cæteris oportere *quam primam,* quæ & vnamquamque Synodum sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione *pro suo scilicet principatu, quem beatus Apostolus Petrus Domini voce perceptum, Ecclesia nihilominus subsequente & tenuit semper, & retinet.*

Idem cum septuaginta Episcopis. Post propheticas, inquit, Euangelicas atque Apostolicas scripturas, quibus Ecclesia catholica per gratiam Dei fundata est, illud etiam intiman-

timandum putamus, quod quamuis vniuersæ per Orbem Catholicæ Ecclesiæ vnus thalamus Christi sit, *Sancta tamen Romana, Catholica & Apostolica Ecclesia nullis Synodicis constitutis cæteris Ecclesijs prælata est, sed Euangelica voce Domini & Saluatoris nostri primatum obtinuit, Tu es Petrus, inquiens, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam,* & portæ inferi non præualebunt aduersus eam, & tibi dabo claues regni cælorum, & quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cœlo. Addita est etiam societas beatissimi Pauli Apostoli vasis electionis, qui non diuerso, sicut hæretici garriunt, sed vno tempore, vno eodemque die, gloriosa morte cum Petro in Vrbe Roma sub Cæsare Nerone agonizans, coronatus est, & pariter supradictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecrauerunt, talesque omnibus orbibus in vniuerso mundo sua præsentia atque venerando triumpho prætulerunt.

ANASTASIVS secundus, in epistola ad Anastasium Imperatorem: Per ministerium inquit humilitatis meæ, sicut semper est sedes B. Petri in Vniuersali Ecclesia, *assignatum sibi à Domino tenuit Principatum.*

PELAGIVS secundus, epist. 1. ad Episcopos Orientis. Romana, inquit, sedes, *vt a-*

[illegible] (Pontifex Romanus) *Epiſcopus de Dei & Chriſti eius iudicio*, de clericorum pene omnium teſtimonio, de plebis quę tunc affuit, ſuffragio, & de Sacerdotum antiquorum & bonorum virorum collegio, cum nemo ante ſe factus eſſet, cū *Fabiani* (anteceſſoris proximi) *locus, id eſt, locus Petri, & gradus cathedræ Sacerdo-talis vacaret:* [illegible]

S. Chryſoſtomus li. 2. de Sacerdotio: Quarum, inquit, de [illegible] ille ſanguinem effudit ſe[illegible] vt poſſet eas acquirere? *quarum curam tum Petro, tum Petri ſucceſſoribus committebat.*

S. Anselmvs lib. de Incarnatione Verbi cap. 1. *Dominus*, inquit, [illegible] *in terra* [illegible] *ſummum Pontificem* [illegible]. Et [illegible] poſt: [illegible] *Chriſtianam* [illegible] *& Eccleſiam ſuam regendā* [illegible].

S. Cyrillvs lib. Theſauri. Vt citatur à S. Thoma in opuſculis aduerſus errores grę-corum, & in Concilio Florentino ſeſſ. 5. 7. & 8. Sicut Chriſtus, inquit, accepit à Patre, Dux [illegible] Eccleſię gentium, ex Iſrael egrediens, ſuper omnem principatum & poteſtatem, ſuper omne quodcunque eſt, vt ei cuncta curuentur, pleniſſimam poteſtatem: *ſic & Petro & eius ſucceſſoribus pleniſſimè commiſit.*

TESTIMONIA CONCILIORVM.

S. ATHANASIVS, & Synodus Alexandrina prouincialis in epistol. ad Felicem Papam Romanum, de persecutione quam patiebantur ab Arrianis: *Ideoque*, inquit, *ad propositum recurrentes, & ad brauium properantes, vestræ Apostolicæ Sedis implorauimus auxilium: quia vt credimus non despexit Deus preces cum lacrymis suis oblatas* [illegible] *rum, sed ob id vos, [illegible] vestros, [illegible] cos [illegible] et Præsules in summitate arce constituit, omniumque Ecclesiarum eis curam habere præcepit*, vt nobis succurratis, nosque [illegible] *omnium Episcoporum vobis commissum est* [illegible] liberare ab hostibus nostris non negligatis.

S. AVGVSTINVS, & Episcopi Africani in Concilio Mileuitano ad Innocentium Pontificem Romanum. *Quia te Dominus gratiæ suæ præcipuo munere in Sede Apostolica collocauit, talemque nostris temporibus præstitit*, vt nobis potius ad culpam negligentiæ valeat, si apud tuam venerationem, quæ pro Ecclesia sunt, suggerere tacuerimus, quam ea tu possis vel fastidiose vel negligenter accipere, magnis periculis infirmorum membrorum Christi, *pastoralem diligentiam quæsumus adhibere digneris.*

RAVENNIVS & alij Episcopi Galliæ, inter quos & S. Hilarius, in Epist. ad S. Leo-

nem

nem magnum, Pontificem Romanum. Respicias, inquiunt, conseruando Apostolatum vestrum, misericors Dominus Ecclesiam suam toto orbe diffusam. Vobis enim ita inuigilantibus, & hi qui curam animæ suscepe-runt, solicitiores in fide redduntur, & hi qui paulo desides sunt, tanto ad solicitudinem accenduntur exemplo. Quod nos ante oculos semper habentes, non desinimus *Deo ac Domino gratias agere, & pariter supplicare gratulantes, quod tantæ sanctitatis tuæ, tantæque dilectionis Apostolicæ sedi* [illegible] *nostræ propriæ Christo* [illegible] *dederit*, petentes etiam, *ut datum concessumque* [illegible] *longissime ad* [illegible] *Ecclesiarum suarum* [illegible] *custodiat*. Nos autem, & si impares meritis, pari tamen fide, si quid, quod absit, contra Ecclesiam catholicam profana infestatione tentetur, parati sumus, confortante Domino, cum beatitudine vestra, pro veritate fidei animas nostras ponere, & vitam hanc, auctori salutis nostræ, & largitori æternitatis impendere.

CONCILIVM Nicænum primum generale, in præfatione. Sciendum est sane, inquit Præfator, ab omnibus catholicis, quoniam *Sancta Ecclesia Romana nullis Synodicis decretis prælata est, sed Euangelica voce Domini, & Saluatoris nostri primatum obtinuit.*

Et, Can. 24. ? anno 1578, per P. Alphonsum Pisanum sunt digesti. *Veneramur secundum scripturas, & canonum definitiones, sanctissimum Romanum antistitem, & totius Episcopatus primum esse & maximum Episcoporum.*

CONCILIVM Chalcedonense act. 3. in Epistola ad Leonem Pontificem. Et post hæc omnia (inquiunt Patres illius Concilij) insuper, *& contra ipsum* (Romanum Pontificem intelligunt) *cui Vineæ custodia à Saluatore commissa est*, extendit insaniam.

CONCILIVM Florentinum generale, sessione vltima. Item definimus (inquiunt PP. Concilij) sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum Patrem & doctorem existere, *& ipsi in B. Petro pascendi, regendi, & gubernandi vniuersalem Ecclesiam à Domino nostro Iesu Christo plenam potestatem traditam esse*, quemadmodum etiam gestis Oecumenicorum Conciliorum, & in sacris canonibus continetur.

TESTI-

TESTIMONIA IMPERATORVM
Chriſtianorum, tam Orientis quam Occidentis,
de primatu Romani Pontificis, & Eccle-
ſiæ Romanæ atq; Apoſtolicæ.

CONSTANTINVS Magnus in edicto donationis in Romanam Eccleſiam. Prima itaque die, inquit, poſt perceptum ſacri bapriſmatis myſterium, & poſt curationem corporis mei à lepræ ſqualore, agnoui non aliu͂m eſſe Deum, niſi Patrem & Filium & Spiritum ſanctum, quem beatus Silueſter Papa prædicat, Trinitatem in Vnitate, & Vnitatem in Trinitate. Nam omnes Dij gentium, quos hactenus colui dæmonia, opera hominum manufacta comprobantur. *Et cum quantam poteſtatem idem Saluator noſter ſuo Apoſtolo beato Petro contulerit in cœlo & in terra, lucidiſſime nobis idem Venerabilis Pater edixit,* dum fidelem eum in ſua interrogatione inueniens, ait: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam. Aduertite potentes, & aures cordis intendite, quid bonus Magiſter & Dominus ſuo Diſcipulo adiunxit, inquiens: Quodcunque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis. Mirum eſt hoc valde & glorioſum, in terra ligare & ſoluere, & in cœlo ligatum & ſolutú eſſe. Et dú hæc,

prædicante Siluestro agnoscerem, & benefi-
ciis ipsius B. Petri integerrimæ sanitati me
comperi restitutum, *utile iudicauimus una cum*
omnibus nostris satrapis, & uniuerso Senatu opti-
matibusq́; meis, etiam & cuncto populo Romanæ
gloriæ imperio subiacenti, ut sicut in terris B.
Petrus Vicarius Filii Dei videtur esse constitutus, et-
iam & Pontifices, qui successores sunt ipsius Princi-
pis Apostolorum, principatus potestatem amplius quam
terrena Imperialis nostræ serenitatis mansuetudo
habere videtur concessam a nobis nostroq́; imperio
obtineant, eligentes nobis, ipsum Principem
Apostolorum, & eius Successores, firmos a-
pud Deum esse Patronos. Et sicut nostram
terrenam imperialem potentiam, sic eius sa-
crosanctam Romanam Ecclesiam decreui-
mus veneranter honorari, & amplius quam
nostrum imperium & terrenum thronum,
sedem sacratissimam beati Petri gloriose ex-
altari: tribuentes ei potestatem & gloriæ di-
gnitatem, atque vigorem, & honorificentiā
imperialem, atque decernentes sancimus, ut
principatum teneat, tam super quatuor præ-
cipuas sedes, Antiochenam, Alexandrinam,
Hierosolymitanam, & Constantinopolita-
nam, quam etiam super omnes in uniuerso
orbe terrarum Dei Ecclesias. Et Pontifex
qui pro tempore ipsius sacrosanctæ Roma-
næ Ecclesiæ extiterit, celsior & Princeps cun-

ctis

his sacerdotibus totius mundi existat, & eorum iudicio, quaecunque ad cultum Dei, vel fidei Christianorum stabilitatem procuranda fuerint, disponantur. Iustum quippe est, vt ibi lex sancta caput teneat principatus, vbi sanctarum legum institutor, Saluator noster beatum Petrum Apostolatus obtinere praecepit cathedram, vbi & crucis patibulum suscipiens, beatae mortis sumpsit poculum, suique Magistri & Domini imitator apparuit. Et ibi gentes pro Christi nominis confessione colla flectant, vbi eorum Doctor beatus Paulus Apostolus pro Christo, extenso collo, martyrio coronatus est. Illic vsque in finem quaerant Doctorem, vbi sanctum Doctoris quiescit corpus: & ibi proni ac humiliati coelestis Regis, Dei Saluatoris nostri Iesu Christi famulentur officio, vbi superbi terreni Regis seruiebant imperio.

IMPERATORES Gratianus, Valentinianus & Theodosius A A A, in edicto ad populum Constantinopolitanum in l. 1. C. de summa Trinitate & fide Catholica, & vt nemo de ea publicè contendere audeat.

Cunctos, inquiunt, populos, quos clemē-tiae nostrae regit imperium, in tali volumus religione versari, *quam D. Petrum Apostolum tradidisse Romanis, religio vsque adhuc ab ipso insinuata declarat*, quamque Pontificem Damasum sequi claret.

VALENTINIANVS & MARTIANVS AA. Leoni Reuerendissimo Archiepiscopo gloriosæ ciuitatis Romæ. Ad hoc, inquiunt, maximum imperium venimus Dei prouidentia, & electione Senatus excellentissimi, cunctæque militiæ: vnde pro reuerenda & catholica Religione Christianæ fidei, cuius auxiliis virtutem nostræ confidimus gubernari, *tuam sanctitatem principatum in Episcopatu diuinæ fidei possidentem*: sacris literis in principio iustum credimus alloquendam, inuitantes atque rogantes, vt pro firmitate & statu nostri Imperii, æternam diuinitatem tua Sanctitas deprecetur.

IVSTINIANVS senior, in epist. ad Ioannem sanctissimum Episcopum almæ Vrbis Romæ. Reddentes, inquit, honorem *Apostolicæ sedi & Vestræ Sanctitati* (quod semper nobis in voto fuit & est) & *vt decet, Patrem honorantes vestram beatitudinem*, omnia quæ ad Ecclesiarum statum pertinent, festinauimus ad notitiam deferre Vestræ Sanctitatis. *Quoniam semper nobis fuit magnum studium vnitatem vestræ Apostolicæ Sedis, & statum sanctarum Dei Ecclesiarum custodire*, qui hactenus obtinet, & incommote permanet, nulla interueniente contrarietate. *Ideoq; omnes Sacerdotes vniuersi Orientalis tractus & subiicere, & vnire Sedi vestræ*

Sanc-

[illegible] properauimus. In præsenti ergo, quæ commota sunt, quamuis manifesta & indubitata sint, *& secundum Apostolicæ Vestræ Sedis doctrinam, ab omnibus semper sacerdotibus firmè custodita & prædicata*, necessarium duximus, vt ad notitiam Vestræ Sanctitatis perueniant. Nec enim patimur quicquam, quod ad Ecclesiarum statum pertinet, quamuis manifestum & indubitatum sit, quod mouetur, vt non etiam Vestræ innotescat Sanctitati, *quæ caput est omnium sanctarum Ecclesiarum.* Per omnia enim (vt dictum est) properamus honorem & auctoritatem crescere Vestræ Sedis.

Idem in epist. ad Eulalium Episcopum, & Ecclesiam Carthaginensem. Prima, inquit, salus, rectæ fidei regulam custodire, & à constitutis Patrum nullatenus deuiare: & *quia non potest Domini nostri Iesu Christi prætermitti sententia, dicentis: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et hæc quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus, quia in Sede Apostolica extra maculam semper est Catholica seruata Religio.*

Idem in princip. auth. vt Ecclesia Romana centum annorum gaudeat præscriptione. Vt legum, inquit, originem anterior Roma sortita est: *ita & summi Pontificatus apicem apud eam*

sam esse, nemo est qui habeat. Vnde & nos necessarium duximus *patriam legum, fontem sacerdotij*, speciali nostri numinis lege illustrare, vt ex hac in vniuersas Ecclesias Catholicas, quæ vsque ad Oceanum positæ sunt, saluberrimæ legis vigor extendatur, *& sit* totius Occidentis nec non & Orientis, &c. lex propria ad honorem Dei consecrata.

IDEM in Constitut. Nouel. 119. c.2. apud Iulium Patricium. *Papa, inquit, Romanus prior omnibus Episcopis & Patriarchis sedeat.*

SVBMONITIO AD LECTOREM.

QVI allegata testimonia SS. Pontificum, Patrum, & Conciliorum, vna cum aliis, superioribus capitibus memoratis penitius considerare & perpendere volet animo minimè emoto & præoccupato dubitare haudquaquam potest primatum Sedis Apostolicæ & Ecclesiæ Romanæ, (quæ Sedis Apostolicæ elogio præ aliis omnibus prædicatur) non esse nuperum, neque humanitus, sed diuinitus, & Christi authoritate institutum atque confirmatum, & hoc primis sexcentis annis adeò vulgatum, adeoque certum & indubitatum fuisse, vt pro execratis atque execrandis, damnatisque hæreticis & schismaticis habiti sint, qui diuersum sentire aut asserere fuissent ausi, vt paulò post suo loco probabitur vlterius. Quamobcausam Imperatores Augusti, & christianissimo nomine prædi-

cati.

eatiſſimi et Chriſtiani, hoc ipſum ingenuè faſſi, vt ſi imperatores vero, non primum inſtituerint, ſed inſtitutum diuinum, & 58. Conciliorum canonibus & totius Eccleſiæ publica continuaque confeſſione confirmatum, tuati ſunt legibus atque decretis ſuis ad roborandum & ſtabiliendũ eundem præcipue ſcriis atque peruulgatis: qui etiam hoc ipſum expreſſè teſtantur & confirmant, quando quatuor prima Concilia generalia, in quibus Romanæ ſedis auctoritas diuinitus collata agnoſcitur, inſtar diuinæ ſcripturæ obſeruari præcipiunt, & contrarium ſentientes, vt hæreticos, grauiſſimis pœnis multandos & coercendos, decernunt.

EXEGESIS ET GERMANA EXPLI-*catio eorum quæ ab Hæreticis perperam ac deprauatè allegantur.*

a. Ideo Apoſtoli S. Petrum Principem ſuũ eſſe voluerunt, quia ſic voluit & conſtituit Chriſtus: quod idem S. Pontifex in epiſt. 3. ſatis euidenter teſtatur, vt videre eſt in allegatis ſuprà ex parte Catholicorum.

b. Idem cum B. Anacleto ſentit S. Iulius, vt patet ex Epiſtola contra Orientales pro Athanaſio, à Catholicis allegata.

c. Si verba Concilii ponantur, liquidiſſimum videbis Concilium aſſerere non humana auctoritate, ſed diuina S. Petro & per S. Petrum Romano Pontifici ordinario ſucceſſori & propter illum Romanæ etiam Eccleſiæ primatum eſſe

colla-

collatum. Sic enim sonant & habent verba Con-
cilij: (Memorati Pontifices, quibus allegandi [illegible]
[illegible] occasio, suggesserunt, ipsum, qui vo-
cabatur impetitus, S. Symmachum Romanum
Pontificem, grauiter a quibusdam, sed falso ac-
cusatum intelligunt) debuisse Synodum conuo-
care [illegible] Romana sedi primum Pe-
tri Apostoli meritum, deinde [illegible]
ni, Conciliorum Venerandorum auctoritas sin-
gularem in Ecclesijs tradidit potestatem. In qui-
bus tria veniunt consideranda, primum meritum
S. Petri, quia propter confessionem de Christo
diuinitus reuelatam & donatam, meruit hoc, quod
Christus illi primatum promisit. Secundo (iu-
ssio Christi) quae verba aduersarij omittunt, quo
post resurrectionem, illum iussit ut Pastorem
supremum omnes agnos & oues pascere. Atque
reipsa quod ante erat pollicitus, super ipsum Ec-
clesiam aedificauit, hoc est, ipsi totam Ecclesiam
tanquam summo Pastori & Rectori gubernan-
dam commisit, & claues regni caelorum, hoc est,
supremam ac generalem potestatem, donauit.
Tertio sequitur Conciliorum auctoritas, quae S.
Petro eiusque successori ordinarium primatum non
primum concessit, sed diuina Christi iussione com-
missum & ordinatum esse declarauit, & ab omni-
bus catholicis sic credi & obseruari [illegible]
d. Proponitur [illegible] quidam ex [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ab-

& Epist. Leonis 52. ad Martianum Augustum, & a-
lia epist. ad ipsum Conc. Chalced. quæ est in vlt.
edit. [illegible] Conc. primatum acce-
pisse Apost. Sedem, [illegible] habuisse cō-
stat manifestissime, vt patet ex S. Anacleto alijsq́;
sequentibus supra allegatis, & S. [illegible] Gelasio,
in Concilio Episcoporum. Vt nihil dicā de Conc.
Florentino. Quin hoc ipsū Conc. Chalced. B. Pe-
tro, (& proinde eius ordinarijs successoribus) à
Saluatore Vineā custodiendā fuisse commissam
testatur expresse. Et citatur etiā act. 16. Canon 6.
Conc. Nic. quod Ecclesia Romana semper habu-
erit principatū. Si semper habuit, ergo in Concil.
Nic. non fuit ei primū attributus. Nec ideo etiā
Ro. Ecclesia primatū obtinuit, quia Roma Con-
stantinopoli senior seu antiquior, & ante illam,
Imperij Sedes fuit; sed quia S. Petrus, nutu atque
dispositione Dei ibi Sedē suā fixit, & vsq; ad mor
tē eandē continuauit, & martyrio suo velut ob-
signauit, [illegible]
[illegible]
[illegible] Patribus [illegible]
donauerunt, sed quia diuinum, [illegible] Diuino
& Saluatore nostro, vt loquitur S. Gelasius, [illegible] ipso
Domino Saluatore nostro, vt ait B. Anacletus, datū,
declarauerunt, & credendum [illegible]
[illegible] decreuerunt Patres [illegible] Con.
Nicænum [illegible] definiuisse Filio Dei consubstantia-
lem esse Patri [illegible]
a Conc. [illegible] Filius consubstantialis [illegible]
[illegible] Patri fuit consubstan-
tialis, sed quia declarauit ex Scripturis, & credendum
definiuit contra Arrianos, & eos qui hoc negabant.

e. 5. Con-

e. S. Constantinus nihil dedit Romano Pontifici quo ad ius & potestatem spiritualem; sed auxit tantùm temporalibus priuilegijs & honoribus, dotauitque Romanam sedem, tum ex gratitudine, tum ob reuerentiam Palatio Lateranensi, & alijs multis beneficijs cumulauit. Etenim expressè fatetur S. Petrum propter confessionem diuinitatis Christi, Vicarium Christi & à Christo supremum Ecclesiæ Pastorem, ac Rectorem constitutum fuisse; & ideo Successores Petri in Sede Romana quam viuens ibi collocauit, & moriens obsignauit, meritò etiam Principes & capita Ecclesiæ haberi, & eo nomine præ alijs honorari debere, & coli ab omnibus: et hoc suo exemplo & edicto confirmauit, itaque ius declarauit dumtaxat antiquum, non autem nouum constituit, quod ad dictionem attinet & potestatem spiritualem: Vt euidenter colliget, qui confessionem & donationem eiusdem Constantini Imperatoris à principio ad finem, & præcipuè ea quæ supra ex parte Catholicorum allegata sunt, perlegere & ponderare volet diligentius. Si autem Constantinus primus non contulit primatum Romano Episcopo, sed à Christo collatum confirmauit, & honoribus etiam & bonis temporalibus ornauit atque auxit: quanto minus conferre potuit Constantinus quartus, qui plusquam trecentis annis post Constantinum magnum imperauit? Et tamen hæc vt asserere & hoc non erubescunt, & probare nequicquam moliuntur ex Platina, qui non scribit Constantinum illum quartum dedisse Romano Pontifi-

approbatione, sed per concordem unanimeque Benedicti eligendi, ius suum confirmandi electum Pontificem, quod à Romanis Pontificibus à tempore Iustiniani ideo Imperatori concessum seu permissum fuit ad tempus, quia sic expediebat Ecclesiae, ut Imperatoris accedente approbatione & auctoritate, eo liberius posset ius suum & potestatem exercere Pontifex tempore persecutionum, & nemo tam facile illi auderet sese opponere, vel debitam reuerentiam atque obedientiam denegare.

f Valentinianus aperte agnoscit dignitatem S. Petri in Romano Pontifice, tanquam successore, propagatam illamque in illo conservandam constituit. Imo declarat se credidisse à S. Petro, qui illam à Christo accepit, incoeptam & derivatam esse dignitatem illam & potestatem summam Romani Pontificis. Contulisse autem antiquitatem illi principatum Sacerdotij super omnes Sacerdotes, hoc sensu dicit, quia à Christo collatum agnouit, asseruit & confirmandum, honorandumque declarauit, & praecepit.

g Iustinianus non decreuit summum Romae Episcopum tunc demum primum esse inter & super omnes Sacerdotes, cum ante eum multis & plusquam ducentis annis alij Imperatores primatum agnouerint, & Valentinianus, qui diu [illegible] ecclesiae antiquissimum fuisse, seu antiquitatem contulisse primatum asseruerit: sed voluit decreto suo subditos suos, omnesque catholicos ad primatum Romani Episcopi diuinitus collatum, & per Concilia declaratum con-

[illegible] & commemorandum o[illegible] vt paucis illis, quæ [illegible] catholicorum, vbi in Epistola ad eundem, citans verba Christi, quibus S. Petro primatus promissus & [illegible] in S. Petro & de Apostolica [illegible] confirmatum fuisse conspicue asseruit. & in principio eiusdem de præscriptione canonum antiquorum Ecclesiæ Romanæ concessa, expressissime fatetur, summi Pontificatus apicem apud eam esse, a nemine fuisse tunc temporis dubitatum. In Epistola quoque ad Ioannem Papam manifeste fatetur, ipsum caput esse omnium sanctarum Ecclesiarum, itaque in hoc totum esse, vt omnes Orientales ad obedientiam ipsius reducat, asserit se properare, vt per omnia honor & auctoritas Romanæ sedis possit crescere. Cui respondens Pontifex, idipsum quidem, quod Romana Ecclesia caput sit omnium Ecclesiarum, acceptasse, & confirmando asseruit, sed addit: *[illegible]*. Vt ostenderet primatum illum non a Patribus aut Conciliis datum vel institutum, sed declaratum tantum fuisse & agnitum atque celebratum. Id quod & Nicolaus primus Romanus Pontifex in Epist. ad Michaelem Imperatorem paulo superius explicauit ita, inquit, priuilegia (primatus scilicet & aliæ prærogatiuæ) huic sanctæ Ecclesiæ *Christi [illegible]* a Synodis non donata, sed celebrata & honorata.

h Photius, qui anno [illegible] a Christo na-

[illegible]

so imperauit, non primum [illegible] primatum Ecclesiæ Romanæ, qui non solum est diuinitus datus, c. 159. Pontificibus, Patribus & Concilijs, sed etiam Christianis & catholicis imperatoribus tot centenis annis ante ipsum agnitus & assertus fuit. Sanxit quidem Ecclesiam Romanam caput esse omnium Ecclesiarum, sed non instituendo primatum, sed declarando & asserendo tantum, & ideo sanxit, quia isto seculo, Constantinopoli Episcopi æquare sese & tantum non præponere voluerint Romano Pontifici, & primatum ad suam sedem Constantinopolitanam pertraherent. ad frangendam igitur & retundendam eorum superbiam, & Romanæ sedis prærogatiuam ac principalitatem diuinitus collatam, ab horum ambitione vindicandam, & stabiliendam conseruandamque, publico edicto mandauit, vt omnes Ecclesiæ Romanam, vt caput & supremam Ecclesiam agnoscerent, & nemo se illi opponeret, nedum æquaret, nemo debitā reuerentiā & obedientiā subtrahere aut derogare auderet; vt citati autores, Beda videlicet, Ado, & Paulus Diaconus ibidem quoque testatur.

c *Ludouicus imperator*, satis aperte testatur, qualem fidem & reuerentiā erga Romanam Ecclesiam vt caput omnium Ecclesiarum gesserit, cuius priuilegia & donationes à prædecessoribus concessa, liberaliter confirmat. Romanum autem Pontificem Vicarium S. Petri vocat, non quod negauerit in sede & auctoritate S. Petri successorem, ut in multo locis ab alijs asseritur, sed quod suo modo adhuc S. Petrus viuat & regat in

Ecclesiæ, non quidem personaliter adsit, sed meritis precibusque Ecclesiam adhuc tuendo [illegible] & per Romanos Pontifices, vt hæredes suos, [illegible] præest: quo sensu S. Leo, sermone 3. de anniuersario assumptionis suæ dicit, quod S. Petrus adhuc viuat & gubernacula Ecclesiæ suæ non dereliquerit. Item Petrus Chrysologus in epistola ad Eutychetem: Monemus, inquit, te frater honorabilis, vt his quæ à beatissimo Papa Romanæ ciuitatis scripta sunt, obedienter attendas, quia B. Petrus qui in propria sede viuit & præsidet, præstat quærentibus fidei veritatem.

CAPVT XXI.

AN ROMANVS PONTIFEX, quatenus S. Petri ordinarius est succesſor, & ex cathedra atque officio docet, ac decernit, in fide errare poſsit.

Vera sententia Catholicorum.

Romanus Pontifex, quatenus ordinarius S. Petri in officio ac cathedra pastorali supremus ordinarius successor, ex officio & cathedra vniuersam Ecclesiam do-

Falsa sententia Hæreticorum.

Romani Pontifices in fide errare possunt, & errarunt sæpissime, quia sic Patres testantur.

a Papa à fide errare potest, vt habetur in decretalibus dist.

40.

sent, ac decernunt aliquid, in fide non errarunt, nec errabit unquam, idque propter Christi promissionem, & assistentiam perpetuam, quia sic testantur SS. Pontifices ac Martyres, Patres etiam ac Concilia, tum particularia, tum generalia primitiuæ Ecclesiæ, nec non Imperatores catholici.

LVCIVS I. Pontifex & Martyr anno 255. in Epistola ad Episcopos Galliæ & Hispaniæ: *Hæc sancta,* inquit, *& apostolica Mater omnium Ecclesiarum, Christi Ecclesia, quæ per Dei omnipotentis gratiam, à tramite Apostolicæ traditionis nunquam errasse probatur, nec hæreticis nouitatibus depravanda suc-*

a Ioan. ep. St Papa, & in Epist. 4. Anacleti.

b Liberius Papa in hæresim lapsus est Arrianam. Vt Hieronymus in chronicis testatur.

c Honorius Papa in sexta Synodo generali act. 13. pro hæretico accusatur, & damnatur.

d Nicolaus primus, vt refert Gratianus de Consecratione dist. 4. in cap. à quodam Iudæo, ait baptismum in nomine Christi collatum valere. At Pelagius Papa, vt dicitur ibidem cap. Multi, & cap. Si reuera, damnat illam sententiam, asserens deberi conferri in nomine SS. Trinitatis. Ergo alter in fide errauit.

e Stephanus Papa

3 Y sum-

rubuit, sed verus exordio matrem fidei Apostolicæ percepit ab auctoribus suis Apostolorum Christi Principibus, illibata sine tenus manet, secundum ipsius Domini Saluatoris diuinam pollicitationem, quam discipulorum suorum Principi, in suis fatus est Euangeliis: Petre, inquiens, ecce Satanas expetiuit vt cribraret vos, sicut qui cribrat triticum: Ego autem pro te rogaui, vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Consideret igitur vestra excellens prudentia, quàm bonum sit persistere in dispensatione vobis credita, & in fide recta atque hæreticis & æmulis Christi repugnare, & nunquam à veritatis tramite declinare.

damnat Formosum papam, & omnia eius acta atque doctrinam. Ergo alteruter errauit in fide decretum.

f Cælestinus Papa tenuit, vt habetur ... de diuortiis, quod quando vnus coniugum sit hæreticus aut infidelis, alter potest de nouo cum alio contrahere.

g Nicolaus 3. cap. Exiit qui seminat, de verborum significatione; dicit Christum nec in vniuersali, nec in particulari habuisse pecunias, sicut nec Franciscani habent. Quam sententiam vt falsam damnat Ioan. 22. in Extrauagante, Cum inter nonnullos, de verborum significatione. Ergo alter errauit.

h Ioan. 22. sustinuit animas iustorum nõ vi-

de

quoniã Dominus & Saluator omniũ cuius fides est, qui pro nobis mori nõ dubitauit, & proprio nos suo redemit sanguine, qui fidem B. Petri nõ defecturam promisit, & confirmare eum fratres suos admonuit: quod Apostolicos Pontifices, meæ exiguitatis prædecessores, confidenter fecisse semper, cunctis est cognitum.

deret Deus usq; ad diẽ iudicij: quod est erroneum, & tamẽ illũ errorẽ obtrudere voluit Academia Parisiẽsis, ut nõ daret gradus aliter sentiẽtibus. Quin & ipsemet S. Petrus Princeps Apostolorum & primus Pontifex, fidẽ negauit, & gentes iudaizare coegit.

Quorum & pusillitas mea, licet impar, & minima, pro suscepto tamen, diuina dignatione, ministerio, pedissequa cupit existere.

FELIX I. Papa & Martyr anno 270. in Epist. ad Benignu. Eadẽ ferè ad verbũ scribit.

EVSEBIVS Papa & Martyr anno 308. in Epist. ad Episcopos Tusciæ & Campaniæ. Benedictus namque Dominus Deus noster qui per misericordiam suam Romanam Ecclesiam, B. Petri Apostolorum Principis Sacerdotio dicauit ... Prima enim salus est rectæ fidei regulam custodire, & à constitutis Patrũ non deuiare. Nec potest Domini nostri Iesu Christi prætermitti sententia dicentis: Tu es Petrus, & super hanc petrã ædificabo Ecclesiam meam. & hęc quę dicta sunt, rerum probantur effectibus: quia in sede Apostolica extra maculam semper est catholica seruata Religio.

S. DAMASVS anno 363. in Epistola ad Stephanum Archiepiscopum Concilij Mauritaniæ, & vniuersos Episcopos Africanæ prouinciæ. Satagentes, inquit, ne aliquis de his qui vobis crediti sunt à sanis [illegible] cereatur aut capiatur, [illegible] vestram prudentem commonitionem, [illegible] gis autem secundum Domini diuinam præceptionem nos qui supra Domum eius hic est, vniuersalem Ecclesiam catholicam, Episcopale suscepimus ministerium, sollicite vigilare, vt ne quid [illegible] eius [illegible] bus, id est, Apostolicis viris, Apostolorum successoribus atque ministris quibusdam, nobis inconsultis contingat damnari [illegible] *fratres carissimi, firmamentum à Deo fixum & immobile, atque tanquam* [illegible] *dotum, id est, omnium Episcoporum, Apostolicam Sedem esse constitutam.* [illegible] *Tu es enim* (sicut diuinum pronunciat verbum veraciter) *Petrus, & super* [illegible] *Ecclesiæ Columnæ, qui Episcopi* [illegible] *confirmata sunt.* & tibi claues regni cælorum commisi atque ligare & soluere posse, quæ in cælis sunt, & quæ in terris, promulgaui. Tu prophanatorum hominum, & [illegible] brorum meorum, meis [illegible] discipulorum meorum existis, ut *Princeps & Doctor* [illegible] *& immaculata* [illegible] [illegible], [illegible], gen-

tes,

Dei legatione pro Christo fungimur, *& omnes hunc sanctæ sedis Præsules, qui vicem gesserunt, gerunt & gerent.*

S. Leo I. Anno 440. Sermon 3. de Assumptione sua ad Pontificatum. Specialis, inquit, cura Petri à Domino suscipitur, *& pro fide Petri proprie supplicatur: tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens Principis victa non fuerit.* In Petro ergo omnium fortitudo munitur, & diuinæ gratiæ ita ordinatur auxilium, vt firmitas quæ per Christum Petro tribuitur, per Petrum Apostolis cęteris conferatur.

S. Gelasius Pontifex Anno 494. in epist. ad Anastasium Augustum. Vbi pietas tua, inquit, euidenter aduertit, nunquam quolibet & penitus humano consilio eleuare se quemquam posse illius priuilegio vel confessioni, *quem Christi vox prætulit vniuersis, quem Ecclesia Veneranda fatetur semper, & habet deuota primatum. Impeti enim possunt humana præsumptione, quæ diuino sunt iudicio constituta: Vinci autem quorumlibet potestate non possunt.* Atque vtinam sic contra nitentibus perniciosa non sit audacia, quemadmodum quod ab ipso sacræ Religionis auctore præfixum est, non potest vlla virtute conuelli. Et paulò post: Nemo pietatem tuam fallat. Verum est quod singulariter per Prophetam Scriptura testatur: Vna est columba mea, vna est perfe-

cta mea, vna est Christiana fides, quam docet vniuersa ecclesia catholica. Catholica autem vera intemerata est, quæ ab omnium perfidorum atque eorum successoribus atque consortibus sincera, pura, immaculata communione diuisa est. Alioqui non erit diuinitus mandata distinctio, sed miseranda confusio. Nec vlla causa iam superest, si hoc in quolibet contagio voluerit admittere: ne cunctis hæresibus ianuam, aditumque pandamus. Qui enim in vno offenderit, omnium reus est: & qui minima spernit, paulatim decidit: hoc est, quod sedes Apostolica magno præcauit, *vt quia mundo radix est Apostoli gloriosa confessio, nulla rima prauitatis, nulla prorsus contagione macularetur. Nam si, quod Deus auertat, quod fieri non posse confidimus, tale aliquid proueniret, vnde cuiquam resistere auderemus errori; vel vnde correptionem errantibus posceremus?*

Idem in Epistola ad vniuersos Episcopos Dardaniæ. Quapropter, inquit, respuentes stultitiam inanium querelarum, percurrere vos oportet, ab ipsis beatis Apostolis, & considerare prudenter: *quoniam Patres nostri, catholici videlicet doctores, sacerdotes in vnaquaque hæresi quolibet tempore suscitata, quicquid pro fide, pro veritate, pro communione catholica atque apostolica, secundum scripturarum tramitem prædicationemque ma-*

iorum,

[illegible] facta semel cum cooperatione, sanxerunt, inconuulsam voluerunt deinceps formam constare, nec in quibusdam causis, denuo quæ præfixa fuerant, retractari qualibet recenti præsumptione permiserint. Et paulo post: Quibus conuenienter, vt dictum est, ex patrum traditione perpensis, confidimus, *quod nullus iam veraciter Christianus ignoret,* vniuscuiusque Synodi constitutum, quod vniuersalis Ecclesiæ probauit assensus, *nullam magis exequi sedem præ ceteris oportere, quam primam, quæ & vnamquamque Synodum sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione custodit, pro suo principatu, quem B. Petrus Apostolus Domini voce perceptum, Ecclesia nihilominus subsequente & tenuit semper & retinet.*

IDEM in Concilio septuaginta Episcoporum, Pariter, inquit, supradictam sanctam Romanam Ecclesiam Christo Domino consecrauerunt (S. Petrus & Paulus sc. sua morte & martyrio) talesque omnibus vrbibus in vniuerso mundo sua præsentia & venerando triumpho prætulerunt. *Est ergo prima Petri Apostoli sedes, Romana Ecclesia, non habens maculam neque rugam, neque aliquid huiusmodi.*

S. GREGORIVS MAGNVS, anno 59[illegible]. libr. quarto Epistol. tricesima secunda,

ad

ad Mauritium Imperatorem. Quis nesciat, inquit, *sanctam Ecclesiam in Apostolorum principis soliditate firmatam*, cui dictum est: Super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam. Et rursum: Tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.

AGATHO Pontifex, anno 679. in epist. ad Constantinum Imperatorem, quæ lecta est in *sexta Synodo generali*, actione 4. & approbata actione 8. Hæc est veræ fidei regula, quam & in prosperis, & in aduersis viuaciter tenuit Apostolica Christi Ecclesia, *quæ per Dei gratiam a tramite Apostolicæ traditionis nunquam errasse probatur, nec hæreticis nouitatibus deprauata succubuit*, quia dictum est Petro, Simon, Simon, Ecce Satanas &c. Ego autem rogaui pro te vt non deficiat fides tua. Dominus fidem Petri non defecturam promisit, & confirmare eum fratres admonuit: *quod Apostolicos Pontifices meæ exiguitatis prædecessores confidenter fecisse semper, cunctis est cognitum*. Et paulo post, ostendens vnde tam liberè illa assereret atque prædicaret, ait: Nam & inter cætera is, per quem nobis præcipue illa priuilegia sunt collata; Tu aliquando conuersus, audiuit à Domino, confirma fratres tuos.

NICOLAVS primus anno 858. in epist. ad Michaelem Imperatorem. *Priuilegia*, in-

quit,

[illegible] *possint.* [illegible] *non possunt,* [illegible] *euelli non possint. Quia ante imperium* [illegible] [illegible] *Christianam* [illegible] Et paulo post: Nam & inter caeteros, per quem nobis praecipue illa sunt priuilegia collata; [illegible]

Leo nonus anno Domini 1049. in epist. ad Petrum Antiochenum: Nimirum, inquit, solus est, pro quo, ne deficeret fides eius, Dominus & Saluator asseruit se rogasse, dicens: Rogaui pro te, &c. *quae venerabilis & efficax oratio obtinuit, quod hactenus fides Petri non defecit, nec defectura creditur in throno eius.*

Innocentius tertius anno 1198. in epist. ad Episcopum Arelatensem, & habetur in capite, Maiores, extra de Baptismo & eius effectu. Maiores, inquit, Ecclesiae caussas, praesertim articulos fidei contingentes, ad Petri sedem referendas intelligit, *qui eam pro eo Dominum rogasse, ne deficeret fides eius,* &c.

TESTIMONIA SS. PATRVM, TAM *Graecorum quam Latinorum.*

Origenes Alexandrinus in Aegypto, anno Domini 230. in cap. 16. Matthaei. *Manifestum est, inquit, & si non exprimatur, quod* [illegible]

adver-

aduersus Ecclesiam, portæ præualere possent infernorum. Nam si præualerent aduersus petram, in qua Ecclesia fundata erat, contra Ecclesiam etiam præualerent.

S. CYPRIANVS Archiepiscopus Carthaginensis in Africa anno 240. lib. 1. Epist. 3. Nauigare, audent, inquit ad Petri cathedram, & Ecclesiam principalem, *&c nec cogitare eos esse Romanos, ad quos perfidia habere non potest accessum.*

IDEM lib. 4. Epist. 2. laudans constantiam & auctoritatem S. Cornelij Papæ, etiam Ethnico Imperatori terribilem: *Quanta,* inquit, *ipsi suscepto Episcopatu suo virtus? quantum robur animi? qualis firmitas fidei?* sedisse intrepidum Romæ in Sacerdotali cathedra eo tempore, cum Tyrannus (Decium intelligit) infestus Sacerdotibus Dei, fanda atque infanda comminaretur; *cum multo patientius & tolerabilius audiret, leuari aduersum se æmulum Principem, quam constitui Romæ Dei Sacerdotem.*

S. GREGORIVS NAZIANZENVS Episcopus, in Græcia anno 380. in carmine de vita sua. *Vetus Roma ab antiquis temporibus rectam fidem, & semper eam retinet, sicut decet urbem, quæ toti orbi præsidet, semper de Deo integram fidem habere.*

S. Hie-

S. HIERONYMVS discipulus eius, in Syria anno 380. lib. 3. Apologiæ contra Ruffinum. *Scito,* inquit, *Romanam fidem, Apostolica voce laudatam, eiusmodi præstigias non recipere, etiamsi Angelus aliter annunciet, quam semel prædicatum est, Pauli auctoritate munitam non posse mutari.*

S. AVGVSTINVS Episcopus Hypponensis in Africa anno 400. in psalmo contra partem Donati. Numerate, inquit, Sacerdotes, vel ab ipsa sede Petri: in ordine illo Patrum, quis cui successerit videte: *ipsa est petra, quam non vincunt superbæ inferorum portæ.*

S. CYRILLVS Alexandrinus Archiepiscopus in Aegypto anno 430. vt citatur apud S. Thomam in cap. 16. Matthæi. *Secundum hanc promissionem,* inquit, *Ecclesia Apostolica Petri, ab omni seductione & hæretica circumventione manet immaculata.*

S. THEODORETVS Episcopus Cyri, in Syria anno 440. in Epistola ad Renatum Presbyterum Romanum: Tenet, inquit, sancta illa sedes gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum: cum propter alia, *tum quia semper hæretici fœtoris expers permansit.*

S. PETRVS Crysologus Rauennas Episcopus in Italia, anno 430. in Epistola ad

ad Eutychetem, quę habetur in primo tom. Conciliorum ante Concilium Chalcedonense: Hortamur te, inquit, frater honorabilis, vt his: quę à beatissimo Papa Romanę ciuitatis scripta sunt, obedienter attendas: *quia B. Petrus, qui in propria sede viuit, & præsidet, præstat,* (per successores suos) *quærentibus fidei veritatem.*

THEOPHYLACTVS Archiepiscopus Bulgarensis in Græcia, anno 880. in caput 22. Lucę, docet datum à Christo hoc priuilegium, fidei videlicet indefectibilitatem, quia ipse futurus erat Princeps & caput aliorum, & proinde etiam dari omnibus alijs, qui illi in principatu illo erant successori. *Quia te habeo, inquit, principem Discipulorum, confirma cæteros. Hoc enim decet te, qui post me Ecclesiæ petra es, & fundamentum.*

S. BERNARDVS Abbas Clareuallensis in Gallia anno 1140. in epistol. 190. ad Innocentium Papam, eius nominis secundum. Oportet, inquit, ad vestrum referri Apostolatum pericula quæque, & scandala Regni Dei, ea præsertim, quæ de fide contingunt. *Dignum namque arbitror ibi resarciri damna fidei, vbi non possit fides sentire defectum. Cui enim alteri aliquando dictum est aliquando, Ego pro te rogaui, vt non deficiat fides tua?*

TESTIMONIA CONCILIORVM.

SYNODVS Alexandrina, in qua S. Athanasius & vniuersi Aegyptiorum Thebaidorum, & Libiorum Episcopi congregati fuerunt, in epist. ad Felicem Papam eius nominis secundum. *Tu,* inquit, *prophanarum hæresum, & impetitorum, atq. omnium infestantium depositor es, princeps, & doctor, caputq. omnium, orthodoxæ doctrinæ, immaculatæ fidei existis.*

ASCANIVS, & vniuersi Episcopi Tarraconensis prouinciæ in epist. ad Hilarium Papam. Domino beatissimo, & Apostolica reuerentia à nobis in Christo colendo Papæ Hilario, Ascanius & vniuersi Episcopi Tarraconensis prouinciæ. Etiamsi nulla declararet necessitas Ecclesiasticæ disciplinæ, expetendum nobis reuera fuerat illud priuilegium Sedis vestræ, quo susceptis regni clauibus, post resurrectionem Saluatoris, per totum orbem beatissimi Petri singularis prædicatio vniuersorum illuminationi prospexit. Cuius Vicarij principatus, sicut eminet, ita metuendus est ab omnibus & amandus. Proinde nos Deum in nobis primitus adorantes, cui sine querela seruitis, ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam, *inde responsa quærentes, vnde nihil errore, nihil præsumptione, sed Pontificali totum deliberatione præcipitur.*

Z Con-

CONCILIVM Chalcedonense Act. 3. petit à S. Leone Pontifice tanquam summo & infallibili Iudice ac Pastore probationem & confirmationem statutorum suorum. Huc pertinent & Concilia, quæ sequenti capite allegabuntur, à quibus Romani Pontifices tanquam supremi, & diuinitus ordinati ac nunquam fallaces Iudices interpellantur.

TESTIMONIA IMPERATORVM.

Gratianus, Valentinianus & Theodosius AAA. in l. I. C. de summa Trinitate, testantur in Romana Ecclesia fidem Petri inuiolatam permansisse, & à Pontifice Damaso eandem sequutum ac tutatum fuisse.

Iustinianus in Epist. ad Eulalium Episcopum & Ecclesiam Carthaginensem, expressè testatur quod in sede Apostolica extra maculam semper est catholica seruata Religio.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

IN causis etiam secularibus, maximè arduis & maioris momenti iudicem aliquem esse supremum, qui finaliter omnes controuersias dirimat atque determinet, ratio ipsa, & experientia quotidiana atque euidentissimè [illegible] que necessario [illegible], alioquin enim contentionum & controuersiarum nunquam aut modus.

…aut hoīs esset futurus. Si autem in temporalibus negotijs hoc requiritur: quantò magis in negotio & causa Religionis & salutis æternæ? Et propter sapientissimus & clementissimus Deus, in veteri quoque testamento, Deut. 17. Synagogæ de Iudice supremo inter tot iudices inferiores prouidit, ad quem recurrerent Iudæi in omnibus controuersijs & causis contentiosis, dubijsque quibuscunque, cuius etiam determinationi & iudicio stare & confidere possent, atque fidem ac obedientiam præstare, sub pœna etiam capitis tenebantur. Si in veteri testamento, in vnius linguæ & terræ populo talis Iudex necessarius, & diuinitus erat prouisus: quantò magis necessarius, & prouidendus fuit tempore noui testamenti in Ecclesia, quæ non ex vna tantùm gente & natione, sed tot diuersis populis & nationibus per vniuersum orbem diffusis constat, & quotidie accrescit atque amplificatur? Illum porrò Iudicem supremum, & quidem in fide minimeque fallentem, non alium esse, quam S. Petrum & eius successorem ordinarium in cathedra Romana, Episcopum videlicet Romanum, omnes semper orthodoxi Patres, omnes catholici Scriptores, palam semper & vnanimi consensu constanter sunt, non solùm voce & verbo, sed etiam reipsa confessi, vt partim ex allegatis, partim allegandis porrò eorundem testimonijs cuilibet probæ & illuminatæ mentis consultare potest. Hæretici autem, & quidem moderni magis, quàm qui vnquam exstiterunt, vt Romanum Pontificem pro tali

iudicem agnoscere nolunt, ita & peculiare aliquem prætexere possunt. Atque posse etiam in rebus fidei & errasse sæpius Romanos Pontifices prædicasse non timent, quem argumentis [illegible] quorum mendacia esse ex tot Sanctorum Patrum, & totius Ecclesiæ Catholicæ allegatis testimoniis [illegible] & in fumos resoluantur. Nos tamen nihilominus sigillatim, sed paucis ad eorum cauillationes seu calumnias respondere visum est: lectorem, qui vberiorem refutationem desiderat ad Scriptores Catholicos, maxime Bellarminum, qui lib. 4. cap. 8. & seq. vsque ad 15. fuse ad omnia hæreticorum obiecta sufficienterque respondit remittentes.

EXEGESIS, ET GERMANA EXPLICATIO EORUM, QUÆ PERPERAM CORRUPTEQUE AB HÆRETICIS ADFERUNTUR.

a Papam vt priuatam personam in fide errare posse non plane inficiantur Catholici: [illegible] Papam, hoc est, Petri successorem & Pastorem Ecclesiæ Vniuersalis, errorem in fide [illegible] mandare posse Ecclesiæ, constanter negant, & probare nunquam possunt hæretici. Si enim hoc factum est, aut fieri poterat, quomodo constabunt testimonia illa superiore capite allegata, quomodo Ecclesiæ firmitas consistet? qua ratione confirmabit alios, aut [illegible] hæreses me dissipabit? Si igitur, quod [illegible] certum non est, Papam, vt priuatam ac singula-

eam personam in fide aliquo articulo errare contingeret: nunquam tamen permisit aut permittet Deus quod ex cathedra & officio docens ac præcipiens Ecclesiæ errorem aliquem aut hæresim accipiendam mandabit. De priuato itaq; errore loquitur caput illud, si tamen illum labi possit Pontifex, non de errore aut hæresi, quæ palàm & ex officio & omnibus præcipiat vel obtrudat. Porrò S. Anacletus in ep. 3 non loquitur de errore Sũmi Pontificis aut Ro. Ecclesiæ, cuius primatũ & firmitatem auctoritatemque summam & fidem intemeratam eadem epistola ex proposito commendat & probat: sed agit de erroribus inferiorum Episcoporum & Pastorum. Ait enim: Pro meritis ergo plebis sæpe Pastores deprauantur Ecclesiæ, vt procliuius corruant qui sequuntur. Et paulò post: Doctor autem vel Pastor Ecclesiæ, si à fide exorbitauerit, erit à fidelibus corrigendus: sed pro reprobis moribus, magis est tolerandus quam distringendus.

b Liberius non consensit in hæresim Arrij, sed tantum in condemnationem seu exautoratione Athanasij ab Arrianis de alijs criminibus accusatum, malè informatus subscribens, vt ipsemet S. Athanasius testatur. Quia verò depositioni S. Athanasij falsè accusati subscripsit, Arrianorum hæresi subscripsisse visus est alijs, qui rem non satis perspectam exploratamque habuerunt. Et illinc fama percrebuit, per quam etiam S. Hieronymus in Syria adeptus fuit, Liberium exilij tædio victum Arrianam fidem fuisse amplexatum. Vide Athanasium, qui omnium optimè rei

veritatem sciuit, in Epistol. ad solitariam vitam agentes, & Theodoretum hist. Eccles. lib. 2. cap. 37. Et, si maxime tædio victus Liberius subscripsisset Arianis, non tamen a fide, sed fidei confessione excidisset (sicut & S. Petrus qui timore humano Christum ore tantùm negauit, non corde: & S. Marcellinus Martyr, qui prius simili terrore correptus, thus idolis, coactus, adoleuit) nec hæresim etiam Arrianam ex decreto docuisse probari posset, qui tantum quo ad suam personam in hæresim consensisset. Sed Athanasio optimè conscio, non famæ temerè per Arianos aliosque malignos sparsæ, credendum est.

c Damnatus quidem fuit Honorius Papa tanquam Hæreticus in Concilio sexto generali, sed ex mala informatione, aut intellectu Epistolæ quam ad Sergium scripserat Honorius. Vnam enim Christum habuisse voluntatē asserere visus est: sed hoc de vna voluntate quatenus homo erat Christus meritò veraciterque dici potuit qui tamen duas voluntates habuisse credendus est cum Catholica Ecclesia, quatenus duas habuit naturas in vna persona coniunctas. Aut igitur non errauit Honorius sane intellectus, licet non satis cautè isto tempore scripsisse censeri posset: aut falsatam fuisse Epistolam ab hæreticis apparet: quod illis solenne est, & fuit semper, maximè in Epistolis Patrum & summorum Pontificum; vt sibi contigisse quoque, adhuc viuenti & superstiti, S. Leo conqueritur in Epistola, quam scripsit ad Martianum Augustum, quæ est 69. Patres autem Concilij istius in re [illegible]

[illegible]

habitum non est, & tali posuisse nutum non est, nec tamen eius errorem postea deprehensum, & Honorij mentem non satis intellectam fuisse Anastasius ipsius, qui Epistolam scripserat testatum fecit, vt refert Maximus in disputatione cum Pyrrho.

d Nicolaus consultus, an à quodam Pagano vel Iudæo baptizati essent rebaptizandi, vt Doctor simpliciter respondit, si in nomine SS. Trinitatis, aut etiam Christi baptizauerit, iterandum non esse baptismum quia etiam ipsi olim Apostoli in nomine Iesu baptizasse leguntur: Non autem vt Pontifex decernit, in nomine Iesu deinceps baptizandum: quia etsi in exordio Ecclesiæ SS. Apostoli in nomine Iesu baptizarint, & non in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti explicite, vt quidam non ignobiles Patres existimant, idque ex singulari ratione ac dispensatione diuina, vt nomen Iesu redderetur clarius atque illustrius; licet implicitè SS. Trinitas in nomine Iesu Christi comprehendatur: tamen post Apostolorum tempora, Ecclesia voluit expressis verbis formam illam seruari, quam Christus ascensurus ad cœlum præscripsit: & peccarent mortaliter qui aliter baptizare præsumpserint. Idcirco meritò reprehendit Pelagius illos qui aliter quàm in præscripta & consueta Ecclesiæ forma baptismum conferunt: mandatque in nomine SS. Trin. expressis verbis baptizari: nec tamē dānat Nicolai sententiā, qui nō decernit qua forma vtendum esset, quia de hoc quæstio mota non fuerat: sed an a Iudæo vel pagano in for-

ma Ecclesiæ baptizati, essent rebaptizandi? ad quam respondit, baptismum iterandum non esse propter personam baptizantis, si modo vel expresse in nomine SS. Trinitatis, vel etiam in nomine Christi, vt Apostoli baptizasse leguntur, & multi Patres, inter quos & S. Ambrosius, ita intelligere videntur, baptizati fuerint.

e Stephanus decreta Formosi damnauit, qui illum non fuisse legitimum Pontificem persuasus fuit; non autem quod illum quicquam contra fidem aut mores impiè decreuisse putaret: eadem tamen postea Ioannes nonus rursus confirmauit, quia compertum probatumque fuit, Formosum non pseudopapam, sed legitimè electum fuisse: itaque error personæ & facti, non fidei fuit.

f Celestinus Papa ex officio & cathedra nihil decreuit aut definiuit: sed, vt refert Innocentius tertius, capite Quanto de diuortijs, ita sensisse videbatur. Si igitur certum non fuit, ita illum sensisse: multò minus dici potest, ita illum ex officio decreuisse, & Ecclesiæ credendum mandasse.

g Non damnat sententiam Nicolai, Ioannes Pontifex, sed quomodo intelligenda esset exponit: nempe Christum pecunias proprias non habuisse aut attrectasse, qui nec habuit vbi caput reclinaret: sed ab alijs quidem sustentationis ergo ex pietate datas, per Apostolos suos & accepisse & vsurpasse. Licet etiam aliquando nec Apostolis pecunias habere permiserit

quando

quando eos sine pera & baculo prædicare mini abnegauit. Partim igitur & aliquando Christus perfectione; aliquando vero communi modo vixit, & cibo potuque & alijs vitæ necessarijs vsque fuit.

h Ioannes 22. nec hæreticus censeri potuit, quia illa sententia ab Ecclesia necdum definita fuerat, nec illam iudicando decreuit sed decernere volens, morte præuentus fuit, vt re.ei t Benedictus successor eius proximus. Nec Parisiensibus huius sententiæ definitionem præscripsit, sed illam iuramenti legem, postulantibus concessit.

i S. Petrus fidem, quod Christum nosset, ne quidem, sed non corde negauit. Si enim in corde Christum negasset, defecisset fides eius, & sic Christi oratio frustranea, & promissio falsa fuisset: quia dixerat: ego rogaui pro te vt non deficiat fides tua. Et si maximè, quod tamen nequaquam contigit, fidem etiam in corde negasset, tamen contra fidem nihil vt Pontifex definiuit: imo tunc necdum Pontifex creatus, sed tantum designatus erat; post resurrectionem demum Pastor & Pontifex totius Ecclesiæ & Ouilis Christi creatus, & confirmatus fuit, cùm Christus illi omnes agnos, & oues pascendas commisit Ioan. 21. Nec etiam postea Pontifex existens gentes decreto aliquo vel definitione iudaizare coëgit: sed tantùm exemplo suo non tam per se, sed non satis discreto offendiculo fuit quia videlicet, Christianis ex iudaismo conuersis accedentibus cum gentibus, omnibus ci-

tum factam à Christo, in fide errare. hoc est Ecclesiam errorē ex officio docere non potest: sed alios semper in fide confirmare tenetur: idcircò ad illum, táquam ad Visibile totius Ecclesiæ Caput, & supremum minimeque fallacem Iudicem, omnes Ecclesiæ, potissimùm maiores & difficiliores controuersiæ, & dubia in fide, certò & finaliter ab illo deter minanda, referri debent, & relata sunt à Catholicis, pro necessitate, semper: & sine ipso, nec Concilia generalia legitimè celebrari, nec celebrata ratificari aut confirmari possunt: quia sic testantur primitiuæ Ecclesiæ S. Pontifices, Patres, sum non possunt nec debent referri dubia aut controuersiæ in fide: quia sic testantur primitiuæ Ecclesiæ Patres & Concilia.

DAMASVS Epistola ad Theophylum & Anysium. Cùm, inquit, huiusmodi fuerit Concilij Capuensis iudicium, vt finitimi Bonoso, atque eius accusatoribus iudices tribuerentur, aduertimus *quod nobis iudicandi forma competere non potest.*

CYPRIANVS Epistola ad Quirinum, seu Quintum. Neque enim, (inquit, in Concilio residens) *quisquam nostrum Episcopum se esse Episcoporum constituit aut tyrannico terrore ad obsequendi necess-*

Concilia, & Imperatores catholici.

5. ANACLETVS Pontifex & Martyr, qui rexit Ecclesiam anno Domini 84. Epistola decretali tertia, vbi docuisset quo modo Episcopi non humilitate & mansuetudine suos regere & corrigere deberent, subiungit: *si quae vero aliae caussae difficiliores inter vos ortae fuerint, ad huius sanctae Sedis apicem eas quasi ad caput referte, vt Apostolico terminentur iudicio:* quia sic Dominum velle, ab eoque isthuc constitutum esse suo dictis testimoniis declaratur. Haec vero Apostolica Sedes cardo & caput factum est à Domino, & non ab alio constitutum: *& sicut cardo im-*

necessitatem collegas suos adigit: quando habeat omnis Episcopus pro licentia libertatis & potestatis suae arbitrium proprium, tamquam iudicari ab alio non possit, cum nec ipse potest alium iudicare. Sed expectemus vniuersi iudicium Domini nostri Iesu Christi, qui vnus & solus habet potestatem & praeponendi nos in Ecclesiae suae gubernatione, & de actu nostro iudicandi.

Concilium Mileuitanũ, can. 22. Quod si ab eis (Episcopis vicinis) prouocandum putauerint, non prouocent, nisi ad Africana Concilia, vel ad primates prouinciarum suarum. *Ad transmarina autem qui putauerit appellandum, a nullo intra Africam in communionem suscipiatur.*

Con-

ipsum regitur, sic huius sanctæ Sedis auctoritate omnes Ecclesiæ, Domino disponente reguntur.

Concilium Africanum sextum appellationes ad Romanũ Pontificem plane recusauit, & noluit admittere.

S. EVARISTVS Pontifex & Martyr, anno 97. epistol. 1. ad vniuersos Episcopos Africæ. Consulentibus, inquit, vobis, fratres, charissimi, quid super his, quæ in vestris continebantur scriptis visum esset, vel quid docilis ratio persuaderet, aut quid à beatis Apostolis nobis traditum aut custoditum remaneret, optantes, vt retulistis, nostris institui documentis. *Siquidem dilectio vestra, normam secuta prudentium, ad Sedem Apostolicam referre maluit, quasi ad Caput, quid deberet de rebus dubys custodire potius, quam vsurpatione præsumere.*

S. ALEXANDER Pontifex & Martyr, anno 106. in epist. ad omnes orthodoxos. Relatum insuper est ad huius sanctæ & Apostolicæ Sedis apicem, *cui summarum dispositiones caussarum, & omnium negotia Ecclesiarum ab ipso Domino tradita sunt, quasi ad Caput*, ipso dicente Principi Apostolorum Petro: Tu es Petrus & super hanc petram Ecclesiam meam ædificabo: quod quidam æmuli Christi, eiusque sanctæ Ecclesiæ insidiatores, Sacerdotes Dei ad iudices publicos accusare præsumant, cum magis Apostolus, Christianorum caussas ad

Eccle-

Ecclesias deferri, & ibidem terminari præcipit.

5. ANICETVS aliàs ANICIVS Pontifex & Martyr Anno 154. Epistola decretali ad vniuersos Episcopos Galliæ. Si verò (aliquis ex Metropolitanis) incorrigibilis, inquit, eisque inobediens apparuerit, *ad hanc Apostolicam Sedem, cui omnia Episcoporum iudicia terminare præcepta sunt, eius contumacia referatur*, vt vindicta de eo fiat, & cęteri timorem habeant.

5. ELEVTHERIVS Pontifex & Martyr, anno 171. in Epistola ad omnes Ecclesias per vniuersam Galliam. De accusationibus ergo Clericorum, inquit, super quibus consulti sumus, quia omnes eorum accusationes difficile est ad Sedem Apostolicam deferre, definitiua Episcoporum tantùm iudicia huc deferantur, & huius sanctæ Sedis auctoritate finiantur, *sicut ab Apostolis eorumq; successoribus multorum consensu Episcoporum iam definitum est.* Nec in eorum Ecclesijs alij aut præponantur aut ordinentur, antequam hic eorum iuste terminentur negotia: quoniam quamuis liceat apud Prouinciales & Metropolitanos atque Primates accusare accusationes vel criminationes, *non tamen licet definire, sicut prædictum est*. Reliquorum verò Clericorum apud

apud Prouinciales & Metropolitanos ac Primates & ventilare, & iuste definire licet.

S. VICTOR Pontifex & Martyr Anno 186. Epistola ad Theophylum Episcopum, & omnes fratres in Alexandria. Audiuimus inquit, apud vos vestrosque diuersa iudicia fieri, & incerta iudicare. Incerta carissimi nullatenus iudicemus, quo ad vsque veniat Dominus, quia latentia perducet in lucem, & illuminabit abscondita tenebrarũ, & manifestabit consilia cordium: quia quamuis vera sint, non tamen credenda, nisi quæ manifestis iudicijs comprobantur, nisi quæ manifesto iudicio conuincuntur, nisi quæ iudiciario ordine publicantur. *Similiter ea vos iudicare, ad Apostolicam delatum est Sedem, quæ præter nostram vobis non licet definire auctoritatem, Episcoporum caussas. Vnde ita constitutum itaque a tempore Apostolorum & deinceps. Placuit vt accusatus vel iudicatus à comprouincialibus in aliqua caussa Episcopus, licenter appellet & adeat Apostolicæ Sedis Pontificem:* qui aut per se, aut per Vicarios suos eius retractari negotium procuret, & dum iterato iudicio Pontifex caussam suam agit, nullus alius in eius loco ponatur, aut ordinetur Episcopus: *quoniam quamquam comprouincialibus Episcopis accusati caussam Pontificis scrutari liceat, non tamen definire, inconsulto Romano Potifice permissum est: cum B. Petro Apost.*

non

non ab alio, quam ab ipso accepimus Domino: Quodcunque ligaveris super terram, erunt ligata & in caelis: & quaecunque solveris super terram, erunt soluta & in caelis. *Et alibi in eadem Epistola loquitur Apostolicus: Si quis putaverit se a proprio Metropolitano gravari, apud Patriarcham vel Primatem dioeceseos, aut penes universalis Apostolicae Ecclesiae iudicium audiatur.* Nihil aliud est, fratres, talis praesumptio, nisi Apostolorum, suorumque Successorum terminos transgredi, eorumque decreta violari. Culpantur enim, ut scriptum est, fratres, quia aliter circa Episcopos iudicare praesumunt, quam Apostolicae Sedis Papae placuerit. Et quis est, qui iudicat eum, *quem Dominus sibi, & huic sanctae Sedi reservavit iudicandum?*

S. Zephyrinus Pontifex & Martyr, Anno 198. in Epistola ad omnes Episcopos Siciliae. *Patriarchae,* inquit, *vel Primates accusatum discutientes Episcopum, non ante sententiam proferant definitivam, quam Apostolica fulti auctoritate,* aut reum se ipsum confiteatur, aut per innocentes & regulariter examinatos convincatur testes. Et paulò post: Duodecim iudices quilibet Episcopus accusatus, si necesse fuerit, eligat, a quibus eius causa iuste iudicetur, nec prius audiatur, aut excommunicetur, vel iudicetur, quam ipsi per se eligantur; & regulariter vocatus ad suorum

primum

primo conuentum Episcoporum, per eos eius caussa iuste audiatur, & rationabiliter discernatur. *Finis verò eius caussæ ad Sedem Apostolicam deferatur, vt ibidem terminetur. Nec antea finiatur, (sicut ab Apostolis & eorum successoribus olim statutum est) quam eius auctoritate fulciatur: ad eam quoque ab omnibus, maximè tamen ab oppressis appellandum est, & concurrendum quasi ad Matrem,* vt eius vberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & a suis oppressionibus releuentur: quia non potest nec debet Mater obliuisci filium suum. *Iudicia enim Episcoporum, maioresque Ecclesiæ caussæ a sede Apostolica & non ab alijs, sicut Apostoli, & Sancti successores eorum statuerunt, no alijs Episcopis sunt terminādæ:* quia licet in alios transferantur Episcopos, beato tamen Apostolo dictum est: Quæcunque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælis: & quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cælis: *& reliqua priuilegia, quæ solo huic sanctæ sedi concessa sunt, & in constitutis Apostolorum eorumque successorum, alijsque quamplurimis eum eis continentibus, habentur inserta.*

S. Sixtvs eius nominis secundus, Pontifex & Martyr. Anno 158. in Epist. ad Gratum Episcopum. De cætero, inquit, moneo tuam dilectionem, vt cunctos quos errare cognoueris, ad Catholicam fidem, & ad vnitatem rectè credentium conuertere studeas,

& tu nunquam ab Apostolico tramite recedas. *Si autem te non audierint, & errantes, quod absit, permanserint, nobis eos manifestare, quamcitissimè poteris, non tardes, vt Apostolica auctoritate, aut citò ad Ecclesiam conuertantur, aut ab Ecclesia separentur.* Audiuimus etiam, quod quidam erronei, & eis consentientes, te & reliquos infestẽt Episcopos, & Episcopos aliquos cõprouinciales ad vestram infamationem atque damnationem secum trahant: Quapropter in hac sancta sede dudum a multis Episcopis constitutũ erat, & modò, ad vestrũ & ceterorũ fratrũ auxilium, est denuò roboratum, *vt omnes Episcopi, qui in quibusdam grauioribus pulsantur vel criminantur caussis, quotiens necesse fuerit, liberè Apostolicam appellent sedem, atque ad eam quasi ad Matrem confugiant, & ab ea, sicut semper fuit, piè fulciantur, defendantur, & liberentur: cuius dispositioni omnes maiores Ecclesiasticas caussas & Episcoporum iudicia, antiqua Apostolorum eorumque successorum, atque canonum auctoritas reseruauit.* quoniam culpantur Episcopi, qui aliter erga fratres egerint, quàm eiusdem sedis Papæ fieri placuerit. Vnde placuit vt accusatus vel iudicatus à comprouincialibus in aliqua caussa Episcopus, licẽter appellet & adeat Apostolicæ sedis Pontificem. Qui aut per se, aut per Vicarios suos eius tractari negotium procuret. & dum iterato iudicio Ponti-

ficis

fex caussam suam agit, nullus alius in eius loco ponatur, aut ordinetur Episcopus: *Quoniã quamquam a Prouincialibus Episcopis accusati causam possint scrutari & non tamen definire, inconsulto Romano Pontifice permissum est:* cũ B. Petro Apostolo, nõ ab alio, quam ab ipso dictũ sit Domino: Quæcunque ligaueris super terrã, erunt ligata & in cælo. Et quæcunque solueris super terram, erunt soluta & in cęlo. Et si quis putauerit se a proprio Metropolitano grauari apud Primatem dioeceseos, aut penes vniuersalis Ecclesiæ Papam iudicetur.

S. MARCELLINVS Pontifex & Martyr. Anno 298. in epistola ad omnes Episcopos Orientales. *Quæcunq; ergo, inquit, contentiones inter Christianos ortæ fuerint, ad Ecclesiam deferantur*, & ab Ecclesiasticis viris terminentur. *Maior autem non potest a minore iudicari, nec Episcopi Pontifici, a quo consecrari probantur, præiudicium inferre vllum possunt.*

S. MARCELLVS Pontifex & Martyr. Anno 304. Epiſt. ad vniuersos Episcopos per Antiochænam prouinciam. Rogamus ergo vos fratres, vt non aliud doceatis, neque sentiatis, quam quod a beato Petro Apostolo & a reliquis Apostolis & Patribus accepistis. Ab illo enim primo instructi estis, ideo non oportet vos proprium relinquere Patrem, & alteros sequi. Ipse enim caput eſt totius Ec-

clesiæ, cui ait Dominus: Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & reliqua: Eius enim sedes primitus apud vos fuit, quæ postea, iubente Domino, Romam translata est: cui, adminiculante gratia diuina, hodierna præsidemus die. *Nec ab hac dissentione vos deuiare oportet, ad quam cuncta maiora Ecclesiastica negotia, diuina disponente gratia, iussa sunt referenda*, vt ab ea regulariter *disterminentur, a qua sumpsere principia*. Si vestra vero Antiochena, quæ olim prima erat, Romanæ cessit sedi, nulla est, quæ eius non sit subiecta ditioni: *ad quam omnes quasi ad caput, iuxta Apostolorum eorumque successorum sanctiones, Episcopi qui voluerint, vel quibus necesse fuerit, suffugere, eamque appellare debent, vt inde accipiant tuitionem & liberationem, vnde acceperunt informationem atque consecrationem*. Quod omnibus minime conuenit denegare Episcopis, sed absque vlla custodia aut excommunicatione, vel damnatione, vel expoliatione libere sit concedatur. *Simulque iidem inspirante Domino constituerunt, vt nulla Synodus fieret, præter eiusdem sedis auctoritatem*: nec vllus Episcopus, nisi in legitima Synodo, suo tempore, Apostolica auctoritate conuocata, super quibuslibet criminibus pulsatus audiatur vel iudicetur: quia, vt paulò superius prælibatum est, *Synodorum iudicia, & summarum caussarum deter-*

[illegible]

tia, siue cuncta dubia, Apostolica sedis auctoritate sunt agenda, & finienda. & omnia comprouincialium negotia, huius sanctæ uniuersalis & Apostolicæ Ecclesiæ sunt retractanda iudicio, si huius Ecclesiæ Pontifex præceperit. Nos cui liceat sine præiudicio Romanæ Ecclesiæ, *cui in omnibus* caussis debetur reuerentia, relictis his sacerdotibus, qui in eadem prouincia, Dei Ecclesias, nutu diuino gubernant, ad alias cõuolare prouincias, vel aliarum Ecclesiarum iudicium experiri.

S. MELCHIADES Pontifex & Martyr anno 310. epist. ad Episcopos Hispaniæ Episcopos, inquit, inclite nolite iudicare, nolite condemnare, *absq. sedis huius auctoritate.* Quod si feceritis, irrita erunt vestra iudicia, & vos condemnabimini. Hoc enim priuilegium huic Sanctę sedi à temporibus Apostolorum statutum est seruare, quod illæsum manet vsque in hodiernum diem. Episcopos ergo, quos sibi Dominus oculos elegit & columnas Ecclesiæ esse voluit, quibus etiam ligandi & soluendi dedit potestatem, suo iudicio reseruauit: *hoc priuilegium beato clauigero Petro sua vice solummodò commisit. Quod etiam merito prærogatiuum succrescit sedi futuris hæreditandum atque tenendum temporibus:* quoniam & inter beatos Apostolos fuit quædam discretio potestatis. Et licet cunctorum par electio foret

 beato

beato tamen Petro concessum est, vt alijs præemineret, eorumque, quæ ad querelam venirent, caussas & interrogationes prudenter disponeret. Quod Dei ordinatione taliter ordinatum esse credimus, ne omnes Apostolorum cuncta sibi vendicarent: *sed semper maiores caussæ sicut sunt Episcoporum, & potiorum cura negotiorum ad vnam beati Principis Apostolorum Petri sedem confluerent, vt inde susciperent ordinem iudiciorum, vnde acceperunt initium institutionum, ne quandoq; a suo discreparent capite. Si verò se viderit quisquam vestrum prægrauari, hanc sedem appellet, huc recurrat, vt semper institutum fuit consuetudo:* quia & voluntarie ei compatiemur, & libenter, pro vt Dominus dederit, adminiculum feremus.

S. IVLIVS Pontifex Anno 336 in Epistola increpatoria ad Orientales Episcopos pro S. Athanasio. *Ipsi*, inquit, *primæ sedi Ecclesiæ, connotandarum generalium Synodorum iura, & iudicia Episcoporum singulari priuilegio Euangelicis & Apostolicis, atq; canonicis concessa sunt institutis: quia semper maiores caussæ ad sedem Apostolicam multis auctoritatibus referri præceptæ sunt: nec vllo modo potest maior à minore iudicari: ipsa videlicet eminentia maior, & prælata est Ecclesijs quæ non solum venerandis canonibus, & sanctorum Patrum decretis, sed Domini Saluatoris nostri voce, singularem obtinuit principatum.* Tu es, inquit, Petrus, & super hanc

hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; & reliqua. Et quodcunque ligaueris super terram & solueris, erunt ligata & soluta in cælo & in terra. *Porrò dudum à sanctis Apostolis, successoribus eorum in præfatis antiquis decretum fuerat statutis, quæ hactenus sancta & vniuersalis Apostolica tenet Ecclesia; non oportere præter sententiam Romani Pontificis Concilia celebrari, nec Episcopum damnari: quoniam sanctam Romanam Ecclesiam Primatem omnium Ecclesiarum esse voluerunt. Et sicut beatus Petrus Apostolus primus fuit omniū, ita & hæc Ecclesia suo nomine consecrata, Domino instituente, prima, & caput sit cæterarum: & ad eam quasi ad apicem, omnes maiores Ecclesiæ caussæ & iudicia Episcoporum recurrant, eiusq; iusta terminum sumant sententia*; nec extra Romanum quicquam ex his debere decerni Pontificem, quatenus nō ita proteruè & prohibito cuiuspiam suo proprio arbitrio, quibusque Metropolitanis, sicut agere solebant, liceat, inconsulto Romano Pontifice, aut maiores Ecclesię caussas deturbare, aut Episcopos damnare, sed communi sanctæ Romanæ sedis Episcopi concilio & concordi actione quæque sunt Christi zelo agenda, disponant vnanimiter, rectéq; sentiant, & ea quæ senserint, non sibimet discrepando, sed Deo placita perficiant.

Et paulò post: Nullus debet præsumere,

quæ sibi non videntur esse concessa: quam culpam nullo modo potuissetis incidere, si unde consecrationem honoris accipitis, inde legem totius obseruantiæ sumeretis, & beati *Apostoli Petri sedes quæ vobis sacerdotalis mater est dignitatis, esset ecclesiastica magistra rationis.* Vnde sicut multum nos ea quæ piè recteque sunt acta lætificant, ita nimium ea quæ sunt perperam gesta, contristant: quoniam necesse est post multarum talium experimenta caussarum hæc in posterũ solicitius prospici, & diligentius præcaueri, quatenus ea quæ sunt ab Apostolis eorumque successoribus statuta, nulla desidia negligantur, nulla dissensione violentur, nulla concertatione turbentur. Nam sicut in vno corpore multa mẽbra habemus, omnia aũt mẽbra non eundẽ actum habent: ita multi vnum corpus sumus in Christo, singuli autẽ alter alterius membra connexio totius corporis vnam sanitatẽ, vnam pulchritudinem facit: & hæc quidem cõnexio totius corporis vnanimitatẽ requirit, sed præcipue exigit concordiam sacerdotum; quibus & si dignitas communis nõ est, tamen ordo generalis est: quoniam & inter beatissimos Apostolos in similitudine honoris fuit quædam discretio potestatis: & cum omnium par esset electio, vni tamen datum, vt cæteris præemineret. De qua forma, Episcopo-

scoporum quædã orta est distinctio, & magna ordinatione prouisum est, ne omnes sibi omnia vendicarent. sed essent in singulis Prouincijs singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia: & rursum in maioribus vrbibus constituti sollicitudinem eius susciperent maiorem, *per quos ad vnam Petri sedem vniuersalis Ecclesiæ cura conflueret, & nihil vsquã a suo capite dissideret.* Qui ergo scit se quibusdã præpositum; non moleste ferat aliquem sibi esse prelatum: sed obedientiam, quam exigit, etiam ipse depẽdat. Nolite itaque errare fratres dilectissimi: doctrinis varijs & peregrinis nolite abduci, & instituta Apostolorum & Apostolicorũ virorum habentes, his fruimini, his circundamini, his delectamini, his armamini, vt freti contra inimicorum iacula persistere valeatis: *satis enim indignum est, quamquam vel Pontificum, vel ordinum subsequentium hanc regulam refutare, quam beati Petri Sedem, & si qui videat & docere. Multum enim conuenit, vt totum corpus Ecclesiæ in hac sibimet obseruatione concordet, quæ inde auctoritatem habet, vbi Dominus Ecclesiæ totius posuit principatum.*

S. DAMASVS Pontifex Anno 363. in Epistola ad Stephanum Archiepiscopum Concilij Mauritanię, & vniuersos Episcopos prouinciæ Africanæ, qui opem & protectionem ipsius contra quosdam implorauerant, qui

Episcopos nonnullos, inconsulta sede Apostolica, deturbauerant. Oportet, inquit, iuxta vestram prudentem commonitionem, magis autem secundum Domini diuinam præceptionem, nos qui supra domum eius, hoc est, vniuersalem Ecclesiam Catholicam, Episcopale suscepimus ministerium, sollicite vigilare, ne quid de sacris eius muneribus id est, apostolicis viris, Apostolorumque successoribus atque ministris quisquam nobis inconsultis queat damnari. *Scitis fratres charissimi firmamentum à Deo fixum & immobile, atque titulum lucidissimum suorum Sacerdotum id est, omnium Episcoporum, Apostolicam sedem esse constitutam, & verticem Ecclesiarum:* Tu es enim, sicut diuinum pronunciat verbum veraciter, Petrus, & super firmamentum tuum Ecclesiæ columnæ, qui Episcopi intelliguntur, confirmatæ sunt: & tibi claues regni cælorum commisi; atque ligare & soluere potestatem quæ in cælis sunt & quæ in terris promulgaui. Tu prophanatorum hominum, & membrorum meorum, maximeque discipulorum meorum existis, vt princeps, & doctor orthodoxæ & immaculatæ fidei *cuius vice hodie, gratia Dei delegatione pro Christo fungimur: vt omnes huius sanctæ sedis Præsules eius vicem gesserunt, gerunt & gerent:* ideo omnia quæ innotuistis, non licere mandarem, nisi vos tã pleniter instructos esse

esse sciré, quod cuncta, super quibus consulitis, illicita esse non dubitetis. *Discutere namque & summorum Ecclesiasticorum negotiorum causas Metropolitanos vna cum omnibus suis comprouincialibus, ita vt nemo ex eis desit, & omnes in singulorum concordent negotijs, licet: sed definire eorum, atque Ecclesiasticarum summas querelas causarum, vel damnare Episcopos, absque huius sanctæ sedis auctoritate, minime licet: quam omnes appellare si necesse fuerit, & eius fulciri auxilia oportet. Nam vt nostis, Synodum sine eius auctoritate fieri non est Catholicum: nec Episcopus in legitima Synodo, & suo tempore Apostolica vocatione congregata, definitè damnari potest: neque vlla vnquam Concilia rata leguntur, quæ non sunt fulta Apostolica auctoritate.*

Et paulò post: Monentes quoque instruere debetis memoratos vicinos vestros, vt à talibus se subtrahant, & quæ illicitè contra prædictos fratres (Episcopos intelligit) egerunt citò corrigant, & quos, nobis inconsultis, lęserunt, nobis inconsultis plena satisfactione sanent, & citò recōcilient, si noluerint Apostolicæ sedis suscipere censuram. *Nam si quid fortasse in eis, aut cōtra eos emerserat, nostrum fuerat expectandum examen: vt nostra (vt semper huic fuit Sedi concessum priuilegium) aut condemnarentur auctoritate, aut fulcirentur auxilio.* Neque enim suo pro libitu nostra

debue-

debuerant cura persuadere, absque Apostolicæ Sedis dispositione mandanto. *A talibus denique omnes se abstineant Sacerdotes, qui nolunt Apostolicæ petræ (super quam Christus, vt prædictum est, vniuersalem construxit Ecclesiam:) per Episcoporum summa iudicia, atque maiorum causæ, sicut paulò superius memoratum est, reseruata sunt, atque soli datæ) censura, a Sacerdotali honore solui.*

Et paulò deinceps. Monet ergo Apostolus non amplius nos inuicem temerè iudicare; temere enim iudicat, si quis Episcopum absque Sedis Apostolicæ auctoritate condemnat: cum ei, vt paulò superius prælibatum est, hoc specialiter priuilegium reseruatum sit: sed hoc iudicate magis, inquit, ne ponatis offendiculum fratri vel scandalum: *Patenter enim his, & alijs innumerabilibus decretorum testimonijs, omnibus manifestum est, non debere Episcopum damnari, licet eius perscrutetur opinio; donec iudicium de ore nostræ Apostolicæ auctoritatis, hoc est, Principis Apostolorum cognoscatur: Petro quoniam solus & præ omnibus meruit est, atque percipere meruit a Rege regum Christo Deo, claues regni cælorum* ad aperiendum fidelibus & beneuolis hominibus in eundem Dominum nostrum; & claudendum infidelibus & maleuolis, atque suis sacerdotibus

bus & sanctæ Ecclesiæ, suo pretioso sanguine redemptæ, impugnatoribus sint nocendibus. Quod vtique & nos facere possibile erit: non quod noui aliquid nunc imperatur: sed illud quod per desidiam aliquorum aut scienter aut negligenter transgreditur, deinceps obseruetur ab omnibus: vt illa semper, quæ Apostolica & Patrum traditione constituta sunt, sub metu, irrefragibili auctoritate teneantur.

S. INNOCENTIVS eius nominis primus Pontifex Anno 402. Epistola ad Concilium Carthaginense. Inquirendo, inquit, de his rebus quas omni cum sollicitudine decet à Sacerdotibus, maximè à vero iustoque & Catholico tractari Concilio, antiquæ traditionis exempla seruantes, & Ecclesiasticæ memores disciplinæ, nostræ Religionis vigorem mentis non minus nunc in consulendo, quàm antea cùm pronunciaretis, vera ratione firmatis; qui ad nostrum referendum approbatis esse iudicium: *scientes quid Apostolicæ Sedi, cum omnes hoc loco positi ipsum sequi desideremus Apostolum, debeatur, à quo ipse Episcopatus, & tota auctoritas huius nominis emersit.* Quem sequentes, cum mala tam damnare cauemus, quàm probare laudanda: vel id verò quod Patrum institutione

Sacer-

Sacerdotali custodiente officio, non censetis esse calcanda. *Quod illi non humana, sed diuina decreuere sententia, vt quicquid, quamuis de disiunctis remotisque prouinciis ageretur, non prius ducerent finiendum, nisi ad huius notitiam Sedis perueniret, vt tota huius auctoritate, iusta quæ fuerit pronunciatio, firmaretur: indeque sumerent cæteræ Ecclesiæ, velut de natali suo fonte aquæ cunctæ procederent, & per diuersas totius mundi regiones puri capitis incorruptè manarent, quid præcipere, quos abluere, quos veluti in cœno inemundabili sordidatos, mundis digna corporibus vnda vitaret.*

Gratulor igitur, charissimi fratres, quod per fratrem & coëpiscopum nostrum Iulium literas ad nos destinastis, & cum prouidi lis curam geritis, quibus præsidetis Ecclesiis, sollicitudinem vestram pro omnium vtilitate monstratis, & per cunctas totius orbis Ecclesias, omnibus vna quod prosit, decernendum esse deposcitis.

IDEM in Epistola responsiua ad Concilium Mileuitanum cui & sanctus Augustinus interfuit. *Inter cæteras Romanæ Ecclesiæ curas, & Apostolicæ Sedis occupationes, quibus diuersorum consulta fideli ac medica disceptatione tractamus,* frater & coëpiscopus noster Iulius dilectio-

dilectionis vestræ litteras, quas ex Mileuitano, nostra auctoritate, Concilio, cura fidei propensiore misistis, mihi inopinantur ingessit, Carthaginensis etiam Synodi, querela parili, scripta subiungens.

Et paulò post. Diligenter ergo & congruè Apostolicæ consulitis honoris arcana. Honoris inquam illius, quem præter illa quæ sunt extrinsecus, sollicitudo manet omnium Ecclesiarum, super anxijs rebus quæ sit tenenda sententia. *Antiquæ scilicet regulæ formam secuti, quam toto semper ab orbe mecum nostis esse seruatam:* verùm hæc missa facio. Neque *enim hæc vestram credo latere prudentiam, quis id etiam actionis firmastis: nisi scientes quod per omnes Prouincias de Apostolico fonte potentibus, responsa semper emanent: præsertim quoties fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres & coepiscopos nostros, non nisi ad Petrum, id est, sui nominis & honoris auctorem referri debere: velut nunc retulit vestra dilectio, quod per totum mundum possit Ecclesijs omnibus in commune prodesse.*

Fiant enim necesse est cautiores, non inuentores mulierum, ad duplicis relationem Synodi, sententiæ nostræ statutis, viderint ab Ecclesiastica communione sciunctos.

S. LEO Magnus, Pontifex, Anno 440.

Epistola ad Martianum Augustum, quæ est 19. in primo tomo Conciliorum. Etsi, inquit, in virtute Spiritus sancti, inter quaslibet dissensiones, per Sedis Apostolicæ famulatum, Euangelij erat defendenda libertas; manifestior tamen apparuit gratia Dei, quæ præstitit mundo, vt in victoria veritatis, auctores tantùm violatæ fidei deperirent, & sua integritas Ecclesiæ redderetur.

IDEM ad eundem Martianum Epistola 31. Ineffabiliter, inquit, Deo gratias agens, qui temporibus, quibus obortura hæreticorum scandala præsciebat, vos Imperij fastigio collocauit, in quibus, ad totius mundi salutem, & regia potentia, & sacerdotalis vigeret industria. Nam cùm vestro præcipuè opere sit effectum, vt per Synodale Concilium damnatis impij dogmatis defensoribus, omnes vires sacrilegus error amitteret: ad eiusdem deuotionis pertinet palmam, vt malum quod in suis ducibus est oppressum, etiam in quibuscunque reliquijs debeatur. Quod facilius clementia vestra arbitratur implendum, *si per vniuersas Ecclesias, definitiones sancti Synodi Calcedonensis, Apostolicæ Sedi placuisse doceantur*: in qua quidem ratio non fuit ambigendi, cùm ei fidei

fidei omnium subscribendi consensus accesserit, *quæ ad me secundum Apostolicæ doctrinæ, ac paternæ traditionis emissa est.* Et parum post: Quia verò omnibus modis obediendum est pietati vestræ, religiosissimæque voluntati, *constitutionibus synodalibus quæ mihi de confirmatione fidei catholicæ, & hæreticorum damnatione placuerunt, libens adieci sententiam meam.* Quæ si, vt in notitiam omnium Sacerdotum Ecclesiarumque perueniant, vestræ clementiæ præceptio ordinare dignabitur, affuturam credo, & spero gratiam Dei, quæ tam sanctã tanti Principis curam plenissimi desiderij sui fructum faciat obtinere, vt omnibus dissentiendi occasionibus amputatis, Apostolicæ vbique doctrinæ & pax regnet, & veritas.

IDEM Epistola 67. ad vniuersos Episcopos in Viennensi prouincia. Nobiscum, itaque inquit, vestra fraternitas recognoscat Apostolicam sedem pro sui reuerentia, *à vestræ etiam prouinciæ Sacerdotibus innumeris etiam relationibus esse consultam, & pro diuersarum (quemadmodum vetus consuetudo poscebat) appellatione caussarum, aut retractata aut firmata fuisse iudicia.*

S. GELASIVS Pontifex Anno 494. Epistola ad Faustum. *Nobis,* inquit, *opponunt Canones, dum nesciunt quid loquantur: Contra quos hoc*

inquit, stultitiam respuentes inanium quærelarum, percurrere vos oportet, ab ipsis beatis Apostolis & considerare prudenter, *quoniam Patres nostri, catholici videlicet docti Pontifices, in vnaquaque hæresi quolibet tempore suscitata, quicquid pro fide pro veritate, pro communione catholica atque Apostolica secundum Scripturarum tramitem, prædicationemque maiorum, facta semel congregatione sanxerunt, inconuulsum voluerunt deinceps & firmum constare:* nec in eadem hac caussa denuò quæ præfixa fuerant, retractari qualibet recenti præsumptione permiserunt.

Et paulò post: Quibus conuenienter, vt dictum est, ex paterna traditione perpensis, *confidimus, quod nullus iam veraciter Christianus ignoret, vniuscuiusque Synodi constitutum, quod vniuersalis Ecclesiæ probauit assensus, nullam magis assequi sedem, præ cæteris oportere quam primam: quæ & vnamquamque Synodum sua auctoritate confirmat, & continuata moderatione custodit, pro suo scilicet principatu, quem beatus Petrus Apostolus Domini voce perceptum, Ecclesia nihilominus subsequente, & tenuit semper & retinet.*

VIGILIVS Pontifex anno 537. Epistola ad Euterum cap. 7. *Nulli vel tenuiter sentienti*

vel plenitas potestatis dubium non est, quod Ecclesia Romana fundamentum & forma sit Ecclesiarum, a qua omnes Ecclesiæ principium sumpsisse nemo recte credentium ignorat. Quoniam licet omnium Apostolorum par esset electio, beato tamen Petro concessum est vt cæteris præeminerent, vnde & Cephas vocatur, quia caput est & primus omnium Apostolorum: & quod in capite præcessit, in membris sequi necesse est. *Quamobrem sancta Romana Ecclesia, eius merito, Domini voce consecrata, & sanctorum Patrum auctoritate roborata primatum tenet omnium Ecclesiarum: ad quam tam summa Episcoporum negotia, & iudicia, atque querelæ, quam & maiores Ecclesiarum quæstiones, quasi ad caput, semper referenda sunt.* Nam & qui se scit alijs esse præpositum, non moleste ferat, aliquem sibi esse prælatum. Ipsa namque Ecclesia quæ prima est, ita reliquis Ecclesijs vices suas credidit largiendas, vt in partem sint vocatæ sollicitudinis, non in plenitudine potestatis: *vnde omnium appellantium Apostolicam Sedem Episcoporum iudicia, & cunctarum maiorum negotia caussarum eidem Sanctæ Sedi reseruata esse liquet: præsertim cum in his omnibus eius semper sit expectandum consultum:* cuius tramiti si quis obuiare tentauerit Sacerdotum, caussas se, non sine honoris sui periculo, apud eandem sanctam Sedem nouerit redditurum.

S. PELAGIVS eius nominis secundus, Pontifex, anno 580. Epistola ad Episcopos Constantinopoli ab Episcopo Constantinopolitano illicitè ad Concilium vocatos. Manifeste, inquit, sicut optauimus, per gratiam Dei, lumine Euangelicæ veritatis ab vniuersali Ecclesia perniciosissimi errores nocte depulsa, ineffabiliter gaudemus in Domino: sed non modico contristamur mœrore, quia ea quæ olim calcata fuerant & funditus damnata, nec vnquam fieri debuerant, rediuiuis radicibus germinant atque pullulant. Et quoniam multa quæ pœnitudinem possunt generare proueniunt, necesse est accusare, quæ contra ordinem & omnem auctoritatem facta esse noscuntur. *Vnde fratres, relicta primitus audacia, quæ contra Apostolicam Sedem, contra ipsam Domini Saluatoris vocem, qua dictum est: Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: sumpta est, disputandi contra Domini præcepta, vana errantium corda quiescant,* nec liceat defendi, quod non licet agere. Relatum est ergo ad Apostolicam Sedem Ioannem Constantinopolitanum Episcopum vniuersalem se subscribere, vosque ex hac præsumptione ad synodum conuocare generalem: *cùm generalium Synodorum conuocandi auctoritas Apostolicæ Sedi, beati Petri singulari priuilegio sit tradita, & nulla vnquam Synodus rata legatur, quæ Apostolica*

lica auctoritate non fuerit fulta. Quapropter, quicquid in prædicto vestro Conuenticulo, quia Synodus, taliter præsumpta, esse non potuit, statuistis, *ex auctoritate S. Petri Apostolorum Principis & Domini Saluatoris voce, qua beato Petro potestatem ligandi atque soluendi, ipse Saluator dedit, quæ etiam potestas in Successoribus eius indubitanter transiuit, præcipio, omnia quæ ibi statuistis, & vana & cassata esse, ita vt deinceps nunquam appareant, nec ventilentur.* Ait enim ipse Saluator beato Petro, sicut ipsa per se veritas loquitur, dicens: Quæcunque ligaueris super terram, erunt soluta & in cœlo. *Monitis denuo Apostolicis, & canonicis, atque Ecclesiasticis instrumentis regulis, non debere absque sententia Romani Pontificis Concilia celebrari.* Quapropter vt iam dictum est recte, non Concilium, sed vestrum conuenticulum vel conciliabulum cassatur, & quicquid in eo actum est irritum habetur & vacuum. Vos quoque deinceps videte, vt nullius hortatu talia præsumatis, si Apostolicæ Sedis communione carere non vultis. Modo vero ideo suspenditur vltio, vt locum possit habere correctio. Prædecessores vero Ioanni, & ipse Ioannes non semel sed sæpissime Epistolas atque libellos propria manu subscriptos sanctis antecessoribus nostris miserunt, quibus coram Domino protestati sunt, nihil vnquam

vnquam proterui contra Apostolicam Sedem agere, nec de illius aut de aliorum priuilegijs quicquam vsurpare; quia hactenus in archiuo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, sub sigillatis chirographis eorum, roborati habentur integri. In ipsis enim epistolis vel libellis, anathematis vinculo se, & successores eorum constrinxerunt, si vnquam aliquid contra eos præsumpsissent, aut contra Apostolicam, vel vllius alterius Episcopi sedem quicquam aduersi quoquo modo essent moliti.

S. GREGORIVS Magnus, Pontifex Anno quingentesimo nonagesimo, libro quarto Epistolarum, Epistola quinquagesima secunda, ad vniuersos Episcopos Galliarum. Ad hoc, inquit, diuinæ dispensationis prouisio, gradus diuersos, & ordines constituit esse distinctos: vt dum reuerentiam minores potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impenderent, vna concordiæ fieret ex diuersitate contexio, & recte officiorum gereretur administratio singulorum. Neque enim vniuersitas alia poterat ratione subsistere, nisi huiusmodi magnus eam differentiæ ordo seruaret. Quia verò quæque creatura in vna eademque qualitate gubernari vel viuere

non potest, cœlestium militiarum exemplar nos instruit: quia dum sunt Angeli, sunt Archangeli, liquet quod non æquales sunt, sed in potestate & ordine, sicut nostis, differt vnus ab altero. Si ergo inter hos qui sine peccato sunt, istam constat esse distinctionem, quis hominum abnuat huic se dispositioni libenter submittere, cui nouit etiam Angelos obedire? Hinc etenim pax & caritas mutua se vice complectuntur, & manet firma concordia in alterna & Deo placita dilectione sinceritas. *Quia igitur vnumquodque tunc salubriter completur officium, cum fuerit vnus, ad quem possit recurri præpositus*: idcirco opportunum esse perspeximus, in Ecclesijs quæ sub Regno præcellentissimæ Filij nostri Childeberti Regis sunt, *secundum antiquam consuetudinem, fratri nostro Virgilio Arelatensis ciuitatis Episcopo Vices nostras tribuere quatenus & Catholicæ fidei integritas, id est, sanctarum quatuor Synodorum, Deo protegente sollicita deuotione seruetur*: & si inter fratres, consacerdotesque nostros aliqua euenerit forte contentio, auctoritatis suæ vigore, *vt ibi nempe Sedis Apostolicæ functus*, discreta moderatione compescat. *Cui etiam mandauimus: vt si quæ tamen causa talis fuerit vel alia exortum in qua aliorum præsentia opus sit*: congregatis sibi in numero competenti fratribus, & coepiscopis nostris, salubriter hoc, seruata æqui-

æquitate discutiat, & canonica integritate definiat. *Si quam verò contentionem, quod longè faciat diuina potentia, de fidei caussa euenire contigerit, aut negotium emerserit, cuius vehemens sit forsitan dubietas, & pro sui magnitudine iudicio sedis Apostolicæ indigeat: examinata diligentius veritate, relatione sua ad nostram studeat perducere notionem: quatenus à nobis valeat congrua sine dubio sententia terminari.*

TESTIMONIA PATRVM, TAM *Græcorum quam Latinorum, seu Orientis & Occidentis.*

S. IRENAEVS Episcopus & Martyr anno 160. lib. 3. cap. 3. contra hæreses, *Maximæ,* inquit, *& antiquissimæ, & omnibus cognitæ, à gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo, Romæ fundatæ & constitutæ Ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annunciatam omnibus fidem, per successiones Episcoporum peruenientem vsque ad nos, indicantes, confundimus eos qui quoquo modo vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam sententiam, præterquam oportet, colligunt. Ad hanc enim Ecclesiam, propter potentiorem principalitatem necesse est omnem conuenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt vbique fideles, in qua semper ab his, qui sunt vndique, conseruata est ea, quæ ab Apostolis est traditio.*

S. CYPRIANVS Episcopus & Martyr, Anno 240. libr. 1. Epist. 3. ad Cornelium Papam. Neque enim, inquit, aliunde hæreses obortæ sunt, aut nata sunt schismata, quam inde, quod Sacerdoti Dei non obtemperatur, *nec vnus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus Iudex vice Christi cogitatur.*

S. ATHANASIVS Episcopus Alexandrinus Anno Domini 340. in Epistola ad Felicem Papam. Ob id, inquit, vos prædecessoresque vestros, Apostolicos videlicet Præsules, in summitatis arce constituit Deus, *omniumque Ecclesiarum curam habere præcepit, vt nobis succurratis.*

S. BASILIVS Episcopus in Græcia, Anno 380. in Epistola 52. ad Athanasium. *Visum est*, inquit, *consentaneum scribere ad Episcopum Romanum, vt videat res nostras & iudicij sui decretum interponat.*

S. IOANNES Chrysostomus Patriarcha & Archiepiscopus Constantinopolitanus, Anno 380. in Epist. 1. ad Innocentium Papam. *Obsecro* inquit, *vt scribas, quod hæc tam inique facta non habeant robur*: illi autem qui inique egerunt, pœnæ Ecclesiasticarum legum subiaceant. Et epistola 2. ad eundem. *Perpetuas*, inquit, *vobis gratias agimus, quod paternam erga nos beneuolentiam declarastis.*

S. HIERONYMVS in Syria Anno 380.

in

in Epistola ad Agenchiam de Monogamia: Ante annos, inquit, plurimos, cum in chartis Ecclesiasticis *iuuarem Damasum, Romanæ vrbis Episcopum, & Orientis atq. Occidentis Synodicis consultationibus responderem.*

Idem in Epistola ad Damasum Papã, de nomine hypostasis: Quanquam, inquit, duci me terreat magnitudo, inuitat tamen humanitas: *à Pastore præsidium ouis peto*. Cum successore piscatoris, & discipulo crucis loquor. Ego nullum primum nisi Christum sequens beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri communione consocior. Super illam petram ædificatam Ecclesiam scio.

Idem Tom. 4. in explanatione Symboli ad Damasum: *Si quid*, inquit, *parum caute positum est, emendari cupimus à te, qui Petri & fidem & sedem tenes.*

S. Epiphanius Episcopus in Cypro Anno 390. hæresi 68. Vrsatius, inquit, & Valens (Episcopi) pœnitentiam agentes, *vnà cum libellis profecti sunt ad Beatum Iulium Romanum Episcopum, pro ratione reddenda de suo errore ac delicto.*

Sozomenus Historiographus græcus, Anno quadringentesimo trigesimo, libro tertio capite septimo. *Cùm propter Sedis propriæ dignitatem*, inquit, loquens de Iulio primo Romano Pontifice, qui reddidit

Epis-

Episcopatum Athanasio Alexandrino, & Paulo Constantinopolitano, *restituerunt, ad ipsum spectat ex singulis Ecclesiam suam restituit*.

THEODORETVS Episcopus in Cyro in Asia, & præfuit ecclesiæ Ecclesiæ, anno 440. in Epistola ad Leonem Papam. *Ego* inquit, *Apostolicæ vestræ sedis expecto sententiam, & supplico, & obsecro vestram sanctitatem, vt mihi opem ferat, iustum vestrum & rectum appellanti iudicium*, & iubeat ad vos accurrere, & ostendere meam doctrinam vestigia Apostolica sequentem.

IDEM lib. 2. cap. 22. historiæ Ecclesiasticæ: *Damasus*, inquit, *in Ecclesia Romana primum Liberij successor* & nonaginta Episcopi ex Italia & Galatia quæ nunc est Gallia in Concilio Romæ collectis, Episcopis in Illyrico ita inter alia scribit Numerus Episcoporum, qui erant Arimini congregati in vnum, præiudicij vim habere non debet, præsertim cum formula illa composita sit. *Episcopo Romano, cuius sententia præ cæteris omnibus expectanda erat, non consentiente.*

S. AVGVSTINVS Hipponensis Episcopus in Africa, anno 400. Epistola 92. ad Innocentium: Quia, inquit, te Dominus gratiæ suæ præcipuo munere in sede Apostolica collocauit, talemque nostris temporibus præstitit, vt nobis potius ad culpam negligen-

gentiæ valeat, si apud tuam venerationem, quæ pro Ecclesia suggerenda sunt, tacuerimus, quàm ea tu posis vel fastuosè, vel negligenter accipere: *magnus periculis infirmorum membrorum Christi pastoralem diligentiam, quæsumus, adhibere digneris.*

IDEM contra duas Epistolas Pelagianorum lib.1.cap.1. *Non dedignaris* inquit, *quamuis altius præsideas, esse animus humilium.* Et paulò pòst: Hæc ergo quæ duabus Epistolis ista disputatione respondeo, *ad tuam potissimum dirigere sanctitatem, non tam discenda, quàm examinanda, & vbi forsan aliquid displicuerit, emendanda constitui.*

POSSIDONIVS siue Posidius Calamensis Episcopus anno 430. in vita S. Augustini cap.17. Innocentius, inquit, & Zozimus Apostolicæ sedis Antistites, suis diuersis temporibus Pelagianistas notantes, atque à membris Ecclesiæ præcidentes, *datis literis ad Africanas, Orientis & Occidentis Ecclesias, eos anathematizandos et deuitandos ab omnibus catholicis censuerunt. Et hoc tale de illis Ecclesiæ Dei catholicæ iudicium*, etiam pijssimus Imperator Honorius audiens ac sequens, suis eos legibus damnatos, inter hæreticos habere deberi constituit.

VINCENRIVS Lirinensis anno 430. contra hæreses cap. 42. Testes, inquit, iudicesque

reliquè in Ephesino Concilio producti sunt, ex Alexandrinis quidem Episcopis, Petrus Athanasius, Theophilus, Cyrillus; ex reliqua Grecia, Gregorius de Nazianzo, Basilius & Gregorius Nyssenus. Atque vt Iannus etiam orbis ita semper sensisse probaretur, lecta sunt ibi Epistolæ Felicis Martyris, & S. Iulij Vrbis Romæ Episcoporum. Et vt non solum caput orbis, (Episcopos Romanos seu cathedram S. Petri intelligit) verùm etiam latera illi iudicio testimonium perhiberent, adhibiti sunt à meridie Cyprianus, à Septentrione Ambrosius.

S. PROSPER Episcopus Aquitanicus Regiensis Anno 450. Contra Collatorem. *Ad beatissimum*, inquit, *Apostolicæ Sedis tunc Presbyterum Xystum, nunc verò Pontificem ab Augustino emissa paginæ recurrantur.* Et post: Confidimus Domini protectione præstandum, *vt quod operatus est in Innocentio, Sozimo, Bonifacio, Calestino; operetur & in Xysto; vt sicut illi lupos abigere manifestos, ita hic depellat occultos.*

IDEM lib. 2. ca. 16. de vocatione gentium. Roma, inquit, per Apostolici Sacerdotij principatum amplior facta est arce Religionis, quam solio potestatis.

IDEM in præfatione ad responsiones suas contra Vincentianas obiectiones. Fidem, inquit contra Pelagianos ex *Apostolicæ Sedis auctoritate defendimus.* Vi-

VICTOR Episcopus Vticensis in Africa, Anno 540. Dixi (inquit S. Episcopus Eugenius ad Regem Arrianum Hunnericum) enim, si nostram fidem, quæ vna & vera est, potestas Regis cognoscere desiderat, mittat ad Amicos suos, scribã & ego fratribus meis, vt veniant Coepiscopi mei, *qui vobis nobiscum communẽ fidè nostrã valeant demonstrare, et præcipue Ecclesia Rom. quæ caput est omniũ Ecclesiarum.*

S. ISIDORVS Anno 600. in præfatione in Ioan. Conciliorum & Decretorum. *Synodorum verò congregandarum auctoritas*, inquit, *Apostolicæ Sedi priuatæ commissa est potestate: nec vllam Synodum generalem ratam esse legimus, quæ eius non fuerit auctoritate cõgregata vel fulta.* Hęc auctoritas testatur Canonica: hęc historia Eccles. roborat, hæc sancti Patres confirmant.

S. BEDA Presbyter in Anglia Anno 720. Tom. 3. lib. 1. vitæ S. Patricij. S. inquit, Patricius à Domino missus, vt Euangelium eius in Hibernia prædicaret ita precabatur: *Perduc me obsecro Domine, ad Sedem S. Romanæ Ecclesiæ, vt accepta inde auctoritate prædicandi, cum fiducia verbum tuum, fiant Christiani per me populi Hibernorum.* Nec multò post vir Domini Patricius *venit ad caput, vt postularat, omnium Ecclesiarum Romam. Ibiq; benedictione Apostolica petita, & accepta*, ab Amatore Archipræsule Episcopali gradu sublimatus, in Hibernia magno cũ fructu Euangeliũ Christi prędicauit.

S. ANSELMVS Archiepiscopus Cantuariensis in Anglia anno 1080. lib. de Incarnatione verbi cap. 1. ad Vrbanum Pontificem. Quoniam, inquit, diuina prouidentia vestram elegit sanctitatem, cui vitam & fidem Christianam custodiendam, & Ecclesiam suam regendam committeret: *ad nullum alium rectius refertur, si quid contra Catholicam fidem oritur in Ecclesia, vt eius auctoritate corrigatur; nec vlli alij tutius, si quid contra errorem respondetur, ostenditur, vt eius prudentia examinetur.*

S. BERNARDVS anno 1140. Epist. 190. ad Innocentium Pontificem Romanum: *Oportet ad vestrum referri Apostolatum pericula quæque, & scandala emergentia in Regno Dei, ea præsertim, quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror, ibi potissimum resarciri damna fidei, vbi non possit fides sentire defectum. Hæc quippe huius prærogatiua sedis. Cui enim alteri aliquando dictum est, Ego pro te rogaui Petre, vt non deficiat fides tua? Ergo quod sequitur à Petri successore exigitur. Et tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos.* Id quidem modo necessarium. Tempus est vt vestrum agnoscatis, Pater amantissime, principatum, probetis zelum, ministerium honoretis. In eo plane Petri impletis vicem, cuius tenetis & fidem, si vestra admonitione corda in fide fluctuantia confirma-

tis, si vestra auctoritate contriveritis fidei corruptores.

TESTIMONIA MULTORUM PAtrum simul: conciliorum etiam, tam prouincialium quam generalium

Quinque Episcopi Africani, videlicet Aurelius, Alipius, Augustinus, Euodius & Possidius ad Innocentium Pontificem, qui rexit Ecclesiam Anno 4023. compellantes atque implorantes eum contra hæresim Pelagij. Anathematizet ergo, inquiunt inter alia, Pelagius scripta sua, vbi contra eam (gratiam Dei) etsi nō per contumaciā, tamen ignorantiam disputat, possibilitatem defendēdo naturæ, ad vincenda peccata, & implenda mandata: aut si ea sua esse negat, aut scriptis suis ab inimicis suis dicit immissa, quę sua essę negat, *anathematizet ea, & damnet paterna exhortatione & auctoritate sanctitatis tuæ.* Si ergo vult, onerosum sibi & perniciosum discat Ecclesiæ scandalum auferre, quod scandalum auditores, & in peruersum dilectores eius vsquequaque spargere non quiescunt. Si enim cognouerint eundem librum, quoniam illius vel putant esse, vel norunt, Episcoporū auctoritate, *& maximè Sanctitatis tua, quam apud*

puto etiam esse iam non pondere minimo dubitamus, ab eodem esse ipso anathematizatum atque damnatum, non eos vlterius æstimamus nostros loquendo contra gratiam Dei, quæ reuelata est per passionem & resurrectionem Christi; nec pectora fidelia & simpliciter Christiana turbare: sed potius adiuuante misericordia Dei, *certaturos nobiscum pietate & charitate flagrantibus etiam orationibus suis;* non solum vt in æternum beati, verum etiam iusti & sancti sint, non in sua virtute sed in eadem gratia confisuros: *vnde & ad ipsum scriptam ab vno homine Epistolam,* ad quem per quendam orientalem Diaconum ciuem aut Hipponensem, tanquam purgationes fidei, quædam scripta transmisit, *tuæ beatitudini potius credidimus dirigendam, melius iudicantes; & petimus vt eam ei mittere ipse digneris: sic enim eam legere potius, non dedignabitur: magis in illa eum qui misit, quam quæ scripsit attendens.*

Et paulo post circa finem: Det veniam tua suauitas, si prolixiorem Epistolam fortassis quam velles, tuæ misimus sanctitati. *Neque enim riuulum nostrum tuo largo fonti augendo refundimus: verum etiam noster, licet exiguus, ex eodem quo etiam tuus abundat, [illegible] hoc aperte probare volumus, tuis rescriptis de [illegible] participatione consolari.*

Tarroconensis prouinciæ Episcopi

Episcopi ad ad Hilarium Pontificem Romanũ, quæ præfuit Ecclesiæ anno 461, Domino, inquiunt beatissimo, & Apostolica reuerentia a nobis in Christo colendo Papæ Hilario Ascanius, & vniuersi Episcopi Tarraconensis Prouinciæ. Etiamsi nulla dictaret necessitas Ecclesiasticæ disciplinæ, expetendum reuera nobis fuerat illud priuilegiũ Sedis vestræ, quo susceptis regni clauibus post resurrectionem Saluatoris, per totum orbem beatissimi Petri singularis prædicatio vniuersorum illuminatione prospexit: *Cuius vicarii principatus sicut eminet, ita metuendus est ab omnibus & amandus. Proinde nos Deum in vobis primitus adorantes, cui sine querela seruimus, ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam, inde responsa quærentes, vnde nihil errore, nihil præsumptione sed pontificali totum deliberatione præcipitur.* Cum hæc ita se habeant, est tamen inter nos falsus frater, cuius præsumptionem sicut diutius tacere non licuit, ita & loqui, futuri iudicij necessitas imperauit. Siluanus quidã Episcopus Calagurre in vltima parte vestræ prouinciæ constitutus, diuinationes sibi indebitas vsurpando, humilitatem nostram ad hoc vsq; perduxit, *vt contra eius tam improbam superstitionem, sedis vestræ remedium flagitemus.* Hic namque eam arte repleuit octo amplius annos, postponens Patrum regulas, *& vestra instituta de-*

stituens, nullis petentibus populis, Episcopum ordinauit.

Et paulò poſt: *Proinde quia his præsumptionibus, quæ vnitatem diuidunt, quæ schisma faciunt, velociter debet occurri: quæsiuimus sedem veſtram, vt quid super hac parte seruari velitis, Apoſtolicis affatibus inſtruamur: quatenus fraternitate collecta, prolatis in medio venerandis Synodi conſtitutis, contra rebellionis ſpiritum, veſtra auctoritate suffulti, quid oporteat & de ordinatione, & de ordinato fieri, intelligere, Deo adiuuante, poſſimus. Erit profectò veſter triumphus Apoſtolatus veſtri temporibus, si quod sancti Petri cathedra obtinet, catholica audiat Eccleſia: ſi nouella Zizaniorum ſemina fuerint extirpata.* Orantem pro nobis ſanctum Apoſtolatum veſtrum iugi æuo diuina conſeruet æternitas. Vt hæc emendentur rogamus &c.

SYNODVS Antiochena prouincialis celebrata tempore Dionyſij Papæ & Martyris, qui præfuit Eccleſiæ Anno Domini 260. condemnauit Paulum Samoſatenum hæreticū. Quibus ita geſtis, inquit, Euſebius lib. 7. c. 26. Eccleſiaſticæ hiſtoriæ, *communi conſilio vniuerſi pariter ſacerdotes ſcribūt Epiſtolam ad perſonam Dionyſij Epiſcopi vrbis Romæ*, & Maximi Alexandriæ Epiſcopi, quæ per omnes mitteretur Eccleſias, per quam cunctis & ſuam diligentiam comprobarent, & Pauli hæreticæ con-

confutatam esse atque deiectam in vniuersorum notitiam perulgarent.

S. ATHANASIVS, & vniuersi Episcopi Ægyptiorum. in epist. ad S. Marcum Papā qui rexit Ecclesiam primus post S. Siluestrū Anno 336. Domino sancto, inquiunt, & Apostolici culminis venerando Marco, sanctę Romanæ & Apostolicæ Sedis, atque vniuersalis Ecclesiæ Papæ, Athanasius & vniuersi Ægyptiorum Episcopi. Ad vos peruenisse non dubitamus quanta & qualia ab hæreticis, & maximè Arrianis quotidie patimur: quoniam in tātum ab eis persequimur, vt etiam viuere nos tædeat. Et post: *Optamus vt à vestræ sanctæ Sedis Ecclesiæ auctoritate, quæ est Mater & caput omnium Ecclesiarum, ea ad correptionem & recreationem fidelium orthodoxorum percipere per præsentes Legatos mereamur.* Verè nouimus Apostolatus vestri cor gratia sancti Spiritus in tantum esse accensum, vt omnibus oppressis succurratis: quanto magis nobis, qui licet exigui ordinis, tamen vestri sumus, vobis obedientes cum omnibus nobis commissis & sumus & esse semper volumus. *Ideo debet & oportet vos nobis hæc quæ rogamus, & alia quæ necessaria, iuxta sapientiam, quam vobis præstat altissimus, esse cognoueritis, absque tarditate præstare vt tantæ miseriæ squalores a fidelium mentibus detergantur, & quasi vulnus corporis infi-*

[illegible] adiuuentur [illegible] miseria [illegible], [illegible] diuino [illegible] atque auxilio roboratæ, aduerſantium [illegible] [illegible] valeamus.

IDEM cum vniuerſis Ægyptiorum Epiſcopis ad Liberium Papam qui præſuit Eccleſiæ anno 35[illegible] Domino, inquiunt, beatiſſimo, & honorabili ſancto patri Liberio Papæ, Athanaſius, & vniuerſi Aegyptiorum Epiſcopi, in vnum Synodicè apud Alexandriam congregati. Veſtræ beatiſſimæ paternitatis iura penes Deum ſunt manifeſta, dum prædicationibus ſcilicet Apoſtolicis, & doctrinis veræ fidei cultura vniuerſa repleta ſit terra, per diuinorum tamē eruditionem eloquiorum, veſtra inſtruente admonitione exhortatoria ſuperædificatur orthodoxa Catholica Eccleſia, Apoſtolica inſtitutione fundata, & à fidelibus patribus firmiſſime roborata, ad quam omnes beatiſſimi Apoſtoli pari honoris & poteſtatis conſortio præditi, populorum agmina conuertentes, piè ſanctèque de tenebris ad lumen, delapſa ad veram fidem, de morte ad vitam homines diuinæ prædeſtinationis gratia, præceptis & monitis perduxerunt: quorum ſanctorum Apoſtolorum veſtra fraternitas honoranda ſequens merita & perfectius implens exempla, Eccleſiam Dei morum probitate, & actionum ſan-

ctitate

nitate condecorat, & fide sacra Christianis moribus vigens, quæ Deo placida præcipit, studijs pontificalibus indesinenter operatur & perficit: quia nō legis auditores iusti sunt apud Deū, sicut narrat Apostolus, sed factores legis iustificabuntur. Nos.n. hæc meditari cupientes, *& ea quæ à sancta sede vestra, Apostolorum, eorumq; successorum prædicatione* suscepimus, atque in Nicæna Synodo roborata cognouimus, prædicare, & Arianorum blasphemias atq; aliorum hæreticorum repellere cupientes, quotidiè ab his persequimur, & damnationi tradimur, atque morti destinamur. *Qua de re precamur, vt vestris exhortationibus tam per vos quàm & per apocrysarios vestros adiuuemur*, ne dum illi crescunt & nos minuimur, *Vera fides destinatur, & eorum hæresis vltra fidem nostram crescat.* Et circa finem. *Huius rei gratia vniuersalis vobis in Christo Iesu commissa est Ecclesia, vt pro omnibus laboretis, & cunctis opem ferre non negligatis.*

IDEM Athanasius cum omnibus Aegyptiorum Episcopis in Synodo Alexandrina ad S. Felicem Papam, qui præfuit Ecclesiæ anno 370. Domino, inquiunt, beatissimo, & honorabili, S. Patri Felici, sanctæ Sedis Apostolicæ vrbis Romæ Papæ, Athanasius & vniuersi Aegyptiorum, Thebaidorum & Libiorum Episcopi in sancta Alexandrina Sy-

nodo gratia Dei congregati. *Vestro sanctæ suggerimus Apostolatui, vt nostri, more solito, sollicitudinem gerere dignemini, iuxta vestram prudentissimam sapientiam, quæ omnibus luce clarius manifestata est*, quia Apostolicis vestra beatitudo visceribus commota per tribulationem nostram, nos omnes hortata est, ad vnitionem Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ in vnum conuenire.

Et statim post: *Ideo Pater beatissime, quia semper antecessores nostri, & nos a vestra sancta Apostolica Sede auxilium hausimus, & nostri vos curã habere agnouimus, præfatam apostolicã & summã exprimimus, iuxta canonum decreta, sede, vt inde auxilium capiamus, vnde quam decessores nostri ordinationes, & dogmata, atq; subleuationes ceperunt: ad eam quoq; quasi ad Matrem currimus, & eius vberibus nutriamur, quoniam non potest Mater obliuisci infantem suum, sic & vos nolite obliuisci vobis commissos*: quoniam non leuibus nos inimici nostri implicauerunt, & quotidie facere moliuntur, afflictionibus & apprehendere, aut ferro nos constringi minantur, *nisi illorum consentiamus erroribus: quod nequaquam vobis inconsultis agere præsumimus: canonibus quippe iubentibus absque Romanæ de maioribus caussis nihil debere decernere Pontifice, ideo ad propositum recurrentes, & ad brauium properantes vestra Apostolica Sedis imploramus auxilium:*

quia

quia, vt credimus, non deflexit Deus preces cum lacrymis sibi oblatas seruorum suorũ: sed ob id vos prædecessoresq; vestros Apostolicos videlicet Præsules in summitatis arce constituit, omniumq; Ecclesiarum eius curam habere præcepit, vt nobis succurratis, nosq; tuentes, cui omne Episcoporum iudicium est commissum, liberare ab hostibus nostris non negligatis. Nam scimus in Nicæna magna Synodo trecentorum octodecim Episcoporum ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere absque Romani Pontificis sententia Concilia celebrari, nec Episcopos damnari. licet hæc & alia quamplura necessaria ab hæreticis, qui nos quotidiè infestant & perdere nituntur, vt facilius nos capere possint, sint synodica capitula incensa nobisque sublata. Qua de re, hac inuenta occasione, indifferenter, omni canonica & Apostolica postposita auctoritate, nos vi à proprijs, vobis inconsultis, illicite expellunt sedibus, ouesque nobis à CHRISTO Domino, Apostolica gratia commissas, inuadunt gradibus priuant, & quod pessimum est, & omnibus Christianis legibus inimicum, perficere decertant. *Vos ergo, vt semper vestræ Sedi sanctæ consuetudo fuit, periclitantibus subuenite, oppressos roborate, tribulantibus manum porrigite, taliáque prohibite, leges imponite, vt Apostolica doctrina quæ in Deo est,* citò *ad victoriam iudicium*

 perdu-

peruenire valeat nostram, nosq; Apostolorum Principe suffragante Petro, ab inimicitiis periculis liberare. Nouimus namque in iam præfata Synodo Nicæna generaliter esse decretum, vt nullus passim vageque aut præsumptiuè lacerare, aut accusare, & qui non sunt rectæ fidei, aut bonæ vitæ vel claræ conuersationis, aut infamare præsumat: sed prius si erga Episcopos vel auctores Ecclesiæ quisquam causam habuerit, eos cū charitate mansuetè conueniat, vt ab eis vulnus, vnde agitur, rectè sanetur, aut ipse, si secus egerit, accusator excommunicetur. Quod si ab eis nihil valuerit rectè percipere, tunc primò summos adeat Primates, & ipsi tempore congruo canonicè eos conuocare debebunt, qui si aut suis rebus spoliati, aut à proprijs sedibus eiectis aut exulantes, vel oppressi, aut inique tractati fuerint, primò eruantur, & canonicè restituantur, atque omnia sibi sublata, integerrimè eis legibus reddantur: quoniam priusquam hęc fiant, vt in prædicto constitutum est Concilio, nec canonicè conuocari, nec distringi à quoque possunt: quoniam nec seculi leges hæc fieri permittunt: quantò magis Ecclesiasticæ? Similiter & à supradictis Patribus est definitum consonanter, vt si quisquam Episcoporum, aut Metropolitanū, aut comprouinciales, vel Iudices suspectos habuerit, vestram

stram sanctam Romanam interpellet sedem, cui ab ipso Domino, potestas ligandi ac soluendi, speciali est priuilegio super alios est concessa. Ipsa enim firmamentum à Deo fixum & immobile percepit: quoniam ipsam formam vniuersorū titulorū lucidissimam Dominus Iesus Christus vestram Apostolicam constituit Sedem: ipsa est enim sacer vertex, in quo omnes vertuntur, sustentantur, releuantur: & sicut in Christo Christiani, & in petra, id est Christo, Petrus, renouantur Ecclesiæ. Tu es, sicut diuinum veraciter testatur eloquium, Petrus, & super fundamentum tuum Ecclesiæ columnæ id est, Episcopi, qui Ecclesiam sustinere & proprijs humeris portare debent, tibi sunt confirmatæ: tibique claues regni cælorum commisit, atque ligare & soluere potestatiuè, quæ in terra & quæ in cęlis sunt, promulgauit. Tu prophanarum hæresium, & impetitorum atque omnium infestantium depositor, vt Princeps & doctor, caputq; omnium, orthodoxæ doctrinæ, immaculatæ fidei existis. *Igitur ne despicias Pater tuorum Patrū pietatem bonamq; intentionem: & sicut illi Patres & prædecessores nostros à multis liberauerunt oppressionibus & angustijs, ita nos liberare digneris. Nam fuit semper vestræ sanctæ & Apostolicæ Sedi licentia iniustè damnatos vel excommunicatos, potestatiuè sua auctoritate restituere, & sua eis omnia*

reddere

reddere: & illos qui illos condemnauerunt, Apostolico punire priuilegio, sicut etiam nostris, & anterioribus cognouimus actum temporibus. Porrò & ipsi Primates, qui Episcoporum & summorum Ecclesiasticarum negociorum caussas suscipere debent, in præfixa Synodo Nicæna sunt dinumerati, ne in posterum contentio ex hoc oriretur. O sanctissime Pater Patrum, abscinde blasphemias, & iactantiam vaniloquorum, & insidiantium infestationes, nos & fratres nostros opprimentium atque perdere volentium; *quia ad vos quasi ad Caput confugimus, vt vestro suffulti auxilio liberemur, & vobis nobisq; commissas Christi oues à luporum ore, Domino adminiculante, antequam diglutiantur, eripiamus.* Nec enim fas est supplicum, Apostolicæ Sedis, scripto aut sine scripto preces oblatas despicere; sed vt conderet, & priuilegium vestræ sedis est, & nos & illi canonicaliter conuocemur, *& ante vos de nostris obiectionibus canonicè* cum omni probitate concertemus, sicut prædecessores nostri penes vestros fecerunt antecessores, & sicut canonica, in prædicta sancta Synodo, docent instituta, & veluti paleati verbi per ventilabrum canonicæ examinationis plenam purgationem, in communi consistentes auditorio, de maturis & nutrientibus Catholicæ Ecclesiæ dogmatibus

quæ

quæ confirmant cor hominis, participationem paternorum consequamur institutionum. *Antiquis enim Regulis censitum est, vt quicquid, quamuis in remotis aut longinquis positis prouincijs super Episcoporum querelis, aut accusationibus ageretur, non prius tractandum vel recipiendum esset, quam ad notitiam Almæ Sedis vestræ fuisset pronunciatio prolata, qua infirmaret, aut firmaret, indeq́; sumeret normam, vnde Ecclesiæ sumpsére prædicationis exordium, ne passim ab insidiatoribus columnæ euerterentur Ecclesiæ. Certum est enim eidem sanctæ Sedi vestræ in honorem beatissimi Petri, Patrum decreta peculiarem decreuisse reuerentiam Dei pro rebus inquirendis atq; determinandis, quas solicitè decet, iusteq́; ab ipso Præsulem examinari vertice Apostolico, cuius solicitudo semper fuit & est, tam mala demnare, quam probare laudanda. Quocirca humillimum vestro Apostolico culmini persoluentes obsequium, vt ipse Dominus præcepit, & sanctorum decreta Patrum statuerunt, cum lachrymis suggerimus, quod sine gemitu cordis reticere non valemus.* Nam in tantum à persecutoribus sancta Dei Ecclesiæ, nostrisq́; inimicis persequimur, vt magis non tædeat viuere, quam mori. Vnde præ omnibus fatemur, in tantum cor esse nostrum vulneratum, vt propheticum illum planctũ exoptemus, dicétes: Quis dabit capiti nostro aquã aut oculis nostris fontem lacrymarũ, vt seden-

sedentes ploremus die ac nocte? Haec enim Ecclesia Dei non leuiter perturbatur, columnæque eius nimis infestantur, atque à propriis amoueri hominibus nituntur: Christianorum verò voces ac gemitus Episcoporum longè lateque resonant: nouitates insurgunt, calumniæ crescũt, persecutio grassatur, perditio fit populorũ: *Vestrum est enim nobis manum porrigere quia vobis cõmissi sumus: vestrũ nos defendere atq; liberare; nostrumq; est à vobis auxilium expetere, vestris parere iussionibus.* Præ nimio ergo dolore & gemitu omnia quę nobis insistunt, & nos infestant, necessariò recordari, vobisque significare nequimus. Ideò almum vestrum exoramus Apostolatũ vt superius, legẽ quæ in memorata Nicæna Synodo est promulgata (licet prædictorum insidiatorum & aliorum malorum hominum, vt faciliùs Episcopos, Deiq; ministros valeant illaqueare, deprauatione sit suffocata) reparetis, & quæ necessaria fore cognoscitis, vestræ sanctæ Sedis auctoritate nos cunctosque fratres informetis, vt malorum insidias hominũ, vestra fulti auctoritate, illæsi, Domino opitulante, euadere valeamus: quia non est ouium insidias præuidere luporum, sed Pastorum. Scimus enim, vt semper vestræ Sedis Præsules, primò Apostoli, deinde successores eorum fecerunt, vos vniuersalis Ecclesiæ, & maximè

Epi-

Episcoporum, qui oculi propter côtemplationem & speculationem vocatur, Domini curam gerere, ac de reuelatione & lege nostra assidue cogitare debere.

Et paulò post vestrum est quippe, Pater sanctissime, canonica districtione solicitè ecclesiasticæ regulæ aduersantibus, & fratrum insidiatoribus obuiare, nec permittere nouiter dici, quod Patrum venerabiliũ auctoritas omninò non censuit. *Nos enim humiles corde, quæ recta sunt, adiuuante Domino, sapientes, vno vinculo caritatis vobiscum sumus constricti, veram fidem, ac religionem Catholicã in omnibus fortiter defensantes*. Studiosius itaque à Catholicis, improbis probè resistere nitendum est, ne torpentes desidia oppressi, culpæ taciturnitatis teneamur obnoxij, & quasi fauorem impendentes iudicemur, dum aduersa Catholicæ fidei propulsare negligimus; vnde dictum est: Negligere quippe, dum possis conturbare peruersos, nihil aliud est, quam fouere: nec caret scrupulo societatis occultę, qui manifesto facinori desinit obuiare. Liquet Doctor sanctissime, venenosa serpentum sine simplicitate astutia, dum manifesta est dolosa inimicorum fallacia. *Succurrite quæsumus oppressis, liberate nos de manu persequẽtium*, vt cum beato Iob cantetis: Benedictio perituri super me veniebat, & cor viduæ cõ-

solatus

solatus sum: iustitia iudutus sum, & vestiuit me sicut vestimento, & diademate iudicio meo: oculus fui cæco, & pes claudo; pater eram pauperum, & caussam quam crepiebã, diligentissimè inuestigabã. conterebam malas iniqui, & de dentibus earum auferebam prædam, & reliqua. Nos enim, quos tua maxima exspectat cura, id est, omnes Episcopi, præcipuè tuum mereri debemus iudicium, & non ab alijs deuorari. Meritò ergo nos Domini caussa respicit Sacerdotes, si silentio faueamus errori: si quidem corripiantur huiusmodi, nec sit liberum eis pro voluntate facere iudicium: desinat nouitas incessere vetustatem, desinat Ecclesiarum quietem, inquietudo turbare: Nam vt omnes Metropolitani vel reliqui Episcopi sua odia aut vindictas in reliquos Episcopos exercere nõ valeant, ideo nominatim in Nicæna Synodo expressi sunt Primates, qui reliquos Episcopos audire & iudicare debeant, ne vlla fraus in iudicio possit irruere. *Vos ergo, qui in summa specula, gratia Dei, estis positi, attendere eos & opprimere oportet, qui in fratres seditiones & scandala excitant: ideoq; exoramus vt minime despiciatis humilitatis nostræ, & omnium orientalium orthodoxorum Sacerdotum & populorum afflictiones, & deprecationes cum lacrymis oblatas: sed sicut luminaria vniuerso mundo verbum vitæ retinentes,*

nente introductus extinguat tenebras nefandissimorum insidiatorum, temporibus etiam nostris prorsus germinatas: quatenus funditus extincta huiusmodi caligine, luciter nobis resplendeat per vos, sanctissime Pater, & dogmatum definitio omnes lætificans, quam gloriosæ Ecclesiæ sancti Patres per propria dogmata pyssime in æternæ vitæ firmam hæreditatem prædicasse noscuntur. Incolumen te & beneplacitum Deo, sanctissime Pater Patrũ, orantem pro nobis, Dominus custodiat in æuum. Amen.

Tria Concilia Africana in Epistola ad Damasum Pontificem, qui præfuit Ecclesiæ anno 363. Beatissimo, inquiunt, Domino, & Apostolico culmine sublimato, sancto Patri Patrum Damaso Papæ, & summo omnium Præsulum Pontifici, Stephanus Archiepiscopus Concilij Mauritaniȩ, & vniuersi Episcopi de tribus Concilijs Africanæ prouinciæ. Notum vestræ facimus beatitudini, quod quidam fratres in confinio nobis positi, quosdam fratres nostros, venerabiles videlicet Episcopos, vobis incõsultis, à proprio deijciunt gradu, vel deijcere moliũtur: *cum vestræ Sedi Episcoporum iudicia, & summorũ summa Ecclesiasticorum negotiorum, in honore beatissimi Petri, Patrum decreta omnium, cunctam reseruauêre sententiam inquirendi reuerentia de Dei rebus, quas omni cura & solicitudine obseruare de-*

 bemus

bemus. Maxime vero debent ab ipso maiolum ex summo Vertice Apostolico, cuius cura sollicitudo est tam mala damnare, quam reuelare laudanda. Antiquis enim regulis censitum est, vt quicquid horum, quamuis in remotis, vel in longinquo positis ageretur prouinciis, non prius tractandum vel accipiendum sit, nisi ad notitiam Almæ Sedis vestræ fuisset deductum, vt eius auctoritate, iuxta quod fuisset pronunciatum firmaretur: & reliqua multoties talia & his similia, quæ his cóstituta sunt: quibus si illicite factum est, vt semper vestræ Sedi consuetudo fuit, festinanter occurrit & his viriliter, vt Pater pro filijs certantes.

CONCILIVM Carthaginense cui interfuerunt 67. Episcopi ad S. Innocentium Papam, qui præfuit Ecclesiæ anno 402. Domino, inquiunt, beatissimo, & honoratissimo fratri Innocentio Papæ, Aurelius, Numidius &c. qui in Concilio Ecclesiæ Carthaginensis affuimus. Cùm ex more ad Carthaginem Ecclesiam solenniter veniremus, atque ex diuersis caussis congregata ex nobis Synodus haberetur: compresbyter noster Orosius nobis litteras sanctorum fratrum, & consacerdotum nostrorum dedit Aurelij & Lazari, quorum formam his constituimus esse subdendam. His ergo lectis, Pelagium & Celestiũ auctores nefarij prorsus & anathematizandi ab omnib⁹ nobis erroris aduertimus.

Vnde

Vnde factum est, vt recensendū peteremus, quid ante quinquennium super Celestij nomine hic apud Ecclesiam Carthaginensem fuerit exagitatū. Quo recitato, sicut ex subditis aduertere poterit sanctitas tua, quamuis iudicatio manifesta constaret, quia in illo tēpore Episcopali iudicio excisum hoc tantum vulnus ab Ecclesia videretur: *nihilominus tamen id communi deliberatione censuimus, vt huiusmodi persuasionis Auctores (quamuis & ad Presbyterium idem Celestius postea peruenisse dicatur) nisi hi apertissimè anathematizauerint, ipsos quoque anathematizari oporteat:* vt si ipsorum nō potuerit, saltem eorum, qui decepti sunt ab eis, vel decipi possunt, cognita sententia quæ in eos lata est, sanitas procuretur. *Hoc itaq; gestū Domine frater, sanctæ charitati tuæ, intimandum duximus, vt statutis nostræ mediocritatis, etiam Apostolicæ Sedis adhibeatur auctoritas, pro tuēda salute multorum, & quorundam etiam peruersitate corrigenda.*

Concilivm Melevitanvm. cui interfuerunt 57. Episcopi, & inter eos quoque S. Augustinus, in Epistola ad eundem Innocentium Papam. Domino beatissimo, inquiunt, meritoq; venerabili, & in Christo venerando Papæ Innocentio Siluanus senex &c. ex Cōcilio Mileuitano in Domino salutem. Quia te Dominus gratiæ suæ præcipuo

munere, in ſede Apoſtolica, talemque noſtris temporibus præſtitit, vt nobis ad culpam negligentiæ valeat, ſi apud tuam venerationem, quæ pro Eccleſia ſunt ſuggerenda, tacuerimus, quam ea tu poſſis vel faſtidiosè vel negligenter accipere, *magnus periculo infirmorum membrorum Christi, paſtoralem diligentiam quæſumus adhibere digneris.*

Et paulò poſt: *Hæc inſinuantes Apoſtolico pectori tuo, non habemus opus multa dicere, & tantam impietatem exaggerare: cùm proculdubio ea ſic permoueant, vt ab eis corrigendis, ne latiùs ſerpant, multoſq́ contaminent, vel potius interimant, dum ſub nomine Chriſti à gratia Chriſti alienant, omninò diſsimulare non poſsis.* Huius autem perniciosiſſimi erroris Auctores eſſe perhibentur Pelagius & Celeſtius: quos quidem in Eccleſia ſanari maluimus, quam deſperata ſalute ab Eccleſia reſecari, ſi neceſſitas vlla compellat. Quorum vnus, id eſt, Celeſtius etiam ad presbyterium in Aſia perueniſſe dicitur; de quo ante paucos annos quid geſtum fuerit, Sanctitas tua de Carthaginenſi Eccleſia melius inſtruitur: Pelagius verò, ſicut à quibuſdam fratribus noſtris miſſæ loquuntur Epiſtolæ, Hieroſolymis conſtitutas, nonnullos fallere aſſeritur: veruntamen multò plures, quàm eius ſenſus diligentius indagare potuerunt, aduerſus eum per

pro Christi gratia, & Catholicæ fidei veritate confligunt; sed præcipuè sanctus filius tuus, & compresbyter noster Hieronymus. *Sed arbitramur, adiuuante misericordia Domini Dei nostri Iesu Christi: quæ te regere consulentem, & orantem exaudire dignatur: auctoritati sanctitatis tuæ de claro scripturarum lumine depromptæ, facilius eos, qui tam peruersa, & tam perniciosa sentiunt, esse cessuros*: vt de correctione potius eorum gratulemur, quàm contristemur interitu, Domine beatissime. Quamlibet autem ipsi eligant: *certè vel alijs plurimis*, quos possunt, si ab eis dissimuletur, suis laquijs implicare; *cernit Venerabilitas tua, instanter & celeriter prouidendum*. Hæc ad sanitatem tuam de Concilio Numidiæ scripta direximus, *imitantes Carthaginensem Ecclesiam, & Carthaginensis Prouinciæ Coëpiscopos nostros, quos ad Sedem Apostolicam, quam beatus illustras, de hac caussa scripsisse comperimus.* Memor nostri, in Domini gratia augearis, Domine beatissime, meritò venerabilis, & in Christo honorande, sanctissime Papa.

Concilium seu Synodus totius Galliæ in Epistola ad S. Leonem eius nominis primum Pontificem, quæ est Tom. 1. Conciliorum inter Epistolas S. Leonis 48. Exultamus, inquiunt, Christiano populo lectis beatitudinis vestræ literis, & omniũ instru-

nodo gratia Dei congregati. *Vestro sancto suggerimus Apostolatui, vt nostri, more solito, sollicitudinem gerere dignemini, iuxta vestram prudentißimam sapientiam, quæ omnibus luce clarius manifestata est*, quia Apostolicis vestra beatitudo visceribus commota per tribulationem nostram, nos omnes hortata est, ad tuitionem Catholicæ & Apostolicæ Ecclesiæ in vnum conuenire.

Et statim post: *Ideo Pater beatißime, quia semper antecessores nostri, & nos à vestra sancta Apostolica Sede auxilium hausimus, & nostri vos curã habere agnouimus, præfatam apostolicã & summã expetimus, iuxta canonum decreta, sedẽ, vt inde auxilium capiamus, vnde quam decessores nostri ordinationes, & dogmata, atq; subleuationes ceperunt: ad eam quoq; quasi ad Matrem currimus, & eius vberibus nutriamur, quoniam non potest Mater obliuisci infantem suum, sic & vos nolite obliuisci nos vobis commissos*: quoniam non leuibus non inimici nostri implicauerunt, & quotidiè facere moliuntur, afflictionibus & apprehendere, aut ferro nos constringi minantur, *nisi illorum consentiamus erroribus: quod nequaquam vobis inconsultis agere præsumimus: canonibus quippe iubentibus absque Romanos de maioribus caussis nihil debere decernere Pontifice, ideoq; ad propositum recurrentes, & ad brauium properantes vestra Apostolica Sedis imploramus auxilium: quia,*

quia, vt credimus, non despexit Deus preces cum lacrymis sibi oblatas seruorũ suorũ: sed ob id vos prædecessoresq; vestros Apostolicos videlicet Præsules in summitatis arce constituit, omniumq; Ecclesiarum eis curam habere præcepit, vt nobis succurratis, nosq; tuentes, cui omne Episcoporum iudicium est commissum, liberare ab hostibus nostris non negligatis. Nam scimus in Nicæna magna Synodo trecentorum octodecim Episcoporum ab omnibus concorditer esse roboratum, non debere absque Romani Pontificis sententia Concilia celebrari, nec Episcopos damnari: licet hæc & alia quamplura necessaria ab hæreticis, qui nos quotidiè infestant & perdere nituntur, vt facilius nos capere possint, sint synodica capitula incensa nobisque sublata. Qua de re, hac inuenta occasione, indifferenter, omni canonica & Apostolica postposita auctoritate, nos vi à proprijs, vobis inconsultis, illicitè expellunt sedibus, ouesque nobis à CHRISTO Domino, Apostolica gratia commissas, inuadunt gradibus priuant, & quod pessimum est, & omnibus Christianis legibus inimicum, perficere decertant. *Vos ergo, vt semper vestræ Sedi sanctæ consuetudo fuit, periclitantibus subuenite, oppressos roborate, tribulantibus manum porrigite, taliáque prohibite, leges imponite, vt Apostolica doctrina quæ in Deo est,* citò *ad victoriam iudicium*

præsumere valeat nostram, nisi Apostolorum Principe suffragante Petro, ab imminentibus periculis liberare. Nouimus namque in iam præfata Synodo Nicæna generaliter esse decretum, vt nullus passim vageque aut præsumptiuè lacerare, aut accusare, & qui non sunt rectæ fidei, aut bonæ vitæ vel claræ conuersationis, aut infamare præsumat: sed prius si erga Episcopos vel auctores Ecclesiæ quisquam causam habuerit, eos cũ charitate mansuetè conueniat, vt ab eis vulnus, vnde agitur, rectè sanetur, aut ipse, si secus egerit, accusator excommunicetur. Quod si ab eis nihil valuerit rectè percipere, tunc primò summos adeat Primates, & ipsi tempore congruo canonicè eos conuocare debebunt, qui si aut suis rebus spoliati, aut à proprijs sedibus eiectis aut exulantes, vel oppressi, aut iniquè tractati fuerint, primò eruantur, & canonicè restituantur, atque omnia sibi sublata, integerrimè cũ legibus reddantur: quoniam priusquam hæc fiant, vt in prædicto constitutum est Concilio, nec canonice conuocari, nec distringi à quoque possunt: quoniam nec seculi leges hæc fieri permittunt: quantò magis Ecclesiasticæ? Similiter & à supradictis Patribus est definitum consonanter, vt si quisquam Episcoporum, aut Metropolitanũ, aut comprouinciales, vel Iudices suspectos habuerit, ro-

stram

sitam sanctam Romanam interpellet sedem, cui ab ipso Domino potestas ligandi ac soluendi speciali est priuilegio super alios est concessa. Ipsa enim firmamentum a Deo fixum & immobile percepit: quoniam ipsam formam vniuersorũ circulorũ lucidissimam Dominus Iesus Christus vestram Apostolicam constituit Sedem: ipsa est enim sacer vertex, in quo omnes vertuntur, sustentantur, releuantur: & sicut in Christo Christiani, & in petra, id est Christo, Petrus, renouantur Ecclesiæ. Tu es, sicut diuinum veraciter testatur eloquium, Petrus, & super fundamentum tuum Ecclesiæ columnæ, id est, Episcopi, qui Ecclesiam sustinere & proprijs humeris portare debent, tibi sunt confirmatæ: tibique claues regni cælorum commisit, atque ligare & soluere potestatiuè, quæ in terra & quæ in cęlis sunt, promulgauit. Tu prophanarum hæresium, & impetitorum atque omnium infestantium depositor, vt Princeps & doctor, caputq; omnium, orthodoxæ doctrinæ, immaculatæ fidei existis. *Igitur ne despicias Pater tuorum Patrũ pietatem bonamq; intentionem & sicut illi Patres & prædecessores nostros à multis liberauerunt oppressionibus & angustijs, ita nos liberare digneris. Nam fuit semper vestra sanctæ & Apostolicæ Sedi licentia iniustè damnatos vel excommunicatos, potestatiue sua auctoritate restituere, & sua eis omnia reddere*

reddere: & illos qui illos condemnauerunt, Apostolico punire priuilegio, sicut etiam nostris, & anterioribus cognouimus actum temporibus. Porrò & ipsi Primates, qui Episcoporum & summorum Ecclesiasticarum negociorum caussas suscipere debent, in præfixa Synodo Nicæna sunt dinumerati, ne in posterum contentio ex hoc oriretur. O sanctissime Pater Patrum, abscinde blasphemias, & iactantiam vaniloquorum, & insidiantium infestationes, nos & fratres nostros opprimentium atque perdere volentium; *quia ad vos quasi ad Caput confugimus, vt vestro fulti auxilio liberemur, & vobis nobisq́; commissas Christi oues à luporum ore, Domino adminiculante, antequam diglutiantur, eripiamus.* Nec enim fas est supplicum, Apostolicæ Sedis, scripto aut sine scripto preces oblatas despicere; sed vt conderet, & priuilegium vestræ sedis est, & nos & illi canonicaliter conuocemur, *& ante vos de nostris obiectionibus canonicè* cum omni probitate concertemus, sicut prædecessores nostri penes vestros fecerunt antecessores, & sicut canonica, in prædicta sancta Synodo, docent instituta, & veluti paleati verbi per ventilabrum canonicæ examinationis plenam purgationem, in communi consistentes auditorio, de maturis & nutrientibus Catholicæ Ecclesiæ dogmatibus

quæ confirmant cor hominis, participationem paternorum consequamur institutionum. *Antiquis enim Regulis censitum est, vt quicquid, quamuis in remotis aut longinquis positis prouincijs super Episcoporum querelis, aut accusationibus ageretur, non prius tractandum vel recipiendum esset, quam ad notitiam Almæ Sedis vestræ fuisset pronunciatio prolata, quæ infirmaret, aut firmaret, indeq; sumeret normam, vnde Ecclesiæ sumpsére prædicationis exordium, ne passim ab insidiatoribus columnæ euerterentur Ecclesiæ. Certum est enim eidem sanctæ Sedi vestræ in honorem beatissimi Petri, Patrum decreta peculiarem decreuisse reuerentiam Dei pro rebus inquirendis atq; determinandis, quas solicitè decet, iusteq; ab ipso Præsulem examinari vertice Apostolico, cuius solicitudo semper fuit & est, tam mala damnare, quam probare laudanda. Quocirca humilimum vestro Apostolico culmini persoluentes obsequium, vt ipse Dominus præcepit, & sanctorum decreta Patrum statuerunt, cum lachrymis suggerimus, quod sine gemitu cordis reticere non valemus.* Nam in tantum à persecutoribus sanctæ Dei Ecclesiæ, nostrisq; inimicis persequimur, vt magis non tædeat viuere, quam mori. Vnde præ omnibus fatemur, in tantum cor esse nostrum vulneratum, vt propheticum illum planctũ exoptemus, dicẽtes: Quis dabit capiti nostro aquã aut oculis nostris fontem lacrymarũ, vt seden-

Episcoporũ, qui oculi propter cõtemplationem & speculationem vocãtur, Domini curam gerere, ac de reuelatione & lege nostra assidue cogitare debere.

Et paulo post vestrum est quippe, Pater sanctissime, canonica districtione solicite ecclesiasticæ regulæ aduersantibus, & fratrum insidiatoribus obuiare, nec permittere nouiter dici, quod Patrum venerabiliũ auctoritas omnino non censuit. *Nos enim humiles corde, quæ recta sunt, adiuuante Domino, sapientes, vno vinculo caritatis vobiscum sumus constricti, veram fidem, ac religionem Catholicã in omnibus fortiter defensantes.* Studiosius itaque à Catholicis, improbis probè resistere nitendum est, ne torpentes desidia oppressi, culpæ taciturnitatis teneamur obnoxij, & quasi fauorem impendentes iudicemur, dum aduersa Catholicæ fidei propulsare negligimus; vnde dictum est: Negligere quippe, dum possis conturbare peruersos, nihil aliud est, quam fouere: nec caret scrupulo societatis occultę, qui manifesto facinori desinit obuiare. Liquet Doctor sanctissime, venenosa serpentum sine simplicitate astutia, dum manifesta est dolosa inimicorum fallacia. *Succurrite quæsumus oppressis, liberate nos de manu persequẽtium,* vt cum beato Iob cantetis: Benedictio perituri super me veniebat, & cor viduæ cõsolatus

solatus sum: iustitia iudutus sum, & vestiui me sicut vestimento, & diademate iudicio meo: oculus fui cæco, & pes claudo; pater eram pauperum, & caussam quam crepiebā, diligentissimè inuestigabā. conterebam molas iniqui, & de dentibus earum auferebam prædam, & reliqua. Nos enim, quos tua maxima exspectat cura, id est, omnes Episcopi, præcipuè tuum mereri debemus iudicium, & non ab alijs deuorari. Meritò ergo nos Domini caussa respicit Sacerdotes, si silentio faueamus errori: si quidem corripiantur huiusmodi, nec sit liberum eis pro voluntate facere iudicium: desinat nouitas incessere vetustatem, desinat Ecclesiarum quietem, inquietudo turbare: Nam vt omnes Metropolitani vel reliqui Episcopi sua odia aut vindictas in reliquos Episcopos exercere nō valeant, ideo nominatim in Nicæna Synodo expressi sunt Primates, qui reliquos Episcopos audire & iudicare debeant, ne vlla fraus in iudicio possit irruere. *Vos ergo, qui in summa specula, gratia Dei, estis positi, attendere cos & opprimere oportet, qui in fratres seditiones & scandala excitant: ideoq; exoramus vt minime despiciatis humilitatis nostræ, & omnium orientalium orthodoxorum Sacerdotum & populorum afflictiones, & deprecationes cum lacrymis oblatas: sed sicut luminaria vniuerso mundo verbum vitæ tenentes,*

nequiter introductas extinguite tenebras nefandissimorum insidiatorum, temporibus etiam nostris procaciter germinatas: quatenus funditus extincta huiusmodi caligine, luciter nobis resplendeat per vos, sanctissime Pater, & dogmatum definitio omnes lætificat, quam gloriosè Ecclesiæ sancti Patres per propria dogmata pijssime in æternæ vitæ firmam hæreditatem prædicasse noscuntur. Incolumen te & beneplacitum Deo, sanctissime Pater Patrũ, orantem pro nobis, Dominus custodiat in æuum. Amen.

Tria Concilia Africana in Epistola ad Damasum Pontificem, qui præfuit Ecclesiæ anno 363. Beatissimo, inquiunt, Domino, & Apostolico culmine sublimato, sancto Patri Patrum Damaso Papæ, & summo omnium Præsulum Pontifici, Stephanus Archiepiscopus Concilij Mauritaniç, & vniuersi Episcopi de tribus Concilijs Africanæ prouinciæ. Notum vestræ facimus beatitudini, quod quidam fratres in confinio nobis positi, quosdam fratres nostros, venerabiles videlicet Episcopos, vobis incõsultis, à proprio deijciunt gradu, vel deijcere moliũtur: *cum vestræ Sedi Episcoporum iudicia, & summorũ finem Ecclesiasticorum negotiorum, in honore beatissimi Petri Patrum decreta omnium, cunctam reseruauêre sententiam inquirendi reuerentia de* Dei *rebus, quas omni cura & solicitudine obseruare de-*

 bemus

bemus. Maximè vero debent ab ipso præsulum examinari Vertice Apostolico: cuius vetusta sollicitudo est tam mala damnare, quàm reuelare laudanda. Antiquis enim regulis censitum est, vt quicquid horum, quamuis in remotis, vel in longinquo positis ageretur prouincijs, non prius tractandum vel accipiendum sit, nisi ad notitiam Almæ Sedis vestræ fuisset deductum, vt eius auctoritate, iuxta quod fuisset pronunciatum firmaretur: & reliqua multoties talia & his similia, quæ his cõstituta sunt: quibus si illicitè factum est, vt semper vestræ Sedi consuetudo fuit, festinanter occurrit & his viriliter, vt Pater pro filijs certantes.

CONCILIVM Carthaginense cui interfuerunt 67. Episcopi ad S. Innocentium Papam, qui præfuit Ecclesiæ anno 402. Domino, inquiunt, beatissimo, & honoratissimo fratri Innocentio Papæ, Aurelius, Numidius &c. qui in Concilio Ecclesiæ Cathraginensis affuimus. Cùm ex more ad Carthaginem Ecclesiam solenniter veniremus, atque ex diuersis caussis congregata ex nobis Synodus haberetur: compresbyter noster Orosius nobis litteras sanctorum fratrum, & consacerdotum nostrorum dedit Auerotis & Lazari, quorum formam his constituimus esse subdendam. His ergo lectis, Pelagium & Celestiũ auctores nefarij prorsus & anathematizãdi ab omnib⁹ nobis erroris aduertimus.

Vnde

Vnde factum est, vt recensendũ peteremus, quid ante quinquenniũ super Celestij nomine hic apud Ecclesiam Carthaginensem fuerit agitatũ. Quo recitato, sicut ex subditis aduertere poterit sanctitas tua, quamuis iudicatio manifesta constaret, quia in illo tẽpore episcopali iudicio excisum hoc tantum vulnus ab Ecclesia videretur: *nihilominus tamen id communi deliberatione censuimus, vt huiusmodi persuasionis Auctores (quamuis & ad Presbyterium idem Celestius postea peruenisse dicatur) nisi hæc apertissimè anathematizauerint, ipsos quoq; anathematizari oportere:* vt si ipsorum nó potuerit, saltem eorum, qui decepti sunt ab eis, vel decipi possunt, cognita sententia quæ in eos lata est, sanitas procuretur. *Hoc itaq; gestũ Domine frater, sanctæ charitati tuæ intimandum duximus, vt statutis nostræ mediocritatis, etiam Apostolicæ Sedis adhibeatur authoritas, pro tuenda salute multorum, & quorundam etiam peruersitate corrigenda.*

Concilivm Melevitanvm. cui interfuerunt 57. Episcopi, & inter eos quoque S. Augustinus, in Epistola ad eundem Innocentium Papam. Domino beatissimo, inquiunt, meritoq; venerabili, & in Christo venerando Papæ Innocentio Siluanus senex &c. ex Cõcilio Mileuitano in Domino salutem. Quia te Dominus gratiæ suæ præcipuo

munere, in sede Apostolica, talemque nostris temporibus praestitit, vt nobis ad culpam negligentiae valeat, si apud tuam venerationem, quae pro Ecclesia sunt suggerenda, tacuerimus, quam ea tu possis vel fastidiose vel negligenter accipere, *magnis periculis infirmorum membrorum Christi, pastoralem diligentiam quaesumus adhibere digneris.*

Et paulo post: *His insinuantes Apostolico pectori tuo, non habemus opus multa dicere, & tantam impietatem exaggerare: cum proculdubio te ipsa permoueant, vt ab eis corrigendis, ne latius serpant, multosque contaminent, vel potius interimant, dum sub nomine Christi à gratia Christi auertunt, omninò dissimulare non possis.* Huius autem perniciosissimi erroris Auctores esse perhibentur Pelagius & Celestius: quos quidem in Ecclesia sanari maluimus, quam desperata salute ab Ecclesia resecari, si necessitas vlla compellat. Quorum vnus, id est, Celestius etiam ad presbyterium in Asia peruenisse dicitur; de quo ante paucos annos quid gestum fuerit, Sanctitas tua de Carthaginensi Ecclesia melius instruitur: Pelagius verò, sicut à quibusdam fratribus nostris missae loquuntur Epistolae, Hierosolymis constitutus, nonnullos fallere asseritur: verumtamen multo plures, quàm eius sensus diligentius indagare potuerunt, aduersus eum per

pro Chriſti gratia, & Catholicæ fidei veritate confligunt; ſed præcipue ſanctus filius tuus, & compresbyter noſter Hieronymus. *Sed arbitramur, adiuuante miſericordia Domini Dei noſtri Ieſu Chriſti: qui te regere conſulentem, & orantem exaudire dignatur: authoritati ſanctitatis tuæ de clara ſcripturarum lumine depromptæ, facilius eos, qui tam peruerſa, & tam pernicioſa ſentiunt, eſſe ceſſuros*: vt de correctione potius eorum gratulemur, quàm contriſtemur interitu, Domine beatiſſime. Quamlibet autem ipſi eligant: *certè vel alijs plurimis*, quos poſſunt, ſi ab eis diſſimuletur, ſuis laqueis implicare; *cernit Venerabilitas tua, inſtanter & celeriter prouidendum*. Hæc ad ſanitatem tuam de Concilio Numidiæ ſcripta direximus, *imitantes Carthaginenſem Eccleſiam, & Carthaginenſis Prouinciæ Coepiſcopos noſtros, quos ad Sedem Apoſtolicam, quam beatus illuſtras, de hac cauſa ſcripſiſſe comperimus*. Memor noſtri, in Domini gratia augearis, Domine beatiſſime, meritò venerabilis, & in Chriſto honorande, ſanctiſſime Papa.

CONCILIVM ſeu Synodus totius Galliæ in Epiſtola ad S. Leonem eius nominis primum Pontificem, quæ eſt Tom. 1. Conciliorum inter Epiſtolas S. Leonis 48. Exultamus, inquiunt, Chriſtiano populo lectis beatitudinis veſtræ literis, & omniũ inſtru-

ctione patefacta, omnes intra Gallias constitutos exultare mox fecimus, dolẽtes pariter pro his nobiscum qui catholicæ fidei lumine derelicto errorũ tenebras inciderunt. Quæ Apostolatus vestri scripta, ita vt symbolum fidei, quisquis redemptionis sacramenta nõ negligit, tabulis cordis asscripsit, & tenaci, quo ad confundendos hæreticorum errores paratior sit, memoriæ cõmẽdauit. *Multi itaq. in ea pariter gaudentes, exultantes recognouerunt fidei suæ sensum, et ita se semper ex paterna traditione tenuisse, vt vester Apostolatus exposuit, iure lætantur. Nõnulli solicitiores facti, beatitudinis vestræ admonitione percepta, modis omnibus se gratulantur instructos, datamq. sibi occasionẽ gaudent, qua libere ac fiducialiter suffragante etiam Apostolicæ Sedis auctoritate, eloquantur, & asserit vnusquisq. quod credit. Quis autem Apostolatui vestro pro hoc eximio munere, quod non solum Gallias sed totum mundũ, velut quibusdam pretiosissimis gemmis ornauit, dignas æstimet gratias posse persolui? Doctrinæ, post Deum, vestræ debet fidelis vt cõstanter teneat quod credebat; debet etiã infidelis, vt à perfidia sua, agnita veritate, discedat, & apostolicæ institutionis luce perfusus, errorũ suorũ tenebras derelinquat, magisq. sequatur & credat quod per os vestrum Dominus noster Iesus Christus de Sacramento incarnationis suæ docet, quam id teneat, quod diabolus, humanæ salutis & veritatis inimicus stillat,*

Opus

Optassemus etiam ad filium vestrũ, gloriosissimum ac fidelissimum Principem, super eandẽ caussam litteras dare, quibus congratulantes fidei ipsius, humilitatis quoque nostræ solicitudinem, qua vos in Christo sequimur, proderemus; nisi ad nos de Orientalibus nuncio perlato, fieri hoc minimè necessarium putaremus. Meritis autem Apostolatus vestri pius Dominus præstitit, vt hęresim iam diu occultè nutritam vestris temporibus proderet. Ad laudem solicitudinis vestræ pertinet, quod malorum error latere non potuit: ad gloriosæ fidei ædificationem redundat, quod praua persuasio participes aut non inuenit, aut inuentos amisit.

CONCILIUM Nicænũ generale, vt, (præter alios multos tũ Põtifices tũ Patres, quorũ plerique supra quoque allegati sunt) testantur S. Athanas. & Episcopi Aegyptij in Concil. Alexandrino congregati, Epist. ad Felicẽ Papã eius nominis II. *Nam scimus, inquiunt, in Nicæna Magna synodo 318. Episcoporũ ab omnibus cõcorditer esse roboratum, non debere absque Romani Pontificis sententia Concilia celebrari, nec Episcopos damnari:* licet hęc & alia quàm plura necessaria, ab hæreticis, (qui nos quotidie infestant, & pdere nituntur, vt facilius nos capere possint) sint synodica capitula incẽsa, nobisque sublata. Vide acta & canon. Oecũ. cõcilij ab Alphõso

Pisano anno 1572. edito, can. 19. 20. 21.

CONCILIVM SARDICENSE generale, celebratum circa annū Domini 343. can. 4. Cùm aliquis, inquit, Episcopus depositus fuerit, eorū Episcoporū iudicio, qui in vicinis locis cōmorantur, & proclamauerit agendū sibi negotium in vrbe Roma; alter Episcopus in eius Cathedra post appellationem eius qui videtur esse depositus, omnino non ordinetur, *nisi caussa fuerit in iudicio Episcopi Romani determinata*. Et can. 7. Si Episcopus accusatus fuerit, & iudicauerint congregati Episcopi regionis ipsius, & de gradu suo eū deiecerint: *si appellauerit qui deiectus est, ad Episcopum Romanæ Ecclesiæ, & voluerit se audiri, si iustum putauerit vt renouetur iudicium, vel discussionis examen, scribere his Episcopis dignetur, qui in finitima & propinqua Prouincia sunt, vt ipsi diligenter omnia requirant, & iuxta fidem veritatis definiant.* Quod si is qui rogat caussam suam iterū audiri, deprecatione sua mouerit Romanū Episcopum, vt e latere suo presbyterorum mittat: erit in potestate Episcopi, quid velit & quid æstimet. *Et si decreuerit mittendos esse qui præsentes cum Episcopis iudicent, habentes eius auctoritatem a quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si vero crediderit Episcopos sufficere, vt negotio terminum imponant, faciet quod sapientissimo consilio suo iudicauerit.*

CON-

Concilium Chalcedonense generale, celebratum circa annum 454. vnū ex quatuor celeberrimis Actione 3 petit à Leone Pontifice Romano confirmationem eorum, quæ in Concilio statuta & decreta erant. Et inter alia sic aiunt Patres Concilij sexcenti triginta. *Hæc sunt quæ tecum, qui spiritu præsens eras, & placere tanquam fratribus deliberasti, & qui penè per tuorum Vicariorum sapientiā videbaris nobis, effecimus*. Indicauimus verò, quia & alia quædam pro rerum ipsarum ordinata quiete, & propter Ecclesiasticorum statutorum definiuimus firmitatem, scientes quia & vestra sanctitas addiscens, & probatura & confirmatura est eadem. *Rogamus igitur, & tuis decretis nostrum honora iudicium.*

TESTIMONIA IMPERATORVM Christianorum.

Constatinvs magnus, primus Christianorum Imperator, qui quidem fidē confessus & tutatus est publicè, in Edicto donationis suæ. Et Pontifex, inquit, qui pro tempore ipsius sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ extiterit, celsior & Princeps cunctis Sacerdotibus totius mundi existat, *& eius iudicio, quæcunq; ad cultum Dei, vel fidei Christianorum stabilitatem procuranda fuerint, disponantur. Iustum quippe est, vt ibi lex sancta caput teneat principatus*

vbi

vbi sanctarum legum institutor, Saluator noster beatum Petrum Apostolatus obtinere praecepit cathedram: vbi & crucis patibulum sustinens, beatæ mortis sumpsit poculũ, suiq; Magistri & Domini imitator apparuit. Et ibi gentes pro Christi nominis confessione colla flectant, vbi eorũ Doctor B. Paulus Apost. pro Christo, extenso collo, martyrio coronatus est. *illic vsq; in finem quærant doctorem, vbi sanctum Doctoris quiescit corpus.*

THEODOSIVS iun. Imp. circa annũ dñi 402. Apostolicæ Sedis auctoritatẽ & iudiciũ implorauit cõtra hæresim Eutichianã, vt testatur S. Leo Pontifex, in Epistola ad Concilium Ephesinum, quæ est decima, in 1. tom. Concil. Religiosa, inquit, excellẽtissimi Principis fides, sciẽs ad suam gloriã maximè pertinere, si intra Ecclesiam catholicam nullius erroris germen exurgeret: *hanc reuerentiã diuinis intulit statutis, vt ad sanctæ dispositionis effectum, auctoritatem Apostolicæ Sedis adhiberet, tanquã ab ipso beatissimo Petro cuperet declarari, quid in eius confessione laudatum sit.*

VALENTINIANVS Imperator occidentis circa annum Domini 425. in Epistola ad Theodosium, quæ extat inter præambulas ad Concilium Calcedonense: *Debemus, inquit, dignitatem propriæ venerationis B. Apostolo Petro in nostris tẽporibus conseruare, quatenus beatissimus*

[illegible]mus Romanæ ciuitatis Episcopus cui principatū Sacerdotij super oēs antiquitas cōtulit, *locum habeat, et facultatē de fide, et sacerdotalib. iudicādi.*

MARTIANVS Imp. in Oriente circa annum Domini 450. à S. Leone Papa petijt Cōcilium Calcedonense celebrari, & illud, cùm celebratum esset, confirmari. Vt idem S. Leo testatur epist. ad Concil. Calcedonē. quæ est in 1. tom. concil. 27. Amplectendū est, inquit, clementissimi Imperatoris plenū religione consiliū, *quo sanctā fraternitatē vestrā ad destruendas insidias diaboli, & ad reformandā Ecclesiasticā pacē voluit conuenire; beatissimi Petri Apostoli sedis iure atq; honore seruato: adeo vt nos quoq; suis ad hoc litteris inuitaret, vt venerabili synodo nostrā præsentiā præberemus.* q̄ quidē nec necessitas tēporis, nec vlla poterit cōsuetudo permittere. Tamē in his fratribus Paschasino & Lucētio Episcopis, Bonifacio & Basilio presbyteris, qui ab apostolica sede directi sunt, *me synodo, vestra fraternitas existimet præsidere; nec seiunctā à vobis præsentiā meā confidat, qui nunc in Vicarijs meis adsum.*

IDEM in epist. ad Martianū August. q̄ est in 1. tom. Conc. 31. *Quia vero omnib. modis,* inq̄t, *obediendū est pietati vestræ, religiosissimæq; voluntati, constitutionib. Synodalib. quæ mihi de cōfirmatione fidei catholicæ, et hæreticorū damnationi placuerūt, libēs adieci sentētiā meā.* Quę si, vt in notitiā oīm sacerdotū, Ecclesiarūq; perueniat, vestræ

clementiæ præceptio ordinare dignabitur, affuturam credo, & spero gratiam Dei, quæ tam sanctam tanti Principis curam plenissimi desiderij sui fructum faciat obtinere, vt omnibus dissentiendi occasionibus amputatis, *Apostolicæ vbique doctrinæ & pax regnet & veritas.*

IVSTINIANVS Augustus senior, Imperator Romanus, circa annum Domini 532. ad Ioannem eius nominis secundum, Pontificem Romanum. *Reddentes*, inquit, *honorem Apostolicæ Sedi, & vestræ Sanctitati; quod semper nobis in voto & fuit & est, & vt decet Patrem honorantes vestram beatitudinem, omnia quæ ad Ecclesiarum statum pertinent, festinauimus ad notitiam deferre vestræ sanctitatis.* Et paulò post: In præsenti ergo, *quæ commota sunt* (quamuis manifesta & indubitata sint, & secundum Apostolicæ vestræ sedis doctrinam ab omnib⁹ semper Sacerdotibus firmè custodita & prædicata) *necessarium duximus, vt ad notitiam vestræ sanctitatis perueniant. Nec enim patimur quicquam, quod ad Ecclesiarum statum pertinet, quamuis manifestum & indubitatum sit, quod mouetur, vt non etiam vestræ innotescat sanctitati, quæ caput est omnium sanctarum Ecclesiarum.*

SVB-

SVBMONITIO AD LECTOREM.

Ex his SS. Pontificum, Patrum græcorum, & latinorum, & Conciliorum tam prouincialium quam Oecumenicorum seu Generalium, necnon Imperatorum Christianorum partim testimonijs, partim exemplis, patet euidenter, primis quingentis annis ad Romanam, seu S. Petri cathedram, eiusque legitimum successorem Romanum Pontificem, in omnibus caussis maioribus, & controuersijs tam personalibus, quam Religionis appellatum & relatum fuisse, tam ex Oriente quàm Oriente, tam ab Episcopis, quam Imperatoribus, & ab eo caussas & controuersias totius Ecclesiæ tanquā supremo Iudice cognitas, iudicatas & determinatas, & omnibus Christianis hoc exploratum & indubitatum fuisse, cathedram S. Petri summum totius Ecclesię tribunal, & eius Rectorem caput iudicemque supremum, ac minime fallacem esse habendum: id quod testimonia & exempla pressiùs & pensiculatiùs collata atque examinata, tam clarè atque manifestè docent & contestantur, vt nemo nisi insanus, vel propria malitia aut inscitia excæcatus ignorare, vel negare possit vel ausit. Huc referri possent & alia cognata, quod videlicet Romanus Pontifex semper, tanquam supremus Iudex, Episcopis totius orbis Christiani mandauit & leges præscripsit ex auctoritate, & quisuis emergentes hæreticos represserit, atque præfractos excommunicauerit, & similia, quæ non possunt nec

nec debent nisi a summo Iudice & Rectore Ecclesiæ vniuersæ fieri, sed de illis, ne prolixiores simus plus satis; malumus Bellarminum lib. 2. de Rom. Pontifice c. 18. 19. 20. 21. Augustinianam confessionem lib. 1. c. 9. de S. Petro & Romano Pontifice distinctio. 7. Sanderum de Visibili Monarchia, aliosque Catholicos Scriptores, Lectorem cordatum consulere.

CAP. XXIII.

AN OMNES CHRISTIANI, cuiuscunque conditionis & dignitatis, teneantur cathedræ S. Petri, seu Romano Pontifici, tanquam Christi in terris visibili Vicario, & S. Petri successori, & Iudici totius Ecclesiæ supremo, in omnibus debitam fidem, reuerentiam, & obedientiam ex animo, propter Christum, præstare.

Vera sententia Catholicorum.

Omnes Christi fideles, cuiuscunq; cõditiõis aut dignitatis fuerint; si veri Christiani, & Christi oues esse, atq; saluari volũt, tenẽtur cathedrã S. Petri, seu Ecclesiã Romanam, eiusq; su

Falsa sententia Hæreticorum.

Nulli Christiani tenẽtur audire Romanum Pontificem, nec illi vel reuerentiam vel obediẽtiam præstare: sed potius eundem, vt ipsissimum Antichristum detestare, abominari, & fu-

primum Pontificem & Christi in terris Vicarium, & S. Petri ordinariũ successorẽ, ideoq; totius Ecclesiæ Catholicæ Pastorem summum audire illiq; in omnibus fidem, reuerentiam, & obedientiam debitã, pro virili, ex animo præstare: quia sic testantur non solum SS. Romani Pontifices, sed & Patres tam orientis quam occidentis, & Cõcilia cùm prouincialia tùm generalia, nec nõ Imperatores Catholici, qui primis quingentis & vltra annis in Ecclesia floruerunt.

gere: quia sic testatur Patres græci & Latini & Imperatores Christiani, qui primis sexcentis annis claruerunt.

S. CLEMENS Pontifex Martyr à S. Petro in Rõ. Episcopũ & successorẽ ordinatus, anno 80. in epist. ad Iacobũ fratrẽ Domini. Sed & vos charissimi fratres (inquit S. Petrus ad clerũ & populũ: cũ Clementẽ iam iã ordinãdũ sui officij cõmonuisset) & conserui mei, huic qui præsidet vobis ad veritatẽ docendã, *in omnib. obedite. Sciẽtes quod si quis hũc contristauerit, Christũ, qui ei docendi credidit cathedrã, non recipit: & qui Christũ nõ susceperit, nec Deũ Patrẽ suscepisse iudicabitur: & ideò nec ipse suscipietur in regno cælorũ.* Propter quod satis agite, ad omnem collectam congregationem semper conuenite, vt non velut negligentes & desides, à iudice Christo condemnemini. Conuenientes verò semper ad Clementem, *date omnes*

optantes ipsi salutis, & summo studio fautorem vos esse erga ipsum debere scitote, quia propter singulos vos, ipsi magis solus infestatur inimicus, & in ipsum maiora suscitat bella. Oportet *ergo vos summo studio, vt omnes erga illum vinculo amoris innexi, plenissimo erga eum diligatis affectu. Sed & vos quoque ipsi vnanimes in vnam concordiam perducatis, quo facilius etiam illi obedire omnes pariter consensu & vnanimitate possitis: propter quod & vos salutem consequi, & ille possit obtemperantibus sibi vobis, promptius impositi oneris pondus euehere*. Quædam ex vobis etiam ipsi intelligere debetis, si qua sunt, quæ ipse propter insidias hominum malorum non potest euidentiùs, & manifestiùs proloqui: verbi gratia: si inimicus est alicui malorum pro actibus suis, vos nolite exspectare vt ipse vobis dicat, cum illo nolite amici esse: *sed prudenter obseruare debetis, & voluntati eius absque commonitione obsecundare, & auertere vos ab eo cui ipsum sentitis aduersum*. Sed nec loqui his, quibus ipse non loquitur: vt vnusquisque qui in culpa est, dum cupit omnium vestrum amicitias ferre, *festinet citius reconciliari ei qui omnibus præest, & per hoc redeat ad salutem & sanitatem, cùm obedire cœperit monitis præsidentis. Si vero amicus fuerit his, quibus ille amicus non est, & locutus fuerit cum his, quibus ipse non loquitur, vnus est & ipse ex illis, qui exterminare volunt Ecclesiam*

[illegible] Deo & omni tempore [illegible] esse [illegible], *[illegible] & [illegible] contra vos est, & multo est nequior* *hostis hic, quam illi qui foris sunt, & tandem [illegible]* *[illegible] que [illegible]* *[illegible] sunt gerit, & Ecclesiam dispergit & vastat.* Et cum hoc dixisset, in medio coram omnibus manus mihi imposuit, & in cathedra sua ingenti verecundia fatigatum, sedere me compulit.

S. CALIXTVS Papa & Martyr anno 218. Non decet à capite membra dissidere, sed iuxta sacræ scripturæ testimonium, omnia membra caput sequuntur. *Nulli verò dubium est, quod Apostolica Ecclesia Mater sit omnium Ecclesiarum, a cuius vos regulis nullatenus conuenit deuiare.* Et sicut filius venit facere voluntatem Patris, *sic & vos voluntatem vestræ impleatis Matris, quæ est Ecclesia, cuius caput, vt prædictum est, Romana existit Ecclesia.*

S. MARCELLVS Pontifex & Martyr Anno 304. Nec cui liceat sine præiudicio Romanæ Ecclesię, *cui in omnibus caussis debetur reuerentia,* relictis his sacerdotibus, qui in eadem prouincia, Dei Ecclesias nutu diuino gubernant ad alias conuolare prouincias.

S. EVSEBIVS Pontifex Anno. 308 Epist. ad Episcopos Thusciæ & Campaniæ. Prima, inquit, salus est, rectę fidei regulas custodire, *& à constitutis Patrum nullatenus deuiare.*

S. Ivlivs Pontifex anno 336. Epistola ad Orientales. Inter beatissimos, inquit, Apostolos in similitudine honoris fuit quaedam discretio potestatis, & cum omnium par esset electio, vni tamen datum vt caeteris praeemineret. De qua forma, Episcoporum quoque est orta distinctio, & magna ordinatione prouisum est, ne omnes sibi omnia vendicarent, sed essent in singulis prouinciis singuli, quorum inter fratres haberetur prima sententia & rursum quidam in maioribus vrbibus constituti, solicitudinem eius susciperent ampliorem, *per quos ad vnam Petri sedem vniuersalis Ecclesiae cura conflueret, & nihil vsquam a suo capite dissideret.* Qui ergo scit se quibusdam praepositum, non moleste ferat aliquem sibi esse praelatum, *sed obedientiam quam exigit, etiam ipse dependat.*

Siricivs Pontifex anno 384. in Epist. ad vniuersos orthodoxos. Perlatum est, inquit, ad scientiam Apostolicae Sedis, contra Ecclesiasticum canonem praesumi, & quae sunt a maioribus ordinata, *vt ne vel leuiter fas sit debeant violari* &c.

S. Innocentivs Pontifex anno 402. Epistola ad Decentium Episcopum Eugubinum. Si instituta Ecclesiastica, vt sunt a beatis Apostolis tradita, integra vellent seruare Domini Sacerdotes, nulla diuersitas, nulla va-

riatio

rietas in ipsis ordinibus & consecrationibus haberetur: sed dum vnusquisque quod traditum est, sed quod visum fuerit, hoc existimat esse tenendum, inde diuersa in diuersis locis vel Ecclesijs aut teneri, aut celebrari videntur, ac fit scandalum populis: quia dum nesciunt traditiones antiquas humana præsumptione corruptas, putant sibi aut Ecclesias non conuenire, aut ab Apostolicis vel Apostolicis viris contrarietatem inductam. *Quis enim nesciat aut non aduertat, id quod a Principe Apostolorum Petro Romanæ Ecclesiæ traditum est, ac nunc vsque custoditur, ab omnibus debere seruari*, nec super duci aut introduci aliquid, quod aut auctoritatem nō habeat, aut aliunde videatur accipere exemplum? Præsertim cum sit manifestum in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam atque Siciliam, Insulasque interiacentes, nullum instituisse Ecclesias, nisi eos, quos venerabilis Apostolus Petrus aut eius Successores constituerunt Sacerdotes: aut legant si in his prouincijs alius Apostolorum inuenitur aut legitur docuisse. Quod si non legunt, quia nusquam inuenitur: *oportet eos hoc sequi, quod Ecclesia Romana custodit*, a qua eos principium accepisse non dubium est: ne dum peregrinis assertionibus student, caput institutionū videantur omittere.

TESTIMONIA PATRUM TAM Orientalium quam Occidentalium.

S. IRENAEVS Martyr & Episcopus in Gallia. Anno 180. lib. 3. aduersus hæreses cap. 3. Maximæ, inquit, & antiquissimæ, & omnibus cognitæ, a gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ & constitutæ Ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annunciatam omnibus fidem, per successiones Episcoporum peruenientem vsque ad nos, indicantes, confundimus eos, qui quoquo modo vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cęcitatem & malam scientiam, præterquam oportet, colligunt. *Ad hanc enim Ecclesiam propter potentiorem principalitatem, necesse est omnem conuenire Ecclesiam,* hoc est, eos qui sunt vndiq; fideles, in qua semper ab his, qui sunt vndique, conseruata est ea, quæ ab Apostolis est, traditio.

S. CYPRIANVS Episcopus & Martyr in Africa, Anno 240. Epist. tertia ad Cornelium Papam Romanum. Neq; enim, inquit, aliunde hæreses obortæ sunt, aut nata sunt schismata, *quam inde quod Sacerdoti Dei non obtemperatur,* nec vnus in Ecclesia ad tempus sacerdos, & ad tempus Iudex, vice Christi cogitatur. *Cui si secundum magisteria diuina obtemperaret fraternitas vniuersa, nemo aduersus Sacerdo-*

tum

rum Collegarum quisquam moueret.

S. AMBROSIVS Episcopus in Italia, anno 380. Oratione in Satyrum fratrem: Percontatus, inquit, Episcopum est, *si cum Episcopis Catholicis, hoc est, si cum Romana Ecclesia conueniret.*

IDEM lib. 3. de Sacramentis cap. 1. Non ignoramus, inquit, *quod Ecclesia Romana hanc consuetudinem non habeat, cuius typum in omnibus sequimur & formam.* Et infra. *In omnibus sequi cupio Ecclesiam Romanam.*

S. HIERONYMVS in Syria Anno 380. Epist. ad Damasum Pontificem, de nomine hypostasis: Quanquam, inquit, tui me terreat magnitudo, inuitat tamē humanitas: à Pastore praesidium peto. Cum successore piscatoris, & discipulo crucis loquor. Ego nullum primum, nisi Christum sequens, *beatitudini tuae, id est, cathedrae Petri communione consocior.* Super illam petram aedificatam Ecclesiam scio. Quicunque extra hanc domum agnum commederit, profanus est. Si quis in Arca Noe non fuerit, peribit regnante diluuio. Et infra: Non noui vitalem: Melotium respuo, ignoro Paulinum. Quicunque tecum non colligit spargit: hoc est, qui Christi non est, Antichristi est. Ibidem: Discerne si placet, obsecro, *non timebo tres hypostases dicere si iubeas.* Et infra: Obtestor beatitudinem tuā per

crucifixum, mundi salutem, per homousiam Tri-nitatem, *vt mihi epistolis tuis, siue tacendarum, siue dicendarum hypostaseon detur autoritas.*

S. AVGVSTINVS Episcopus in Africa. Anno 400. Epistola 126. de Cæciliano, qui floruit circa annum trecentesimum. Posset, inquit, non curare multitudinem conspirantium inimicorum, *non se videret, & Romanæ Ecclesiæ, in qua semper Apostolicæ cathedræ viguit principatus, & cæteris terris vnde Euangelium ad ipsam Africam venit, per communicatorias literas esse coniunctum.*

IDEM Epist. 157. ad Optatum. Quamuis, inquit, tuæ sanctitatis nullas ad me ipsum datas acceperim, tamen quia illæ quas ad Mauritaniam Cæsariensem misisti, me apud Cæsaream præsente venerunt, *quo nos iniuncta à Venerabili Papa Zozimo, Apostolicæ sedis Episcopo, Ecclesiastica necessitas traxerat*, factum est vt ea quæ scripsisti, etiam ipse perlegerem.

S. CYRILLVS Episc. Alexan. in Aegypto An. 430. lib. Thesauri, vt citat S. Thomas in opusculis aduersus errores Græcorum, & Concil. Florentinum sess. 5. 7. 8. Sicut Christus, inquit, accepit à Patre, Dux, sceptrum Ecclesiæ gentium, ex Israhel egrediens, super omnem principatum & potestatem, super

per omne quodcunque est, vt ei cuncta curuentur, plenissimam potestatem: sic & Petro & eius successoribus plenissimè commisit, & nulli alij, Christus quod suum est plenum, sed ipsi Petro dedit. *Apostolum Euangelijs & Epistolis affirmamus in omni doctrina, Petri vice esse loco Domini, & per Ecclesiam nempe Romanum Pontificem, cui ... dantes ei locum in omni capitulo & Synagoga, in omni electione & congregatione. Cui omnes, iure diuino, caput inclinant, & primates mundi tanquam ipsi Domino Iesu obediunt. Vt membra ergo maneamus in capite nostro, Apostolico throno Romanorum Pontificum: a quo nostrum est quærere, quid tenere debeamus. Ad vos pertinet inde quid credendum, quid opinandum, quid tenendum sit, quærere: quoniam solius Pontificis est arguere, accipere, increpare, ratum facere, disponere, soluere & ligare, loco illius qui ipsum ædificauit.*

S. PETRVS Chrysologus Rauennas Episcopus in Italia, Anno 430. in Epistola ad Eutychetem, quæ habetur in 1. Tom. Conciliorum ante Concilium Chalcedonense: *Hortamur*, inquit, *frater honorabilis, vt his quæ à beatissimo Papa Romanæ ciuitatis scripta sunt, obedièter attendas:* quia beatus Petrus qui in propria sede viuit & præsidet, præstat quærentibus, fidei veritatem.

S. BERNARDVS in Gallia, Anno

n.40. Epist. 130. ad Pisanos; cum Romanus Pontifex ibi ad tempus ageret, Roma fugatus ab hostibus. *Honora*, inquit ad ciuitatem Pisanam, *tuum, & vniuersitatis Patrem: honora* mundi Principes qui in te sunt, & Iudices terræ.

IDEM Epist. 131. ad Mediolanenses. *Plenitudo potestatis super vniuersas orbis Ecclesias singulari prærogatiua Apostolicæ Sedi donata est. Qui igitur huic potestati resistit, Dei ordinationi resistit.* Potest, si vtile iudicauerit, nouos ordinare Episcopatus, vbi hactenus non fuerunt. Potest eos qui sunt, alios deprimere, alios sublimare, pro vt ratio dictauerit: ita de Episcopis creare Archiepiscopos liceat, & e conuerso, si necesse visum fuerit.

IDEM Epist. 138. ad Conradum Regem Romanorum: Omnis, inquit, anima potestatibus sublimioribus subdita sit. *Quem sententiam moneo vos custodire in reuerentia summæ & Apostolicæ Sedi, & beati Petri Vicario: sicut ipsum vobis vultis ab vniuerso seruari Imperio.*

IDEM in Epist. 124. *Romanæ Ecclesiæ auctoritati atq; examini totum hoc* (de conceptione loquitur B. Virginis) *sicut & cætera, quæ huiusmodi sunt vniuersa reseruo : ipsius, si quid aliter sapio, paratus iudicio emendare.*

TESTI-

TESTIMONIA CONCILIORUM,

tam prouincialium, quam generalium.

SYNODVS ALEXANDRINA seu Episcopi totius Aegypti in Epistola ad S. Marcũ Papam qui præfuit Ecclesiæ Anno circiter 336. pro exemplaribus Canonũ Niceni Concilij, quia Arriani eorum exemplaria incenderant. Domino, Sancto & Apostolici culminis venerando Marco, sanctæ Romanæ & Apostolicæ Sedis, atque vniuersalis Ecclesiæ Papæ, Athanasius, & vniuersi Aegyptiorum Episcopi. Ad vos peruenisse non dubitamus, quanta & qualia ab Hæreticis, & maxime ab Arrianis quotidie patimur, quoniam in tantum ab eis persequimur, vt etiam viuere nos tædeat. Et paulo post: Verè nouimus Apostolatus vestri cor gratia Spiritus sancti in tantum accensum, vt omnibus oppressis succurratis: quanto magis nobis, *qui licet exigui ordinis, tamen vestri sumus*, vobisque *obedientiæ omnibus nobis commissis & sumus, & esse semper volumus.*

SYNODVS ALEXANDRINA in Epi. ad Liberium Pontficem, qui præfuit Anno 351. Domino beatissimo & honorabili sancto Patri, Liberio Papæ, Athanasius, & vniuersi Aegyptiorum Episcopi in vnum Sy-

nodicè apud Alexandriam congregari. Ve-
stræ beatissimæ paternitatis iura penes De-
um sunt manifesta, dum prædicationibus
scilicet Apostolicis, & doctrinis veræ fi-
dei, cultura vniuersa repleta sit terra; per
diuinorum tamen eruditionem eloquio-
rum, vestra instruente admonitione ex-
hortatoria, superædificatur orthodoxa
CHRISTI Ecclesia, Apostolica institu-
tione fundata, & à fidelibus Patribus fir-
missimè roborata, ad quam omnes beatis-
simi Apostoli, pari honoris & potestatis
consortio præditi, populorum agmina con-
uertentes, piè sanctéque de tenebris ad
lumen, de lapsu ad veram fidem, de morte
ad vitam homines, diuinæ prædestinatio-
nis gratia, præceptis ac monitis perduxe-
runt. Quorum sanctorum Apostolorum
vestra fraternitas honoranda sequens me-
ta, & perfectiùs implens exempla, Eccle-
siam DEI morum probitate, & actuum
sanctitate condecorat: & fide sacra, Chri-
stianis moribus vigens, quæ fieri DEO
placita præcipit, studijs pontificalibus, in-
desinenter operatur & perficit, seruans le-
gis diuinæ mandata: quia non legis audi-
tores iusti sunt apud DEVM, sicut nar-
rat Apostolus, sed factores legis iustifica-
buntur. *Nos enim hæc meditari cupientes, &*

den

eamque à sancta fide vestra, Apostolorum eorumque successorum prædicatione susceptam, atque in Nicæna Synodo roboratam & corroboratam, prædicare, & Arrianorum blasphemias, atque aliorum hæreticorum repellere cupientes: quomodo ab his persequimur, & damnationi tradimur, atque morti destinamur.

SYNODVS Alexandrina ad Felicem pōtificem, qui præfuit anno circiter 360. Domino beatissimo & honorabili, sancto Patri Felici, sanctæ Sedis Apostolicæ vrbis Romæ Papa, Athanasius, & vniuersi Aegyptiorum, Thebaidorum & Libiorum Episcopi in sancta Alexandrina Synodo, gratia Dei congregati. Vestro sancto, inquiunt, suggerimus Apostolatui, vt nostri, more solito sollicitudinem gerere dignemini. &c. Et paulo post: Satagentes nec aliqua de eis quæ nobis creditæ sunt, rationabilibus ouibus à bestijs capiatur: Ideo Pater beatissime, quia semper antecessores nostri, & nos à vestra Apostolica sancta Sede auxilium hausimus, & nostri vos curam habere agnouimus; præfatam Apostolicam & summam expetimus, (iuxta Canonum Decreta) Sedem, vt inde auxilium capiamus, vnde prædecessores nostri ordinationes, & dogmata, atque subleuationes ceperunt; ad eam quoque quasi ad Matrem recurrimus

vt eius

vt eius vberibus nutriamur: quoniam non potest Mater obliuisci infantem suum, sic & vos nolite obliuisci nos vobis cōmissos: quoniam non leuibus nos inimici nostri amplificauerunt, & quotidie lacere moliuntur afflictionibus & apprehendere, aut ferro nos cōstringere minantur, nisi eorum cōsentiamus erroribus: *quod nequaquam vobis inconsultis prasumimus.* Et infra. Quocirca *humillimum vestro Apostolico culmini persoluentes obsequium, vt ipse Dominus præcepit, & sanctorum decreta Patrū statuerunt*, cum lachrymis suggerimus, quod sine gemitu cordis reticere non valemus. Et deinceps: Vestrum est enim nobis manum porrigere: *quia vobis commissi sumus*: vestrum est nos defendere atque liberare, *nostrumque est a vobis auxilium expetere, vestris parere iussionibus.*

Tria Concilia Africæ in Epist. ad Damasum Pontificem, qui rexit Anno 367. Beatissimo, inquiunt, Domino, & Apostolico culmine sublimato sancto Patri Patrum Damaso Papæ, & summo omnium præsuli Pontifici, Stephanus Archiepiscopus Concilij Mauritaniæ, & vniuersi Episcopi de tribus Concilijs Africanæ Prouinciæ. Notum facimus vestræ beatitudini quod quidam fratres in cōfinio nobis positi quosdam fratres nostros, venerabiles videlicet Episcopos, vobis

bis inconsultis à proprio deiiciunt gradu, vel deiicere moliuntur: cum vestræ Sedi Episcoporum iudicia, & summorum finem Ecclesiasticorum negotiorum, in honore beatissimi Petri, patrum decreta omnium, cunctam reseruare sententiam inquirendi reuerentia de Dei rebus, *quæ tamen animo & solicitudine obseruare debemus*. Et paulo post. Sin minus illicita sunt hæc, *pateat nobis talis omnibus licentia beatissime Pater.*

CONSILIVM seu conuentus Episcoporum Galliæ. Rauennius videlicet, cum alijs 43 inter quos & Hilarius, ad S. Leonem Pontificem, qui præfuit Romanæ vniuersali Ecclesiæ Anno 440. Respiciat itaque, inquiunt, conseruando Apostolatum vestrum, misericors Dominus Ecclesiã suam toto orbe diffusam. Vobis enim ita inuigilantibus, & hi qui curam animæ suæ gerunt solicitiores in fide redducitur, & hi qui paulo desides sunt tanto ad solicitudinem accenduntur exemplo. Quod nos ante oculos semper habentes non desinemus Deo & Domino nostro gratias agere, & pariter supplicare gratulantes, quòd tãtæ sanctitatis, tantæ fidei, tantæq; doctrinæ, Apostolicę sedi, vnde religionis nostræ, propitio Christo, fõs & origo manauit, Antistitẽ dederit: petentes etiam vt datum concessumque munus pontificij vestri longissima, ad ædifi-

dilatationem Ecclesiarum suarum, æt[illegible] custodiat. *Nos autem eis compares meritis, pari tamen fide, si quid, quod absit, contra Ecclesias catholicam prophana molestatione tentetur, parati sumus, confortante Domino, cum beatitudine vestra, pro veritate fidei animas nostras ponere, & vitam bonam, auctori salutis nostræ & largitori æternitatis, impendere.*

Ioannes Patriarcha & Archiepiscopus Constantinopolitanus (cui vtique Episcopi prouinciales astipulati sunt) in libello fidei suæ ad Hormisdam Pontificem Romanum, qui præfuit Ecclesiæ Anno 514. Reddidisti, inquit, mihi literis vestræ Sanctitatis, in Christo Frater charissime, per Gratum clarissimum Comitem, & nunc per Germanum & Ioannem Reuerendissimos Episcopos, & Felicem & Dioscorum sanctissimos Diaconos, & Blandum Presbyterum, lætatus sum de speciali charitatis vestræ Sanctitate, quod vnitatem sanctissimarum Dei Ecclesiarum secundum veterum Patrum requirit traditionem; & dilaceratores rationabilis gregis, Christi amore pulsare festinas. Certus igitur scito per omnia Sanctissime, quia secundum quod vobis scripsi, *te [illegible] sentiens, omnes a te repudiatos [illegible] [illegible] diligens, [illegible] Ec- clesias [illegible] superiori vestra, & [illegible]*

me remansisse [illegible] illius Sedis Apostolicae Patris, & [illegible] Augusti [illegible] Omnibus etiam à sanctissimis quatuor Synodis, id est, Nicæna, Constantinopoli, & Ephesi, & Calcedonæ, de confirmatione fidei instituta esse Ecclesiæ assentior; & nihil titubare de bene iudicantis pastoris *[illegible] communes aut omnes vsque ad vnum apicem placitorum perturbare. Ipse esse sanctæ* Dei generali & Apostolicæ *Ecclesiæ suo & suis verbis recte dictis euidenter videns per præsentia scripta hæc dico; quia prima salus est, rectæ fidei regulam custodire, & à Patrum traditione nullatenus deuiare: quia non potest Domini nostri Iesu Christi prætermitti sententia dicentis: Tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Hæc quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus: quia in sede Apostolica immaculata semper catholica custoditur Religio; hac igitur fide. Nec cadere cupientes, sed Patrum sequentes in omnibus constituta, anathematizamus omnes hæreses,* & præcipuè Nestorium hæreticum, qui quondam Constantinopolitanæ vrbis fuit Episcopus, damnatum in Concilio Ephesino à beato Cælestino Papa vrbis Romæ, & à Venerabili viro Cyrillo Episcopo Alexandrinæ ciuitatis: & vnà cum illo anathematizamus, & Eutichen, & Dioscorum Alexandrinæ ciuitatis: Episcopum damnatum in sancta Synodo Calcedonensi, quam

quam venerantes sequimur & amplectimur, quæ sequens sanctam Synodum Nicenam, Apostolicam fidem prædicauit: his coniungentes Timotheum, Parricidam Hellurum cognominatum anathematizamus & huius discipulum, & sequacem in omnibus Petrum Alexandrinum similiter condemnantes anathematizamus, similiter Acatium quondam Constantinopolitanæ vrbis Episcopum, complicem eorum & sequacem factum, necnon & perseuerantem eorum communioni & participationi. Quorũ enim quis communionem amplectitur, eorum similem adiudicationem in condemnatione consequitur. Simili modo & Petrum Antiochenum condemnantes anathematizamus cum sequacibus suis, & omnibus suprascriptis; *vnde probamus & amplectimur Epistolas omnes beati Leonis Papæ vrbis Romæ quas conscripsit de recta fide. Quapropter sicut prædiximus, sequentes in omnibus Sedem Apostolicam, & prædicamus omnia quæ ab ipsa decreta sunt: propterea spero in vna communione vobiscum, quam Apostolica Sedes prædicat, me futurum in qua est integra & verax Christiana religionis & perfecta soliditas, promittentes etiam sequestratos a communione Ecclesiæ Catholicæ, id est, in omnibus non consentientes Sedi Apostolicæ, eorum nomina inter sacra non recitanda esse mysteria.* Quod si in aliqua professione

mea deuiare tentauerint: his quos condemnaui, & per condemnationem propriam consortem me esse profiteor. Huic verò professum subscripsi manu mea.

ARMENI in Concilio Florentino. His omnibus, inquit, Concilium in fine, post instructionem Armniorum explicatis, prædicti Armeniorum Oratores nomine suo, & sui Patriarchæ, & omnium Armeniorũ hæc saluberrima synodalia decreta, cum omnibus suis capitulis, declarationibus, definitionibus, *nec non quidquid tenet & docet sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni deuotione & obedientia suscipiunt, & amplectuntur.*

IOSEPH Patriarcha & Archiepiscopus Constantinopolitanus in Concilio Florentino præsens, Florentiæ, ante Mortem tale edidit & reliquit fidei suæ, & cum Romana Ecclesia communionis scriptum testimoniũ. Ioseph, inquit, miseratione diuina Constantinopolis, & nouæ Romę Archiepiscopus, ac oecumenicus Patriarcha: Quoniam ad extremum vitæ meæ perueni, idcirco pro meo munere dilectis filijs benignitate Dei meam sententiam his litteris palam facio. *Nam quæ Domini nostri Iesu Christi Catholica & Apostolica Ecclesia Romæ veteris sentiat ac celebret, omnia me quoq; sentire, credereq; profiteor, ac ipsis plurimum acquiesco.* Beatissimum autem Patrum Patrẽ, ac summum Pontificem, Romæque veteris

 Pa-

Papam, Domini nostri Iesu Christi Vicarium esse concedere, atque animarum purgatorium esse non inficior.

CONCILIVM Nicænũ vniuersale primum. anno circiter 325. can. 6. in communibus. Vult Patriarchas cęteros Romanam spectare Ecclesiam, atque ex ipsius ordinatione ac permissione secundum antiquissimã consuetudinem Ecclesias suas, subditosque moderari. Et can. 19. 20. 21. 23. 24. iuxta nouam editionem luculenter satis astruit, Romanæ ab omnibus & præ omnibus summam deberi reuerentiam atque obedientiæ significationem. pro vt ex supra citatis sæpius testimonijs satis manifestum euadit.

CONCILIVM Constantinopolitanum primum, generale secundum Anno 381. in epistola ad Damasum quæ est apud Theodoretum lib. 5. hist. ca. 9. dicit se conuenisse Cõstantinopoli *ex mandato literarum Pontificis Romani*, per Imperatorem ad se missarum, *fateturq; Pontificum Romanum Caput, se autem membra, atq; idcircò subiectos illi ac subditos esse.*

CONCILIVM Ephesinum primum, Vniuersale tertium anno 430. vt testatur Euagrius lib. hist. 1. cap. 4. *dicit se deponere Nestoriũ ex mandato litterarum Celestini Papæ.* Et in epist. ad eundem Pontificẽ scribit, se caussam Io. Antiochenij, quia magis dubia erat, nõ fuisse ausum iudicare, *sed ipsius Celestini iudicio tanquã*

supremi

supremi Iudicis & Rectoris Ecclesiæ reseruasse.

CONCILIVM Chalcedonense vniuersale quartũ anno circiter 451. act.1.2 3.S.Leoné vniuersalis Ecclesiæ Pontificem vocat, sicq; illi & reuerentiã & obedientiam ab vniuersa ecclesia deberi satis insinuat: quin & act.3.decreta & acta sua ab illo cõfirmari humiliter, submisseq; efflagitat. Actione verò 16. omné primatũ & honorem præcipuũ secundũ canones Romano Episcopo deberi, ingenuè aperteq; fatentur & decernit.

CONCILIVM Constantinopolitanũ, secundũ vniuersale quintũ circa an. 553. in causa Antimi Act.4. *Nos, inquit Apostolicã sedẽ sequimur, et obedimus; et ipsius cõmunicatores, cõmunicatores habemus, & condemnatos ab ipsa, & nos condemnamus.*

TESTIMONIA IMPERATORVM.

AVRELIANVS Aug Imp.Rom. licet ethnicus, Romanæ tñ sedis & Ecclesiæ iudicio parendũ cẽsuit. Sic.n. de eo testatur Eus.li.7. Eccl.hist.c.26. Dño igitur, inqt, in Episcopatũ subrogato Paulus & sacerdotio abscissus & cõmunione, cũ de domo Ecclesię nollet exire, *interpellatus Imp. Aurelianus rel giosè satis de hoc, sancteq; decernit, ys præcipiẽs Ecclesiæ domũ tradi, quib. Italiæ Sacerdotes, & Romanus Episcopus scriberent.*

CONSTANTINVS Magnus in edicto. Pontifex, inquit, qui pro tempore ipsius sa-

crosanctæ Romanæ Ecclesiæ extiterit, celsior & Princeps cunctis Sacerdotibus totius mundi existat, & eius iudicio, quæcunque ad cultum Dei, vel fidei Christianorum stabilitatem procuranda fuerint, disponantur. Iustum quippe est, vt ibi lex sancta caput teneat principatus, vbi sanctarum legum institutor Saluator noster B. Petrum Apostolatus obtinere præcepit cathedram: vbi & crucis patibulum sustinens, beatæ mortis sumpsit poculum, suique Magistri & Domini imitator apparuit: *& ibi gentes pro Christi nominis confessione colla flectant*, vbi eorum Doctor beatus Paulus Apostolus pro Christo extenso collo Martyrio coronatus est. Illic vsque in finem quærant Doctorem, vbi sanctum Doctoris quiescit corpus: *& ibi proni ac humiliati cælestis Regis Dei Saluatoris nostri Iesu Christi famulentur officio, vbi superbi terreni Regis seruiebant imperio.*

GRATIANVS. VALENTINIANVS, & THEODOSIVS Imperatores Augusti, qui post tertium seculum regnarunt, in l. 1. c. De summa Trinitate, & fide Catholica. *Cunctos populos, quos clementiæ nostræ regit imperium, in tali volumus Religione versari*, quam diuũ Petrum Apostolum tradidisse Romanis, religio vsque adhuc ab ipso insinuata declarat, *quam q; Pontificem Damasum sequi claret.*

VALENTINIANVS tertius, & Martianus AA. Imperatores, qui post annum quadri-

dringentesimum, circa tempora S. Leonis I. regnarunt, in Epistola ad S. Leonem Pontificem Romanum. Ad hoc, inquiunt, maximũ imperium venimus Dei prouidentia, & electione Senatus excellentissimi, cunctæque militiæ: vnde pro reuerenda & Catholica Religione Christianę fidei, cuius auxilijs virtutem nostræ potentię confidimus gubernari, *tuam sanctitatem principatum in Episcopatu diuinæ fidei possidentem, sacris literis in principio iustũ credimus alloquendam, inuitantes atque rogantes, vt pro firmitate & statu nostri imperij, æternam diuinitatem tua sanctitas deprecetur.*

IVSTINVS primus, Imperator augustus, qui post annum quingentesimum regnauit, in Epistola ad Hormisdam Pontificem Romanum. Sacratissimo, inquit, ac beatissimo Archiepiscopo almę vrbis Romæ & Patriarchæ Hormisdæ, Iustinus Imperator. Scias nobis, Pater religiosissime, quod diu summis studijs quærebatur, patefactum, & antequam aduenerint, qui à nobis destinati sunt, *quod Ioannes vir beatissimus, antistes nouæ Romæ noster vna cum clero, vobis consentiunt,* nullis variantes ambiguitatibus, nullis diuisi discordijs. Scias libellum ab illo subscriptum, quoniam offerendũ iudicaueras, sanctissimorũ Patrũ concilio congruentẽ, quo oẽs concurrunt alacri opere suscipienda vota, tã nostræ, q̃ Constantinopolitanæ Sedis, quos veritatis co-

coruſcus fulgor illuminat, oẽs accelerant libẽtiſſimè, quos oblectat via lucida, vt ſequatur ſcita Patrũ, ſanctiſſimas leges probant firmaſq́; . Et paulò poſt: *Et quoniã oẽs noſtræ religionis admonendi ſunt, vt exemplũ imitentur ciuitatis regiæ, deſtinanda vbiq́; principalia præcepta ediximus. Tanto flagramus religionis officio, tãto affectamus ſtudio pacẽ cathol. fidei, pro remunerando celeriter pace noſtræ Reip. pro conciliando ſubſidio eius ſuperno præſidio.*

IVSTINIANVS eius noĩs I. Imp. Aug. qui regnare cepit circiter an. 527. Ep. ad S. Ioannẽ eius noĩs I. Pontif. Rõ. *Reddentes*, inquit, *honorẽ Apoſtol. Sedi, & veſtræ Sanctitati, (quod ſemper nobis in voto & fuit & eſt) &, vt decet, Patrẽ honorantes veſtrã beatitud.* oĩa quæ ad Eccleſiarum ſtatũ pertinent, feſtinauimus ad notitiã deferre veſtræ Sanct. *Quoniã ſemper fuit nobis magnũ ſtudiũ, vnitatẽ veſtræ Apoſtol. Sedis, & ſtatũ ſanctarũ Dei Eccleſiarũ cuſtodire, qui hactenus obtinet, & incõmotè permanet, nulla intercedente contrarietate. Ideoq́; oẽs ſacerdotes vniuerſi Orientalis tractus & ſubijcere, & vnire ſedi veſtræ Sanct. properauimus.* Et paulò poſt. *Per omnia. n. vt dictũ eſt, properamus honorẽ & auctoritatẽ creſcere veſtræ ſedis.* quæ caput eſt (vt ante hęc verba promiſerat) omnium ſanctarum Eccleſiarum.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

EX allegatis claſſiſſimis teſtimonijs, omnibus laudans & pijs manifeſtiſſimum euadit . . .

stum sanctissimos Romanos Pontifices, data occasione asseruisse sed & qui primis quingentis, & vltra in Apostolica Ecclesia floruerunt Patres orthodoxos tam Orientis quam Occidentis editis scriptis, sed & totius orbis Christiani præcipuos Episcopos tam in prouincialibus quàm vniuersalibus & oecumenicis Concilijs, imo & Imperatores, palam sponteque confessos, & non solum verbis, sed etiam reipsa professos esse Romano Pontifici tanquam supremo in terris & visibili totius Ecclesiæ sub Christo Capiti vno ipsissimo & indubitato Christi Vicario summam deberi, & maximam tum reuerentiam tum obedientiam: quod ex illis Patrum atque Imperatorum quoque testimonijs directe consequitur, quæ superioribus capitibus de primatu Romanæ Sedis adducta fuère. Superioribus enim a subditis reuerentiam & obedientiam deberi & ex scriptura sacra, hoc est Propheticis & Apostolicis scriptis & vtriusque Testamenti præscripto indubitatum cùm sit: negari vtique, nec in dubium vocari potest, supremis summam quoque & maximam, cùm reuerentiam tum obedientiam deberi ab omnibus, qui Christiano nomine, & inter veras Christi piasque oues censeri volunt. Si in Veteri Testamento summo Pontifici summa ab omnibus Iudæis & maxima debebatur & deferebatur, idque meritò, & ex grauissimo Dei mandato, & reuerentia & obedientia; quanto magis in nouo Testamento summo Pontifici, & totius Orbis Christiani & vniuersalis Christi Ecclesiæ, sub Christo & vice Christi, Principi, Pastori, & Rectori, Patri Patrum, ab omnibus fidelib⁹ & veri nominis Christianis propter Christum ipsum deferri semper ac præstari debet? Nemo est tam humilis, aut abiectæ conditionis quin à suis subditis & inferioribus agnosci, reuerentiaque & obedientia, secundum status sui & officij qualitatem, coli velit: ecquur igitur respectiuè nō fit alijs, quod nobis ab alijs fieri postulamus?

CAP. XXIIII.

AN GRAVITER PECCENT, ET pœnas tùm huius tum futuræ vitæ mereantur grauissimas, qui Romanum Pontificem & Ecclesiam audire contemnunt.

Vera sententia Catholicorum.

Mortaliter peccāt, & grauissimas huius & futuræ vitæ pœnas merentur oēs quotquot Ecclesiæ, & Pōtifici Romano, vt Christi in terris Vicario, & S. Petri ordinario successori, ideoque totius Ecclesię supremo & visibili Pastori, debitam fidē & obedientiam præstare nolunt. Nam sic testantur & decernunt, non solùm sanctissimi Romani Pontifices, qui primis sexcentis annis cathedrā Apostolicā rexerūt, sed etiā SS. Patres, Concilia, & Imperatores catholici.

Falsa sententia Hæreticorum.

Romanus Pontifex cum sua Ecclesia Romana absque vllo peccato & pœnæ periculo aut merito, ab omnibus iure contemnitur, & abominationi habetur: quia sic testātur Patres orthodoxi, Concilia, & Imperatores Catholici.

S. PIVS eius nominis primus Pontifex & Martyr. Anno 143. In Epistola ad omnes Ecclesias de Paschate dominica die celebrādo. Si quis verò, inquit, à suo proposito retrorsum exorbitauerit, *& iussum Apostolicæ Sedis libenter transgressus fuerit, infamis efficitur.*

S. Ca-

S. CALIXTVS Papa & Martyr, anno 218. in epist ad omnes Galliarum Episcopos. Talibus igitur gloriantes indicijs, rogamus ne in illis partibus contra statuta Apostolica quicquã fieri sinatis, sed nostra fulti auctoritate, nociua compescite, illicita prohibete. Conspirationũ verò crimina vestris in partibus vigere audiuimus, & plebes contra Episcopos suos conspirare. Cuius criminis astutia non solùm inter Christianos abominabilis est, sed etiam inter Ethnicos, & ab exteris legibus prohibita. Et idcirco huius criminis reos, non solũ Ecclesiasticæ, sed ẽt seculi leges damnant, & non solũ conspirantes, sed ẽt cõsentientes eis. Antecessores verò nostri, cũ plurima turba Episcoporũ, *quicunq; eorum in Sacerdotali honore sunt positi, aut existut clerici, honore quo vtuntur cadere pceperunt: cæteros verò cõmunione priuari & ab Ecclesia extorres fieri iusserunt, omnesq; simul vtriusq; ordinis viros infames esse censuerunt, & nõ solũ faciẽtes, sed ẽt consentiẽtes. Iustũ est.n. vt qui diuina contemnunt mãdata, & inobediẽtes Patrũ existunt iussionibus, seuerioribus corrigãtur vindictis, quatenus cæteri timore habeant.*

S. STEPHANVS Pont. & Mart. ann. 255. in Ep. ad Hilariũ. Quod verò consuluisti sedẽ Apostolicã, qui sunt infames, aut qui ad gradus Ecclesiasticos nõ sunt admittẽdi, & nosse te credimus, & pro auctoritate sedis Apostolicæ te infirmare nõ negamus. *Infames aũt*

esse eas personas dicimus, quæ pro aliqua culpa notantur infamia, i. omnes qui Christianæ legis normam abyciunt, & statuta Ecclesiastica contemnunt: similiter fures, sacrilegos, & omnes capitalibus *criminibus irretitos: sepulchrorum quoque violatores, & Apostolorum atque successorum eorum reliquorum Patrum statuta libenter violantes, & omnes qui aduersus Patres armantur.*

S. MARCELLINVS Papa & Martyr anno 296. in Epistola ad vniuersos Episcopos Orientales. Omne enim, inquit, quod irreprehensibile est, catholica defendit Ecclesia, Non licet ergo Imperatori, vel cuiquam pietatem custodienti aliquid contra mandata diuina præsumere, nec quicquam quod Euangelicis Propheticisque & Apostolicis regulis obuiat, agere. Iniustum.n. iudicium, & definitio iniusta, Regis metu vel cussu à Iudicibus ordinata non valeat: *nec quicquam quod contra Euangelicæ, vel Propheticæ aut Apostolicæ doctrinæ constitutionem, successorumve eorum, siue sanctorum Patrum actum fuerit, stabit. Et quod ab infidelibus aut hæreticis factum fuerit, cassabitur*

S. EVSEBIVS Papa & Martyr. Anno 308. in Epistola ad Episcopos Galliæ. *Infames esse eum sint, inquit, proculdubio impugnatores Episcoporum, omnesque qui aduersus Patres armantur, & conculcatores Ecclesiarum sacerdotumque eius.*

S. LIBERIVS pontifex anno 351. in Epist. ad S. Athanasium & alios Aegyptiorum Episcopos

scopos. *Qui hæc præsumpserint, & ita prævaricari primum quidem subiaceant iudicio terribili omnipotentis Dei: deinde autem qualemcunque regalem indignationem reuereantur per quam quidem, si Episcopi aut clerici sunt, a sui Sacerdotii siue à sui cleri ordine modis omnibus excedant: si autē Monachi segregentur, & alieni sint de suis locis. Si autem dignitatem, aut cingulum, aut militiam habeant, nudentur de eis. Sin autem sunt priuati, siquidem Nobiles existunt, suarum substantiarum proscriptionē patiantur. sin autem ignobiles existunt, non solùm in corpore verberentur, sed etiam exilio perpetuo castigentur, vt omnes timore Dei compreßi, & cōminata eis digna supplicia reuerentes immobilem, & sine turba pacē sanctarū Dei Ecclesiarum custodiāt.*

S. Leo Pontifex Anno 440. in Epistola ad Episcopos per Campaniam, & Picænum vel Tusciam & per vniuersas prouincias; quę est in I. Tom. Conciliorum 58. alias, secundū posteriorem editionem prima. Hoc itaque inquit, admonitio nostra denunciat, *quod si quis fratrum contra hæc constituta venerit, vel venire tentauerit, & prohibita fuerit ausus admittere, à suo se nouerit officio submouendum, nec communionis nostræ futurum consortem, qui socius noluit esse disciplinæ.* Ne quid verò sit, quod prætermissum à nobis fortè credatur, omnia decretalia statuta tam beatæ recordationis Innocentij, quàm omnium prędecessorum nostrorum, quæ de Ecclesiasticis ordinationibus

nibus & canonum ordinata sunt disciplinis, ita vestram dilectionem custodire debere mandamus, *vt si quis illa contempserit, veniam sibi deinceps nouerit denegari.*

IDEM Epistola 76. in 1. Tom Concil. ad Episcopos per Viennensem prouinciam. Cui (S. Petro, eiusque successori) quisquis principatum (& sic etiam obedientiam) æstimat denegandum, illius quidem nullo modo potest minuere dignitatem, *sed inflatus spiritu superbiæ suæ, semetipsum in inferna demergit.*

HILARIVS Papa Anno 461. in Concilio Romano præsidens. *Nulli*, inquit, *fas sit sine status sui periculo vel diuinas constitutiones, vel Apostolicæ sedis decreta temerare.*

ANASTASIVS iunior, Pontifex Anno 496. in Epistola ad Anastasium Augustum. *Præceptis*, inquit, *Apostolicis, non dura superbia resistatur, sed per obedientiam, quæ à sancta Romana Ecclesia & Apostolica auctoritate iussa sunt, salubriter impleantur, si eiusdem sanctæ Ecclesiæ, quæ caput est vestrum, communionè habere desideratis.*

IOANNES II. Pontif. an. 532. in Epist. ad Iustinianum Augustum. *Aequum*, inquit, *quippe est, vt qui nostris minimè obedientiam accommodant statutis, ab Ecclesiis habeantur extorres.*

S. GREGORIVS magnus Pontifex. Anno 590. in priuilegio, quod dedit Monasterio S. Medardi, & habetur ad finem Epistolarum. *Si quis*, inquit, *Regum, Antistitum, Iudicum,*

suum, vel quarumcunque secularium personarum, humanæ Apostolicæ auctoritatis, & vestræ præceptionis decreta violauerit, honore suo priuetur.

TESTIMONIA SANCTORVM PATRVM.

S. CYPRIANVS primus totius Africæ, & Martyr. anno 240. lib. 1. Epist. 3. ad S. Cornelium Rom. Pontif. cùm demonstrasset non Christi, sed Antichristi spiritu dati, qui Romanũ Pont. contemnunt & conuicijs incessunt, subiungit. Nã cũ scriptũ sit: Neq; maledici Regnũ Dei consequentur. Et iterũ in Euangelio suo dñs dicat: Qui dixerit fratri suo fatue: q dixerit racha, reus erit gehẽnæ ignis: *quomodo possunt censurã Dei vltoris euadere qui talia ingerut nõ solũ fratribus, sed & sacerdotibus, quibus honor tantus de Dei dignatione cõceditur, vt quisquis sacerdoti eius & ad tẽpus hic iudicãti nõ obtemperaret, statim necaretur?* In Deut. Dns Deus loquitur dicẽs: Et homo quicunq; fecerit in superbia, vt non exaudiat sacerdotẽ aut iudicẽ, quicunq; fuerit, in diebus illis morietur homo ille: & omnis populus cum audierit timebit: & nõ agit impiè ẽtnunc. Item ad Samuelẽ cũ à Iudæis sperneretur, Deus dicit (1. Reg. 8.) nõ te spreuerunt, sed me spreuerũt. Et Dñs quoque in Euangelio (Luc. 10) Qui audit, inquit, vos me audit, & eũ qui me misit: & qui reijcit vos, me reijcit, reijcit eũ qui me misit. Et cũ leprosũ mundasset: Vade, inquit, Matt. 8. & demõstra te Sacerdoti. Et cũ postea tẽpore.

mo sibi placens ac tumens seorsim foris nouam hæresim conderet: nisi si ita est aliquis sacrilegæ temeritatis ac perditæ mẽtis, vt putet sine Dei iudicio fieri sacerdotem.

IDEM lib.1. Epist.11. *Nec putent sibi,* inquit, *vitæ aut salutis cõstare rationem, si Episcopis & Sacerdotibus obtemperare noluerint:* cũ in Deuteronomio dñs Deus dicat: Et homo quicunq; fecerit in superbia, vt nõ obaudiat sacerdotẽ, aut Iudicẽ, quicunq; fuerit, in dieb⁹ illis, morietur homo ille, & omnis populus cũ audierit timebit, & nõ aget impiè etiã nũc. Interfici Deus iussit; Sacerdotib⁹ suis nõ obtemperantes, iudicibus à se ad tempus cõstitutis nõ obedientes, & tunc quidẽ gladio occidebantur, quãdo adhuc & circũcisio carnalis manebat: *nunc aũt quia & circumcisio spiritualis esse ad fideles seruos Dei cœpit, spiritali gladio superbi & cõtumaces necãtur, dũ de Ecclesia ejciuntur. Neq; enim viuere foris possunt, cũ Domus Dei vna sit, & nemini salus esse, nisi in Ecclesia possit: Indisciplinatos aũt perire, dũ non audiunt, nec obtemperant cõsilijs salubribus testatur diuina scriptura, quæ dicit:* Nõ diligit indisciplinatus castigantẽ se: Qui atem oderunt correptiones cõsumentur turpiter.

IDEM lib. Epist. 9. ad Rogationũ Episcopum. Grauiter, inquit, & dolenter cõmoti sumus ego, & collegę mei qui pręsentes aderãt, frater charissime, lectis literis tuis, quibus de Dia-

Samuel Sacerdos à Iudæorum populo ob senectutem (sicut tu modo) contemneretur, exclamauit iratus Dominus,& dixit: Non te spreuerunt,sed me spreuerunt. Et vt hoc vlcisceretur, excitauit eis Saul Regem, qui eos iniurijs grauibus affligeret, & per omnes cõtumelias & pœnas, superbum populum calcaret & premeret, *vt contemptus Sacerdos de superbo populo vltimo diuina vindicaretur. Sed & Salomon in Spiritu sancto constitutus, testatur & docet, quæ sit Sacerdotalis auctoritas & potestas, dicens* Syrach 7. *Ex tota anima tua time Deũ,& Sacerdotes eius sanctificato: Et iterum: Honora Deum ex tota anima tua,& honorifica Sacerdotes eius.*

IDEM lib. 4.9. ad Papianum hæreticum. Nec hoc iacto,inquit,sed dolens profero, cũ te iudicem Dei constituas & Christi, *qui dicit ad Apostolos,ac per hos ad omnes Præpositos, qui Apostolis vicario ordinatione succedũt.Qui audit vos, me audit, & qui me audit,audit eum qui misit me: Et qui reijcit vos, me reijcit, & eum qui me misit.* Vnde enim schismata & hæreses obortæ sunt & oriuntur, nisi dum Episcopus qui vnus est, & Ecclesiæ præest: *superba quorundam præsumptione contemnitur:& homo dignatione Dei honoratus,ab indignis hominibus iudicatur?* Quis enim hic est superbiæ tumor, quæ arrogantia animi,quæ mentis inflatio,ad cognitionẽ suam

TESTIMONIA CONCILIORVM.

CONCILIVM Nicenū primū an. 325. can. 39. iuxta nouã editionē Pisani, oēs anathemate percellit, qui Rō. Pontificis atq; Ecclesiæ supremã potestatē negaret, aut illi repugnaret, atque obsistere ausus fuerit. Veneramur, inquiunt 318. Patres, secundū scripturas, & Canonū definitionē sanctissimū Romanæ, antiquæque Ecclesiæ Episcopū, primū esse & maximū omniū Episcoporū. Vt aūt cunctis ditionis suæ nationibus imperat Patriarcha, & leges his dicit, & vt à principio Petrus Christi Vicarius Religioni, Ecclesijs, cæterisque ad Christū rebus pertinētibus præfectus, Principū Christianorū, prouinciarū, & omī gentiū dñs & Rector erat, ita ille cuius principat⁹ Romæ est, Petro similis & auctoritate par, Patriarcharū oīm dominatū & principatū obtinet *Huic sanctioni si qs repugnauerit, & obsistere ausus fuerit, totius synodi decreto anathemati subijciatur.*

CONCILIVM Chalcedonen. qꝫ fuit generale quartū, Episcoporū 630. ann. 451. Act. 3. damnat Episcopatū etiā spoliatū, Dioscorū, eò quod præter alios excessus Romanū Pontificem S. Leonem, contemnere & excōmunicare ausus fuerat.

CONCILIVM Constantinopolit. qꝫ ante quithiam Synodū circa annum 553. in caussa Anthimi congregatū fuit, Act. 4. per Menam

Patriarcham Constantinopolitanum ita loquitur: *Nos, inquit, Apostolicam Sedem sequimur, et obedimus, et ipsius cōmunicatores, cōmunicatores habemus, & condēnatos ab ipsa, et nos condemnamus.*

Concilium generale octauum, siue Constantinopolitanum quartum. anno 869. can. 21. Definimus neminem prorsus mundi potentium, quemquam eorum, qui Patriarchalibus sedibus præsunt, inhonorare, aut mouere à proprio throno tentare: *sed omni reuerentia & honore dignos iudicare: præcipue quidē sanctissimum Papam senioris Romæ:* deinceps autem Constantinopoleos Patriarcham, deinde verò Alexandriæ atque Anthiochiæ atq; Hierosolymorum. *Sed nec alium quenquā conscriptiones contra sanctissimum Papam seniorū Romæ, ac verba complicare vel componere liceat, sub occasione, quasi diffamatorum quorundam criminū: quod & nuper Photius fecit, & multò ante Dioscorus. Quisquis autem tale facinus contra sedem Petri Principis Apostolorum ausus fuerit intentare, æqualem, & eandem quam illi condemnationem recipiat.*

TESTIMONIA IMPERATORVM Catholicorum.

Gratianvs, Valentinianvs, & Theodosivs Imperatores AAA. in edicto

dicto ad populum Constantinopolitanum in 1.l.c.de summa Trinitate,& fide Catholica, vt nemo de ea publice condere audeat.

Cunctos,inquiunt,populos quos clementiæ nostræ regit Imperium, in tali volumus Religione versari, quam D. Petrum tradidisse Romanis,religio vsq; adhuc ab ipso insinuata declarat: quamque Pontificem Damasum sequi claret, & Petrum Alexandriæ Episcopum, verum Apostolicæ sanctitatis. Hoc est,vt secundum Apostolicam disciplinam Euangelicamque doctrinam, Patris & Filij & Spiritus sancti vnam deitatem sub pari maiestate, & sub pia Trinitate credamus. *Hanc legē sequētes,Christianorū catholicorū nomē iubemus amplecti: reliquos verò demētes vesanosq;, iudicātes,hæretici dogmatis infamiam sustinere,diuina primum vindicta, post etiam motus animi nostri,quoniam ex cælesti arbitrio sumpserimus, vltione plectendos.*

GRATIANVS, VALENTINIANVS, & THEODOSIVS, AAA.in l.2.c. de summa Trinitate & fide Cath.Nicænæ,inquiunt, fidei dudum à Maioribus traditæ & in diuinæ Religionis testimonio atque assertione firmatę obseruantia semper mansura teneat: *Qui vero hisdem non inseruiunt (quæ illa.1.restituit) desinant affectatis dolis alienum veræ Religionis nomen assumere: & suis apertis criminibus noten-*

 tur,

tur, atq. ab omni sub noti Eccl. sia... ... tis arceantur: cùm omnes hæreticos ... intra oppida congregationes vetemus. At si quæ ... ruptio factiosa tentauerit, ab ipsis etiam ... mœnibus exterminato furore propelli iubemus: ... cunctis orthodoxis Episcopis, qui ... fidem tenent, catholicæ Ecclesiæ toto orbe reddantur.

VALENTINIANVS, & MARTIANVS, Imp. AA. in lege quicunq; C. de hæreticis & Manichæis. Quicunque, inquiunt, in ... cra vrbe, vel Alexādrina, vel omni Ægyptiaca diœcesi, diuersisq; alijs prouincijs Eutichetis profanam peruersitatem sequuntur, & ... non credunt vt trecenti decem & octo sancti Patres tradiderunt, catholicā fidē in Nicæna ciuitate fundantes: centū quoq; & quinquaginta alij Venerabiles Episcopi, qui in alma vrbe Constantinopolitana postea conuenērunt, & sicut Athanasius & Theophil⁹ & Cyrillus sanctę recordationis Episcopi Alexandrinę ciuitatis credebant, quos etiā Ephesina Synodus, cui b. memoriæ Cyrill⁹ pręfuit, in qua Nestorij error expulsus est in vniuersum secuta est. Quos & nuꝑ venerabilis Chalcedon. Synod⁹ est secuta, prioribus Cōcilijs Sacerdotū exomni prorsus parte consentiens, nihilq; adimens sacrosancto symbolo, nec adijciēs, sed Eutichetis dogma funestū condemnans, *sciant se esse hæreticos.*

Va-

VALENTINIANVS & MARTIANVS Imp. A A. vniuersis populis, vt habetur post Concil. Chalcedonense. Tandem aliquãdo, quod summis votis atq; studijs optabamus euenit: remota est de orthodoxa Christianorũ lege contentio: tandem remedia culpabilis erroris inuenta sunt, & discors populorũ sententia in vnũ consensum, concordiamque conuenit: ab vniuersis etiam prouincijs Religiosissimi Sacerdotes Chalcedonẽ conuenerunt iuxta nostra præcepta, & quod obseruari in Religione debeat, pspicua diffinitione docuerunt. Discessit igitur iam prophana cõtentio. *Nam vere impius atq; sacrilegus est, qui post tot sacerdotũ sententiã opinioni suæ tractandũ aliquid relinquit. Extremæ quippe demẽtiæ est in medio, et perspicuo die cõmentitiũ lumẽ quærere. Quisquis.n. post veritatẽ repertã aliquid vlterius discutit mendacia quærit. Nemo itaq; vel Clericus, militãs, & alterius cuiuslibet cõditionis de fide Christiana publicè terminata, coadunatis & audientib. tractare conetur in posterũ, ex hoc tumultus et perfidiæ occasionẽ requirens. Nã iniuriã facit Religiosissimæ Synodo si quis semel iudicata ac rectè disposita reuoluere & publicè disputare cõtendit.* Cũ ea quæ nunc de Christiana fide statuta sunt, iuxta Apostolicas expositiones, & instituta SS. Patrũ 318. (in Nicæa) & 150. & in hac regia vrbe) definita esse noscantur. *Nam in cõtemptores huius*

legis pœna non deerit: quia non ſolùm contra fidem benè compoſitam veniunt, ſed etiam Iudæis & Paganis huiuſcemodi certamine prophanant veneranda myſteria. Igitur ſi Clericus erit, qui publicè tractare de Religione auſus fuerit, à conſortio Clericorum remouebitur: Si verò militia præditus ſit, cingulo expoliabitur. Cæteri etiam huius criminis rei, de hac hac ſanctiſſima vrbe pellentur, pro vigore iudiciario, etiam competentibus ſupplicibus ſubiugandi. Conſtat enim hæreticæ infamiæ exordia fomitemq; nutriri, dum publicè quædam diſputant atque contendunt. Vniuerſa ergo quæ à Sancta Synodo Chalcedonia conſtituta ſunt, cuſtodire debebunt, nihil poſtea dubitari. Hoc itaq; commoniti noſtri ſinceritatis edicto, obſiſtite prophanis vocibus, vlterius deſinite de diuinis diſputare, quod nefas eſt: quia non ſolùm diuino iudicio peccatum hoc (prout credimus) punietur, verùm etiam Legum & Iudicũ auctoritate coërcebitur.

MARTIANVS Imp. A. Pallidio Prætori, vt habetur tom. 1. Conciliorum poſt Concilium Chalcedonenſe. Poſtquam repetiuiſſet legem proximè poſitam: & alias quoque pœnas ſtatuiſſet contra hæreticos, & eorum receptores: inter alia ſubiungit, quæ etiam habentur, ſicut & ſuperiora in l. Nemo. C. de ſumma Trinitate. & ibidem. L. Quicunque. *Nulli, inquit, contra venerabilē Chalcedon. Synodū liceat aliquid vel dictare, vel ſcribere, vel legere atque*

que emittere: nemo huiusmodi libros habere audeat. Quòd si in his criminibus fuerint inuenti, perpetua deportatione damnentur: hi verò qui discendi studio audierint de nefanda hæresi disputantes, decem librarum auri (quæ fisco nostro applicabuntur) subeant dispendium. Omnes vero chartæ ac libri, qui funestum Eutichetis dogma fuerint complexi, concrementur.

IVSTINIANVS ſenior Imp. A. in Authen. de Eccleſiaſt. tit. & priuil. §. Sancimus. *Sancimus igitur vicem legum obtinere Ecclesiasticas regulas, quæ à Sanctis quatuor Concilys expositæ sunt aut firmatæ*: hoc eſt, in Nicæna trecentorum decem & octo, & in Conſtantinopolitana Sanctorum centum quinquaginta Patrum, & Epheſina prima, & in Chalcedonia, in qua Eutiches cum Neſtorio anathematizatus eſt. Prædictarũ enim quatuor Synodorum dogmata, ſicut ſanctas ſcripturas accipimus, & regulas ſicut leges obſeruamus. *Ideoque sancimus secundum eorum definitiones sanctissimum senioris Romæ Papam, primum esse omnium Sacerdotum.*

IDEM in Epiſtola ad Eulalium Epiſcopum & Eccleſ. Carthaginenſem. Prima, inquit ſalui, rectè fidei regulam cuſtodire, & à conſtitutis Patrum nullatenus deuiare: & quia non poteſt Domini noſtri Ieſu Chriſti prętermitti ſententia, dicentis, Tu es Petrus,

 & ſu-

& super hāc petrā ædificabo Ecclesiā meā. Et hæc quæ dicta sunt, rerū probantur effectibus: quia in sede apostolica extra maculā semper est catholica seruata Religio. *De qua spe & fide minimè separari cupientes, & Patrū sequentes constituta anathematizamus oēs qui contra sanctā Romanā & Apostolicā Ecclesiā superbiendo, suas erigunt ceruices:* sequentes in omnibus Apostolicā sedē, & prædicantes eius omnia, spero, vt in vna cōmunione vobiscū, quā Sedes Apostolica prædicat, esse merear, in qua est integra & vera Christianæ Religionis & perfecta soliditas: *promittens sequestratos à cōmunione Ecclesiæ Catholicæ, i. non consentientes Sedi Apostolicæ, eorū nomina inter sacra nō recitanda esse mysteria.* Quòd si in aliquo à professione mea deuiare tentauero, his quos damnaui, cōplicē, mea sententia esse profiteor. Hanc aūt professionē meā, manu mea scripsi, & Bonifacio sancto & venerabili Papæ vobis Romæ direxi: *damnans & antecessores & successores meos, & omnes, qui sanctæ Romanæ & Apostolicæ Ecclesiæ priuilegia cassare nituntur.*

IDEM in Auth. vt cū, de appel. cognosc. coll. §. si quis. *Si parentes, inquit, orthodoxi senserint filiū vel liberos suos nō esse Catholicæ fidei, nec in sacrosancta Ecclesia cōmunicare, in qua oēs beatissimi Patriarchæ, vna conspiratione & concordia fidē rectissimā prædicant, & sanctas quatuor Synodos Nicænam*

sanā, Constantinopolitanā, Ephesinā primā & Chalcedonen. amplecti seu recitari consenserit, licentiam habeāt pro hac maximè causa filios suos eos & exhæredes in suo scribere testamento. Generalem autem prouidentiam liberis catholicis deferentes, iubemus, saluis legibus, quę iam de alijs hæreticis sunt probatæ, vt si quando Parentes inuēti fuerint, cuiuscunq; hæresis furori dediti, amplectentes insaniā, & ideo ab Ecclesiæ Catholicæ cōmunione separati: nō liceat eis alios hæredes sibi instituere, nisi liberos orthodoxos, & ecclesiæ catholicæ cōmunicantes.

SVBMONITIO AD LECTOREM.

QVantum, & quàm enorme sit peccatum, inobedientia Dei & superiorum, sanctissimus ille Samuel satis testatur, qui illud idolatriæ & ariolandi peccato comparat 1. Reg. 15. testatur Christus, qui Ecclesiā, hoc est, Ecclesiæ Rectores, & præcipuè Rectorem illius atque Pastorem supremum audire nolunt, non pro Christianis, sed pro Ethnicis & Publicanis habēdos censet atque decernit Matt. 18. testatur Deus in vet. Testamento, non solùm, quando illos qui summum Pontificem nolint audire illique morem gerere, morte plectendos seuerissimè mandat Deut. 17. sed etiam, & quidem potissimum, quando Chore Dathan & Abyron, Moysi & Aaron obedire nolentes, horrendo & inaudito mortis genere, nimirum terra dehiscente, viuos absor-

stum, quod Romanæ Ecclesiæ, eiusque summo sub Christo Pastori inobedientes & rebelles, tā horrendis censuris, ac pœnis digni atque obnoxij censeantur, & decernantur.

CAP. XXV.

QVINAM POTISSIMVM ROmanam Ecclesiam, eiusq́; supremum Pontificem odio habeant, & tùm verbis tùm factis hostiliter incessere atq; prosequi soleant.

Vera sententia Catholicorum.

Hæretici, & Schismatici, alijq; peruersi homines, instigante diabolo, semper cathedram S.Petri, hoc est Romanam Ecclesiam, eiusque summū Pontificem singulariter præ alijs odio habuerunt, & calumnijs ac cõuicijs alijsq́; horrendis iniurijs hostiliter insectati sunt: quia sic testantur nō

Falsa sententia Hæreticorum.

Omnes pij & sinceri fideles, Romanū Pontificem, eiusque Ecclesiā semper, meritoq; tanquam Antichristum odio habuerunt, abominati & detestati fuère, & etiamnum detestantur ac fugiunt: quia sic testantur primeuę & purioris Ecclesiæ Patres atq; Concilia.

solùm

dem beati Petri Apostoli blasphemare præsumunt, qui talia portenta vel corde gerunt, vel ore diffundunt, & nos insuper superbos esse pronunciant; cum eis prima sedes, quicquid est pietatis non desistat efferre, illi eam proterno spiritu subiugare posse confidant. Sed captos mente facere ista, non mirum est. Sic phrenetici solent medicantes quoque, velut hostes putare, vel cædere. Quæro tamen iudicium ab his quod prætendunt, vbinam possit agitari; an apud ipsos, vt ijdem sint Inimici, & testes, & Iudices? sed tali iudicio nec humana debet committi negotia, nedum diuinæ legis integritas. Si quantū ad Religionem pertinet, nō nisi Apostolicæ Sedi iuxta Canones debetur summa iudicij totius; Si quantum ad seculi potestatem, ille à Pontificibus, & præcipuè beati Petri Vicario debet cognoscere quæ diuina sunt; non potest ipse eadem dijudicare. nec sibi hoc quisquam potentissimus seculi, qui tamen Christianus est, vindicare præsumet: nisi Religionem forsitan persequentes: quod tamen dicerent, si non chartis suis omnibus vincerentur. Ineptias vtique suas sibi seruent, nisi resipiscant, potius cogitantes, Christi vocem non esse superfluam, quæ confessioni beati Petri Apostoli, inferni portas nunquam præualituras asseruit. Quapropter non veremur, ne Apostolica sententia resoluatur, quàm & vox Christi

& Ma-

& Maiorum traditio, & Canonum fulcit au-ctoritas, vt totam Ecclesiam semper ipsa de-iudicet. *Sed cogitent magis, si quis in eis Religionis est sensus, ne prauitatem suam nullatenus deponen-tes, apud Deum hominesq; Sedis Apostolicæ perpe-tua constitutione damnentur.*

IDEM in Epistola ad Anastasium Augu-stum. *Sed adhuc*, inquit (loquens de eisdem hæreticis & Schismaticis) *Apostolicam Sedem si-bi medicinalia suggerentem, superbam vocare, ar-rogantemq; contendunt.* Habet hoc qualitas sæ-pè languentium, vt accusent Medicos, con-gruis obseruationibus ad salubria reuocan-tes, magis quàm vt ipsi suis noxios appetitus depromere, vel reprobare consentiant. Si nos superbi sumus, qui animarum remedia conuenientia ministramus, quid vocandi sunt qui resultant? Si nos superbi sumus, qui obediendum paternis dicimus institutis, qui refragentur, quo appellandi sunt nomine? Si nos elati sumus, qui diuinum cultum purum atque illibato cupimus tenore seruare: qui contra diuinitatem quoque sentiunt, dicant qualiter nuncupentur: *sic & nos cæteri qui in errore sunt, æstimant, quod rerum non consentiamus infamiæ. vbi tamen spiritus superbiæ veraciter consi-stat & pugnet, veritas ipsa dicat.*

S. LEO Magnus, Pontifex. Epistola ad E-piscopos per Viennensem prouinciam, quæ

est in

est in editione Louanien. 89. in tom. 1. Conc. 67. Nobiscũ itaq;, inquit, vestra fraternitas recognoscat, Apostolicam Sedem pro sui reuerentia à vestræ etiam Prouinciæ Sacerdotibus innumeris relationibus esse consultã, & pro diuersarum (quemadmodum vetus consuetudo poscebat) appellatione caussarum, aut retractata aut confirmata esse iudicia: adeo, vt seruata vnitate spiritus in vinculo pacis, comeantibus hinc inde literis, quod sanctè agebatur, perpetuæ proficeret charitati. Quam solicitudo nostra, non sua quærens, sed quæ sunt Christi, dignitatem diuinitus datam nec Ecclesijs, nec Ecclesiarum Sacerdotibus arrogabat. *Sed hunc tramitem semper inter Maiores nostros & bene tentum & salubriter constitutum Hilarius Ecclesiarum statum, & concordiam Sacerdotum nouis præsumptionibus turbaturus, excessit, iterum sua vos cupiens subdere potestati vt se beato Apostolo Petro non patiatur esse subiectum,* ordinationes sibi omniũ per Gallias Ecclesiarum vendicans, & debitam Metropolitanis Sacerdotibus, in suum ius transferre dignitatem: *ipsius quoq; beatissimi Petri reuerentiã verbis arrogantioribus minuendo: cui cũ præ cæteris soluendi & ligandi tradita sit potestas pascẽdarum tamen ouium cura specialis mandata est. Cui quisquis principatum æstimat denegandum, illius quidem nullo modo potest minuere dignitatem,*

sed inflatus spiritu superbiæ, semetipsum in miseriam demergit.

TESTIMONIA SS. PATRVM.

S. CYPRIANVS primas Africæ, & Mart. an. 240. lib. 1. Epist. 3. ad S. Cornelium Papã. Cæterum dico, inquit, dico enim prouocatus, dico dolens, dico compulsus; Quando Episcopus in locũ defuncti subſtituetur, quãdo populi vniuerſi ſuffragio in pace deligetur, quãdo Dei auxilio in perſecutione protegitur &c. *cum talis, frater, à quibusdam desperatis & perditis, & extra Ecclesiam constitutis impugnari videtur, apparet quis impugnet: non scilicet Christus, qui sacerdotes aut constituit, aut protegit: sed ille qui Christi aduersarius, & Ecclesiæ eius inimicus, ob hoc Ecclesiæ Præpositum sua infestatione persequitur, vt gubernatore sublato atrocius atque violentius circa Ecclesiæ naufragia grassetur.*

IDEM lib. 3. Epist. 9. Hæc ſunt, inquit, initia hereticorũ, & ortus atq; conatus ſciſmaticorũ malè cogitantiũ, vt ſibi placeãt, vt Præpoſitum ſuperbo tumore cõtemnant. Sic de Eccleſia receditur, ſic altare prophanũ foris collocatur, ſic contra pacem Chriſti, & ordinationem atque vnitatem Dei rebellatur.

IDEM lib. 4. Epiſt. 2. ad Antonianũ. Factus eſt inquit Cornelius Epiſc. de Dei & Chriſti eius iudicio, de Clericorũ penè omniũ teſtimonio, de plebis quæ tunc affuit ſuffragio &

de

de sacerdotum antiquorum, & bonorū virorū collegio, cū nemo ante se factus esset, cùm Fabiani locus, id est, cū locus Petri & gradus cathedrę sacerdotalis vacaret, quo occupato de Dei voluntate atq; omniū nostrū consensione firmato, quisquis iā Episcop⁹ fieri voluerit, foris fiat necesse est, nec habeat Ecclesiæ ordinationē quia Ecclesiæ nō tenet vnitatē *quisquis ille fuerit, multū licet de se iactans, & sibi plurimū vendicans, profanus est alienus est foris est.* Et cū post primū, secund⁹ ēe nō possit, qsquis post vnū qui solus esse debeat, factus est nō iā secundus ille, sed nullus est. Tū deinde post Episcopatū non exambitū, nec extortū, sed de Dei, qui sacerdotes facit, voluntate susceptū, q iāta in ipso suscepto Episcopatu suo virtus? quantum robur animi? qualis firmitas fidei? q nos simplici corde & perspicere penitus, & laudare debemus, sedisse intrepidū Romę in sacerdotali cathedra eo tēpore, quo Tyrānus, infestus sacerdotib⁹ Dei, fanda atq; infanda cōminaretur, *cū multò patientiùs & tolerabilius audiret leuári aduersum se æmulū Principem, quam constitui Romæ Dei Sacerdotem.*

Et paulò post: *Quod autem quædam de illo* (Romano Pontifice S. Cornelio) *in honesta & maligna iactantur, nolo mireris, cum scias hoc esse opus semper diaboli, vt seruos DEI mendacio laceret, & opinionibus falsis glorio-*

sum nomen infamet, vt qui conscientia sua sordescunt, alienis rumoribus sordidentur. Et paulò inferius: Sed & quod passim communicare sacrificatis Cornelius tibi nunciatus est, *hoc etiam de Apostatarum fictis rumoribus nascitur. Neq; enim possunt laudare nos, qui recedunt a nobis; aut expectare debemus vt placeamus illis, qui nobis displicentes, contra Ecclesiam rebelles, sollicitando de Ecclesia fratribus violenter insistunt.* Quare & de Cornelio, & de nobis quæcunque iactantur nec audies facile, nec credes frater.

S. HIERONYMVS anno 380. in dialogo contra Luceferianos hæreticos, testatur, illos Ecclesiam Catholicam Romanam lupanar appellasse.

S. CHRYSOSTOMVS primas & Archiepiscopus Constantinopolitanus, Homil. in Psal. 13. *Vt diabolus, ita,* inquit, *etiã quilibet fuit hæreticus vehementissimus in tempore persecutionis loquens cum Pontifice; nec cum vocat Pontificem, nec Archiepiscopum, nec Religiosissimum, nec sanctum. Sed quid? Reuerentia tua, Sapientia tua, Prudentia tua, Iustitia tua, & nomina illi addunt communia, eius negans auctoritatem. Diabolus hoc etiam fecit in Deo.*

S. AVGVSTINVS Episcopus Hipponensis anno 400. tom. 7. lib. 2. cap. 51. contra literas Petiliani hæretici. *Cathedra,* inquit, *tibi quid fecit Ecclesiæ Romanæ, in qua Petrus sedit & in qua*

In qua hodie Anastasius sedet: vel Ecclesiæ Hierosolymitanæ, in qua Iacobus sedit, & in qua hodie Ioannes sedet, quibus nos in catholica vnitate connectimur. *& à quibus vos nefario furore separastis? Quare appellas cathedram pestilentiæ cathedram Apostolicam?* Si propter homines quos putas legem loqui & non facere; nunquid Dominus Iesus Christus propter Pharisæos, de quibus ait: Dicunt enim & non faciunt: cathedræ in qua sedebāt vllam iniuriam fecit? Nonne illam cathedram Moysi commendauit & illos, seruato cathedræ honore, redarguit? Ait enim cathedram Moysi sedent, quæ dicunt facile: quæ autem faciunt, facere nolite: dicunt enim & nō faciunt. *Hæc si cogitaretis, nō propter homines, quos infamatis, blasphemaretis cathedram Apostolicam, cui non communicatis.*

TESTIMONIA CONCILIORVM.

CONCILIVM CHALCEDONENSE generale; Episcoporum. 630 contra Eutychen & Dioscorum Anno 451. Actione 3. testatur Dioscorum hæresiarcham, SS. Leonem Pontificem Romanum excommunicasse quod suæ hæresi resisteret. *Sed quoniam,* inquiunt, Patres, *secundis excessibus priorem iniquitate valdè transcendit, præsumpsit enim & excommunicationem dictare aduersus sanctissimum Archiepiscopum magnæ Romæ Leonem:* insuper etiā & multi

libelli multis eius pleni iniquitatibus contra eū in sancto & magno Concilio oblati sunt, & semel.2.& 3.regulariter vocatus minime voluit obedire, & hos qui à diuersis conciliis regulariter damnati sunt, contra diuinas leges suscepit: ideo ipse contra se elicuit sententiam, sæpius Ecclesiasticos conculcans canones. *Vnde sanctissimus Archiepiscopus magnæ Romæ Leo per nos, & per præsentem sanctam Synodum, vnà cum ter beatissimo & omni laude digno beato Petro Apostolo qui est petra & crepido catholicæ Ecclesiæ, & ille qui est rectæ fidei fundamentum, nudauit eum tam Episcopatus dignitate, quam etiam & ab omni sacerdotali alienauit ministerio.*

IDEM CONCILIVM in Epistol. ad S. Leonem Pontificem Romanum. Et post hæc omnia, inquit, loquens de eodem Dioscoro hæresiarcha. *insuper & cōtra ipsum, cui vineæ custodia à Saluatore commissa est, extendit insaniā, id est, contra tuam quoq; Apostolicam sanctitatem.*

CONCILIVM Constantinopolitanum quartum, quod est generale octauum. Episcoporū 383. Anno 869. Canone 21. Definimus nemineē prorsus Mundi potentiū, quemquam eorū qui Patriarchalibus sedibus præsūt inhonorare, aut mouere à proprio throno, tentare; *sed omni reuerentia & honore dignos iudicare, præcipuè quidem sanctissimum Papam senioris*

nioris Romæ, deinceps autem Constantinopoleos Patriarcham, deinde verò Alexandriæ, atque Antiochiæ atque Hierosolymorum. *Sed nec alium quenquam conscriptiones cōtra sanctissimum Papam senioris Romæ*, ac verba complicare vel componere liceat, sub occasione quasi diffamatorum quorundam criminum: *quod & nuper Photius fecit, & multò ante Dioscorus. Quisquis autem tale facinus contra Sedem Petri principis Apostolorū ausus fuerit intētare, æqualem & eandem quam illi codemnationem recipiat.* Porrò si Synodus vniuersalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de sanctaRomanorum Ecclesia quæuis ambiguitas & cótrouersia oportet venerabiliter & cum conueniente reuerētia de proposita quæstione sciscitari, & solutionem accipere, aut proficere & profectum facere; non tamé audacter sententiam dicere contra summos senioris Romæ Pontifices.

SVBMONITIO AD LECTOREM. & conclusio.

Ex his testatissimū, ac meridiana luce clarius euadit, quales moderni hæretici & Nouatores nostri seculi habeant Maiores, quales sequantur Duces, quos tam strenuè & audacter in criminãda Romana Ecclesia eiusq; summo Pontifice æmulantur; & ne degeneres sint, nouis & maioribus criminationibus ac calūniis

blasphemijs quibus Romanũ Pontificẽ onerarũt & lacerãt etiam multis parasangis superarunt, qui ipsimet sint Antichristi prodromi & emissarij, quem sanctissima & tota Antiquitas tam fecit & fieri voluit, & vt Christi in terris Vicarium, & vniuersæ Ecclesiæ Pastorem ac Pontificem maximum ordinarium S. Petri in summo Pontificatu successorem coluit confessa & honerata sunt, Antichristum ipsum appellare, & vt talem abominari, deuouere, blasphemare, & condemnare non extimescant palam vt faciant & prodant omnibus, se cum sanctissima Antiquitate nihil commune, & Spiritum illum, quẽ Maiores, & Apostoli Apostolorũq; successores ac cultores, & omnes verè & sincerè catholici habuerunt, nequaquam habere, sed illorũ eodem spiritu duci & agitari, quo antiquos & merito ab vniuersa Ecclesia damnatos hæreticos, scismaticos, & rebelles atque seditiosos plerosque agitatos fuisse Patres allegati, quasi vno ore testantur. Moliuntur quidẽ Nouatores & iã heretici, tũ scismatici, nostri seculi, alios quosdã in mediũ adferre qui Romano Põtifici [illegible] olim opposuerunt & illi contra dixerunt: sed actum agunt, & frustra laborant: nunquam enim potuerunt, aut poterunt probare veros & sinceros, piosque Catholicos, Romanam Ecclesiam, aut eius legitimum Pontificem ita calumniatos aut criminatos fuisse, vt ipsi, inter se aliàs di[illegible]ctissimi & hostiliter discordes, constanter & impudenter faciunt, & incessanter, diabolo instigante, facere pergunt. Abusus quidã in [illegible]

de quel-

de quibusdam: & corruptelas morum reprehenderunt plerique catholici & pij sacri aut Scriptores, illosque sublatos & emendatos cupiuerunt: id quod & nunc à multis, imò omnibus pijs desideratur maximè, & in multis oecumenicis Concilijs, & maximè quod postremo habitum fuit, SS. Concilio Tridentino, morum quorundam corruptorum & abusuum (qui partim negligentia aut ignorantia superiorum, partim etiam malitia hominum (quod rarum aut mirū non est, prò dolor irrepserunt) tentata & praescripta fuit reformatio saluberrima iuxta ac seriosissima: nemo tamen ex veris & sinceris catholicis idcirco aut fidem aut authoritatem Ecclesiae Romanae negandam, aut Pontificem eius summum pro ipsissimo Antichristo censendū, eoque nomine damnandum & detestandum, & aliam ecclesiam fidemve comminiscendam aut sectandam putauit: sed ad vnū omnes, quotquot pij, morigeri & generosi Catholici fuere, Ecclesiam Romanam, vt cathedram Petri & Ecclesiā Apostolicam; & Episcopum Romanum & supremum verae Christi, & germanae Ecclesiae Pastorem, Rectorem, & Pontificem in terris agnouerunt, confessi & venerati sunt semper per vniuersum terrarum orbem, vti ex illis, quae hactenus viginti quinque capitibus allegata & comprobata sunt, apertissimis sacerrimisque testimonijs SS. Pontificum, Patrum, Conciliorum, & Imperatorum, cuiuis cordato & pio Lectori euidenter satis, & apodicticè demonstratum esse etiam atque etiam confido.

Superest igitur, vt quotquot veri & sinceri Christiani esse, & inter electas Christi oues conscri, ac per Christi iustificari atq; saluari cupiunt, & præter infamiæ atq; excõmunicationis, aliorumq; grauissimarum pœnarum, æternæ etiam certissimæq; damnationis discrimen atq; periculum euitare desiderant: vt & Christum vnicũ suum, & totius Mundi Mediatorem, Reconciliatorem, & Saluatorem ac Principem, æternumq; Pastorem corde credant & ore atq opere, iuxta fidei catholicæ dictamen præscriptumq, confiteantur, & visibilem quoq; eius pro tempore in terris Vicarium, & inter ministeriales Pastores, summum Pontificem atq; Pastorem sanctissimũ Petrum Apostolum, (qui Romanam sub Christo primus fundauit & rexit Ecclesiam) eiusq; ordinarium & legitimum successorem, Romanum pro tempore Episcopum, visibilis Ecclesiæ, visibile & ministeriale Caput, nec non supremum & minimè fallacem in omnibus Ecclesiæ & Religionis controuersijs Iudicem, iuxta S. Scripturæ, & SS. Patrum constantia & conspirantia testimonia, agnoscere quoq; confiteri itidem, & audire non erubescant; illiq; propterea vt Christi in terris supremo Vicario, & S. Petri successori, debitam in omnibus & præ omnibus reuerentiam atque obedientiam in Christo promptè fideliterq; præstare non grauentur neque detrectent.

I N-

INDEX CAPITVM TOTIUS operis.

CAP.

Finis Indicis Capitum.

